ప్రపంచ సాహిత్యం - 26

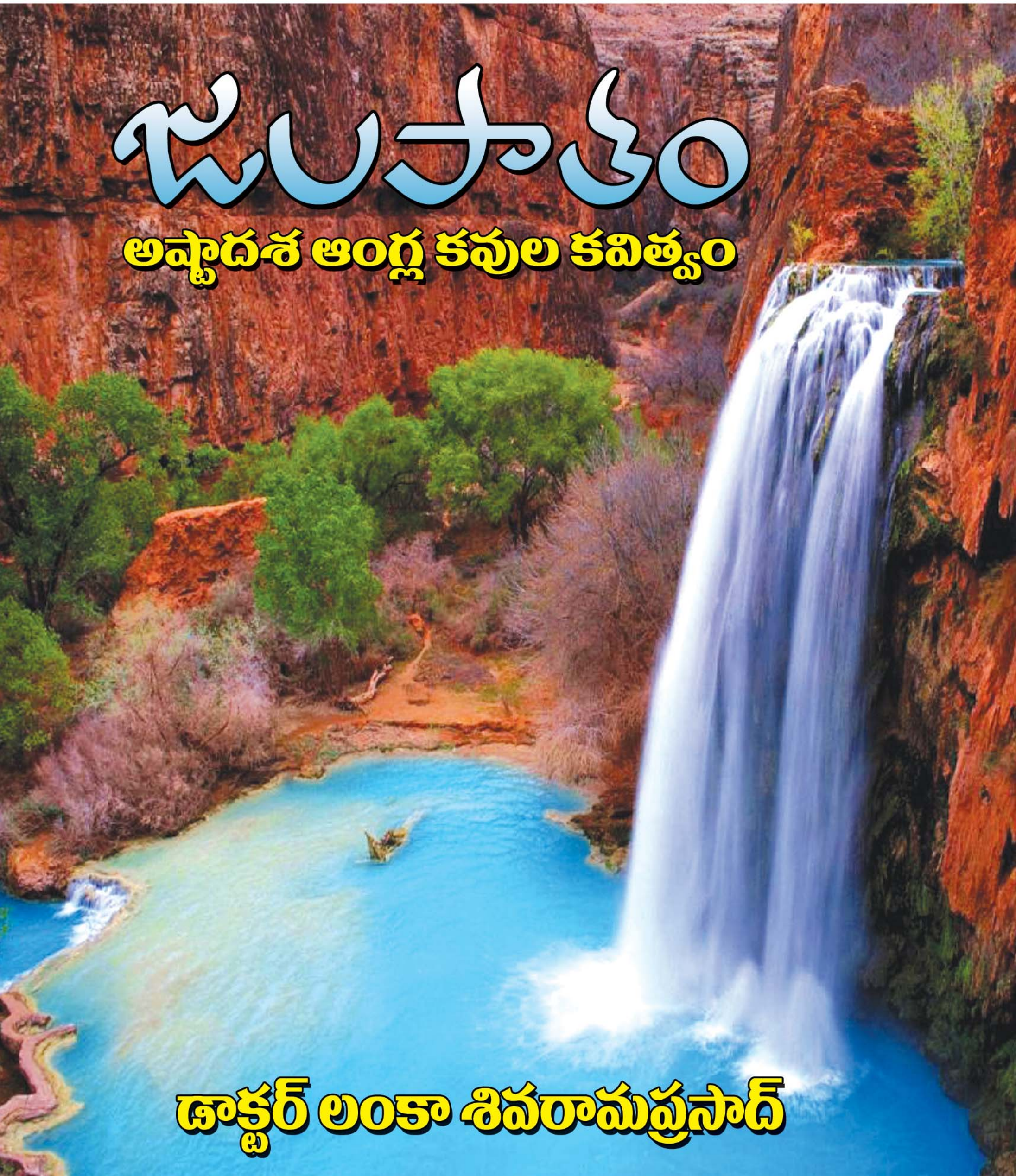

జలపాతం

అష్టాదశ ఆంగ్ల కవుల కవిత్వం

డాక్టర్ లంకా శివరామప్రసాద్

ప్రపంచ సాహిత్యం - 26

జలపాతం

అష్టాదశ ఆంగ్ల కవుల కవిత్వం

(పంధొమ్మిది, ఇరవై శతాబ్దపు ప్రసిద్ధ ఆంగ్ల కవుల కవిత్వం)

(Eighteen English Poets)

డాక్టర్ లంకా శివరామప్రసాద్

జలపాతం

అష్టాదశ ఆంగ్ల కవుల కవిత్వం

(పంథొమ్మిది, ఇరవై శతాబ్దపు ప్రసిద్ధ ఆంగ్ల కవుల కవిత్వం)

by

Dr. Lanka Siva Rama Prasad

April 2015

All rights reserved

Copyright @ 2015

by **Dr. Lanka Siva Rama Prasad**
Head of the Department
Cardiothoracic & Vascular Surgery
Prathima Institute of Medical Sciences
Nagunur Road, Karimnagar - 505 417, Telangana.

Published by:

Dr. Lanka Siva Rama Prasad
Srijana Lokam / Writer's Corner
Prasanthi Hospital
Sivanagar, WARANGAL-506 002,
Telangana, INDIA
Mobile : 8897849442
Email: lankasrprasad@gmail.com

Price : ₹ **300** **$ 4**

Post Script : **Pula Prakash**

Printed at :

Vasavi Printers
J.P.N. Road, Warangal.
Ph : 0870-2426364

This book is presented to...

ఈ పుస్తక రచనకు ముఖ్య ఆధార గ్రంథాలు

1. **Nineteenth and Twentieth Century Verse**
   edited by **Chris Wood Head**
2. **Cambridge Book of English Verse (1939-1975)**
   edited by **Alan Bold**

ప్రస్తావన

ఆంగ్ల కవుల కవిత్వాన్ని అనువదించే కార్యక్రమంలో తొలి ప్రయత్నంగా 18 మంది సుప్రసిద్ధ కవులను ఎన్నిక చేయడం క్రిస్ వుడ్‌హెడ్ (Chris Wood Head) ఇంతకు ముందే చేసిన పనికి– ఇద్దరు కవులను అదనంగా చేర్చడమే నేను చేసింది. ఆంగ్ల సాహిత్యంలో ఈ కవులు సృష్టించిన అద్భుతాలను మరల మరల పఠించి, తిలకించి, ఆస్వాదించి మంత్రముగ్ధులమై పోవడానికి ఈ అనువాదం తోడ్పడుతుంది.

అజరామరమైన ఈ కవిత్వ జలపాతాల్ని తిలకించడానికి బాహ్యా అంతర్దృష్టులు రెండూ కావాలి. వైయక్తికమై, మార్మికమై, సున్నితంగా, తీవ్రంగా– హృదయం, మనసు లోలోపలి పొరల్లోకి చొచ్చుకుపోయి, అక్కడే తిష్ఠవేసి మనల్ని వెంటాడి, వేటాడే ఈ అపురూప అక్షర జలధుల్ని అత్యంత మధురమైన తెనుగు భాషలోకి 'నొప్పింపక తానొవ్వక' సరళిలో స్వేచ్ఛానువాదం చేసే అవకాశం, అదృష్టం నాకు లభించాయి.

గ్రీకు, లాటిన్, జర్మనీ, రష్యన్, తమిళ, ఆంగ్ల ప్రసిద్ధ కావ్యాలను కవితలను, తెలుగు భాషలోకి అనువదించి సాహిత్యలోకానికి అందించిన సృజనలోకపు మరో వినయపూర్వక కానుక– జలపాతం–అష్టాదశ ఆంగ్ల కవుల కవిత్వం తొలి భాగం. ఎప్పటిలానే తెలుగు పాఠకులు ఈ పుస్తకాన్ని విశేషంగా ఆదరిస్తారని ఆశిస్తూ...

– డాక్టర్ లంకా శివరామప్రసాద్

అష్టాదశ ఆంగ్ల కవులు

క్రమ సంఖ్య	కవి	జననం–మరణం (వయసు)	మరణ కారణం	సాహిత్యవాదం	పేరు ప్రఖ్యాతులు
1.	**విలియం బ్లేక్ (William Blake)**	28-11-1757 12-08-1827 (70 సం॥)	సహజ మరణం	పూర్వభావవాదం (Pre Romanticism) భావవాదం (Romanticism) స్వేచ్ఛా ప్రణయవాదం (Free Love Movement)	కవి, చిత్రకారుడు, Print Maker 38 in 100 గ్రేటెస్ట్ బ్రిటన్స్ (2002 - BBC Poll)
2.	**విలియం వర్డ్స్‌వర్త్ (William Wordsworth)**	07-04-1770 23-04-1850 (80 సం॥)	Pleurisy (ప్లూరసీ)	భావవాదం (Romanticism) కొలరిడ్జితో కలిసి భావవాద యుగానికి ఆద్యుడు.	1843-1850 వరకు బ్రిటిష్ ఆస్థాన కవి (Poet Laureate)
3.	**జాన్ కీట్స్ (John Keats)**	31-10-1795 23-02-1821 (26 సం॥)	క్షయవ్యాధి (Tuberculosis)	గేయకావ్యం 'Ode' లకు ప్రసిద్ధికెక్కినవాడు. రెండవ తరపు భావవాద కవులలో ఒకడు. (Second Generation Romantic poets) లార్డ్ బైరన్, పి.బి. షెల్లీలతో కలిసి	టెన్నిసన్ చే The Greatest Poet of 19th Century గా కీర్తించబడినాడు.
4.	**ఆల్ఫ్రెడ్ లార్డ్ టెన్నిసన్ (Alfred Lord Tennyson)**	06-08-1809 06-10-1892 (83 సం॥)	సహజ మరణం	భావవాదం, ధ్వన్యాత్మకం, హల్లుల పునరుక్తి, అచ్చుల పునరుక్తి (Onomatopoeia, Alliteration, Assonance)	1850-1892 వరకు బ్రిటిష్ ఆస్థాన కవి.
5.	**రాబర్ట్ బ్రౌనింగ్ (Robert Browning)**	07-05-1812 12-12-1889 (77 సం॥)	సహజ మరణం	ఏకాంకికల్లా ఉండే Dramatic Monologues	ఎడిసన్ ఫోనొగ్రాఫ్‌లో (7-4-1889) కవిత్వం రికార్డు చేయబడిన తొలి కవి.

క్రమ సంఖ్య	కవి	జననం–మరణం (వయసు)	మరణ కారణం	సాహిత్యవాదం	పేరు ప్రఖ్యాతులు
6.	**థామస్ హార్డీ (Thomas Hardy)**	02-06-1840 11-01-1928 (88 సం॥)	Pleurisy (ప్లూరసీ)	నవలా రచయిత, కవి, కథకుడు, ప్రకృతివాదం (Naturalism)	విక్టోరియన్ సాహిత్యంలో రియలిస్ట్‌గా నాచురలిస్ట్‌గా పేరు పొందినాడు.
7.	**గెరార్డ్ మాన్లీ హాప్‌కిన్స్ (G.M. Hopkins)**	28-01-1844 08-06-1889 (45 సం॥)	టైఫాయిడ్ జ్వరం	కవి, మత కవి, ఆచార్యుడు. Sprung Rhythm ధ్వన్యాత్మకమైన కవిత్వం	విక్టోరియన్ కవులలో ప్రముఖుడు.
8.	**విలియం బట్లర్ ఈట్స్ (W.B. Yeats)**	13-06-1865 28-01-1939 (74 సం॥)	సహజ మరణం	ఇరవయ్యవ శతాబ్దపు ప్రముఖ ఐరిష్, బ్రిటిష్ కవి. ఐరిష్ సాహిత్య పునరుజ్జీవకుడు. (Lady Gregory, Edward Martyn లతో కలిసి)	1923లో నోబుల్ బహుమతి గ్రహీత
9.	**ఎడ్వర్డ్ థామస్ (Edward Thomas)**	03-03-1878 09-04-1917 (39 సం॥)	అర్రాస్ యుద్ధంలో Easter Sunday నాడు మరణం	"నా కావ్యవస్తువు యుద్ధం, యుద్ధం పట్ల జాలి. (Pity). ఆ జాలిలోనే కవిత్వం ఉంది"- Ted Hughes - ఇతడిని The father of us all - అని వర్ణించాడు.	యుద్ధకవి (War Poet)
10.	**డి.హెచ్. లారెన్స్ (D.H. Lawrence)**	11-09-1885 02-03-1930 (45 సం॥)	క్షయవ్యాధి (Tuberculosis)	ఆంగ్లో-వెల్ష్ కవి. నవలా రచయిత వ్యాస రచయిత. Free Verse (ఫ్రీ వర్స్) కవి. మానవతను చంపిన నాగరికతను, పారిశ్రామికీకరణను వ్యతిరేకించాడు.	బతికున్న కాలంలో 'బూతుకవి' Pornographer, Obscene poet గా నిందించబడినా The Greatest Imaginative Novelist of Our Generation గా (E.M. Forster)చే కీర్తించబడినాడు.

క్రమ సంఖ్య	కవి	జననం-మరణం (వయసు)	మరణ కారణం	సాహిత్యవాదం	పేరు ప్రఖ్యాతులు
11.	**టి.యస్. ఎలియట్ (T.S. Eliot)**	26-09-1888 04-01-1965 (77 సం॥)	ఊపిరితిత్తులవ్యాధి Emphysema	కవి, నాటక రచయిత, విమర్శకుడు, సంపాదకుడు - ఆధునికవాదం (Modernism)	నోబుల్ ప్రైజు (1948) ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్ (1948)
12.	**విల్‌ఫ్రెడ్ ఓవెన్ (Wilfred Owen)**	18-03-1893 04-11-1918 (25 సం॥)	యుద్ధంలో మరణించినాడు.	మొదటి ప్రపంచ యుద్ధ కాలపు కవులలో ప్రముఖుడు.	యుద్ధకవి (War Poet)
13.	**డబ్ల్యు.హెచ్. ఆడెన్ (W.H. Auden)**	21-02-1907 29-09-1973 (66 సం॥)	గుండెపోటుతో చనిపోయినాడు	ఆంగ్లో-అమెరికన్ కవి. జీవితాన్వేషణలోని అంతర్ బహిర్ముఖాల్ని అపురూపమైన శైలితో కవిత్వీకరించినాడు.	ఇరవై శతాబ్దపు గొప్ప ఆంగ్లకవిగా పేరు తెచ్చుకున్నాడు.
14.	**ఫిలిప్ లార్కిన్ (Philip Larkin)**	09-08-1922 02-12-1985 (63 సం॥)	అన్నవాహిక క్యాన్సర్ Esophageal Cancer తో చనిపోయినాడు.	పొయిట్ లారియెట్ (ఆస్థానకవి) పదవిని తిరస్కరించినాడు. కవి, గ్రంథాలయ నిర్వాహకుడు, నవలా రచయిత, జాజ్ విమర్శకుడు. The Saddest Heart in the Post-war Super Market)	Queen's Gold Medal for Poetry

క్రమ సంఖ్య	కవి	జననం–మరణం (వయసు)	మరణ కారణం	సాహిత్యవాదం	పేరు ప్రఖ్యాతులు
15.	టెడ్ హ్యూఘెస్ **(Ted Hughes)**	17–08–1930 28–10–1998 (68 సం॥)	Colon Cancer తో బాధ పడుతూ Heart Attack తో చనిపోయినాడు.	ప్రకృతి, జంతువులపై అద్భుత కవితలు వ్రాసిన టెడ్‌హ్యూఘెస్‌కు 2008లో The times - The 50 greatest British Writers Since 1945లో నాలుగవ స్థానం లభించింది.	ఆస్థాన కవి (బ్రిటిష్) (1984–1998)
16.	సీమస్ హీనీ **(Seamus Heaney)**	13–04–1939 30–08–2013 (74 సం॥)	సహజ మరణం	ఐరిష్ కవి, అనువాదకుడు. నాటక రచయిత అధ్యాపకుడు. The Best Known Poet in the World (The Independent)	నోబుల్ ప్రైజు (1995) ఇంకా అనేక అవార్డులు
17.	డిలాన్ థామస్ **(Dylan Thomas)**	27–10–1914 09–11–1953 (39 సం॥)	ఆల్కహోలిక్ కోమా Alcoholic Coma (Pneumonia)	వెల్ష్‌కవి, రచయిత ఆధునికవాదం (Modernism) నూతన భావవాదం (Neo-romanticism)	పాపులర్ కవి
18.	సిల్వియా ప్లాత్ **(Sylvia Plath)**	27–10–1932 11–02–1963 (31 సం॥)	గ్యాస్ ఓవెన్‌లో తలదూర్చి ఆత్మహత్య చేసుకున్నది	అమెరికన్ రచయిత్రి, నవలలు, కథలు, కవిత్వం వ్రాసినది. Confessional Poetry	పులిట్జర్ బహుమతి

విషయసూచిక

విలియం బ్లేక్

1. ఆనంద గీతాలు 4
2. గొర్రెపిల్ల 5
3. పొగగొట్టం ఊడ్చేవాడు 6
4. తప్పిపోయిన బాలుడు 7
5. దొరికిన బాలుడు 7
6. పులి 8
7. తప్పిపోయిన బాలిక 9
8. దొరికిన బాలిక 11
9. లండన్ 13
10. పిచ్చి ప్రయాణీకుడు 14
11. మిల్టన్ 18
12. విలియం బ్లేక్ కవితాఝురి 19

విలియం వర్డ్స్‌వర్త్

1. కాయల్ని కొట్టుకు రావడం 25
2. ల్యూసీ కవితలు 29
3. వెస్ట్ మినిస్టర్ వంతెనపై 33
4. నిర్ణయము – స్వాతంత్ర్యము 34
5. మేఘంలా ఒంటరి పరుగు 41

జాన్ కీట్స్

1. చాప్‌మాన్ 'హోమర్'ను తొలిసారిగా చూడడం 45
2. సాగరం పైన 46
3. దయలేని కన్యక 47
4. నైటింగేల్ గీతం 50
5. ఆకురాలు కాలం 54
6. ఆఖరి పాట 56

ఆల్ఫ్రెడ్ లార్డ్ టెన్నిసన్

1. మారియానా 58
2. షాలాత్ యువతి 62
3. యులిసెస్ 70
4. జ్ఞాపకార్థం 75

రాబర్ట్ బ్రౌనింగ్

1. పార్ఫిరియా ప్రేమికుడు 80
2. కీర్తిశేషురాలైన మా మహారాణి.. 83
3. అర్ధరాత్రి సమావేశం (అతడు).. 86
4. ఉదయాన వీడ్కోలు (ఆమె) 86
5. బజారు స్త్రీ 87
6. ఆమె ఆఖరి మాట 90
7. కాంపానాలో ఇద్దరు 92

థామస్ హార్డీ

1. పట్టణ పొలిమేరల్లో మంచు.. 96
2. చర్చిలో... 98
3. హార్బర్ వంతెన 99
4. బజారు స్త్రీ విషాదాంత కథ... 101
5. మసక వర్ణాలు 106
6. నిష్క్రమణం 107
7. బొటెరెల్ కోట దగ్గర 109
8. పికిలిపిట్ట... 111

గెరార్డ్ మాన్లీ హోప్‌కిన్స్

1. దేవుని మహిమ.. 113
2. వసంతం 114
3. పంట కోసే కాలం 115
4. బిన్‌సే బూరుగు చెట్లు.. 116
5. ఫెలిక్స్ రాండాల్.. 118
6. అక్కడ ఎవ్వరూ లేరు.. 119

విలియం బట్లర్ ఈట్స్

1. ఏంగస్ పాట.. 121
2. స్వర్గ వస్త్రాలు 123
3. ఆదాం శాపం.. 124
4. కూలేలో అడవి బాతులు 126
5. చెదిరిన స్వప్నాలు.. 128
6. రెండో రాకడ.. 130
7. నా కుమార్తె కోసం ప్రార్థన 132

ఎడ్వర్డ్ థామస్

1. సూచికా స్తంభము 137
2. మార్చి 139
3. వర్షం తరువాత 141
4. సౌందర్యం 142
5. దారి 143
6. అక్టోబరు 145
7. ఇత్తడి బిళ్ల 146

డి.హెచ్. లారెన్స్

1. బాల్యంలో అపశృతి 149
2. పియానో 150
3. పాఠశాలలో గొప్ప దినాలు 151
4. మధ్యాహ్నపు ఆఖరి పాఠం 153
5. పాము 155
6. బవారియన్ నీలిపుష్పాలు 159
7. మృత్యునౌక 161

టి.యస్. ఎలియట్

1. ప్రారంభాలు 167
2. జె ఆల్ఫ్రెడ్ ప్రుఫ్రాక్ ప్రేమగీతం 170
3. మాగీల ప్రయాణం 176
4. మారినా 178

విల్‌ఫ్రెడ్ ఓవెన్

1. మాతృభూమి కోసం మరణించడంకన్నా మధురమైనదేది? 182
2. పహారా భటుడు 184
3. బహిర్గతం 186
4. మానసిక రోగులు 189
5. విధి వంచితులకో గీతం 191
6. వింత సమావేశం 192

డబ్ల్యు.హెచ్. ఆడెన్

1. మిస్ గీ 195
2. ఒక సాయంకాలం నేను బయటకు వెళ్ళినప్పుడు 198
3. ప్రియతమా, రాత్రి వెళ్లిపోయింది, అయినా... 200
4. లాలిపాట 202
5. లలితకళా ప్రదర్శన శాల 204
6. నియంత సమాధి ఫలకంపై రాత 206
7. శరణార్థి కష్టాలు 207
8. గుర్తు తెలియని పౌరుడు 209
9. ఎఖిల్లిస్ డాలు 211

ఫిలిప్ లార్కిన్

1. అడవి యవధాన్యం 215
2. వెళ్లడానికి కారణాలు 217
3. నిర్గమనాల కవిత్వం 218
4. చర్చికి వెళ్లడం 220
5. విట్సన్ వివాహాలు 223
6. డాకరీ మరియు కుమారుడు 226
7. భవనం 228

టెడ్ హ్యూఘెస్

1. ఆలోచనా జంబూకం 232
2. దుప్పి దుఃఖం 234
3. పైక్ 237
4. బొంతకాకులు 240
5. గాలి 245
6. పూర్ణచంద్రుడు – చిన్ని బాలిక 247
7. టిరానొసారస్ కాకి 248

సీమస్ హీనీ

1. తవ్వడం 251
2. అనుచరుడు 253
3. దూడలో ఆవు 255
4. బంగాళాదుంపలు తవ్వే చోట 256
5. అంకితం 259
6. శిక్ష 260
7. గాయపడిన వ్యక్తి 262

డిలాన్ థామస్

1. అంత్యక్రియల తరువాత 266
2. అక్టోబరులో కవిత 268
3. పార్కులో గూనివాడు 271
4. ఫెర్న్ హిల్ 273
5. నేను విలపించను 276
6. శుభరాత్రిలోకి నిష్క్రమణం 277
7. ప్రతిపత్తి 279

సిల్వియా ప్లాత్

1. టులిప్ పూలు 282
2. బెర్క్–ప్లేగ్ 285
3. లెస్బాస్ 291
4. తేనెటీగల సమావేశం 295
5. లేడీ లాజరస్ 298
6. తండ్రీ! 300

ప్రపంచ సాహిత్యం - 26

జలపాతం

అష్టాదశ ఆంగ్ల కవుల కవిత్వం

(పంధొమ్మిది, ఇరవై శతాబ్దపు ప్రసిద్ధ ఆంగ్ల కవుల కవిత్వం)

(Eighteen English Poets)

డాక్టర్ లంకా శివరామప్రసాద్

విలియం బ్లేక్ కాలరేఖ
(1757-1827)

1757 -	నవంబర్ 28, 1757 నాడు 28 Broad Street, Golden Square, లండన్‌లో జననం.
1771 -	జేమ్స్ బైయర్ వద్ద శిక్షణ (Engraver)
1779-80 -	రాయల్ అకాడమీలో చదువు; ఫ్యుసెలీతో స్నేహం
1782 -	కాథరైన్‌తో వివాహం
1783 -	1768-78 మధ్య వ్రాసిన కవితల సంకలనం- 'Poetical Sketches'
1784 -	మూడేళ్లపాటు Print Selling Shop జేమ్స్ పార్కర్‌తో కలిసి నడిపాడు
1787 -	బ్లేక్ చిన్న సోదరుడు రాబర్ట్ మరణం
1789 -	Songs of innocence, Book of Thel
1790 -	The Marriage of Heaven and Hell
1791 -	The French Revolution - Book 1
1793 -	America, Visions of the Daughters of Albion రచన-బొమ్మలు.
1794 -	Europe, Songs of Experience, The Book of Urizen రచన-బొమ్మలు.
1795 -	The Book of Loe, The Book of Ahania, The Songs of Los రచన-బొమ్మలు.
1796 -	Young's - Night thoughts - డిజైన్లు, చిత్రాలు.
1797 -	దీర్ఘకావ్యం - The Four Zoas
1800 -	Felpham - Sussexలో నివాసం
1804 -	రాజద్రోహ నేరం నుంచి విడుదల, Milton, Jerusalem రచన
1805 -	బ్లెయిర్ - The grave కు చిత్రాలు.
1809 -	A Descriptive Catalogue రచన.
1818 -	జాన్ లిన్నెల్‌తో పరిచయం
1820 -	థారంటన్ - Virgil కు Wood Carvings
1823-25 -	Book of Job కు చిత్ర రచన, బొమ్మలు.
1825-26 -	డాంటీ Divine Comedy కు చిత్రాలు.
1827 -	ఆగష్టు 12, 1827న సహజ మరణం.

విలియం బ్లేక్ జీవితంలోని విశేష ఘట్టాలు

నాలుగేళ్ల వయసులోనే వింత వింత విషయాలు, అద్భుత దృశ్యాలు, దేవదూతలు కనిపిస్తున్నారని చెప్పిన విలియం బ్లేక్ అందరి దృష్టిని ఆకర్షించినా ఎగతాళికి గురైనాడు. ఎనిమిదేళ్ల వయసులో దేవదూతలు Peckham Bay వద్ద కనిపించారని చెబితే తండ్రి కోపించాడు. మరోసారి ఎజెకిల్ ప్రవక్త కనిపించాడని, పొలాల్లో దేవదూతలు కనిపించారని చెప్పగా తండ్రి చితకబాదాడట.

అందరిలా పాఠశాలల్లో చదువుకోకపోయినా తల్లి పర్యవేక్షణలో వ్రాయడం చదవడం నేర్చుకుని క్రమేపీ గ్రీకు, లాటిన్ భాషలలో కూడా పట్టు సాధించాడు. చిత్రకళలో ఇష్టాన్ని చూపుతున్న విలియం బ్లేక్‌కు పదేళ్ల వయసులోనే హెన్రీపాల్ డ్రాయింగ్ స్కూల్‌లో చేర్పించాడు అతడి తండ్రి. తరువాత ఒక చిత్రకారుడి దగ్గర అప్రెంటిస్‌గా వెళ్లి– 'నేనతని దగ్గర నేర్చుకోను. అతడి ముఖంలో ఉరిదీయబడి చచ్చేవాడి లక్షణాలు కనిపిస్తున్నాయని– మానేసాడట. అతడు చెప్పినట్లే ఏడేళ్ల తరువాత ఆ చిత్రకారుడు Forgery నేరం క్రింద ఉరిదీయ బడినాడు.

పదిహేడేళ్ల వయసులో 'వెస్ట్ మినిస్టర్ ఎబ్బె'లో పనిచేస్తున్నపుడు– క్రీస్తు, అపొస్తలులు, క్రైస్తవ సన్యాసులను తన కలలో దర్శించాడట. పన్నెండేళ్ల వయసులోనే కవిత్వం వ్రాయడం ప్రారంభించిన బ్లేక్ 1783లో తొలి కవితలను ప్రచురించాడు. షేక్స్పియర్, థాంసన్; గ్రే, కాలిన్స్‌ల ప్రభావం అతడిపై ఉన్నది.

జేమ్స్ బైయిర్ (James Baier) దగ్గర ఏడేళ్ల శిష్యరికం అతడి జీవితాన్ని Engraverగా తీర్చిదిద్దింది.

పాలీ వుడ్ అనే యువతితో ప్రేమలో పడిన బ్లేక్ ఆమె ఎవరితోనో చనువుగా ఉండడం చూసి ప్రశ్నిస్తే– 'Are you a fool?' అన్నదట. ఆ మాట నన్ను అసూయ నుంచి దూరం చేసిందంటాడు బ్లేక్. అవన్నీ కాథరైన్ అనే అమ్మాయికి చెబితే– I pity you sincerly - అనగా, బ్లేక్ వెంటనే – Then, I love you for that' – అన్నాడట. అలా పెరిగిన పరిచయం కేథరిన్‌తో 1782లో వివాహానికి దారితీసింది. సంతానం కలగకపోయినా జీవితాంతం ఆ జంట ఒకరికొకరు తోడుగా ఉన్నారు. వ్రాయడం చదవడం ఆమెకు బ్లేక్ నేర్పినాడు.

ఫ్రెంచి రివల్యూషన్‌ను అభిమానించి– స్వేచ్ఛ, సమానత్వం, సౌభ్రాతృత్వం అని వ్రాసి వున్న దుస్తులను తొడిగి వీధుల్లో తిరిగినవాడు, ఫ్రెంచి విప్లవపు మలిభాగంలో హింసను చూసి చల్లబడినాడు.

1789లో Songs of Innocence, 36 చిత్రాలతో కూడినది, ప్రచురించబడింది. అతని పుస్తకాలన్నీ అద్భుత చిత్తరువులతో నిండి వున్నవే. జాన్సన్ ఇంటిలో స్టెడీమాన్‌తో పరిచయం అతడిని బానిసల విముక్తి కోసం పరితపించేట్లు చేసింది. మతం యొక్క సంకుచిత దృక్పథాన్ని, మానవ నైతిక విలువలను ప్రశ్నించి తన అనుభవాలతో Songs of Experience (1794) లో వెలువరించాడు.

క్రీ.శ. 1800లో ఫెల్‌ఫామ్‌లో సైనికులతో గొడవ పడినప్పుడు రాజద్రోహ నేరం ఆరోపించబడి, ఋజువైతే మరణశిక్ష తప్పదనుకున్న సమయంలో విలియం హేలీ అనే రచయిత సాయంతో బయటపడ్డాడు. అతడు ఆ సమయంలోనే వ్రాసిన Milton కావ్యం అద్భుతమైన రచనగా ప్రసిద్ధికెక్కింది.

1823 నుంచి ఆర్థిక ఇబ్బందులు చుట్టుముట్టినా మిత్రుల (విలియం కలిన్స్, కూపర్) సాయంతో గట్టెక్కినాడు. నవీన శాస్త్రాన్ని మానవుని ఎముకలుగా, హేయబద్ధ ఆలోచనను ఎముకలపైని కండగా, ఊహాశక్తిని మానవ రూపంగా, దర్శనం లేదా ముందుచూపును మానవుని దివ్యరూపంగా ప్రబోధించిన బ్లేక్ 1827లో మరణించాడు.

1. ఆనంద గీతాలు

వేడుకతో నేను వేణుగానంచేయగా
పరవశించిన లోయలు ప్రతిధ్వనిస్తుండగా,
మేఘంపై వెలుగుతున్న మేలిబంగరు శిశువు,
నవ్వులు కురిపిస్తూ నాతో అతడనెను

'గొర్రెపిల్ల గురించి గానం చేయవా!'–
ఎంతో వేడుకగా నేను వేణుగానం చేసాను.
'గాయకుడా! మరల గానం చేయవా' అడిగాడా దేవదూత.
మరల గానం చేసాను. అతడి కనుల నిండా కన్నీళ్లు.

'వేణువును పడవేయి, నీ ప్రేమ వేణువును;
నిండైన ఆనందపు నీ పాటలే పాడుము.
మరల నాకిష్టమైన గానం చేసాను
అతడు ఆనందంతో కన్నీరు కార్చెను.

'గాయకుడా! నీ పాటలను గ్రంథస్థం చేయుము
అందరూ చదువుకునే అందమైన పుస్తకం'–
అని మాయమైనాడు అక్కడ నుండి అతడు.
రెల్లు పరక నొకటి సేకరించానేనపుడు.

నేనొక కలాన్ని చేసాను దానితో,
నీటిని వడపోసి నింపాను దానిలో,
దానితో రాసాను ఆనంద గీతాల్ని
ప్రతి శిశువు హాయిగా పాడుకునేటందుకు.

(Reeds of Innocence)

2. గొర్రెపిల్ల

నిన్నెవరు చేసారు ఓ గొర్రెపిల్లా?
నిన్నెవరు చేసారో నీకైన తెలుసా?

ప్రాణమెవరు పోసారు, ఆకలెవరు తీర్చారు?
సెలయేటి చెంత, మైదానమంతా
ఆనందపు దుస్తుల్ని నీకెవరు తొడిగారు?
మెరుపులీను ఉన్నిని, మెత్తని వస్త్రాన్ని,
హాయిగా ఈ లోయ ఆగి పలికేలా,
ఇంత చక్కని గొంతును నీకెవరు ఇచ్చారు?

నిన్నెవరు చేసారు ఓ గొర్రెపిల్లా?
నిన్నెవరు చేసారో నీకైన తెలుసా?

నేను చెబుతాను ఓ గొర్రెపిల్లా!
నేను చెబుతాను ఓ గొర్రెపిల్లా!

పిలుస్తారు అతడిని నీ పేరుతోనే,
తాను గొర్రెపిల్లనని చెప్పుకున్నాడతడు;
బెదిరే కళ్లున్న వినయవంతుడు
ఈ జగతికి అతడు చిన్ని శిశువైనాడు.
నేనూ పసివాడిని, నీవూ గొర్రెపిల్లవి
అతని పేరుతోనే మనం పిలువబడుతున్నాము.

ప్రభువు నిన్ను ఆశీర్వదిస్తాడు ఓ గొర్రె పిల్లా!
దేవుడు నిన్ను ఆశీర్వదిస్తాడు ఓ చిన్ని పిల్లా!

(The Lamb)

3. పొగగొట్టం ఊడ్చేవాడు

నా చిన్నప్పుడే మా అమ్మ మరణించింది.
నా తండ్రి నన్ను అమ్మేసి వెళ్ళిపోయాడు.
అప్పటికి నా నాలుకకు ఊడుపు ఏడుపు ఉచ్ఛరించడం రాదు
అప్పట్నుంచి మీ పొగగొట్టాలు ఊడుస్తున్నాను, మసిలో ఏడుస్తూ నిద్రిస్తాను.

టామ్ డాక్రె ఉంగరాల జుట్టు తీసివేస్తున్నపుడు
అతడు ఉక్రోషంతో వెక్కివెక్కి ఏడుస్తున్నాడు–
'ఏడవకు టామ్! నీ తల బోడిగా ఉన్నపుడు
అది నీ చక్కని తెల్లజుట్టును చెడగొట్టదు, చూడు!

ఆ రాత్రి ప్రశాంతంగా అతడు నిద్రపోతున్నపుడు
అరుదైన దృశ్యమొకటి కలలో కనిపించింది
వేలాదిమంది తనబోటివాళ్లు, డిక్, జో, నెడ్, జాక్
నల్లటి శవపేటికల్లో తాళం వేయబడి ఉన్నారు.

చేతిలో వెలుగుతున్న బీగంతో దేవదూత వచ్చెను
శవపేటికల మూతలు తీసి అందరిని విడుదల చేసెను.
పచ్చని మైదానాల్లో పరుగెత్తుకుంటూ, నవ్వుకుంటూ
వాళ్లు నదిలో స్నానం చేసి, ఎండలో మెరిసారు.

నల్లని దుస్తుల్ని, సంచుల్ని వదలి, నగ్నంగా తెల్లగా
మబ్బుల కెగువగా గాలిలో ఆడుకోసాగినారు.
దేవదూత టామ్‌తో చెప్పెను– నీవు మంచిబాలుడివైతే
దేవుడు తండ్రిగా అండ నిలుచును – కొండంత హాయి నీకుండును.

టామ్ నిద్ర లేచాక, చీకటిలోనే మేము
సంచులతో బ్రష్‌లతో పనికి బయల్దేరాము
చల్లని ఉదయంలోనూ టామ్ వెచ్చగా, హాయిగా ఉన్నాడు
ఎవరి పని వాళ్లు చేస్తే దేనికీ భయపడనక్కరలేదు.

(The Chimney Sweeper)

4. తప్పిపోయిన బాలుడు

“నాన్నా!నాన్నా! ఎక్కడికెళ్తున్నావు?
నడవకు మరీ అంత వేగంగా.
మాట్లాడు నాన్నా! మాట్లాడు నాతో,
లేకుంటే నేను తప్పిపోగలను”

ఏ తండ్రీ అక్కడ లేని పెనుచీకటి రాత్రి
మంచుతో తడిసి ముద్దాయె బాలుడు.
ఆతడి దుఃఖం కన్నా, లోతైనదా లోయ
మంచుపొగలప్పుడు మరింత ఎగసెను.

(The Little Boy Lost)

5. దొరికిన బాలుడు

చీకటి దారుల్లో తప్పిపోయిన బాలుడు,
తడబడుతూ కాంతివేపు తచ్చాడినాడు,
అశ్రువులు నిండిన ఆతని కనులకు,
దైవము కనిపించె తండ్రి రూపాన.

చెక్కిలి ముద్దాడి చేతినందించెను,
నడిపించె నాతడిని ఆ తల్లివేపు,
ఒంటరి లోయలో కొడుకును కనగానే,
తెల్లని వెలుగుకు ఆ తల్లి మొక్కెను.

(The Little Boy Found)

6. పులి

వ్యాఘ్రమా! వ్యాఘ్రమా! చీకటి అరణ్యాల
ప్రకాశించే మృత్యు మహోగ్ర రూపమా!
ఏ అమర్త్య నేత్రం, హస్తం కానుకగా ఇచ్చిన
భయంకర సౌష్ఠవ రూప శిల్పాగ్రమా!

ఏ సుదూరపు లోతులు, ఎత్తులు
నీ నయనాల అగ్నిని రగిల్చాయి?
ఏ రెక్కలు దానిని తెచ్చాయి
ఏ చేయి ఆ అగ్నిని స్పృశించింది?

ఏ భుజం, ఏ కళానైపుణ్యం
నీ ఎద కండరాల్ని తీర్చిదిద్దింది?
నీ హృదయ స్పందన మొదలైనప్పుడు
భయంగొలిపే నీ చేతులూ, పాదాలూ!

ఏదా సుత్తి? ఏదా గొలుసు?
ఏ కొలిమిలో నీ మెదడు వేల్చబడింది?
ఏది దాగలి? ఎవరి పిడికిలి?
మృత్యుభీతిని పట్టుకునే ధైర్యమెవరిది?

తారలు తమ బల్లేల్ని విసుర్తున్నపుడు
తమ కన్నీళ్లతో స్వర్గాన్ని కడుగుతున్నపుడు
అతడు తన సృష్టిని చూసి చిరునవ్వు నవ్వాడా?
గొర్రెపిల్లను సృజించినవాడే నిన్నూ సృజించాడా?

పులి! పులి! నైమిశారణ్యాల
ప్రకాశించే మృత్యుకౌగిలి!
ఏ అమర్త్య నేత్రం, హస్తం, ఇచ్చింది
నీకీ భయంకర సౌష్ఠవ రూపలోగిలి?

(The Tiger)

7. తప్పిపోయిన బాలిక

భవిష్యత్తును
నేను దర్శిస్తున్నాను
దీర్ఘ సుషుప్తి సమాధి నుండి
భూమి మేల్కొంటుంది.

మేల్కొని తన సృష్టికర్తకై
వెదుక్కుంటుంది
అంతులేని ఎడారులన్నీ
అందమైన తోటలవుతాయి.

ఆ దక్షిణదేశంలో
ఎండాకాలపు ఉధృతి
ఎప్పుడూ తగ్గని చోట
చిన్నారి లైకా పడి ఉన్నది.

ఏడేళ్ల బాలిక
ముద్దులొలికే లైకా
అడవి పిట్టల పాటలు వింటూ
అల్లంత దూరం నడిచింది.

రావమ్మ నిదురా! నా కొరకురా!
ఈ చెట్టుకింద శయనించినాను
ఏడుస్తున్నారేమో అమ్మా, నాన్నా
నిదుర పట్టేనా నాకెక్కడన్నా?

దారీ తెన్నూ లేని ఎడారిలో
చిన్నారి తప్పిపోయింది.
లైకాకెలా నిద్ర పడ్తుంది,
కన్నీరు మున్నీరై కన్నతల్లి విలపిస్తుంటే?

తల్లి హృదయం బాధ పడుతుంటే
లైకా నిదురపోలేదిక్కడ
తల్లి నిదుర పోయిందా
లైకా దుఃఖించదిక్కడ!

‘ప్రకాశించే ఎడారిపై
కనుబొమలు ముడివేసే రాత్రి
నేను కనులు మూసుకుంటాను
చందమామను ఉదయించనీ’

అలసిన లైకా నిద్రపోయింది
చీకటి గుహల్లోంచి
వేటకొచ్చిన అడవి మృగాలు
చూసాయి నిద్రిస్తున్న చక్కని కన్యను.

మృగరాజు అక్కడ నిలబడెను
ఆమె నాపాదమస్తకం పరికించెను
పవిత్రమైన ఆ ప్రదేశాన్ని
తన గర్జనతో పరిశుద్ధ పరచెను.

చిరుతలు, పులులు
ఆమె చుట్టూరా నడయాడెను
వృద్ధ సింహం
తన బంగరు జూలును కదిలించెను.

తన మెత్తని నాలుకతో
చిన్నారి మెడను, ముఖాన్ని నాకెను
అతని అగ్నినేత్రాల నుంచి
అశ్రువులు కెంపులై స్రవించెను.

సివంగి ప్రేమతో
చిన్నారి దుస్తులను సడలించెను
నగ్న బాలికను ఆ జంట
తమ గుహలోకి తరలించెను.

(The Little Girl Lost)

8. దొరికిన బాలిక

దుర్గమమైన లోయల్లో
శోకిస్తున్న ఎడారుల్లో
దుఃఖిస్తూ వెదికారు
లైకా తల్లిదండ్రులు.

అలిసి అలిసి కాళ్లు లాగెను
అరిచి అరిచి గొంతు పోయెను
ఏడు రోజులు ఎడతెరిపి లేకుండా
ఎడారి దారులన్నీ వెదికిరి వారు.

చిక్కటి నీడల మధ్య కలత
నిదురపోయారు ఏడు రాత్రులు.
ఆకలితో ఎడారిలో ఆక్రందిస్తున్న
చిన్నారిని కలలో వాళ్లు కనుగొన్నారు.

పాలిపోయిన శరీరం
శుష్కించిన వదనం
దుఃఖంతో, భయంతో
కేకలెడ్తున్న లైకా రూపం

విశ్రాంతి లేని మనసు
వణుకుతున్న వయసు
అలసిపోయిన ఆ మాతృమూర్తి
ముందుకు పోలేని పరిస్థితి.

తాను దుఃఖంతో కుంగిపోతున్నా
ఆమెను తన చేతుల్లో పొదుముకుని
నడిపిస్తూ, తాను నడుస్తూ వస్తుండగా
ఎదురుగా కనిపించిందొక సింహం

వెనక్కి మరలడం అసాధ్యం
ఆలోచించే లోపల ఆ సింహపు జూలు
నేలపై పడిన వాళ్లకు తగిలింది.
ఆ సింహం అటూ యిటూ చూస్తున్నది.

తన వేటను వాసన చూస్తున్నట్లు
సింహం వారి చేతుల్ని మృదువుగా నాకుతూ
పక్కనే నిశ్శబ్దంగా నిలబడగానే
వాళ్లలోని భయాలు పటాపంచలయ్యాయి.

అంతులేని ఆశ్చర్యంతో
వారు అతని కళ్లలోకి చూసారు
స్వర్ణంతో సాయుధుడైన
ఆత్మను ఆశ్చర్యంగా పరికించారు

అతని తలపై కిరీటం
భుజాలపై జాలువార్తున్న
స్వర్ణ శిరోజ ప్రవాహం
వాళ్ల భయాలన్నీ తొలగిపోయాయి.

'నన్ను అనుసరించు' -అన్నాడతడు
చిన్నారి కోసం దుఃఖించకండి
నా భవనంలో లైకా
హాయిగా నిదురిస్తున్నది'.

వారు అనుసరించారు
తమ స్వప్నం చూపిన దారిని-
చిరుతలు పులుల మధ్య
నిదురిస్తున్న లైకాను చూసారు.

ఈ రోజుకు కూడా వాళ్లు
ఒంటరిగా లోయల్లోకి వెళ్తారు
ఇక తోడేళ్ల అరుపుల భీతి లేదు.
పులుల గర్జన భయం లేదు.

(The Little Girl Found)

9. లండన్

థేమ్స్ నది ప్రవహించే నగరంలో
నేను ప్రతి వీధీ తిరిగాను
ఎదురైన ప్రతి ఒక్కరి ముఖంలో
నీరసం, కష్టాల గుర్తులు చూసాను.

ప్రతి మనిషి పిలుపులో
ప్రతి పసిపాప అరుపులో
ప్రతి గొంతులో, ప్రతి బందులో
మనసు కొలిమిలో మసిలిన సంకెళ్లు విన్నాను.

పొగగొట్టాలూడ్చే పిల్లల కేకతో
నల్లబడ్తున్న చర్చి నన్ను వణికిస్తుంది.
పేద సైనికుడి నిట్టూర్పు రక్త ప్రవాహమై
రాజభవనపు గోడల ప్రవహించి రగుల్తుంది.

పడుచు వేశ్య బాధతో పెట్టే శాపాలకు
అప్పుడే పుట్టిన పసిపాప అశ్రువు విస్ఫోటిస్తుంది.
వీధుల్లో అర్ధరాత్రి వినబడే కేకలకు
వివాహ మాధుర్యపు ఘడియలు విచ్ఛిన్నమౌతాయి.

(London)

10. పిచ్చి ప్రయాణీకుడు

మనుష్యుల రాజ్యంగుండా ప్రయాణం చేసాను,
స్త్రీ పురుషుల దేశం గుండా కూడా;
అనేక భయానక సంఘటనలను విన్నాను, చూసాను.
శీతల నేలపై తిరుగాడే బాటసార్లకే తెలియనివి.

తీవ్ర కష్టాలలో తల్లి గర్భిణిగా ఉండి,
సంతోష సమయంలో జన్మించిన పసిపాప
చేదు కన్నీళ్లతో నాటిన విత్తనాలు
నేడు ఆనందాన్ని పంచే పండ్ల తోట.

పుట్టిన పసిపాప మగపిల్లాడయితే
అతడిని పెద్దవ్వకు అప్పజెబుతారు
ఆమె అతడిని శిలకు మేకులు కొట్టి
అతడి అరుపుల్ని బంగరుపాత్రలో దాస్తుంది.

అతడి తలకు ఇనుపముళ్లు చుట్టి
అరచేతులకు, కాళ్లకు రంధ్రాలు చేస్తుంది
పక్కలో పొడిచి గుండెను కోసి
చలి, వేడి తగిలేట్లు చూస్తుంది.

ఆమె వేళ్లు ప్రతి నరాన్ని లెక్కిస్తాయి,
పిసినారి స్వర్ణనాణేల్ని లెక్కించినట్లు.
అతడి కేకలు, అరుపులపై బతికి
అతడు పెరిగిన కొద్దీ ఆమె వయసు తగ్గుతుంది

అతడు రక్తమోడుస్తున్న యువకుడైనప్పుడు
ఆమె ప్రకాశిస్తున్న యువతిగా మారుతుంది.
అప్పుడతడు తన సంకెళ్లను తెగగొట్టుకుని
ఆమెను బంధించి ఆనందిస్తాడు.

ఆమె నరనరాలలో తనను ప్రతిష్ఠిస్తాడు,
వ్యవసాయదారుడు విత్తులు విత్తినట్లు.

అప్పుడామె అతడి నివాస స్థలమౌతుంది.
డెబ్బైరెట్లు ఫలించే తోటగా మారుతుంది.

వయసు మీరిన నీడలా అతడు అదృశ్యమౌతాడు.
నేల తల్పంపై గుండ్రంగా తిరుగుతూ
మణులు, బంగారంతో ఆ తల్పాన్ని నింపుతాడు.
తను శ్రమించి పోగుచేసిన సంపదలవి.

అవి మానవ ఆత్మల మణులు
ప్రేమ విరహాన ఎర్రనైన కెంపులు, ముత్యాలు
బాధపడ్తున్న హృదయపు బంగారు గనులు
మృతవీరుల మూల్గులు, ప్రేమికుని నిట్టూర్పులు–

అవే అతని ఆహారం, అవే పానీయం
అర్థి, పేదల ఆకలినతడు తీర్చును
దారిన పోయేబాటసారులకు
అతని తలుపు ఎల్లప్పుడు తెరచి ఉండును.

వారి శాశ్వతానందం అతని విచారము
వాళ్లు పైకప్పును గోడలను అదరగొడతారు.
నెగడులోని అగ్ని నుంచి
ఓ చిన్ని ఆడపిల్ల పుట్టేంతవరకు.

ఆమె ఒక అగ్నికణం
మణులు బంగారం ఆమె స్వరూపం.
అతడి చాచిన చేయీ, ఆమెనందుకోలేదు.
అతడి చేతిలోని దుస్తులా శిశువును చుట్టలేవు

తాను ప్రేమించే మనిషి దగ్గరకు వస్తుంది
యువకుడు, వృద్ధుడు, రాజూ, పేదా,
వాళ్లందరూ వయసుమీరిన గృహస్థును తోలేస్తారు.
అతడింకో తలుపు దగ్గర అడుక్కుంటాడు.

అతడు విలపిస్తూ అలా తిరుగుతుంటాడు.
దూరంగా ఎవరో దయతలచి ఆదరిస్తారు

ఎవరో ఒక యువతి అతడిని చేరదీసేంతవరకు
అతడు అంధుడై, వృద్ధుడై, అరుస్తూ తిరుగుతాడు.

గడ్డకట్టే శీతల వయస్సును ఆపడానికి
అతడామెను తన చేతుల్లోకి తీసుకుంటాడు
కళ్లముందే ఆ కుటీరం అదృశ్యమౌతుంది.
ఆ తోట, మంత్రముగ్ధ దృశ్యాలూ–

అతిథులు ఆ రాజ్యమంతా చెల్లాచెదురవుతారు.
మారుతున్న నేత్రాలు మారుస్తాయందరినీ
భయంతో ఇంద్రియాలు జారిపోతాయి
బల్లపరుపు నేల బంతిలా మారుతుంది.

తారలు, సూర్యుడు, చంద్రుడూ శుష్కిస్తారు.
అంతులేకుండా ఎడారి ఆబగా విస్తరిస్తుంది
తాగడానికి తినడానికి ఏమీ దొరకవు
ఎక్కడ చూసినా హెచ్చరించే ఎడారే!

తన పసిపాప పెదవులొలికే తేనె
ఆమె తియ్యని చిరునవ్వులలో మధువు, రొట్టె!
ఆమె కదిలే కళ్లలోని లేళ్లగుంపు
అతడిని మంత్రముగ్ధ పసితనంలోకి నెడతాయి.

పానీయంబులు త్రావుతూ గుడుచుతూ
రోజురోజుకూ అతడు యువకుడౌతాడు.
ఒంటరి ఎడారిలో వాళ్లిద్దరూ
భయంతో, ఆశ్చర్యంతో తిరుగుతుంటారు

అడవి జింకలా ఆమె పారిపోతుంది
ఆమె ఎన్నో అడవి పొదలను నాటుతుంది
పగలూ రాత్రి ఆమెకై వెదకుతూ అతడు
మాయ ముసుగు ప్రేమకళల్ని ప్రదర్శిస్తాడు.

ఆ ప్రేమ, ద్వేషపు వివిధ వేషాలు
విస్తృత ఎడారి నిండా మొలుస్తాయి.

దారితప్పిన ప్రేమ గుహల లోగిళ్లలో
సింహం, తోడేలు, అడవి పందులు తిరుగుతుంటాయి.

అతడు మార్గభ్రష్టుడైన మనిషిగా
ఆమె విలపించే వృద్ధ మహిళగా
మారినాక, ఎందరో ప్రేమికులు తిరుగుతారు.
సూర్యుడు, తారలు దగ్గరకు జరుగుతాయి.

వృక్షాలు తీయని మాధుర్యాన్నిస్తాయి,
ఎడారిలో దారీ తెన్నూ తెలియక తిరిగేవాళ్లకు
అనేక నగరాలక్కడ నిర్మించబడతాయి.
గొర్రెల కాపరుల ప్రశాంత గృహాలు కూడా!

ఎప్పుడైతే వాళ్లు కోపంగా ఉన్న శిశువును చూసారో
ఆ ప్రదేశమంతా భయం చుట్టుముడ్తుంది.
వాళ్లు అరుస్తారు! పాప పుట్టింది! పాప పుట్టింది!
అరుస్తూ పారిపోతారు అన్ని దిక్కులకూ–

ఆగ్రహంగా ఉన్న ఆ శిశువునెవరైనా స్పృశిస్తే
అతడి చేయి మొదలు వరకు వాడిపోతుంది.
సింహాలు, వరాహాలు, తోడేళ్లు అరుస్తూ పారిపోతాయి.
ప్రతి చెట్టూ తన ఫలాల్ని రాల్చివేస్తుంది.

ఎవ్వరూ ఆ ఆగ్రహ శిశువును అంటలేరు,
ఆ ఒక్క వృద్ధ పెద్దవ్వ తప్ప!
ఆమె అతడిని శిలకు మేకులు కొడ్తుంది.
ఇప్పటి వరకు నేను చెప్పిందంతా పునరావృతమౌతుంది.

(The Mental Traveller)

11. మిల్టన్

"To Justify the ways of God to men"

అనాది కాలంలో ఆ పాదాలు
ఆకుపచ్చని ఇంగ్లండ్ కొండలపై నడిచాయా?
దేవుని పవిత్రపు గొర్రెపిల్ల
ఇంగ్లండ్ చక్కని మైదానాలను చూసిందా?

ఆ దివ్య పరమాత్మ వదనం
మన మబ్బుల కొండలపై మెరిసిందా?
ఈ దెయ్యాల మిల్లుల చీకట్లలో
జెరూసలెం ఎక్కడైనా నిర్మించబడిందా?

తీసుకుని రా! నా జ్వలించే స్వర్ణధనుస్సు!
తీసుకుని రా నా కోర్కెల అమ్ముల్ని!
నా బల్లేన్ని తీసుకురా! ఓ మేఘమా!,
తీసుకుని రా నా అగ్ని రధాన్ని!

మానసిక యుద్ధాన్ని నేనాపబోను
నా కరవాలానికి విశ్రాంతినివ్వను
ఈ ఇంగ్లాండ్ అందాల హరిత మైదానంపై,
మనం మరల జెరూసలెం నిర్మించేంతవరకు!

(ప్రభువు ప్రజలందరూ దేవుని దృష్టిలో ప్రవక్తలే)

Numbers XI Ch 29 V
From Milton, A Poem in 2 Books

12. విలియం బ్లేక్ కవితారుఝురి

(Quotable Quotes of Blake)

బ్లేక్ కవిత్వం నుంచి ప్రసంగాలలో, వ్యాసాలలో ఉటంకించతగిన అద్భుత వాక్యాలు కొన్ని ఇవ్వబడుతున్నాయి.

From Songs of Innocence :

Piping down the Valleys wild
Piping songs of Pleasant glee
On a Cloud I saw a child
And he laughing said to me-
"Pipe song about a lamb".

దేవదూత, క్రీస్తు (Lamb) గురించి పాడమని రచయితను అడిగాడు. రచయిత గానాన్ని ఇతరులకు పాటల రూపాన అందజేయమన్నాడు.

కాని జగత్ శిశువు తనను తాను గొర్రెపిల్లగా అభివర్ణించుకున్నవాడు, మనందరం అతని పేరుతో పిలువబడుతున్నాం. అతడిని ఎవరు చేసారో? ఎవరు ఇక్కడికి పంపించారో!

Little Lamb, who made thee ?
Dost thou know who made thee ?

గొర్రెల కాపరి సంరక్షణలో మంద హాయిగా నిద్రపోతున్నట్లు దేవుని రక్షణలో మనమూ ప్రశాంతంగా నిద్రిస్తాం. రెండేళ్ల పసిపాపలు దేవదూతలతో సంతోషంగా సంభాషిస్తారు. వర్ణభేదం లేని ఆ పసిపాపలు ఆనందంగా నవ్వుతుంటే వెన్నెలలు పూస్తాయి. ప్రకృతి పరవశిస్తుంది.

పొగ గొట్టాలూడ్చే వాళ్లపై అత్యంత కరుణాత్మకమైన కవితలను వ్రాసినవాడు బ్లేక్.

The Chimneys Sweeper లో నల్లని బట్టల పీలికలను ధరించి చలిలో తిరుగుతూ 'sweep', sweep' అనే పదాల్ని 'weep, weep' అని ఉచ్ఛరిస్తూ 'పొగగొట్టాలు తుడుస్తాం' అంటూ కేకలు పెట్టే పిల్లల గురించిన బ్లేక్ కవిత మన హృదయాలను కలచివేస్తుంది.

"When my mother died I was very young
And my father sold me while yet my tongue

could scarcely cry 'weep! weep! weep! weep!
So your chimeys I sweep, and in soot I sleep"

పొగ గొట్టాలూడ్చే పిల్లలొక్కోసారి, వాటిల్లో ఇరుక్కుని ప్రాణాలు కోల్పోయేవారు. 1788లో వచ్చిన Porters Act – పని గంటల్ని ఉదయకాలానికి కుదించి ఎనిమిదేళ్లలోపు పిల్లల్ని పనిలో పెట్టుకోకూడదని ఆదేశించింది. 1842 నాటికి గొట్టాలూడ్చేవాళ్ల వయస్సు కనీసం 21 సంవత్సరాలుగా నిర్దేశించడింది.

Songs of Experience :

పసిపాప పెరిగి పెద్దవాడైనాడు. అసూయ, కోరికలు, ద్వేషాలు అతడిలో భాగాలైనాయి. ఈ భూప్రపంచమూ అంతే. అమాయకత్వం నశించి హింసా ధోరణులు, ఆధిపత్య పోరాటాలు ప్రబలి పతనావస్థ మొదలైంది. ఈ కవితలు Songs of innocence కు సమాధానాల్లా ఉంటాయి.

Songs of innocence లో Lamb, Songs of Experience లోని Tiger కు ఉన్న తేడాను గమనిద్దాం.

గొర్రెపిల్ల అమాయకత్వానికి, నెమ్మదితనానికి, అందానికి చిహ్నం అయితే బలానికి, కౌర్యానికి, క్షణం తీరికలేని ఉద్వేగానికి వ్యాఘ్రం (Tiger) ప్రతీక. బ్లేక్ కవితలలో చాలా ప్రసిద్ధికెక్కిన కవిత యిది.

Tiger ! Tiger ! burning bright
Inthe forests of the night
What immortal hand or eye
Could frame thy fearful symmetry?

What the hammer ? What the chain ?
In what furnace was thy brain ?
What the anvil ? What dead grasp ?
Dare its deadly terrors clasp ?

When the stars threw down their spears,
And watered heaven with their tears
Did he smile his work to see ?
Did he who made the lamb make thee ?

గొర్రెపిల్ల (Lamb) ను సృష్టించిన వాడే పులి (Tiger) ని సృష్టించాడా? లేక గొర్రెపిల్ల పులిగా రూపాంతరం చెందుతున్నదా?

భయంకరమైన అవయవ సౌష్ఠవంతో అడవుల్ని కాంతివంతం చేసే వ్యాఘ్రాన్ని సృష్టించినదెవరు? అమాయకపు గొర్రెపిల్లను సృజించిన వాడే క్రూర వ్యాఘ్రాన్ని సృష్టించాడా? ఆ మండే జ్వాలాగ్ని నేత్రాల నెలవేది? ఈ రూపాంతరాన్ని దేవుడు సహిస్తాడా?

–నడుచుకుంటూ నడుచుకుంటూ లైకా కన్య తప్పిపోయింది. అలసిసొలసిన ఆమె, రాత్రి చీకటిలో అడవిలో చెట్టుకింద నిద్రపోయింది. క్రూరమృగాలు ఆమె నంటకుండా సింహాల జంట ఆమెను కాపాడి నోట కరచుకుని తీసుకువెళ్లి తమ గుహలో ఉంచాయి.

"From his eyes of flame
Ruby tears there came
while the Lioness
Loosed her slender dress
And naked they conveyed
to caves the sleeping maid."

లైకా తల్లిదండ్రులు ఆమెను వెదుకుతూనే ఉన్నారు. ఏడు రాత్రుళ్లు గడిచాయి. కలలో వారికి ఓ సింహం దారి చూపింది. ఆ గుహలో

"And saw their sleeping child
Among tigers wild"

పులుల రక్షణలో నిద్రపోతున్న బాలికను వాళ్లు కనుగొన్నారు. దేవుని ప్రేమ రహస్యం అర్థం చేసుకున్నారు.

ఇప్పుడు నవీన విద్యావిధానంలో పిల్లలు ప్రకృతిని ఆనందించే సమయం, సందర్భం ఎక్కడ ఉంది? చదువుకొనే రోజుల్లో ఈ మాటలు ఆశ్చర్యాన్ని కలిగిస్తాయి కదా! ప్రతి ఊరూ వృద్ధాప్యంతో వణుకుతూ, ప్రతి నగరం పేదల కేకలతో ప్రతిధ్వనిస్తున్నపుడు–

In every cry of everyman
In every infant's cry of fear
In every voice, in every ban
The mind forged manacles I hear

–మానవ నిర్మిత శృంఖలాల విశృంఖల ధ్వనులే వినిపిస్తాయి. ప్రేమ అణచబడ్తుంది. అనాథలు ఆక్రందిస్తారు. ధనానిది, అధికారానిది పైచేయి అవుతాయి.

జాన్ మిల్టన్ పారడైజ్‌లాస్ట్ ప్రభావం మనం విలియం బ్లేక్‌లో చూడవచ్చు. తన Milton గ్రంథంలో To Justify the ways of God to men అనే కవిత చాలా గొప్పగా ఉంటుంది. లండన్‌లో మరో 'జెరుసలెం'ను సృష్టించాలన్న 'బ్లేక్' ఊహ అద్భుతంగా వర్ణించబడింది.

Bring me my Bow of burning gold;
Bring me my arrows of desire;
Bring me my spear: O clouds unfold!
Bring me my chariot of fire.

I will not cease from mental fight
Nor shall my sword sleep in my hand
Till we have built Jerusalem
In England's green & pleasant land

"Would to God that all the Lord's people were Prophets"

ఇంగ్లీషు రొమాంటిక్ కవులలో ప్రసిద్ధుడైన బ్లేక్, లాక్ (Locke) అభిప్రాయాల్ని తిరస్కరించాడు. లాక్ దృష్టిలో 'Mind is wholly passive, a mere recorder of impressions from without". రొమాంటిక్ కవులకు మనస్సు యొక్క ప్రధాన లక్షణం ఊహాగానం (Imagination). అది దైవప్రేరితం. దేవుడు చేయాల్సిన పనిని అది చేస్తుంది. బ్లేక్ అంటాడు– "The world of imagination is the world of Eternity: It is the divine bossom into which we shall all go after the death of the vegetated body". ఈ ప్రపంచం అనంతం, శాశ్వతం.

అంత క్లిష్టమైన, ఉన్నత భావాన్ని, సరళమైన పదాలతో మార్మికతతో కూడిన ఆలోచనలతో, కొలది పంక్తులలో అద్భుత జ్ఞానాన్ని ఇమిడించి విలియం బ్లేక్ అన్ని తరాలవారికి చిరస్మరణీయుడైనాడు.

And I plucked a hollow reed
And I made a rural pen
And I strained the water clear
And I wrote my happy songs
Every child may Joy to hear'

✧✧✧✧✧

విలియం వర్డ్స్‌వర్త్
(William Wordsworth 1770-1850)

ఆంగ్ల సాహిత్యంలో భావవాదాన్ని (Romanticism) ప్రవేశపెట్టిన కవిద్వయం విలియం వర్డ్స్‌వర్త్, శామ్యూల్ టేలర్ కొలరిడ్జ్ (Samuel Tayler Coleridge) 1798లో వీరిద్దరూ సంయుక్తంగా వెలువరించిన Lyrical Ballads భావవాద యుగానికి నాంది పలికాయి. ఊహా ప్రధానమై, కల్పనతో కూడి, అనుభవానికి దూరంగా ఉండే వర్ణనలతో భావవాదం స్వప్న కవితలుగా అందరినీ ఆకట్టుకున్నది.

విలియం వర్డ్స్‌వర్త్ (7 ఏప్రిల్, 1770 - 23 ఏప్రిల్ 1850) కవితలలో అతి ముఖ్యమైనది, నిజ జీవిత సంఘటనలతో కూడుకున్నది- The Prelude (The Poem to Coleridge). ఎంతో అద్భుతమైన సాహిత్యాన్ని అందించిన విలియం వర్డ్స్‌వర్త్ 1843 నుంచి, మరణించేంత వరకు (1850) బ్రిటిష్ పొయిట్ లారేట్ (Poet Laureate) ఆస్థాన కవిగా గౌరవాన్ని పొందినాడు.

తన జీవితంలో ఎక్కువకాలం లేక్ డిస్ట్రిక్ట్‌లో కాలం గడిపిన William Wordsworth కేంబ్రిడ్జిలో డిగ్రీ తీసుకున్నాక ఫ్రాన్సు, స్విట్జర్లాండ్‌లో పాదయాత్ర చేసి విప్లవంతో అట్టుడుకుతున్న ఫ్రాన్స్‌కు (1790-1791) తిరిగి వచ్చి రిపబ్లికన్లకు సానుభూతి పరుడిగా పనిచేసాడు. అక్కడ Annette Vallon అనే ఫ్రెంచి యువతితో ప్రేమలో పడగా వారికి Caroline జన్మించింది.

రాజకీయ కారణాలతో బ్రిటన్, ఫ్రాన్సుల మధ్య విభేదాలు పెచ్చు పెరగడంతో వర్డ్స్‌వర్త్ భార్యాబిడ్డలను వదిలి ఇంగ్లండ్ తిరిగి వెళ్లాడు. తొమ్మిదేళ్ల తరువాత తన కుమార్తె చేయి పట్టుకుని సముద్ర తీరాన నడుస్తూ- ఆ అనుభూతితో వ్రాసిన కవిత- It is a beauteous evening, Calm and free. ఏనెట్టిని వివాహం చేసుకోలేదు కాని వారికి జీవితాంతం సహాయం చేసినాడు.

1802లో అతడు తన చిన్ననాటి స్నేహితురాలు మేరీ హచిన్‌సన్‌ను వివాహమాడగా వారికి జాన్, డోరా, థామస్, కాథరైన్, విలియంలు సంతానం.

తన సోదరి డొరొతి (Dorothy) ఇంటిలో సోమర్‌సెట్‌లో ఉన్నపుడే అతడు (1798లో) కొలరిడ్జ్‌తో కలిసి Lyrical Ballads వెలువరించాడు.

ప్రకృతి ఆరాధకుడిగా (Worshipper of Nature) తనను తాను అభివర్ణించుకున్న వర్డ్స్‌వర్త్ తాను నిజజీవితంలో పొందిన అనుభవాల్ని ప్రకృతి-మానవ సంబంధాల్ని అనితరసాధ్యంగా కవితలుగా మలిచాడు. తాను పొందిన అనుభూతుల్ని పాఠకుని మనో యవనికపై ప్రత్యక్షం చేయాలన్నది అతడి మనోగతం. దృశ్యవర్ణన కన్నా ఉద్వేగాల చిత్రణ మనోజ్ఞమై చదువరులను విస్మయానందాలలో కట్టిపడేస్తుంది.

దైనందిన జీవితంలోని సంఘటనలను వ్యావహారిక భాషలో వర్ణిస్తూ, అనవసరపు అలంకరణలను తీసివేసి- 'a man speaking to man' మనిషి, మనిషితో మాట్లాడుతున్నట్లున్న కవిత్వం వ్రాయడం నాకిష్టం- అన్న విలియం వర్డ్స్‌వర్త్ 23 ఏప్రిల్ 1850లో Pleurisy తో కన్నుమూసినాడు.

వయసు పైబడిందని తృణీకరించగా, బ్రిటిష్ ప్రధానమంత్రి Robert Peel ఒత్తిడితో Poet Laureate పదవిని స్వీకరించినా, ఆస్థాన కవిగా కవిత్వం వ్రాయని కవి వర్డ్స్‌వర్త్ ఒక్కడే. 1847లో తన కుమార్తె డొరా (Dora) మరణించాక అతడిలో కవిత్వ జలధార ఆగిపోయింది.

అతని కవిత్వంలో ముఖ్యమైనవి- Lyrical Ballads (1798), Poems (1807), Guide to the lakes (1810); To the Cuckoo; The Excursion (1814); Laodamia (1815) The Prelude (1850).

వీటిలో The Prelude ను విలియం వర్డ్స్‌వర్త్ కవితలలో Magnum Opus గా విజ్ఞులు భావిస్తారు.

✧✧✧✧✧

1. కాయల్ని కొట్టుకు రావడం

(Nutting)

అది ఒక ప్రత్యేకమైన రోజు
స్వర్ణాక్షరాలతో లిఖించదగిందీ, స్వర్గాన్నించి దిగి వచ్చినదీ
బాల్య సహజపు ఆశల రెక్కలు విచ్చుకోగా
నేను మా ఇంటి గుమ్మం వదలి అటే నడిచాను.

భుజాన పెద్ద సంచి
చేతిలో కాయలు రాల్చడానికి కొంకి కర్ర
అదుగో, దూరంగా కనిపిస్తున్న అడవి
ఆ సుందర రూపాన్ని మాయచేయడానికా అన్నట్లు
పొదుపైన దుస్తులు, పనికి తగ్గట్టుగా.

కాస్త జాగ్రత్త...
ముళ్ల పొదల్ని, ఎండిన మోడులను,
పల్లేరు కాయల్ని చూసి చిరునవ్వు నవ్వేందుకు
రక్షణగా...

నిజం చెప్పాలంటే-
అవసరం కన్నా అధికమైన మొరటుగా...

దారి కానరాని బండరాళ్ల మీదుగా
నాచు పట్టిన గులకరాళ్లపై నడుస్తూ
కాళ్లకడ్డం పడ్తున్న పిచ్చి తీగెల్ని వదిలించుకుంటూ
నానా యాతనా పడి ఆ మూలకు చేరుకున్నాను.

ఇంతవరకూ ఎవరూ వెళ్లని ఆ చోటున
ఒక్క విరిగిన కొమ్మామ్మలేదు.
వాడిన ఆకులతో తలవంచి చూస్తున్నట్లు
దయలేని దారుణ దృశ్యమది!
హాజెల్ చెట్లు నిటారుగా, ఠీవిగా నిలబడి ఉన్నట్లు
కాయలు గుత్తులు గుత్తులుగా
నిగనిగలాడుతూ... ఆకర్షిస్తూ...
ఎవరూ తాకని అనూహ్య దృశ్య వేదిక.
గుండెను నొక్కిపట్టుకుని, భారంగా ఊపిరి పీలుస్తూ
కాసేపు అలానే నిలబడ్డాను.
ఆనందం వరదలా ఉప్పొంగుతోంది.
కాస్త తమాయించుకుని, సమ్మోహనంగా-
పోటీ దారులెవ్వరూ లేరు కదా!
విందు భోజనాన్ని కళ్లారా వీక్షించాను
చెట్ల క్రింద విశ్రాంతిగా కూర్చుని
వికసించిన పూల మధ్య
విజయోత్సాహంతో
ఆడుకున్నాను అందాల పుష్పాలతో-
ఆ ఆనందం ఎటువంటిదంటే
ఎన్నాళ్లుగానో వేచి తపించిన భాగ్యం
చేతికందినంత సంతోషం.
దొరక్క దొరక్క దొరికిన పెన్నిధి
నిరాశ పేరుకున్నాక చేతికందిన నిధి.
బహుశా అదొక పొదరిల్లు.
దాని ఆకుల దిగువన అయిదు ఋతువుల
వయొలెట్ - ఊదా పుష్పాలు

ప్రత్యక్షమై అదృశ్యమౌతుంటాయి,
ఏ మానవుడి కంటా పడకుండానే!
అక్కడే దివ్యలోకపు జలాలు గలగలలాడ్తాయి.
నా కళ్లముందు మెరుస్తున్న నీటి నురగ...
నేను నా చెక్కిలిని ఆ ఆకుపచ్చ
శిలలపై ఉంచి, మెత్తటి పట్టులాంటి నాచు
-చిక్కటి చెట్లనీడలు గొర్రెలమందలా నా చుట్టూరా-
నేను విన్నాను మంద్రమైన గుసగుసల్ని...
గుసగుసల సంగీతాన్ని...
అటువంటి మధురక్షణాలలో
బాధారహిత సమయానికి
ఆనందం చెల్లించే సుంకంలా
ఆ హాయి నా స్వంతం... కదా!
హృదయమిప్పుడు నిరాసక్త విషయాలతో
రాళ్లతో, చెట్ల చిగుళ్లతో
ఖాళీ వాయు వీచికలతో దోబూచులాడ్తున్నది.
సంతోషం మనసు పాత్రను నింపి
పొంగి పొర్లగా నేను లేచి నిలబడ్డాను.
కొంకికర్రతో కొమ్మలను వంచి ఏమాత్రం
దయాదాక్షిణ్యాలు లేకుండా
కాయల గుత్తుల్ని విరగలాగాను...
అంతటా విధ్వంసమే!
పొదరిల్లు, ఆకుపచ్చని నాచుకమ్మిన రాళ్లు
హాజెల్స్ కాయల భారంతో వంగి
గాయపడి, తమ ప్రశాంతతను
నెమ్మదిగా కోల్పోయాయి.

నేనిప్పుడు ప్రస్తుత భావాల్ని
నా పాత జీవితంలోకి తెచ్చుకో సాహసిస్తే-

ధ్వంసం కాబడిన పొదరింటి గూడు ఈనాడు
మహా చక్రవర్తుల ఖజానా కన్నా గొప్పదైన
సంపదలతో నిండి ఉన్నది...
నిశ్శబ్దంగా నిలబడిన చెట్లను చూసినపుడు
నాలో ఏదో బాధ కలిగి, నేను
మా మధ్య తలదూర్చిన ఆకాశం వేపు చూసాను.

అప్పుడు, ఓ నెచ్చెలీ, ఈ నీడల వెంబడే నడువు సుమా!
హృదయపు మృదు స్పందనతో,
అతి మృదువైన కరస్పర్శతో...
ఎందుకంటే, ఈ అడవులందు దివ్యాత్మ సంచరించుచున్నది.

✧✧✧✧✧

విలియం వర్డ్స్‌వర్త్ (1770–1850) :

Nutting (కాయలు లేదా గింజలు ఏరుకోవడం) : జర్మనీలో (1798–99) ఉన్నపుడు విలియం వర్డ్స్‌వర్త్ – The 'Lucy' Poems, The Prelude వ్రాసినప్పుడు వ్రాసినదీ కవిత. ప్రాచీన శాండీ కుటుంబానికి చెందిన Earthwaite Lake నుంచి Graythwaite వరకు ఉన్న అడవులలో తాను తిరుగాడినప్పటి బాల్య అనుభవాలను విలియం వర్డ్స్‌వర్త్ ఎంతో అద్భుతంగా వర్ణించినాడు. (చిన్నప్పుడు రేగుపళ్లు, సీమచింతకాయలు, బాదంకాయల కోసం అడవుల్లోకి పోయి మనం పొందిన అనుభూతులు ఇంచుమించు ఇలాగే ఉండేవి కదూ)

2. ల్యూసీ కవితలు

(Lucy Poems)

వింత ఉద్వేగపు ఉద్విగ్నతలు నాకు తెలియును
ప్రేమికుల వీనులకు మాత్రమే అవి ప్రత్యేకం!

అవి నాపై ఎలా విరుచుకుపడ్డాయో
వాటిని ధైర్యంగా వివరిస్తాను.
జూన్ నెలలోని గులాబి పుష్పంలా
నా ప్రేమికురాలు స్వచ్ఛంగా, తాజాగా ఉండేది.
సాయంకాలపు చంద్రుడి నీడలో
నేనామె ఇంటివేపు నడక మరలించేవాడిని.

నా దృష్టంతా ఆ ఆకాశదీపం వేపే
విశాలమైన మైదానంలో విస్తరిస్తున్న వెన్నెల కాంతి
నాకెంతో ఇష్టమైన ఆ దారుల గుండా
నా గుర్రం వడివడిగా పరుగులు తీస్తున్నది.

ఇప్పుడు మేము ఫలపుష్ప వనాన్ని చేరుకున్నాము.
కొండ ఎక్కుతున్న కొద్దీ
ల్యూసీ ఇల్లు, అస్తమిస్తున్న చంద్రుడు
దగ్గరగా, ఇంకా దగ్గరగా కానవస్తున్నాయి.

అటువంటి మధుర స్వప్నాలలో నేను నిదురించాను.
ప్రకృతి దయతో ప్రసాదించిన గొప్ప వరమది.
అంతసేపూ నా నయనాలు
అస్తమిస్తున్న చంద్రుడిని అంటిపెట్టుకునే ఉన్నాయి.

నా అశ్వమలా పోతూనే ఉన్నది... గిట్టల చప్పుడుతో...
తలపైకెత్తింది కాని, ఆగకుండా పరిగెత్తుతున్నది.
ఆమె గృహపు పైకప్పు వెనక
అకస్మాత్తుగా, అందాల చంద్రుడు అదృశ్యమైనాడు.

ప్రేమికుడి తలలోకి ఎటువంటి వింత ఆలోచనలు
ప్రియ భావనలు చొరబడ్తాయో ఎవరికి తెలుసు?
'ఓ దయగల దేవుడా! కరుణించు!' -అరిచాను.
'ల్యూసీ చనిపోలేదు కదా! కాపాడు'

*   *   *   *   *

ఎవరూ తిరుగాడని ప్రదేశాలలో ఆమె నివసించింది.
డోవ్ నదీ జలధారల పక్కన...
అక్కడ ఆమెను ప్రశంసించే వారెవరూ లేరు.
ప్రేమించేవారూ బహు స్వల్పమే!

నాచుబట్టిన రాయి పక్కన ఓ వయొలెట్ పుష్పం
కంటికి సగం కనిపించీ కనిపించకుండా ఉన్నది.
నింగిలో నక్షత్రంలా మిణుకు మిణుకుమంటూ
ఒక్కతే ఒంటరిగా ప్రకాశిస్తున్నది.

ఆమె ఎవరికీ తెలియదు.
తెలిసిన కొద్దిమందికీ ల్యూసీ పోయిందెప్పుడో తెలియదు.
ఆమె తన సమాధిలో నిదురించుచున్నది.
అదే నాలో మార్పును తెచ్చినది.

*   *   *   *   *

ఎందరో అపరిచితుల మధ్య ప్రయాణం చేసాను.
దూరతీరాలలో, సముద్రాల కావల...
కాని, ఓ ఇంగ్లాండ్ దేశమా! అప్పటివరకు
తెలియలేదు నీపై నాకెంత ప్రేమ ఉన్నదో!

ఈ విషాధ భరిత స్వప్నమేనాడో గతించినది
అయినా నేను నీ తీరాన్ని విడవబోను.
రెండోసారైనా, మరెన్ని సార్లైనా
నిన్ను నేను మరింతగా ప్రేమిస్తాను.

నీ కొండల మధ్య నా కోరికల
ఆనందం మరింత ప్రస్ఫుటిస్తుంది.
నేను కోరుకున్న యువతి తన చక్రాన్ని
ఇంగ్లీషు అగ్నివేపు మరలించింది.

ఉదయాలు చూపించాయి, రాత్రుళ్లు దాచాయి,
ల్యూసీ ఆడుకున్న పొదరిళ్లను-
ఈ ఆకుపచ్చని మైదానమే ఆఖరిది,
ల్యూసీ కనులు పర్యవేక్షించినది.

*　　*　　*　　*　　*

ఒక దీర్ఘ నిద్రపై నా ఆత్మ సీలు వేసింది
నాకు మానవ భీతి లేదు
ఈ మనుష్య గణిత సంవత్సరాలు స్పృశించలేని
విషయంగా ఆమె నాకు అనిపించింది.

ఆమెలో ఇప్పుడు చలనం లేదు, శక్తి లేదు;
ఆమె వినలేదు, చూడలేదు;
ఈ భూగోళపు రాత్రింబవళ్ల ప్రయాణంలో
శిలలలో, రాళ్లలో, చెట్లలో ఆమె తిరుగుతున్నది.

✧✧✧✧✧

The Lucy Poems : ఇంగ్లీషు భావవాద కవి విలియం వర్డ్స్‌వర్త్ 1798-1801 మధ్యకాలంలో వ్రాసిన The Lucy poems - ఇంగ్లీషు Romantic Movement (భావవాదం) తొలిదశలో వచ్చాయి. సౌందర్యం, ప్రకృతి, ప్రేమ, నిరీక్షణ, మృత్యువు వీటి Abstract (సంగ్రహ) రూపాల్ని భావవాదంలో చూస్తాము.

1) 'Strange fits of Passion have I known
2) She dwelt among the Untrodden ways.
3) I travelled among unknown men.
4) Three years she grew in sun and shower
5) A slumber did my spirit seal

ఇవన్నీ విడివిడిగా వ్రాసినప్పటికీ వర్డ్స్‌వర్త్ మరణానంతరం ప్రచురణకర్తలు వాటిని ఒక fixed group of poems గా ప్రచురించారు.

1798లో William wordsworth, Samuel Taylor coleridge ఇద్దరూ సంయుక్తంగా Lyrical Ballads with a few other poems పేరిట ప్రచురించారు. ఆంగ్ల సాహిత్యంలో Romantic Movement కు ఇదే ప్రారంభం. 'సాధారణ, దైనందిన సంఘటనలకు కొంత ఊహా వర్ణాలను జోడించి వ్యావహారిక భాషలో, కొత్త కోణంలో పాఠకులకందించడం ఉద్దేశం'గా ఈ Romantic movement మొదలయ్యింది.

ఈ ఇద్దరు కవులూ Somerset లో కూతవేటు దూరంలోనే ఉండడం, Coleridge స్నేహం, కవిత్వం Wordsworthలో బద్ధకాన్ని వదిలించగా కవిత్వసృష్టి ధారాళంగా జరిగిందని వర్డ్స్‌వర్త్ సోదరి Dorothy వ్రాసింది. Coleridge, Wordsworth కలిసి జర్మనీ వెళ్లినా ఆర్థిక అసమానతలు వారిని విడదీసాయి.

ల్యూసీ (Lucy) సజీవరూపమా, ఊహావ్యక్తియా లేక సోదరి డొరొతి గురించా అనేదానిపై ఎన్నో తర్జనభర్జనలు జరిగినా, ఏనాడూ వర్డ్‌వర్త్ ఆ విషయంపై నోరు మెదపక పోవడం ఆ విషయాన్ని మరింత మార్మికంగా ఉంచింది.

3. వెస్ట్ మినిస్టర్ వంతెనపై (సెప్టెంబర్ 3, 1802)

(Upon Westminister Bridge, September 3, 1802)

ఇంత అందమైనది ఈ భూ ప్రపంచంలో లేదు;
ఇటుగా వెళ్లిన వాడు ధన్యుడు.
రాజసముట్టి పడుతున్న అద్భుత దృశ్యం ఇది;
ఈ నగరం ప్రభాత సౌందర్యాన్ని నగ్నంగా, నిశ్శబ్దంగా, వస్త్రాన్ని ధరించినట్లు కప్పుకున్నది.
నౌకలు, బురుజులు, గోపురాలు, ప్రదర్శన శాలలు, ఆలయాలు,
విశాలమైన మైదానాల నుంచి ఆకాశంలోకి విస్తరిస్తున్నవి.
నిర్ధూమ వాయు వీచికలలో నిబిడీకృతమై నిర్దుష్టమై ప్రకాశవంతమై మెరుస్తున్నవి.
ఇంతకు ముందేనాడూ సూర్యుడు తన తొలి వేకువ
మహాద్భుతాగమనాన్ని లోయలపై, శిలలపై,
గుట్టలపై ఇంత అపురూపంగా కనిపింపజేయలేదు.

ఇంత చక్కటి ప్రశాంతతను నేను కనీవినీ ఎరిగి ఉండలేదు.
నది తన ఇష్టాన్ననుసరించి నెమ్మదిగా ప్రవహిస్తున్నది.
ఓ దేవా! ఈ భువన గృహములన్నీ నిదురించుచున్నట్లున్నవి,
అత్యంత శక్తివంతమైన హృదయం అలా నిశ్చలంగా ఉండిపోయింది.

✧✧✧✧✧

Upon West Minister Bridge : తెల్లవారుజామున లండన్ నగరాన్ని, థేమ్స్ నదిని 'వెస్ట్‌మినిస్టర్ బ్రిడ్జి' పైనుంచి తాను తన (Dorothy) సోదరితో కలిసి జులై 31, 1802లో చూసిన దృశ్యాన్ని వర్ణించే ఈ పద్నాలుగు పంక్తుల Sonnet చిరస్మరణీయమైనది.

4. నిర్ణయము - స్వాతంత్ర్యము

(Resolution and Independence)

1

రాత్రంతా గాలి గర్జిస్తూనే ఉన్నది.
కుండపోతగా కురిసిన వర్షం వరదలై పారుతున్నది.
ఇప్పుడు సూర్యుడు ప్రశాంతంగా, ప్రకాశవంతంగా ఉదయిస్తున్నాడు.
సుదూరపు అడవులలో పక్షులు పాడుతున్నవి
తమ మధుర స్వరాల మధ్య పావురాలు కువకువలాడుతున్నవి.
బొంతకాకి ముచ్చట్లకు 'జే' పక్షి బదులిస్తున్నది.
గాలి నిండా జలతరంగిణి మధురనాదాలు వ్యాపించినాయి.

2

భానుడిని ప్రేమించే ప్రతిదీ ప్రకృతి ఒడిలో తారట్లాడుతున్నది.
ప్రభాత ప్రసవాన ఆకాశం ఆనందంతో ప్రజ్వరిల్లుతున్నది.
మైదానాలలో పచ్చగడ్డి వర్షపు నీటిబిందువులతో హర్షాన్ని తెలుపుతున్నది.
పట్టలేని ఆనందంతో శశాదమొకటి పరుగులిడుతున్నది.
మెత్తటి నేలపై గంతులేస్తూ ఆ కుందేలు సూర్యకాంతిలో
మెరసిపడే మంచుతెరను లేవనెత్తుతున్నది
తనతోపాటు ఆ యవనికను తరలించుకుపోతున్నది.

3

ఆ మైదానంలో ఆనాడు నేనొక బాటసారిని;
హాయిగా గంతులిడుతున్న ఆ చెవుల పిల్లిని చూసాను నేను.
సుదూరపు నీటి శబ్దాలను, అరణ్య ఘోషను విన్నాను.
విన్నానో లేదో కాని, ఒక బాలుడిలా విస్మయమందాను.
నా హృదయాన్ని ఆ చక్కటి దృశ్యం కట్టిపడేసింది.
ఆ పాత జ్ఞాపకాలు నన్ను పూర్తిగా విడిచిపోయాయి.
మనుష్యుల నడకలన్నీ స్వార్థపూరితమై, విషాదభరితమైనవి.

4

ఒక్కోసారి అనిపిస్తుంది, ఈ మానసిక
అతిశయానందం నుంచి ఇంకా ముందుకు పోలేనని
ఈ సంతోష శిఖరాల్ని ఎంత పైకెక్కితే
నిరాశలో అంత దిగువకు జారిపోతామని...
నాకానాటి ఉదయాన అలా అనిపించింది.
భయాలూ ఊహలు భారంగా చుట్టుముట్టాయి.
మసక మసక విచారం, గుడ్డి ఆలోచనలు నాకు తెలియనివి, పేరు చెప్పలేనివి...

5

నింగిలో ఎగుర్తూ, భరతపక్షి పాడ్తున్న పాటను విన్నాను.
నన్ను నేను గంతులేస్తున్న కుందేలుగా తలపోసాను.
ఈ నేలపై తిరుగాడే ఆనందపు శిశువుగా అభివర్ణించుకున్నాను.
నేను వర్ణించిన ఈ సంతోష జీవనమూర్తులు
నేను నడిచే ప్రపంచానికి సుదూరంగా, ఏ వెరపూ లేకుండా ఉన్నాయి కదా!
ఏమో, ఎప్పుడైనా రావచ్చు ఆరోజు...
ఒంటరితనం, హృదయగాయం, దుఃఖం, పేదరికం ముంచెత్తే రోజు!

6

నా జీవితమంతా గాఢమైన ఆలోచనలలో గడిపాను
జీవన వ్యాపారాన్ని వసంత వేసవి శోభగా తలపోసాను.
నాకవసరమైనవన్నీ ఆశించకుండానే వస్తాయని
అచంచల విశ్వాసం, మంచితనంపై నమ్మకం;
కాని, తన కోసం ఏ కృషీ చేయనివాడు
ఇతరుల నుంచి ఎందుకాశించాలి, వారు తనకై
కష్టించి, విత్తి పండించి, పిలవంగానే ప్రేమించాలని?

7

ఛాటరాన్, అద్భుతమైన కుర్రవాడు, గుర్తుకు వచ్చాడు.
ఆ నిద్రించని ఆత్మ అతడి గర్వంలో నశించిపోయింది.
అంతులేని కీర్తిప్రతిష్ఠలు, ఆనందంతో నడిచాడు కొద్దికాలం
కవిత్వపు నాగటి చాళ్లలో, కొండల పక్కన నడుస్తూ...
మన ఆత్మల ప్రాభవంతోనే మనం దివ్యరూపులమౌతాము.
యవ్వన వనంలో మనం, కవులం ఆనందంగా గడుపుతాము
ఆ తరువాత మనల్ని ఆవహిస్తుంది నియంతృత్వ పోకడ, ఉన్మాదం.

8

ఏదో దివ్యశక్తి, ఇప్పుడు, మనపై వింత కరుణను చూపుతుంది.
ఒక సూచన, ఏదో అనిర్వచనీయమైనది, ఇవ్వబడ్తుంది.
ఈ ఒంటరి ప్రదేశంలో అది హఠాత్తుగా మీద పడుతుంది.
ఇటువంటి వ్యర్థపుటాలోచనలన్నీ సమసిపోయాక
స్వర్గనేత్రపు పరిధిలోని సరస్సు పక్కన
నాకు తెలియకుండానే ఓ మనిషిని చూసాను
వెండి శిరోజాలతో ఉన్న అతడు వృద్ధులలో కల్లా వృద్ధుడు

9

ఒక విశాలమైన బోడిగుట్ట శిఖరాగ్రాన
బ్రహ్మాండమైన శిల ఒకటి పేర్చబడి ఉంటుంది.
ఈ నిర్మాణం ఎవరు చేసారో ఎవరికీ అంతుపట్టదు.
అక్కడకు ఎలా, ఎప్పుడు వచ్చిందో ఎన్నటికీ తేలదు.
కాని దానిలో క్రమపద్ధతి, నిగూఢత నిక్షిప్తమై ఉన్నది.
సముద్రంలోంచి ఈదుకు వచ్చి బండరాళ్లపైననో
ఇసుక తిన్నెలపైనో వళ్లారబెట్టుకుంటున్న సముద్రమృగంలా-

10

అలా అనిపించాడీ మానవుడు; సజీవుడో కాదో తెలీదు
నిద్రపోతున్నట్లూ లేడు - వృద్ధాప్యపు అంతిమ దినాలు...
పూర్తిగా వంగిన నడుము; తల, పాదాలు దగ్గర దగ్గరగా
జీవన తీర్థయాత్రలో చివరిఘట్టం దగ్గర కలుసుకుంటున్నట్లు
ఏదో బాధ, ఆగ్రహం, ఎన్నాళ్ల నుంచో అతడిని
వేధిస్తున్న రుగ్మత తాలూకు ఆనవాళ్లు, బంధాలు
అతడి కంకాళంపై మానవాధికమైన భారాన్ని మోపినట్లు...

11

తనకు తానే ఆధారమైనట్లు, కాళ్లూ చేతులు, శరీరం
పాలిపోయిన మొహం, బెరడు తీసిన బూడిద రంగు కర్ర చేతిలో
మెల్లమెల్లగా నడుస్తూ అతడిని సమీపించాను.
మైదానాన్ని తాకిన వరద అంచు వద్ద
నిశ్చల మేఘంలా నిలబడి ఉన్నాడా వృద్ధుడు.
భీకర వాయు పవనాల పిలుపు వినబడడంలేదేమో!
కదిలితే సమూహమై కదుల్తాయి, లేకుంటే లేదు.

12

చాలాసేపటి తరువాత, కాస్త కదిలి, చేతిలోని కర్రతో
కదిలించాడు సరస్సులోని నీటిని, అలాగే
కదుల్తున్న బురద నీటివైపు తీక్షణంగా చూస్తూ
ఏదో పుస్తకాన్ని చదువుతున్న భ్రమను కలిగించాడు.
ఊరివాడికుండే హక్కులతో ముందుకు అడుగువేసాను నేను.
అతడి పక్కనే నిలబడి ఇలా పలకరించాను-
'ఈ ఉదయం మనకు శుభదినాన్ని వాగ్దానం చేస్తున్నది'-

13

ఆ వృద్ధుడు మృదువుగా సమాధానమిచ్చాడు.
ఎంతో మర్యాదగా వినయపూర్వకంగా నావేపు తిరిగాడు.
నేను మంచిమాటలను పేర్చుకుని సంభాషించానతడితో
'మీరేం చేస్తున్నారిక్కడ ఒంటరిగా?
తమలాంటి వారుండతగిన ప్రదేశం కాదు గదా ఇది'.
నా కాశ్చర్యం కలిగేలా అతడు బదులు పలికాడు
నల్లబడినా మెరుపు తగ్గని కళ్లు ప్రకాశిస్తుండగా.

14

బలహీనమైన రొమ్ము నుంచి వెలువడినాయి అతని మాటలు
మరింత బలహీనంగా, అయినా, ఒక క్రమపద్ధతిలో
ఆ పలుకులలో ఎంతో ఠీవి, గంభీరత ఉన్నాయి
సాదాసీదా మనుషులు మాట్లాడలేని తీరు,
పద గుంభనం, అక్షర రమ్యత, రాజ భాష
మానవులకు, దేవుడికి పూజారులు సమర్పించే స్తోత్రపాఠంలా.

15

అతడన్నాడు- నేనీ సరస్సు దగ్గరకు వచ్చినది
జలగలను పోగు చేసుకోడానికి, నేను నిరుపేదను,
పైపెచ్చు వృద్ధుడిని, కాయకష్టం చేసే శక్తిలేదు.
ఎన్నో కష్టాలను భరించాను, భరిస్తున్నాను.
చెరువు నుంచి చెరువుకు, మైదానం నుంచి మైదానానికి-
దేవుడి దయవలన, గృహమున్నది, నా ఎన్నికో, లేక అదృష్టమో,
ఈ పని వలన నాకు రోజు గడుస్తున్నది, ఎవరినీ దేబిరించకుండా.

16

నాతో మాట్లాడుతూ అతడు నిశ్చలంగా నిలబడినాడు.
ఇప్పుడాతని స్వరం ఒక నిరాటంక ప్రవాహం
ఆగని జలధార; పదాలుగా విడదీయలేని అక్షర జలపాతం.
అతడి యావత్ శరీరం నేను కలలో చూసిన,
కలిసిన వ్యక్తిదిగా అనిపించి నన్ను ఆలోచింపచేసింది.
బహుశా, సుదూరం నుంచి ఇక్కడకు వచ్చి, నన్ను మందలించి,
నాలో కొత్త ధైర్యాన్ని పాదుకొల్పడానికి వచ్చిన వ్యక్తి కావచ్చు...

17

నా వెనకటి ఆలోచనలు తిరిగి వచ్చాయి.
భయం చంపుతుంది. ఆశ తిననంటున్నది.
చలి, బాధ, శ్రమ ఇవన్నీ దైహిక రుగ్మతలు
గొప్ప గొప్ప కవులు దారిద్ర్యంలో మరణించారు.
కలవరంలో, ప్రేమను, అనునయాన్ని ఆకాంక్షిస్తూ-
నా ప్రశ్నను మరల అడిగాను ఉద్వేగంతో,
'ఎలా జీవిస్తున్నావు, ఏం చేస్తున్నావు?'

18

చిరునవ్వుతో అతడు అదే సమాధానమిచ్చాడు.
దూరతీరాలకు పోయి జలగలను పోగుచేస్తాను.
ఎన్నో దేశాలు తిరిగాను, ఎక్కడ సరస్సు కనబడితే
అక్కడ ఆగిపోతాను. ఆ చెరువులోని నీటిని కదిలిస్తాను.
ఇది వరకు నేనెటుపోయినా నాకవి కనిపించేవి
క్రమేపీ నశించి నేడవి కనుమరుగవుతున్నవి
నేను వాటిని సంరక్షిస్తాను. వెదకి పట్టుకుంటాను.

➠

19

అతడలా మాట్లాడుతున్నపుడే, ఆ ఒంటరి ప్రదేశం
ఆ వృద్ధుడి రూపం, అతడి మాట, నన్ను కలవరబెట్టాయి.
నా మనోనేత్రంలో నిరంతరాయంగా అతడు
మైదానాలను దాటిపోతుండడం గమనించాను.
ఒంటరిగా, నిశ్శబ్దంగా అతడు వెళ్లిపోతూనే ఉన్నాడు.
నాలో నేను ఈ ఆలోచనలలోను సమీక్షిస్తున్నపుడు
అతడు ఓ క్షణం ఆగి, మరల తన సంభాషణను కొనసాగించాడు.

20

ఈ విషయాలతో పాటు మిగతా మాటలూ కలిపాడు
సరస సంభాషణ, దయాపూరిత ప్రవర్తన
ఠీవిని కోల్పోని మాటలు - అవి పూర్తికాగానే
తిరస్కారంగా, నాలో నేను నవ్వుకుందామనుకున్నాను.
వయసు మీరినా, దృఢ చిత్తంతో ఉన్న ఆ మానవుడిని చూసి...
"దేవుడా!' ప్రార్థించాను నేను- 'నన్ను రక్షించు' ఒంటరి మైదానంలో
జలగలు పోగు చేస్తున్నవాడిని నేనెప్పటికీ గుర్తుంచుకుంటాను.'

✧✧✧✧✧

Resolution and Independence : అక్టోబరు 3, 1800 నాడు తన ఇంటికి దగ్గర్లో (Dove Cottage Grasmere) వర్డ్స్‌వర్త్, జలగలను పోగుచేసే వ్యక్తితో (Leech gatherer) పరిచయమేర్పర్చు కున్నాడు. మే 1802 లో 'The Leech-gatherer' (3-9 తేదీల మధ్య) వ్రాసిన ఈ కవితను అనేకమార్లు సరిదిద్దినాడు.

ఏడు పంక్తులున్న ఇరవై పద్యాలను Modified rhyme royal (a-b-a-b-b-c-c) Geoffrey Chaucer తొలిసారిగా ఈ Rhyme ను వాడినాడు) లో వర్డ్స్‌వర్త్ వ్రాయగా అతడి వధువు Mary Huchinson, ఆమె సోదరి Sara ఈ కవిత్వాన్ని సమీక్షించినారు.

ఏడవ పద్యంలో- 43వ పంక్తి-లో పదిహేడేళ్ల వయసులో ఆత్మహత్య చేసుకున్న Thomas Chatterton (20-7-1752 to 24-8-1770) గురించి, 45వ పంక్తిలో తన 37వ ఏట Manic Depression వ్యాధితో మృత్యువు పాలైన Robert Burns (25-1-1759 to 21-7-1796) గురించి వర్ణిస్తాడు.

5. మేఘంలా ఒంటరి పరుగు

(I Wandered lonely as a cloud)

కొండలపై, లోయలపై తేలియాడే మేఘంలా
సంచరించాను నేను ఒంటరిగా.

అకస్మాత్తుగా చూసాను నేనొక పుష్పసముదాయాన్ని.
స్వర్ణ వర్ణ **'డఫాడిల్స్'** ఉన్న అతిథేయాన్ని

చెరువు పక్కనే, చెట్లకింద
పిల్ల తెమ్మెరలలో, రెపరెపలాడుతూ నృత్యం చేస్తున్న
బంగరు పుష్పాల్ని-

పాలపుంతలో మిణుకు మిణుకుమంటూ
ప్రవహిస్తూ ప్రకాశిస్తున్న తారలతోరణంలా
అవి అంతులేని దూరం వ్యాపించి ఉన్నాయి.

అఖాతం అంచునిండా విస్తరించి
ఒక్కసారి చూడగానే పదివేల పైచిలుకు
ఉత్సాహ భరిత నాట్యంలో శిరః ప్రకంపనల మేలుకొలుపు

వాటి పక్కనే నీటి అలలు నర్తిస్తున్నాయి,
ఆ తరంగాల మెరుపులను ఈ పూలు తరిమికొట్టాయి.
వాటిని చూసి ఆనందించని కవి ఉంటాడా?
అంత మంచి తోడు అతనికింకెక్కడ దొరుకుతుంది.

ఎన్నిసార్లు చూసినా తనివితీరదు...
నాలో చిన్ని ఆలోచన....
ఏ అదృష్టం, ఏ సంపద
నాకీ దర్శన భాగ్యాన్ని కలిగించిందో అని!

నేను నా వాలుకుర్చీలో కూర్చుని,
మనసును ఆవరించుకున్న శూన్యస్థితినో, విషాదాన్నో భరిస్తున్నపుడు
నా అంతర్నేత్రంలో మెరుస్తాయా బంగారు పుష్పాలు!

అవి ఆ ఏకాంతంలో ఆనందపు పెన్నిధులు.
అప్పుడు నా ఎదలో సంతోషం పరవళ్లు తొక్కి
స్వర్ణ వర్ణ డఫొడిల్ పూలతో సంచలన నృత్యం చేస్తుంది.

✧✧✧✧✧

I wandered lonely as a cloud : Daffodils గా పేరుగాంచిన ఈ పద్యకవిత, 15 ఏప్రిల్ 1802 నాడు తాను, సోదరి Dorothy ఇద్దరూ కలిసి పసుపుపచ్చని Daffodils పుష్పాలున్న విశాలమైన గట్టును గమనించారు. ఆ దృశ్యాన్ని గుర్తుంచుకున్న Wordsworth 1804లో దానిని కవిత్వీకరించినాడు.

1995లో BBC Radio 4 Book worms - నిర్వహించిన సర్వేలో ఈ పద్యం అయిదవ స్థానాన్ని దక్కించుకున్నది.

జాన్ కీట్స్

John Keats (1795-1821)

31 అక్టోబరు 1795లో జన్మించి తన ఇరవై ఆరో ఏట 23 ఫిబ్రవరి 1821లో కన్నుమూసిన జాన్ కీట్స్ రొమాంటిక్ (భావవాద కవులలో రెండవ తరం వాడు. లార్డ్ బైరన్, పి.బి. షెల్లీలతో కూడి)

ఎనిమిదవ ఏట తండ్రిని, పదునాలుగవ ఏట తల్లిని కోల్పోయిన కీట్స్ తన పాఠశాల చదువు పూర్తయిన తరువాత థామస్ హామండ్ Thomas Hammond) అనే వైద్యుడి దగ్గర శిష్యరికం చేస్తూ Guy's Hospital లో మెడికల్ స్టూడెంట్‌గా (అక్టోబరు 1815) చేరాడు. సర్జన్‌గా మంచి శిక్షణ పొందినా అతడి మనసు కవిత్వంపైనే ఉండడంతో అతడు రెండవ దారి- కష్టమైనది, పేదరికంతో కూడినది ఎన్నుకున్నాడు. ఎవరి పొరపాటో తెలీదు కాని అతడికి తల్లిదండ్రులు దాచిన డబ్బు అందలేదు. దారిద్ర్యం అతడిలో మానసిక వెతలను పెంచింది. ఎన్నోమార్లు డిప్రెషన్‌కు గురైనాడు.

'నేను కవిగా పేరు తెచ్చుకోవాలి లేకుంటే నాలో జీవితేచ్ఛ పోతుంది'- అని భావించిన కీట్స్ అప్పటికే లబ్ధప్రతిష్ఠుడైన Leigh Hunt ప్రచురించిన Three Poets - (Shelly, Keats, Reynolds) వ్యాసంతో వెలుగులోకి వచ్చాడు.

'I am certain of nothing but the holiness of the Heart's affections and the truth of the imagination. What imagination seizes as beauty must be truth. Beauty is truth, truth Beauty'

ఆ రోజుల్లో (1818) క్షయ (Tuberculosis) వ్యాధికి చికిత్స అంటే రక్తస్రావం చేయడం, స్థలమార్పిడి. కీట్స్ కుటుంబంలో దాదాపు అందరూ ఆ కుటుంబ వ్యాధికి బలైనవారే. (తల్లి, ఇద్దరు సోదరులు, చివరికి కీట్స్ కూడా)

వైద్య వృత్తిని వదిలి కవితా వ్యవసాయం చేయాలనుకున్న కీట్స్- తన సత్యాన్వేషణలో స్కాట్లాండ్, ఐర్లాండ్, లేక్ ద్వీపాలలో పాదయాత్ర చేసినాడు. అప్పుడే అతడిలో దాగున్న క్షయవ్యాధి తొలి పంజా విసిరింది.

కీట్స్ ఓడె (పాట)లలో ప్రపంచ ప్రసిద్ధి కెక్కినవి ఆరు. 1819 ఏప్రిల్, మే నెలలలో అయిదింటిని (Odes) వ్రాసాడు.

Endymion, Ode to psyche, Ode to a Nightingale, Ode on a Grecian urn, Ode on Melancholy కవితలు ఎప్పటికీ చిరస్మరణీయమైనవే.

విమర్శకులు ఈ కొత్తతరపు ప్రభంజనాన్ని తీవ్రంగా ఎదుర్కొన్నారు. యతి ప్రాసల్లేకుండా ఉన్న విశృంఖల కవిత్వంగా Lockhard లాంటివాళ్లు - ఈ రకం కవిత్వాన్ని- The Cockney School తయారీగా (Hunt అతని శిష్యబృందాన్ని) దుమ్మెత్తిపోసారు. ఈ విమర్శలు కీట్స్ హృదయాన్ని మరింత లోతుగా గాయపరిచాయి.

The Eve of St. Agnes, La belle Dame Sans Merci; Hyperion, Lamia లు 1819లో వెలువడినాయి.

1817లో ఇసబెల్లా జోన్స్‌తో, 1818లో ఫ్రాన్సెస్ బ్రానెలతో ప్రేమలో పడిన కీట్స్‌కు వారిద్దరూ కష్టకాలంలో తోడుగా నిలిచారు.

1820లో కీట్స్ Rome నగరానికి వెళ్లినపుడు ఊపిరితిత్తులలో అధిక రక్తస్రావం కాగా, ఆనాటి వైద్యం ప్రకారం అతడి వైద్యుడు ఇంకింత రక్తాన్ని తీసి మరింత నీరసాన్ని పెంచాడు. కడుపులో విపరీతమైన నెప్పిరాగా భరించలేక ఓపియం టాబ్లెట్లు అడిగినా ఎవ్వరూ ఇవ్వని స్థితి. (ఆత్మహత్య చేసుకుంటాడేమోనన్న భయంతో) కనీసం ఉత్తరం రాయలేని నీరసస్థితిలో అతడు తన చిన్ననాటి స్నేహితుడు Charles Armitage Brown కు ఎంతో కష్టంగా ఇలా వ్రాసాడు - 'How long is this post humous existence of mine to go on?'

జాన్‌కీట్స్ 23 ఫిబ్రవరి 1821 నాడు Rome లో (Complications of Tuberculosis) వలన కన్నుమూసాడు. తన సమాధి ఫలకంపై తన పేరు, తేదీ ఉండరాదని విజ్ఞప్తి చేసాడు. రోమ్‌లోని ప్రొటెస్టెంట్ సిమెట్రిలో ఉన్న సమాధి ఫలకంపై కీట్స్ కోరుకున్నట్లుగానే- 'Here lies one whose Name was writ in water' - అన్న అక్షరాలు చెక్కబడినాయి. తంత్రులు తెగిన లైర్ (వీణ లాంటి వాయిద్యం- Lyre) ఇంకొద్ది మాటలు చేర్చబడినాయి.

మంత్రముగ్ధ పదాలు, అతీంద్రియ దృశ్య చిత్రణ, శబ్ద సౌందర్యం కీట్స్ కవితలలో కనిపించి చదువరులను విస్మయంలో ముంచెత్తుతాయి.

✧✧✧✧✧

1. చాప్‌మాన్ 'హోమర్'ను తొలిసారిగా చూడడం

(On First Looking into Chapman's Homer)

స్వర్ణసానువులున్న రాజ్యాలలో సంచరించాను.
గొప్పగొప్ప రాజ్యాలూ, సంస్థానాలూ సందర్శించాను
అపోలో సూర్యుడిని అనంతంగా కీర్తిస్తూ ఉండే
గాయక కవులున్న ద్వీపాలను కలయదిరిగాను

ఇంత విస్తృత విశాల పరిధిలో నాకెవరైనా చెప్పి ఉంటే ఎంత బాగుండేది.
గుబురు కనుబొమలున్న హోమర్ గొప్ప రాజ్యం గురించి!
చెప్పినా, ఆ రాజ్య ప్రాభవం నాకర్థమయ్యేది కాదేమో
చాప్‌మాన్ దాని గురించి గట్టిగా, ధైర్యంగా చెప్పేంత వరకు-

అప్పుడు నన్ను నేను అంబర వీక్షకుడిగా భావించుకుని
నా దృష్టి పరిధిలోకి కొత్త గ్రహం వచ్చినట్లు సంబరపడ్డాను.
గ్రద్ద కళ్లున్న బలశాలి కార్టెజ్ పసిఫిక్ మహాసముద్రాన్ని పరిశీలిస్తున్నట్లు-
డారియన్ శిఖరంపై అతడి మనుషులు నిశ్శబ్దంగా ఒకరినొకరు చూస్తున్నట్లు-

✧✧✧✧✧

జాన్ కీట్స్ (John Keats 1795-1821) :

'On First Looking into Chapman's Homer' : English Romantic Poets లో ఒకడైన జాన్‌కీట్స్ అక్టోబరు 1816లో ఈ కవితను వ్రాసినాడు. చిన్ననాటి స్నేహితుడు Charles Cowden Clarke తో కలిసి ఇద్దరూ ఓ రోజల్లా George Chapman (1616) వ్రాసిన Homer రచనలను చదివారు, మరుసటిరోజు ఉదయంకల్లా John Keats ఈ కవితను వ్రాసి Breakfast table మీద ఉంచి 'క్లార్కె'కు చూపించినాడు.

ఈ కవిత Petrarchan Sonnet (Italian Sonnet) - a-b-b-a-a-b-b-a-c-d-c-d-c-d 8-6 పంక్తులుంటాయి) మొదటి ఎనిమిది పంక్తులు కాగానే, రెండవ పద్యం (Sestet) ఆరు పంక్తులున్న దాంట్లో ఆలోచనా ధోరణిలో మార్పు (Volta) కనిపిస్తుంది.

తన ఇరవైవ ఏట వ్రాసిన ఈ చక్కటి కవితలో చిన్న దోషమల్లా Balboa కు బదులుగా Cortez ను Discoverer of Pacific Ocean గా పేర్కొన్నాడు. కవిత్వంలో చారిత్రక సత్యాల సాధికారికతను ప్రశ్నించనక్కరలేదు. మానవ జీవన విధానంలోని సత్యాన్వేషణలో ఈ దోషాలను గణించరాదు.

2. సాగరం పైన

(On the Sea)

నిర్జన తీరాలపై శాశ్వత గుసగుసలనది దాచిపెడ్తుంది.
తన మహోన్నతమైన ఉధృతితో రెండు పదివేల
గుహలను ముంచెత్తుతుంది;
హెకాటె మంత్రశక్తి మరల వాటిని వెనుకటి
క్రీనీడల శబ్ద పేటికలుగా మార్చేదాకా!
ఒక్కోసారి ఎంత ప్రశాంతంగా ఉంటుందంటే
అతి చిన్న నత్తగుల్ల కూడా పడినచోటే పడి ఉంటుంది.
ఎప్పుడైతే స్వర్గ వాయువీచికలు బంధనాల నుంచి విడివడతాయో
అలసి సొలసిన కళ్లున్నవాడా! స్పష్టంగా చూడు!
సాగర వైశాల్యపు విస్తృతిపై నీ నయనాలను నిలుపు!

భీకర శబ్ద ఘోషలతో చెవులు దిమ్మెక్కినవాడా!
అపరిమిత మధుర సంగీతంతో మత్తెక్కిన వాడా!
ఓ నీవు! వెళ్లి ఏదో ఒక పాత గుహ వద్ద కూర్చుని
సముద్ర కన్యలా ప్రశ్నిస్తూ, నింపాదిగా వినడం ప్రారంభించు!

✧✧✧✧✧

On the Sea : 1817లో Isle of Wight లో ఉన్నపుడు కీట్స్ ఈ కవితను వ్రాసినాడు. April 17, 1817 నాడు జాన్ Hamelton కు వ్రాసిన ఉత్తరంలో ఈ కవిత ఉన్నది.

3. దయలేని కన్యక

(La Belle Dame Sans Merci)

ఓ రాకుమారా! నిన్నేమి వేధిస్తున్నది?
పాలిపోయిన వదనంతో ఒంటరిగా ఈ పచార్లెందుకు?
సరస్సులోని నాచు ఎండి వడలిపోయినది
పక్షులు పాడడం లేదెందుకు?

ఓ రాకుమారా! నిన్నేమి వేధిస్తున్నది?
దుమ్ముకొట్టుకుని దుఃఖరూపమైనా వెందుకు?
ఉడత ధాన్యాగారం నిండుగా ఉన్నది.
పంట ఫలించి చేతి కందినది.

నీ కనుబొమపై చూసాను లిల్లీ పుష్పాన్ని
అలజడి తడి, జ్వరపు పొగమంచు వేడి.
నీ చెక్కిలిపై చూసాను వాడిన గులాబీని
అది వడివడిగా వడిలిపోతున్నది.

మైదానంలో నేనొక యువతిని చూసాను.
అద్భుత సౌందర్యరాశి- దేవకన్య సొగసామెది.
పొడుగాటి శిరోజాలు, శ్రీఘ్ర గమన పాదాలు
అత్యంత ఆకర్షణీయమైన అందాల నయనాలు

ఆమె శిరస్సున ధరించేందుకు, పూలదండ చేసాను
కైదండలు కూడా. అద్భుత పరిమళాలవి
నన్ను ప్రేమిస్తూ ఆమె నా వంక చూసింది
మధుర కాకలీస్వనాన మారు పలికిందామె.

ఆమెను నా గుర్రంపై అధిరోహింపజేసాను.
ఆ దినమంతా నేను ఇంకేమీ చూడలేదు.
ప్రక్కకు ఒరుగుతూ ఆమె పాడసాగింది
దేవకన్యలు పాడే దివ్యగీతాలను.

అతి తియ్యని దుంపలను ఆమె నాకు తెచ్చింది
అడవి తేనె, మంచు పుప్పొడితో ఆకలి తీర్చింది
వింతైన కొత్తభాషలో విస్మయంగా పలికింది.
నిన్ను నేను ప్రేమిస్తున్నానని నిండు వెన్నెలై కురిసింది.

తన కుటీరంలోకి నన్ను తన్మయంతో పిలిచింది.
ఎందుకో రోదించి పెను నిట్టూర్పు విడిచింది
అల్లనల్లన కదలాడే ఆ అందాల కనులపై
నాలుగు ముద్దులతో నేననునయించానామెను.

నయముతో నన్నామె నిద్రపుచ్చింది
నిద్రలో స్వప్నాలు- 'అయ్యో!' దుఃఖభరితాలు
నిద్ర మధ్యలో నేను కలగన్న స్వప్నం
శీతల పర్వతపు ఛాయలున్న దృశ్యం

ప్రభువుల, యువరాజుల పాలిపోయిన వదనాలు
మృత్యు శీతల అధరాలు ముద్దుపెట్టిన వారు
యోధానుయోధులు గగ్గోలు పెట్టినారు
'దయలేని కన్య నిన్ను తన్మయాన ముంచింది'.

ఆకలితో ఎండిన పెదవులను చూసాను,
వాటిపై కనిపించే భయంకర హెచ్చరికను!
ఉలికిపడి మేల్కొని కనుగొన్నాను నన్ను నేను.
శీతల పర్వతపు ఛాయలున్న చోటున-

"ఆమెను కనుగొనడానికే నేను చేస్తున్నదీ ప్రయాణం
పాలిపోయిన దేహంతో ఒంటరిగా తిరగడం!
చెరువులోని నాచు ఎండి వడలిపోయినా,
పక్షుల పాట జాడ కానరాకపోయినా!"

✧✧✧✧✧

La Belle Dame Sans Merci (The Beautiful lady without Mercy) : 1819లో వ్రాసిన ఈ జానపద గేయం (Ballad) 'ఇంగ్లీష్ క్లాసిక్'గా వర్ణించబడింది. 12 పద్యాలు ABCB రైమ్, నాలుగు పంక్తులు – ఎంతో గంభీరతను, మార్మికతను నింపుకున్న గేయమిది.

అక్టోబరు 31, 1795 నాడు లండన్‌లో జన్మించిన జాన్‌కీట్స్–ఆరేళ్ల కవితా వ్యాసంగంతో ప్రముఖ ఇంగ్లీషు కవులలో ఒక్కడైనాడు. ఇరవై ఏళ్ల వయసులో (1816) మొదటి కవిత, ఇరవై ఒకటవ ఏట మొదటి కవితా సంకలనం, ఇరవై రెండవ ఏట రెండవ కవితా సంకలనం వెలువడినాయి. అదే సంవత్సరం విమర్శకుల దాడి, తమ్ముడు Tom క్షయవ్యాధి (Tuberculosis)తో చనిపోవడం, Fawny Brawne తో ప్రేమలో పడినా వివాహం జరిగేపని కాదని తేలడం ఇన్ని కష్టాల్లోనూ– Annus Mirabilis, The Eve of St Agnes; La belle Dame Sans Merci, Hyperion, Odes వెలువడినాయి. 23 ఫిబ్రవరి 1821న ఇటలీలోని Romeలో ఇరవై అయిదవ ఏట క్షయవ్యాధితో నన్ను మూసిన జాన్‌కీట్స్ సమాధిపై అతడు కోరినట్లే– Here lies one whose name was writ in water – అన్న పంక్తులు ఉటంకించబడినాయి.

4. నైటింగేల్ గీతం

(Ode to a Nightingale)

ఎదలో ఏదో తెలియని బాధ, ఓ మగత తిమ్మిరి
నా ఇంద్రియ జ్ఞానాన్ని నొప్పిస్తున్నది.
నే తాగిన కాలకూట విష ప్రభావమో
ఖాళీ చేసి కాలువలోకి వదిలిన నల్లమందు మోతాదో-
ఒక్క నిముషం గతించగానే, మరపు నదిలో మునక
నీ ఆనందాన్ని చూసి అసూయతో కాదు సుమా!
నీ సంతోషంలో నేను పొందిన హాయివలన
ఓ మృదువైన రెక్కలతో విహరించే వనకన్యా!
అసంఖ్యాక ఛాయా పరివేష్ఠిత హరిత వనమందు
నీ మధుర గానమును గొంతెత్తి శ్రావ్యముగా
వినిపించెదవు కదా -ఈ వేసవి కాలమంతా!

ఒక చుక్క మధుర మంజుల మధువు కొరకు -ఈ బ్రతుకు-
జనపదాల జనియించు పత్రపుష్పములు
నృత్యగాన వినోదము, నీరెండ వెచ్చదనముల
పుణికిపుచ్చుకుని నేలమాళిగ పొరలందు దీర్ఘకాలము నిలువయున్న
ఆ దక్షిణ దేశపు ద్రాక్షాసవము ఒక్కసారి
పానపాత్ర నిండుగా నింపి ఇచ్చిన చాలదా!
నవకళామతల్లుల నలరించు హిప్పొక్రిని జలధారలా
నిండిన పాత్ర అంచున మెరయు నురగ బుడగల మాలతో
వదనాధరములకు ఊదావర్ణపు ద్యుతి నిచ్చు
మధుపాత్ర నాకందెనేని పరుల కంట బడకనే -ఈ ప్రపంచమును
వీడి, అడవి చీకట్లలో నీతో కలిసి అదృశ్యమౌతాను.

అలా అదృశ్యమై సుదూరమేగి, కరిగి, మరచిపోతాను.
పత్రచ్ఛాయన పరవశించే నీకు ఎప్పటికీ తెలియని విషయాలను
అలసట, జ్వర తీవ్రత, కోప భావనల బాధలను.

ఇక్కడ మనుషులు తీరికగా కూర్చుని ఇతరుల మూల్గులను వింటూంటారు.
పలితకేశులై, పక్షవాత గ్రస్తులై, విషాద మనస్కులై
వివిధ వెతలతో వివర్ణులై,
యవ్వనము పాలిపోగా, బక్కచిక్కి మరణిస్తారు.
దుఃఖపు ఆలోచనలు వ్యాకులతను నింపగా
నిరాశతో నయనాలు సీసపు గోళాలవుతాయి.
ఎక్కడ సౌందర్యపు నేత్రాలు తమ మెరుపును కోల్పోతాయో
అక్కడ నూతన ప్రేమ మరుసటి దినమే శోకిస్తుంది.

వెళ్లిపో! వెళ్లిపో! నేను నీ వద్దకు ఎగిరి వస్తానులే,
బాకస్ అధిరోహించిన పులుల రథంపై కాదు,
అగోచరమగు రెక్కలున్న కవితా పథంపై!
మందగించిన నా బుద్ధి కలవరపాటుతో
వెనక్కి తగ్గి ఇప్పటికే నీతో ఉన్నదిగా!
రాత్రి ఇంకా లేత వయసులో నున్నది
వెన్నెల రాణి తన సింహాసనాన వెలుగుతున్నది
చుట్టూరా తారా సేవకులు పరిచర్యలు చేస్తున్నారు.
కాని, ఇక్కడ ఎటువంటి వెలుగూ లేదు
ముదురాకు పచ్చ చీకటిలోకి
నాచు పట్టిన రాళ్ల వంపు దారుల్లోకి
నింగి నించి ప్రసరిస్తున్న కాంతి వీచికలు మినహా!

నా పాదాల వద్ద ఉన్న పూలేవీ నా కంటికి కానరావడం లేదు
తరూ శాఖల నుండి వెలువడే పరిమళాల నాఘ్రాణింపజాలను.
కాని, పేరుకున్న ఈ గాఢాంధకారంలోనూ పేర్కొనగలను,
ప్రతి ఋతువూ ప్రాణం పోసే తరుగుల్మలతాదులను పేరుపేరునా!
తీయని సువాసనా గడ్డి, ముళ్లపొదలు, అడవిపళ్ల చెట్టు
తెల్ల హాథోరన్, ఊరి చివరి ఎగ్లాంటైన్ వృక్షాలు
ఆకుల కింద కప్పబడి, త్వరగా వడిలిపోయే వయొలెట్లు
'మే' నెల మధ్యలో విరిసే ప్రథమ సంతానం-
కస్తూరి గులాబి, మకరందపు మధువు నింపుకుని
వేసవి ప్రారంభ దినాలలో వేడుకతో ఝుంకరించు
తేనెటీగల గుసగుసల నాదాలను-

గాఢాంధకారం నన్ను చుట్టుముట్టినపుడు ఎన్నోసార్లు విన్నాను
ప్రశాంతతనిచ్చే మృత్యువుపై సగం ప్రేమలో పడినానని-
మధుర సంగీత భాషలో పలుపేర్లతో పిలిచానతడిని
నా నిశ్శబ్ద ఊపిరిని గాలిలోకి తీసుకుపొమ్మని-
ఇప్పుడు నాకనిపిస్తుంది మృతి చెందడం ఎంత సౌభాగ్యమో!
బాధారహిత స్థితిలో అర్ధరాత్రి నిశ్చలమవడం
అటువంటి అమందానంద అనుభవంలో
ఆత్మ పరదేశానికి తరలిపోవడం!
అప్పుడూ నీవు పాడుతూనే ఉంటావు,
నాకు చెవులున్నా ఉపయోగముండదు.
అంతిమ రోదనా గీతం గడ్డిమొలిచిన మట్టిగా మారుతుంది.

ఓ అమర విహంగమా! నీవు మృతి చెందుటకు జన్మించలేదు.
ఏ ఆకలి తరాలూ నిన్ను వేటాడదలచలేదు.
ఈ రాత్రి నేను వింటున్న నీ మధుర కాకలీ ధ్వనిని

ప్రాచీన చక్రవర్తులు, విదూషకులు విని పరవశులయ్యారు.
బహుశా ఆ పాటే ఒకదారిని పరచి ఉండి ఉంటుంది,
ఇంటి బెంగ పెట్టుకున్న రూత్ దుఃఖ హృదయం గుండా-
పరుల మొక్కజొన్న పొలంలో కన్నీళ్లతో నిలబడిందామె.
అలాంటి సంఘటనలు పునరావృతమౌతూనే ఉంటాయి.
మహోగ్ర సముద్రాల నురగపై అలల దెబ్బకు
మంత్రీకరించబడిన మందసాలు తెరచుకున్నపుడూ,
వనకన్యలు తిరుగాడే మంత్రనగరి ప్రదేశాలలో ఒంటరిగా ఉన్నపుడూ

ఒంటరితనం! ఈ ఒక్క మాట చాలు
నన్ను నీనుండి విడదీసి మరల నన్ను నన్నుగా చేయడానికి.
మిత్రమా వీడ్కోలు! చిరుభూతం 'ఎల్ఫ్' లాంటిది కామన!
కాని దానంత తెలివిగా మోసపుచ్చలేదు.
వీడ్కోలు! వీడ్కోలు! నీ మధురగీతం క్రమేపీ
దగ్గర మైదానాలలోకి, నిశ్చల సెలయేళ్లలోకి,
కొండవాలుల్లోకి అదృశ్యమవుతున్నది.
అదిప్పుడు అక్కడి లోయల లోలోతులలో
భూస్థాపితమౌతున్నది.
ఇది ప్రస్ఫుట దర్శనమో లేక జాగ్రత్ స్వప్నమో?
మధుర సంగీతమది అదృశ్యమైనది- మరి,
నేను మెలకువగా ఉన్నానా లేక నిద్రిస్తున్నానా!

✧✧✧✧✧

Ode to a Nightingale : 1819 వసంతకాలంలో– కీట్స్ ఇంటి దగ్గర 'ప్లమ్' చెట్టుపై ఓ నైటింగేల్ పక్షి గూడు కట్టుకున్నది. ఆ నైటింగేల్ పాట విన్న కీట్స్ ఒక్కరోజులో ఈ కవితను మే 1819లో రచించాడు.

ఆదర్శానికి, వాస్తవానికి మధ్య ఉండే ఘర్షణను ఈ కవిత అద్భుతంగా తెలియజేస్తుంది.

5. ఆకురాలు కాలం

(To Autumn)

1

పొగమంచు తెరలు. పరిపక్వ ఫలభార తరుల ఋతుకాలమా!
వృద్ధిచెందుతున్న భానుని ప్రియ నేస్తమా
అతడితో కలిసి కుట్రలు పన్నుతున్నావా
కుటీరాన్ని అల్లుకున్న ద్రాక్షతీగలను ఫలసంపదతో ఆశీర్వదిస్తూ
ఆకుపచ్చని నాచు అలుముకున్న ఏపిల్ చెట్లను
ఫలభారంతో వంగేలా చేస్తూ
ప్రతి ఫలమూ ఆసాంతం పరిపక్వం చెందేలా
గుమ్మడి కాయల్ని మరింత గురుతరం చేస్తూ
హాజెల్ ఫలాల్ని లావు గావించి
గింజలోపలి పప్పు మరింత మధురమయ్యేలా,
చెట్లు మరిన్ని చిగుర్లు తొడిగి, పుష్పించి
తేనెటీగలకు ఆధారమయ్యేలా,
వెచ్చని రోజులెప్పటికీ ముగిసిపోవని అవి అనుకునేంత వరకు
వేసవి వాటి తడి గదుల్ని అంచులు దాటి పొంగేలా నింపినది కదా!

2

ఈ పటుతర సంపదల మధ్య నిన్ను చూడనివారెవ్వరు?
పరదేశ యాత్రకు పోదామనుకున్నవాళ్లు కూడా
తూర్పారబోస్తున్న గాలికి నీ శిరోజాలు పైకి లేవనెత్తబడగా
నీవు ధాన్యాగారపు నేలపై ఏ వెరపూ లేకుండా కూర్చుని ఉండడం చూస్తారు
కొంకి కొడవలితో మరో కోతకోసే లోపునే
నిన్ను తన పుష్పధూమాలతో తడిపి గాఢనిద్ర
లోకి పంపిన గంజాయి పొలంలో వాళ్లు నిన్ను గమనిస్తారు.
ఒక్కోసారి నీవు,

పొలాల్లో పరిగ ఏరుకునేవాళ్లు పిల్లకాలువలు దాటుతూ
తమ శిరస్సులను స్థిరంగా ఉంచినట్లుగానో
లేదా
పళ్లరసం తీసే యంత్రం వద్ద ఓపికతో నిలబడి
ఆ మధురధారలు ఆఖరి చుక్క
వచ్చేంత వరకూ గంటలకొద్దీ గమనిస్తూనో కనిపిస్తావు.

3

ఏవీ ఆ వసంత కాలపు పాటలు?
అవును, ఎక్కడకు పోయాయవి?
వాటి గురించి ఆలోచించకు.
నీకు ప్రత్యేకమైన సంగీతము నీకున్నది-
దినాంతాన విరగబూసిన మేఘమాల
మైదానాలను గులాబివర్ణంతో స్పృశిస్తుంది.
నది పక్కన విల్లో చెట్లలో పుట్టి అక్కడే నశిస్తూ
చిన్ని దోమలగుంపు విషాద విభావరిని వినిపిస్తాయి.
లేదా, తేలికపాటి వాయువీచికలా
        అప్పుడే పుట్టి అప్పుడే సమసిపోతాయి
గుట్టల్లోని పొదల్నుంచీ బాగా పెరిగిన గొర్రెలు
        బా, బా అని అరుస్తాయి.
గట్ల పక్కన కీచురాళ్ల సంగీతానికి తోడు,
ఎర్ర రొమ్ము రాబిన్ పిట్ట తోటలో మార్దవంగా ఈల వేస్తుంది.
గుంపులు గుంపులుగా పిచ్చుకలు
        ఆకాశంలో గుసగుసలాడ్తుంటాయి.

✧✧✧✧✧

To Autumn : 19 సెప్టెంబరు 1819న వ్రాసిన ఈ కవిత మూడు పదకొండు పంక్తులున్న పద్యాలతో, మృత్యువుపై కీట్స్ వ్యాఖ్యానంగా భావించబడుతున్నది. అదే సంవత్సరం జరిగిన Peterloo Massacre పై ఆవేదనతో కీట్స్ ఈ కవితను వ్రాసాడంటారు.

19 సెప్టెంబరు 1819 నాడు వించెస్టర్‌లో River Itchen ఒడ్డున నడుస్తూ చూసిన ఆకురాలు కాలపు దృశ్యాన్ని చూసాడు. ఈ కవితను కీట్స్ వ్రాసిన ఆఖరి గొప్ప కవితగా పేర్కొంటారు.

6. ఆఖరి పాట

(Last Sonnet)

ప్రకాశవంతమైన తారాదీపమా!
నీలా నేను ధైర్యంగా నిలబడి ఉండగలిగితే-
ఒంటరిగా స్వయఃకాంతి ప్రవాహంలో వేలాడడమే కాదు,
ప్రకృతి యొక్క సహనాన్ని కలిగి నిద్రపోని యోగిలా
శాశ్వతత్వపు కనురెప్పలు తెరచుకుని చూడడం

కదిలే జలాలు పూజారి విధిని నిర్వహిస్తూ
భూమి యొక్క మానవ తీరాలను సంప్రోక్షించడాన్ని
పర్వతాలపై మైదానాలపై ఆవరించిన
మృదువైన మంచు యవనికను నిశితంగా అవలోకించడం.

కాదు కాదు - ఇంకా పట్టుదలగా, ఏ మార్పూ లేకుండా-
ప్రియురాలి ఉప్పొంగిన వక్షోజాలు తలగడగా
వాటి మృదుత్వాన్ని, పొంగును ఎల్లప్పుడూ స్పర్శిస్తూ
మధురమైన అవిశ్రాంత సమయంలో మెలకువగా ఉండడం-
ఆమె ఊపిరి చప్పుడు విన ఉవ్విళ్లూరడం
అందుకే కలకాలం జీవించడం - లేదా వెంటనే మూర్ఛిల్లి మరణించడం!

✧✧✧✧✧

ఆల్ఫ్రెడ్ లార్డ్ టెన్నిసన్

Alfred Lord Tennyson (6-8-1809 to 6-10-1892)

విక్టోరియా రాణి కాలంలో బ్రిటన్ ఆస్థాన కవిగా (Poet Laureate) ఉండి- Break, Break, Break; The Charge of the light Brigade; Tear, Idle Tears; Crossing the bar లాంటి చిన్ని చిన్ని కవితలను 'నభూతో న భవిష్యతి'గా రచించిన ఆల్ఫ్రెడ్ టెన్నిసన్ ఇంగ్లండ్‌లో లింకన్‌షైర్‌లోని సోమర్స్‌బై గ్రామంలో జన్మించాడు. తల్లిదండ్రుల పండ్రెండుగురి సంతానంలో నాలుగవ వాడైన టెన్నిసన్ తన జీవితంలో ఎక్కువభాగం ఒంటరిగానే కాలం గడిపేవాడు.

టెన్నిసన్ కవిత్వంలోని అనేక వాక్యాలు ఆంగ్ల భాషలో వాడుక పదాలుగా, చిరస్మరణీయమైనవిగా మారినాయి. Nature, red in tooth and claw; It is better to have loved and lost / Than never to have loved at all; Theirs not to reason why / Theirs but to do and die; My strength is as the strength of ten/ Because my heart is pure; To strive to seek, to find and not to yield; Knowledge comes but wisdom lingers; The old order changes, Yielding place to new"-

తండ్రి సోమర్స్‌బైలో రెక్టార్‌గా పనిచేస్తూ పిల్లలకు మంచి విద్యాబుద్ధుల నివ్వగలిగినా అతడి ఆకస్మిక కోపం, క్రమశిక్షణ టెన్నిసన్ మానసిక స్థితిపై ప్రభావం చూపింది.

ఇరవై ఏళ్ల వయసులోనే (1829) Timbuctoo అనే కవితకు కేంబ్రిడ్జి- Chancellor's Gold Medal గెలుచుకున్నాడతడు. 1830లో వ్రాసిన 'Poems Chiefly Lyrical సంపుటిలోని Claribel, Mariana కవితలు చాలా ప్రాచుర్యాన్ని పొందాయి. 1833లో వ్రాసిన The Lady of Shalott, తన స్నేహితుడైన Arthur Hallam ఆకస్మిక మరణం తరువాత వ్రాసిన In Memorium A.H.H. చాలా మంచి కవితలుగా పేరు గాంచాయి. 1831లో తండ్రి మరణం, 1837 ప్రాంతంలో ఆర్థిక ఇబ్బందులు ఎదురైనా 1842లో వ్రాసిన Locksley Hall, Tithonus, Ulysses, The Princess - a Medley బాగా ప్రాచుర్యాన్ని పొందాయి.

1850లో విలియం వర్డ్స్‌వర్త్ మరణించాక ఆల్ఫ్రెడ్ టెన్నిసన్ బ్రిటిష్ ఆస్థాన కవిగా (Poet Laureate) గా నియమించబడినాడు. 1892లో మరణించేంత వరకు అందరి కంటే ఎక్కువకాలం ఆ పదవిలోనే కొనసాగిన టెన్నిసన్ 1855లో The Charge of the light Bridge, Ode on the death of Duke of Wellington లాంటి కవితలను వెలువరించినాడు.

83 ఏళ్ల వయసులో 6 అక్టోబరు 1892 నాడు సహజ మరణంతో కన్నుమూసిన టెన్నిసన్ బ్రిటిష్ కవులలో T.S. Eliot వర్ణించినట్లు- **'The saddest of all English Poets'-**

1. మారియానా

(Mariana)

Mariana in the mooted grange-measure for measure.

పూల కుండీలకు నల్లటి నాచు
పెళుసు పొలుసుల్లా అంటిపెట్టుకున్నది.
సీమరేగు (Pear) చెట్టును గోడకు
లాగి ఉంచిన మేకులు ఊడి వచ్చాయి.
పాడుబడ్డ చావళ్లు వింతగా విషాదంగా ఉన్నాయి.
గణగణమని మోగే గడియ నెత్తేవాళ్లు లేరు.
పాతకాలపు గుడిసె నిండా పిచ్చిమొక్కలు పెరిగాయి.
ఆ ఒంటరి శిధిలాల ఆశ్రమ వాటికలో ఆమె-

-"నా బ్రతుకు మోడు వారినది
అతడు రాడాయె ఈనాటికీ
నేను అలిసిపోయాను, అలసిపోయాను.
చనిపోయినా బాగుండేది ఈపాటికి"-

సాయంకాలపు మంచు బిందువుల్లా ఆమె కన్నీళ్లు
ఆవిరైన తుషార బిందువుల స్థానాన ఆమె అశృవులు
ఉదయ సాయంకాలలో సైతం ఆమె
దివ్యలోకం వేపు తలెత్తి చూడలేదు.
ఆకాశాన్ని నల్లటి చీకటి ఆక్రమించాక
గబ్బిలాలు హడావుడిగా గతులు మార్చాక
ఆమె తన గది తెరను కాస్త పక్కకు జరిపింది
చుట్టూ ఉన్న చీకటి గృహాల వేపు చూపు నిలిపింది

-"రాత్రి దుర్భరంగా ఉన్నది
అతడు రాడాయె ఇప్పటికీ
నేను అలసిపోయాను, అలసిపోయాను.
చనిపోయినా బాగుండేది ఈపాటికీ"-

సరిగ్గా అర్ధరాత్రి సమయానికి
ఉల్లూకపు అరుపుతో ఉలిక్కిపడి లేచింది.
ఓ గంట తరువాత కోడిపుంజు కొక్కొరోకో అన్నది.
చీకటి కొట్టం నుంచి పశువుల అలికిడి
ఎటువంటి ఆశ కానరాక, నిద్రలో
ఆమె ఒంటరి పయనాన పోతున్నాననుకున్నది.
ఆశ్రమ వాటికను శీతల పవనాలు
మసక చీకటి ఉదయంతో మేలు కొల్పేంతవరకు.

-"ఈ పగలింకెంత దుర్భరమో
అతడింకా రాలేదిక్కడకు
నేను అలసిపోయాను, అలసిపోయాను
చనిపోయినా బాగుండేది ఈపాటికి"-

గోడ దగ్గర్నుంచి రాయి విసిరేంత దూరంలో
నల్లటి నీళ్లు నిండిన మురికి కాలువ నిదురపోతున్నది
దాని మీద నల్లగా కమ్ముకున్న నాచు మొక్కలు
గుండ్రంగా, చిన్నగా, గుత్తులుగా కదుల్తున్నవి.
దగ్గర్లో ఓ పోప్లర్ వృక్షం ఊగుతూ
రజతాకుపచ్చ బెరడును రాల్చివేస్తున్నది
కొన్ని మైళ్ల దూరం వరకూ ఇంకే చెట్టూ
ఇలా తనను తాను శిధిల పరచుకోకున్నది.

-"నా బ్రతుకు దుర్భరంగా ఉన్నది,
అతడింకా రాలేదిక్కడకు
నేను అలసిపోయాను, అలసిపోయాను
చనిపోయినా బాగుండేది ఈపాటికి"-

చంద్రుడింకా దిగువనే ఉన్నాడు
గాలులు తీవ్రంగా గాడితప్పి వీస్తున్నవి
తెల్లటి తెర అటూ ఇటూ ఊగుతుండగా
కదుల్తున్న నీడను గమనించిందామె.
పోప్లర్ చెట్టునీడ ఆమె కనుబొమల మీదుగా
దాటి శయ్యపై నీడను ప్రసరింపజేసింది.

-"ఈ రాత్రి ఎంతో దుర్భరంగా గడిచింది.
అతడింకా రాలేదిక్కడకు
నేను అలసిపోయాను, అలసిపోయాను
చనిపోయినా బాగుండేది ఈపాటికి"-

ఆరోజల్లా ఆ స్వప్నగృహంలో
ద్వార బంధాల వేళ్లు సడలి ధనధనా చప్పుళ్లు
గాజు పలకపై నీలి ఈగ గానపు పచార్లు
పుచ్చుపట్టిన చెక్క వెనుక ఎలుక అరుస్తున్నది
తలుపు సందుల్లోంచి ఎవరో చూస్తున్నట్లు
ద్వారం దగ్గర తచ్చాడుతున్న అనేక పాత ముఖాలు
పై అంతస్తులలోకి వస్తూపోతున్న అడుగుల శబ్దాలు
బయట నుంచి ఎవరో పరిచయస్తులు పిలుస్తున్నట్లు-

-నా బ్రతుకు దుర్భరంగా ఉన్నది
అతడింకా రాలేదిక్కడకు
నేను అలసిపోయాను, అలసిపోయాను
చనిపోయినా బాగుండేది ఈపాటికి"-

ఇంటి పైకప్పు మీద పిచ్చుకల కిచకిచలు
గడియారం నెమ్మదిగా కదుల్తూ టిక్కుటిక్కు ధ్వనులు
వీస్తున్న గాలికి తలూపుతూ పోప్లర్ చెట్టు

వినీ వినబడనట్లున్న నిశ్శబ్ద సంగీతం
ఆమెకు నచ్చని క్షణమేదన్నా ఉందా అంటే
తన గదిలోకి సూర్యకిరణాలు చొచ్చుకురావడం,
పగలు పడమటి గూటి వేపు పయనించడం
ఆమె అనుకున్నది దుఃఖభరిత దృక్కులతో-

-"నేను బాగా అలిసిపోయాను.
అతడిక రాడు
నేను అలసిపోయాను, అలసిపోయాను.
దేవుడా! నేను చనిపోయినా బాగుండేది!

✧✧✧✧✧

ఆల్ఫ్రెడ్ లార్డ్ టెన్నిసన్ (Alfred Lord Tennyson 6-8-1809 to 6-10-1892)

Mariana : ఈ కవిత టెన్నిసన్ కవిత్వంలోని ముఖ్య వస్తువు - despondent isolation (నియంతృత్వపు ఒంటరితనం)ను అర్థవంతం చేస్తుంది. తనకు, ఈ సమాజానికి మధ్య ఉండని సంబంధంపై మారియానా విలాపమే ఈ కవితలోని ముఖ్యాంశం.

షేక్స్పియర్– Measure for Measure నుంచి తీసుకోబడిన వస్తువుతో అల్లబడిన కవిత మారియానా ప్రేమికుడు తిరిగి రాకముందే ముగుస్తుంది. 1830లో వ్రాసిన ఈ కవిత The Lady of Shallott లానే lyrical narrative. సాధారణంగా టెన్నిసన్ కవితలు ఏకాంకిక నాటికల్లా (dramatic monologue) ఉంటాయి. ఈ కవితలో కళ్లకు కట్టిన్నట్లుండే visual imagery పదచిత్రణకు బదులు ధ్వన్యాత్మకమైన దానికి (Auditory imagery) ప్రాముఖ్యతనిచ్చాడు.

Anna Barton ఈ కవిత గురించి వ్రాస్తూ– Mariana - the most famous Heroine of the 1830 volume – గా పేర్కొన్నది.

జాన్ రస్కిన్ (పంథొమ్మిదవ శతాబ్దపు రచయిత) – మన మానసిక, ఉద్వేగపు స్థితులను ప్రకృతికి అన్వయించడాన్ని 'Pathetic fallacy' అన్నాడు. దానిని కవిత్వంలో విరివిగా వాడే కవుల్ని తక్కువరకం కవులుగా పేర్కొన్నాడు. అయితే టెన్నిసన్, ఇలియాట్, ఎజ్రాపౌండ్‌లు Pathatic fallacy ను వాడి అద్భుతమైన కవితలను సృష్టించగలిగినారు.

Mariana కవితలో ప్రధానపాత్రను మించి నిరాశను సూచించే దృశ్యాలు అసహాయత, దురదృష్టకరమైన సంఘటనలు వరుసగా వస్తూ పాఠకులకు ఓ విధమైన విషాదాన్ని స్పృశింపజేస్తాయి.

2. షాలాత్ యువతి

(The Lady of Shalott)

I

నదికిరువైపులా విస్తరించిన
బార్లీ, రై పొలాలు
కనుచూపు మేరంతా కడు రమ్యమైన వస్త్రంతో
కప్పినట్లు, నేలకు వాలిన నింగిని తాకుతున్నట్లు
పొలాల మధ్యగా రహదారి
కామెలాట్ అసంఖ్యాక బురుజుల వేపు ఆ దారి.
దారిపై వస్తూ పోతున్న జనం
అదుగో అక్కడ లిల్లీ పూల ప్రపంచం
అదే ఆ గుండ్రటి అందాల లోకం
షాలాత్ సమ్మోహన ద్వీపం

శ్వేత విల్లో వృక్షాలు, అమ్ముల పొదుల్లా ఏస్పెన్ పొదలు
చిరుగాలి వీచికల మసక మసక వణుకులు
నిరవధికంగా ప్రవహించే పెను తరంగంగుండా పోయే
నదీ ప్రవాహపు మధ్యన ఆ ద్వీపం
కామెలాట్ వేపు సాగే ప్రవాహం
నాలుగు మసకబారిన గోడలు, నాలుగు బురుజులు
పుష్పసముచ్ఛయ ప్రదేశాన్ని అవలోకిస్తూ
ఆ నిశ్శబ్ద ద్వీపం ఆశ్రయమిస్తున్న-
షాలాత్ యువతి.

విల్లో చెట్ల ముసుగు అంచుల వద్ద
మెల్లగా సాగుతున్న గుర్రపు బగ్గీలు
నదీ ప్రవాహంలో వెండి తెరచాపల హొయలులతో

కామెలాట్ వేపు పయనిస్తున్న చేపల పడవలు
ఎవరూ చూడలేదేనాడూ ఆమె తన చేతిని ఊపడం,
తన గది కిటికీ వద్ద నిలబడి చూస్తూండడం?
అయినా, ఆ ద్వీపంలో అందరికీ తెలుసామె ఎవరో!
ఆమె ఆ షాలాత్ యువతి!

పొడుగాటి గడ్డంలా పెరిగిన బార్లీ కంకుల్ని
వేకువ జామునసే కోస్తున్న ఒంటరి రైతులు.
అక్కడ ఒక పాట సొగసుగా ప్రతిధ్వనిస్తున్నది-
వంపులు తిరుగుతున్న నదిని అనుసరిస్తూ
అనేక బురుజులున్న కామెలాట్ నగరం వేపు.
చంద్రుడు వచ్చేసరికి అలిసిపోతాడు రైతు
బార్లీ పనల్ని మోపులుగా గాలికి ఆరబెడ్తాడు.
వింటూ, గుసగుసలాడుతూ అనుకుంటాడు-
'అక్కడుంటుంది అందాల షాలాత్ యువతి'-

II

రేయింబవళ్లూ అక్కడామె నేస్తూనే ఉన్నది
రంగురంగుల దారాలతో ఓ మంత్రముగ్ధ సాలెగూడును
ఆమె ఏదో గుసగుసను విన్నది-
-'కామెలాట్ వేపు చూసిందా
తనకేదో శాపమో, ఆపదో తగుల్తుందని'-
ఆమెకు తెలియదు ఆ శాపమేమిటో!
అందుకే అలా నేస్తూనే ఉన్నది
ఇంకేమీ పట్టించుకోదామె-
ఆ అందాల షాలాత్ యువతి.

ఏడాది పొడుగూతా తన ముందు వేలాడే
అద్దం గుండా ఆమె దృష్టి పయనిస్తూ ఉంటుంది
ప్రపంచపు నీలినీడలను పరికిస్తూన్నపుడు

ఆమె దృష్టి కామెలాట్ వేపు వెళ్లే రహదారిపై
కాసేపు నిశ్చలమవుతుంది.
నదిలో సుళ్లు తిరుగుతున్న సుడిగుండాలు
అకస్మాత్తుగా చిరాకుపడే రైతుకూలీలు
ఎర్రటి అంగీలు తొడుక్కున్న పల్లెటూరి పిల్లలు-
గమనిస్తున్నదా షాలాత్ యువతి అద్దంలో దృశ్యాలు.

ఒక్కోసారి హుషారైన బాలికల గుంపు
మరోసారి మందగమనాన అశ్వంపై మతాధికారి
ఇంకొకప్పుడు ఉంగరాల జుట్టున్న గొర్రెలకాపరి
లేదా ఎర్రటి అంగీ, దీర్ఘకేశాలున్న ప్రభుత్వోద్యోగి
అందరి నడకలూ అసంఖ్యాక బురుజులున్న కామెలాట్ వేపు
అప్పుడప్పుడు నీలిఅద్దంలో నీడల్లా
ఇద్దరిద్దరు రాజవంశీకులు అశ్వారూఢులై!
కాని, ఆమె మెచ్చిన వాడే లేకున్నాడు వాళ్లలో!
ఆమె ఆ అందాల షాలాత్ యువతి.

తన గూడులో ఆమె తన్మయంగా ఉంటుంది
అద్భుత దృశ్యాలను అల్లుకుంటూ నవ్వుతుంది
నిశ్శబ్దరాత్రుల గుండా అనేకసార్లు
అంత్యక్రియల ఊరేగింపులు, బాజాభజంత్రీలతో
విషాద సంగీతమై కామెలాట్ వేపు వెళ్లడం చూసింది
చంద్రుడు నడినెత్తిపై ఉన్నపుడు
కొత్తగా పెళ్లైన ప్రేమికుల జంట అటు వెళ్తుంటే
'ఈ వెలుగు నీడలంటే నాకు చచ్చేంత భయం'-
అనుకున్నది ఆ షాలాత్ యువతి.

➠

III

ఆమె గూటికి కూతవేటు దూరంలో
బార్లీ పనల మధ్య అతడు స్వారీ చేస్తున్నాడు.
ఆకుల మధ్య నుండి సూర్యకిరణాల మెరుపులు
అతడి కవచ శిరస్త్రాణాలపై జ్వాలా వలయాలు
అడుగో అతడే ధైర్యశాలి లాన్సెలాట్
ఏ యువతి ముందైనా వినమ్రంగా
తన కత్తీ డాలుతో మోకాళ్లపై నిలబడి
పసుపు పచ్చని పొలాల మధ్య
అభివాదం చేస్తున్నాడు ఆ మహావీరుడు, అదుగో
అక్కడే ఆ షాలాత్ యువతి.

మణి ప్రవాళాల మెరుస్తున్న గుర్రపు కళ్లెం
కాస్త వదులై పాలపుంతను తలపిస్తున్న ఆ క్షణం
స్వర్ణ నక్షత్ర హారం సొబగు లీనుతున్నపుడు
గుర్రపు మెడలోని గంటలు ఘల్లు ఘల్లు మంటుండగా
ఆ అశ్వికుడు వెళ్తున్నాడు కామెలాట్ వైపు
మెరుస్తున్న అతడి నడుము పటకాకు
వేలాడుతున్నదో విజయఖడ్గం. నినదిస్తున్నవి
వీరోచితమైన లోహ కవచాల ధ్వనులు. వాటిని వింటూ
అదుగో దూరంగా ఆ షాలాత్ యువతి.

మేఘాలు లేని నిర్మల నీలాకాశపు మిలమిలలు
గుర్రంపై పరచిన జీను వస్త్రపు మణుల తళతళలు
శిరస్త్రాణం, దానిపై నిగనిగలాడుతున్న ఈకల రెపరెపలు
నాలుకలు చాచి రగుల్తున్న జ్వాలల్లా ఎగసి పడ్తుంటే
అతడు కామెలాట్ వేపు వెళ్తున్నాడు.
చిక్కటి ఊదారంగు రాత్రులలో
చక్కటి కాంతులీనుతున్న నక్షత్రపు పూల గుత్తుల కింద
అదుగో పొడుగాటి గడ్డమున్న తోకచుక్క.

నిశ్చలంగా ఉన్న షాలాత్ వైపు వెళ్తున్న
అతడే మహావీరుడు లాన్సెలాట్.

అతడి విశాల ఫాలభాగం ఎండలో మెరిసింది
సానబెట్టిన నాడాల గిట్టలతో అతడి అశ్వం పరుగులు తీసింది.
అతడి శిరస్త్రాణం అంచుల నుండీ
కృష్ణవర్ణపు శిరోజాలు అలల్లా నర్తిస్తుండగా
అతడు వెళ్తున్నాడు కామెలాట్ వేపు
ఒడ్డు నుండి, నది నుండి
స్ఫటికపుటద్దంలో మెరుస్తున్నాడు
'టిర్రా లిర్రా' జానపద గీతాన్ని ఆలపిస్తూ
అదుగో అతడే మహావీరుడు లాన్సెలాట్.

ఆమె తన గూడును విడిచింది.
ఆమె తన మగ్గాన్ని వదిలింది.
తన గదిలో ముమ్మారు పచార్లు చేసింది
కలువలు విచ్చుకోడాన్ని కనులారా చూసింది
శిరస్త్రాణాన్ని, పింఛాన్ని తనివితీరా గమనించింది.
ఆమె కామెలెట్ వేపు కనులు తిప్పింది, ఆ మరుక్షణం
గూడు ఎగిరి నింగిలో తేలింది దారాలై!
అద్దం అటు నుంచి ఇటు అనేక ముక్కలుగా పగిలింది
'అయ్యో! నాకు శాపం తగిలింది'-
అనుకున్నది ఆ షాలాత్ యువతి.

IV

తూర్పుగాలి తుఫానుగా మారుతున్నది
పాలిపోయిన పసుపు అడవులు పరితపిస్తున్నాయి
ఏటి ఒడ్డు నీటితో ఒరుసుకుపోతున్నది
నింగి వంగి కుండపోతగా నిట్టూరుస్తున్నది
అసంఖ్యాక బురుజులున్న కామెలాట్పైన-

➠

క్రిందికి దిగి వచ్చిన ఆమె ఓ పడవనెక్కింది,
విల్లో చెట్టు కింద తేలుతున్న పడవను-
పడవ చుక్కానిపై ఇలా పేరు రాసింది
'షాలాత్ యువతి'-

తెల్లని మంచు వస్త్రాలను ధరించెను వనకన్య
ఏటి వాగులో ఆ పడవ కుడి ఎడమల ఊగెను.
క్రమేపీ వెలుగు తగ్గిన కాళరాత్రి
నిశ్శబ్దంగా, శబ్దాలు కలబోసిన చీకటి రాత్రి

ఆమె కామెలాట్‌కు తరలిపోయింది
అలా ఆ పడవ ముందుకు సాగిపోయింది
విల్లో చెట్లు, కొండలు, మైదానాల మధ్యగా
వాళ్లు ఆమె అంతిమ గీతాన్ని విన్నారు-
ఆ అందాల షాలాత్ యువతి.

అదొక విషాద గీతం. పవిత్రమైన జోలపాట.
బిగ్గరగా నెమ్మదిగా మార్మోగింది నలుదిక్కులా,
ఆమె రక్తం శీతలమై ఘనీభవించేంత వరకూ,
ఆమె నయనాలు శాశ్వతంగా నల్లబడే వరకూ-

అసంఖ్యాక బురుజులున్న కామెలాట్ కోటవేపు
వరద ధాటికి ఆ పడవ చేరుకున్నది.
కోట దగ్గరున్న మొదటి గృహం దగ్గరకు వచ్చేసరికి
గానం చేస్తూనే ఆమె కన్ను మూసింది.
ఆ అందాల షాలాత్ యువతి.

కోట బురుజు కింద, ఆవరణ దగ్గర
తోట గోడ పక్కన, ఖాళీ ఉన్న రేవున
మెరుస్తున్న పడవ నిలిచిపోయిందక్కడ
ఆకాశ హర్మ్యాల మధ్యన అరుదైన దృశ్యమది

కామెలాట్‌లో ఆనాడు నిశ్శబ్దమే రాజ్యం.
ఎటు చూసినా జనమే ఆ రేవు దగ్గర!
రాజులు, ఉద్యోగులు, ప్రభువులు, ప్రతీహారులు
స్త్రీలు పురుషులు తండోప తండాలు
అందరూ చూసారు, ఆ పేరు చదివారు-
'షాలాత్ యువతి'-

ఎవరీమె? ఏం జరిగింది?
నిత్య కాంతులతో ప్రకాశించే రాజభవనంలో
నిశ్శబ్దం రాజ్యమేలిందానాడు!
భయంతో రాజ ప్రముఖులు భగవంతుడిని స్మరించారు.

కామెలాట్ ప్రభువులు కదిలి వచ్చారు
లాన్సెలాట్ ప్రభువు సాలోచనగా పలికాడు
'ఎంత చక్కని వదన సౌందర్యం
దయాళువైన దైవం ఆమెకిచ్చినాడు
ఎంత అపురూప లావణ్యం! ఎవరీమె?'-

ఎవరైతేనేం! చేరింది తన ప్రభువు చెంతకు
ఆమె, ఆ అందాల షాలాత్ యువతి చిట్టచివరకు!

✧✧✧✧✧

The Lady of Shalott : 1832లో వ్రాయబడిన ఈ కవిత అనేక మార్పులతో 1842లో ప్రచురింపబడింది. టెన్నిసన్ ఈ కథ పాత ఇటాలియన్ ప్రేమకథ అన్నప్పటికీ విమర్శకులు Malory వ్రాసిన Morte d' Arthur లోని Elaine, the fair Maid of Astolat గా The Lady of Shalott ను గుర్తించినారు.

ఈ కవితలోని మార్మికత, మాయ – కళకు జీవితానికి మధ్య ఉండే వైరుధ్యాన్ని తెలిపే వర్ణనలు ఈ కవితను గొప్ప కవితలలో ఒకదానిగా చేసాయి.

నాలుగు భాగాలుగా వ్రాయబడిన ఈ కవితలో మొదటి, నాల్గవ భాగాలు బయట ప్రపంచానికి షాలొత్ కన్య కనిపించే తీరును, రెండు, మూడు భాగాలు షాలొత్ కన్య దృష్టిలో బయట ప్రపంచం కనిపించే తీరును తెలియజేస్తాయి. మొదటి భాగంలో, షాలోత్ కన్య చుట్టూ నీరున్న ఒంటిస్తంభం మేడ లాంటి దానిలో బంధించబడి, కేవలం వస్త్రాల్ని

నేస్తూ కాలక్షేపం చేయడాన్ని, రెండవ భాగంలో– ఆమె అద్దంలో కామెలాట్ దృశ్యాల ప్రతిబింబాల్ని చూడడం, మూడవ భాగంలో ఆమె 'లాన్సెలాట్' రాకుమారుడిని చూసి ప్రేమించి, తానున్న చోటు నుంంచి బయటకు రావడం; నాలుగవ భాగంలో ఆమె మరణం, మరణానంతరం ఆమె దేహాన్ని లాన్సెలాట్ చూడడం ఈ కవితలోని విశేషాలు.

షాలోత్ కన్య మంత్రశక్తులచే ఒక భవనంలో నిర్బంధించబడింది. ఆమె బాహ్య ప్రపంచాన్ని చూడ్డానికి వీల్లేదు. అద్దంలోకి చూస్తూ దానిలో కనిపించే కామెలాట్‌కు వెళ్లేదారిని, దారిమీద వెళ్లేవారిని, దృశ్యాలను చూసి వస్త్రాన్ని నేయడం ఆమె పని. అక్కడ పొలాల్లో పనిచేసే రైతులకు ఆమె పాట వినబడ్తుంది కాని వాళ్లెవరూ ఆమెను చూడలేదు.

అద్దంలో ఆమె ఆ దారిన వెళ్తున్న సాధారణ జనాన్ని, ప్రేమికుల్ని, గుర్రాలమీద స్వారీ చేస్తున్న రాకుమారుల్ని చూస్తూ ఉండేది. ఒకరోజున ఆమె 'లాన్సెలాట్' ప్రభువును చూసి, ఉండబట్టలేక కిటికీలోంచి చూసింది. ఆమె అలా చూడగానే అద్దం ఆపక్క నుంచి ఈ పక్కకు పగిలింది. నేస్తున్న వస్త్రం దారాలుగా ఎగిరిపోయింది. మాయ చెదిరిపోయింది. ఆమెకు శాపం తగిలింది.

వెంటనే ఆకురాలు కాలపు తుఫాను విజృంభించగా, ఆమె తన కోటను వదిలి ఓ పడవపై 'The Lady of Shalott' అని వ్రాసి దానిలో కూర్చుని మృత్యుగీతాన్నాలపిస్తూ నదీ ప్రవాహంలో కామెలాట్ ఊరివైపు ప్రయాణిస్తూ మధ్యలోనే కన్నుమూస్తుంది. ఒడ్డుకు చేరిన ఆ పడవను, పడవలోని షాలోత్ కన్య దేహాన్ని అందరూ ఆశ్చర్యంగా, విచారంగా చూస్తుంటారు. సర్ లాన్సెలాట్ కూడా అక్కడకు చేరుకుని దేవుడు ఆమెను కరుణించాలని ప్రార్థిస్తాడు.

ఎంతో పేరు గడించిన ఈ కవితను Pre Raphelite చిత్రకారులు చిత్రించారు. Waterhouse మూడు పెయింటింగ్స్ వేసాడు. అగాథాక్రిస్టీ 'The mirror cracked from side to side' అనే నవల వ్రాస్తే దానిని సినిమాగా తీసారు.

3. యులిసెస్

(Ulysses)

- It little profits that an idle King -

ప్రభువు సోమరిగా ఉండడం ప్రయోజనకరం కాదు.
ఈ నిశ్చల నెగడు వద్ద, వంధ్య కొండ చరియల మధ్య
వయసు మీరిన సహధర్మచారిణితో ఇలా జీవించడం.

నేను అసమాన న్యాయస్మృతులను
ఈ అనాగరిక క్రూర తెగకు
తిండీ, నిద్ర, సంపాదన తప్ప ఏమీ తెలీని జనానికి
ఓ చట్టాన్ని చట్రాలలో ఇమిడ్చి ఇచ్చాను.

నేనెప్పుడూ ప్రయాణీకుడనే
జీవన మధువును చివరికంటా రుచి చూస్తాను.
ఎన్నో ఆనందాలను అనుభవించాను.
దుఃఖాలను భరించాను ఒంటరిగానూ,
నన్ను ప్రేమించినవారితో, సహచరులతోనూ.
సముద్ర తీరాన,
హేడ్స్ దేవుని ఆజ్ఞతో
ప్రళయ ఘోషతో ఉప్పొంగి అల్లకల్లోలమైన
సముద్ర మధ్యాన, ఉప్పెనల భ్రమణాన సుడిగుండాల అంచున...

ఆకలి తీరని ఆర్తితో, హృదయస్పందనతో
నాకు నేనే సాటిగా పేరు గడించాను.
అనేక నగరాలు, ప్రజలు, ప్రవర్తనలు

వాతావరణాలు, ప్రభుత్వాలు, సమావేశాలు
అన్నీ చూసాను. అరమరికల్లేకుండా అర్థం చేసుకున్నాను.
అందరిచే గౌరవించబడినాను.
సహచరులతో కలిసి యుద్ధ సౌందర్యాన్ని తనివితీరా తాగాను.
విశృంఖల వాయు పవనాలు వీచే ట్రాయ్ మైదానాలలో
వీరోచితంగా విహరించాను.

నేను అడుగు పెట్టిన ప్రతిచోటూ
నా స్వంత గడ్డగా తలపోసాను.
ఈ అనుభవమంతా నేనింకా శోధించని
ప్రపంచానికి ద్వారతోరణంగా భావించాను.
నేను ముందుకు పోతున్నకొద్దీ
ఆ ప్రపంచపు అంచులు మరింత దూరమయ్యేవి-
ఆగడం ఎంత దుర్భరమో తెలుసా!

ఇక చాలు అన్న పదమే నా వద్ద లేదు
తుప్పుపట్టి మూలన పడడం,
శోధించక నిరుపయోగంగా ఉండడం నా వల్లకాదు.
ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసాల ఊపిరే జీవనం
జీవితం మీద జీవితాలున్నా అన్నీ స్వల్పమే కదా
నాకున్న జీవితం అతి స్వల్పమైనది.
దాచుకున్న ప్రతి ఘడియా ఎంతో విలువైనది.
శాశ్వత నిశ్శబ్దంలోంచి
ఎంతో కొంత కొత్త విషయాలను పోగుచేస్తుంది.
మంచివో, చెడ్డవో అవి!
త్రికాలపు సూర్యుల్ని నాలో దాచుకుని

నూతన జ్ఞానాన్వేషణలో అస్తమిస్తున్న తారలా
మానవుని జిజ్ఞాస కందని దూరతీరాలకు
తరలిపోవాలని నా ఆత్మ తపిస్తున్నది.

ఇతడు నా కుమారుడు, టెలిమాఖస్.
నా రాజదండాన్ని, ఈ ద్వీపాన్ని అతడికి వదిలి వెళ్తున్నాను.
నేనెంతో ప్రేమించే ఇతగాడు ఈ బాధ్యతలను స్వీకరించినాడు.
సహనంతో, ఓపికతో ఇతడు ఈ మొరటు జనాన్ని
మృదుల పరచి పదిమందికీ ఉపయోగపడేలా చేయగలడు.

నిష్కళంకుడై, నీతి ప్రవర్తకుడై అతడు
ఈ రాజదండాన్ని వినియోగించును గాక!
తన విధులలో, ప్రవర్తనలో అసమానుడై
మా గృహ దేవతలను పూజించి ఆశీస్సులనందును గాక!

నేను నిష్క్రమించాక
అతడు తన విధిని తాను నిర్వహిస్తాడు.
నేను నా దారిన వెళ్లిపోతాను.

అదుగో ఓడరేవు. విప్పారుతున్న తెరచాప!
విశాల చీకటి సముద్రాల నీడలవిగో!
నా సహ నావికులు నన్నన్ని కాలాలలో అనుసరించినవారరుగో!
నన్ను సాదరంగా స్వాగతిస్తున్నారు.
ఉరుముల్ని మెరుపుల్ని పిడుగుల్ని
ఎండా వానల్ని, ఎదురొచ్చిన శత్రువుల్ని
లెక్కజేయనివాళ్లు, స్వేచ్ఛా ప్రవర్తకులు వాళ్లు.

నీవూ నేనూ వృద్ధులమయ్యాము.
అయినా వృద్ధాప్యపు గౌరవం, శ్రమ మనల్ని
అంటిపెట్టుకునే ఉన్నాయి.
మృత్యువు అన్నిటినీ మూసేస్తుంది.
ఈ అంతిమ ఘడియలలో కూడా
మనం చేయాల్సిన బృహత్కార్యమేదో మిగిలి ఉన్నది.
దేవతలతో కలిసి సంచరించినవాళ్లలా
శిలల మధ్యన వెలుగులు మిలమిల మెరుస్తున్నాయి.
దీర్ఘ పగలు ముగింపుకు వచ్చినది.
మందగమనాన చంద్రుడు నింగి నధిరోహిస్తున్నాడు.
అధోలోకపు లోతుల్లో నుంచి అనేక స్వరాలు పిలుస్తున్నాయి.

మిత్రులారా రండి!
నూతన ప్రపంచాన్వేషణకు సమయం మించిపోలేదు.
పదండి ముందుకు! ప్రతిధ్వనించే నీటిచాళ్లను
ఛిన్నాభిన్నం చేస్తూ సాగుదాం ముందుకు!
సూర్యాస్తమయానికి ఆవలి తీరాన్ని చేరుకుని,
పశ్చిమ నక్షత్ర కాంతులలో స్నానమాడాలి
నేను మరణించే లోపునే!

ఆ లోతైన వింత అగాధాలు మనల్ని తడిపినా
ఆ అద్భుత సంతోష ద్వీపాలు మనల్ని సేదదీర్చినా
మహావీరుడు ఎఖిల్లిస్ మనకెదురైనా
అంతకన్నా మనకింకేం కావాలి!
ఎంతో తీసుకోబడింది, మరెంతో రానున్నది!

➡

ఆనాటి శక్తి సామర్థ్యాలు ఉడిగి ఉండవచ్చునుగాక!
భూమ్యాకాశాలను ఏకం చేసిన యవ్వనపు పొగరు
చల్లారి ఉండవచ్చును గాక,
మనం మనమే! ఎప్పటికీ మనం మనమే!

వీరోచితమైన ఏకీకృత హృదయ స్పందన
కాలప్రభావాన, విధివశాన నెమ్మదించినా
మన నిశ్చయం తిరుగులేనిది.
నూతన ప్రపంచాన్వేషణలో శ్రమదమాదులను
ఏనాడూ లెక్కించలేదు. ఎవరికీ తలవంచనూ లేదు.

- To strive, to seek
to find and not to yield.

✧✧✧✧✧

Ulysses (యులిసెస్–ఒడిస్యూస్–Odysseus) : మొత్తం కవిత అంతా ఒకేవ్యక్తి చెప్పేట్లుండే ఏకాంకిక భాషణంలా, దండకం (Dramatic Monologue) లా ధ్వనిస్తుంది. పంక్తులను దాటివెళ్లే ఆలోచనా స్రవంతికి అనుకూలంగా ఉండే Enjambment పద్ధతి ద్వారా ఈ కవితలోని వాక్యాలు పంక్తుల మధ్యలో ఆగుతాయి. 1833లో వ్రాయబడిన ఈ కవిత 1842లో ప్రచురింపబడింది. హోమర్ Odyssey (ఒడిస్సీ)లోని ఒడిస్యూస్ (Odysseus–యులిసెస్–Ulysses రోమన్); మధ్యయుగపు నాయకుడిగా– డాంటే–Inferno-26 భాగంలో దర్శనమిచ్చిన యులిసెస్– ఈ రెండు పాత్రల స్వభావాల మిళితాన్ని టెన్నిసన్ 'యులిసెస్' కవితలో చూస్తాము.

టెన్నిసన్ ప్రాణస్నేహితుడైన Arthur Henry Hallam 1833లో చనిపోయినపుడు స్మృతిగీతంగా (ఎలిజీ–Elegy) వ్రాసిన ఈ కవిత– టెన్నిసన్ మానసిక స్థిరత్వాన్ని– a need of going forward and braving the struggle of life - ఎన్ని కష్టనష్టాలు ఎదురైనా జీవితంలో ముందుకు పోవాలన్న దృఢ నిశ్చయాన్ని తెలియజేస్తాయి. ఈ కవితలోని చివరి వాక్యం– to strive, to seek, to find and not to yield' ఎందరికో స్ఫూర్తినిచ్చింది.

4. జ్ఞాపకార్థం

(From In Memoriam)

ఈ చీకటి గృహం వద్ద మరోసారి నిలబడ్డాను.
నాకిష్టంలేని పొడుగాటి వీధిలో
ఏ తలుపుల వద్ద నా హృదయస్పందన అధికమయ్యేదో
ఆ తలపులు త్వరితంగా ఓ అభయహస్తం కొరకు ఎదురుచూసేవి.

ఆ మృదు హస్తాన్ని నేనింక స్పృశించలేను-
నన్ను పట్టుకోండి, నాకు నిదుర రావడం లేదు.
ఏదో అపరాధం చేసినవాడిలా పాకుతున్నాను.
వేకువ జాముననే నా తలుపు దగ్గర-

అతడిక్కడ లేడు; ఎక్కడకు వెళ్లిపోయాడో!
బతుకు సందడి మరలా మొదలైంది
అకాల వర్షపు తుంపరల మధ్యన
ఖాళీ వీధిలో చొచ్చుకు వస్తున్న అర్థరహిత దినం.

* * * * *

వణుకుతున్న వేళ్లతో క్రిస్టమస్ నెగడు చుట్టూరా
మనం పవిత్ర అలంకరణలను శ్రద్ధగా చేసాము.
ఓ వర్షమేఘం నేలను ఆవహించింది.
మన క్రిస్టమస్ పండగ దుఃఖంతో నిష్క్రమించింది.

ఆవరణలో మనం ఆడుకున్న ఆటల జ్ఞాపకాలు
ఎగిరి గంతులు, ఆనందపు నాటకాలు
ఏదో నిశ్శబ్దపు నీడ మనల్ని అనుక్షణం
గమనిస్తూ ఉన్నదన్న అనుమానాలు-

మనం ఆగిపోయాము. బీచ్ వృక్షాల్లో
కీచుమంటున్న గాలులు. అవి శీతల
మైదానాల్ని కమ్ముకున్నపుడు, నిశ్శబ్దంగా మనం ఒకరి
చేతుల్ని ఒకరు పట్టుకుని మనలోకి మనం చూసుకున్నాం!

అప్పుడు ప్రతిధ్వనుల్లా మన గొంతులు మార్మోగాయి.
మన కళ్లు మసకగా ఉన్నా మనం పాటలు పాడాము.
క్రితం ఏడాది అతడితో పాటు మనమూ గానం చేసాము.
ఏ అరమరికలూ, అభ్యంతరాలూ లేని స్వేచ్ఛాగీతికలను.

మనం ఆగిపోయాము. ఏదో మృదువైన భావన
మనలో ప్రవేశించింది. విశ్రాంతి దొరికింది.
-'వాళ్లు విశ్రమిస్తున్నారు. మధురమైన నిద్ర అది'-
అనుకున్నాము, అంతటా నిశ్శబ్దం, మనం ఏడ్చాము.

మన స్వరాలు ఉచ్ఛస్థితిలోకి ఉద్గమించాయి.
మరొక్కసారి గానం చేసాము- 'వారు చనిపోలేదు.
వారి మానవ సహజ జాలిని కోల్పోలేదు.
వాళ్లు మార్పు చెందినా మనకు మార్పు కానరాలేదు'.

ఉడిగిన జవసత్వాల ఉనికి నుంచి
శక్తుల్ని కూడగట్టుకున్న వారు వారే!
దేవదూతల జ్వాజ్వల్య వలయాలను దాటి
పరిధి వెనుక పరిధి, తెరను దాటి తెర.

పవిత్ర ఉదయమా మేలుకో! ఆనంద ప్రభాతమా!
మేలుకో! రాత్రి చీకటి నుంచి పగటి వెలుగును తీసుకురా!
తండ్రీ! తూర్పు వాకిలిని స్పృశించు, కాంతిని ప్రసాదించు!
ఆశ జననమొందినపుడు ప్రకాశించే వెలుగును మాకివ్వు!

*   *   *   *   *

మరల క్రిస్టమస్ పర్వదినాన
నెగడు చుట్టూరా అలంకరణలను అల్లినాము.
నిశ్శబ్దపు మంచుతెరలు నేలను కప్పివేసాయి.
ప్రశాంతంగా క్రిస్టమస్ పండుగ తరలివచ్చింది.

కొయ్యదుంగలు మంచు వస్త్రాలతో మెరుస్తున్నాయి.
గాలుల రెక్కలింకా గమ్యాల్ని చేరలేదు.
అన్ని విషయాలపైని ఆలోచనలు నిద్రలోకి జారినా
ఏదో పోగొట్టుకున్న వెలితి అలానే ఉండినది.

గతించిన శీతాకాలపు రోజుల్లోలానే
మన పాత ఆటపాటలు మరల మొదలయ్యాయి.
అనుకరణ చిత్రాల ఆనందపు లాస్యాలు
ఆటపాటలు, గెంతులు, కళ్లకు గంతలు, హాస్యాలు-

దుఃఖపు భావాన్ని ప్రదర్శించినదెవరు?
అశ్రువులు లేవు, బాధలూ కానరావు.
దుఃఖమా! ఎలా అదృశ్యమయ్యావు?
విచారమా! నిన్నింతగా తగ్గించగలమా!

ఒక చివరి బాధ! బాధ లేదా నిరాశ మరణిస్తుంది.
లేదు లేదు! ఈ అలౌకిక వింత లోకంలో
ఆమె సంబంధ బాంధవ్యాలు అందరికీ సమానమే
కాని, దీర్ఘకాలపు దుఃఖాన ఆమె కన్నీళ్లు ఎండిపోయాయి.

✧✧✧✧✧

From in Memoriam : 131 చిన్న పద్యాలున్న In Memoriam లో పదహారు పద్యాలను ఈ సంకలనంలో తీసుకున్నాము.

T.S. Eliot ఈ కవితను- The most unapproachable of all Tennyson's poems' - గా అభివర్ణించాడు. తన ప్రాణస్నేహితుడు, తన సోదరికి కాబోయే భర్త అయిన Arthur Henry Hallam కొద్దిపాటి జ్వరం, అస్వస్థతలతో 22 ఏళ్ల వయసులో

అకాల మరణం పొందడాన్ని జీర్ణించుకోలేని టెన్నిసన్ జీవితపు పరమార్థం, మానవుని ఉనికిలోని ఆంతర్యం వీటిని అన్వేషించినాడు. 1833–1849 మధ్య అనేక పద్యాల్ని చేరుస్తూ చివరకు 1850లో ఈ దీర్ఘ కవితను ప్రచురించినాడు.

In Memoriam కవిత – ఎలిజీ – స్మృతిగీతంగా దుఃఖం, ఉద్వేగాలతో ప్రారంభమై, తాము గడిపిన ఆనందపు దినాల మాధుర్యాన్ని నెమరు వేసుకుంటూ, విచారం నుంచి సర్దుబాటుకు వచ్చి సమాధానపడి, తన స్నేహితుడు మరోరూపంలో ఊర్ధ్వలోకంలో ఉన్నత స్థితిలో ఉన్నట్లు భావించడంతో ముగుస్తుంది.

'In Memoriam' లో ఆఖరి పద్యం Epithalamion లేదా Wedding poem (పెండ్లిపద్యం) – టెన్నిసన్ సోదరి Cecelia కు Edmund Lushington తో 1842లో జరిగిన వివాహంతో ముగుస్తుంది. ఈ కవితలో టెన్నిసన్‌కున్న మితభావాలు, కొత్త శాస్త్రీయ ఆలోచనల సమ్మేళనం, ఆత్మయొక్క శాశ్వతత్వం, ఆ రకంగా మానవజాతి శాశ్వతంగా నిలుస్తుందన్న విశ్వాసం స్పష్టంగా కనిపిస్తాయి.

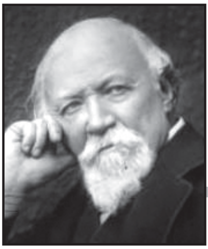

రాబర్ట్ బ్రౌనింగ్

Robert Browning (1812-1889)

ధనవంతుడైన బ్యాంకు ఉద్యోగి కుమారుడైన రాబర్ట్ బ్రౌనింగ్ 1812లో లండన్‌లో జన్మించినాడు. తండ్రి ప్రోత్సాహం, ఆర్థికసాయంతో అతడు తన దృష్టిని కవిత్వం మీద కేంద్రీకరించగలిగాడు.

1846లో ఎలిజబెత్ బారెట్‌తో కలిసి ఇటలీ వెళ్లిపోయాడు. పదిహేను సంవత్సరాలకు, ఆమె మరణానంతరం ఇంగ్లండ్‌కు తిరిగి వచ్చినాడు.

బ్రౌనింగ్ కవిత్వం ప్రధానంగా ఏకపాత్రాభినయంలా ఉంటుంది (Dramatic Monologue). ఉద్వేగాలు, భ్రాంతులు, స్త్రీ పురుషులను విచలితుల్ని చేసినపుడు వాళ్లు తమలో తాము, లేక ఊహావ్యక్తులతో సంభాషిస్తు న్నట్లుండే బ్రౌనింగ్ కవిత్వం పాఠకులను మానవ మానసిక గుహాంతరాళాల్లోకి తీసుకుపోతుంది. ఆ సంభాషణలు, పదాల మధ్య అంతర్లీనంగా చెప్పబడ్తున్న కథను గ్రహించినప్పుడు తన కవిత్వంలో బ్రౌనింగ్ నిక్షిప్తపరచిన మానసిక, భౌతిక సంఘర్షణల ఉధృతి చదువరులను నివ్వెరపరుస్తుంది.

బ్రౌనింగ్ కవిత్వంలో సంగీతపు ఝురి, లయబద్ధమైన నడక, అద్భుత పదనిర్మాణం ఒకదానిని మించి ఒకటి ఉంటాయి.

Porphyria's lover, My last duchess, Rabbi Ben Ezra, How they brought the good news from Ghent to Aix, The pied piper of Hamelin - అత్యంత ప్రసిద్ధికెక్కిన కవితలు. The Ring and the Book, Men and Women అతడికి పేరు తెచ్చిన కవితా సంకలనాలు.

ఏప్రిల్ 7, 1889లో అతడు How they brought the good news from Ghent to Aix - లోని కొన్ని వాక్యాలను చదువుతుంటే అవి తొలిసారిగా ఎడిసన్ ఫోనోగ్రాఫ్‌లో రికార్డు చేయబడినవి. డిశంబరు 12, 1889లో బ్రౌనింగ్ కన్నుమూసాక, 1890లో వాటిని వినిపించినారు. కవి చనిపోయాక అతడి గొంతును వినడం అదే తొలిసారిగా భావిస్తున్నారు.

1. పార్ఫిరియా ప్రేమికుడు

(Porphyria's Lover)

చీకటి రాత్రిలోకి వర్షం చొచ్చుకుపోయింది.
నిద్రలేచిన గాలి వేగం పుంజుకున్నది.
కోపంతో ఎల్మ్ చెట్ల కొమ్మల్ని విరగగొట్టి
సరస్సును అల్లకల్లోలం చేయసాగింది,
పగిలే హృదయంతో నేనివన్నీ వింటున్నాను.

పార్ఫిరియా సరాసరి నా గదిలోకి వచ్చింది.
చలి తుఫాను లోనికి రాకుండా తలుపు మూసింది.
మోకాళ్లపై కూర్చుని నెగడును ఎగదోయగా,
రగిలిన జ్వాలల్తో కుటీరమంతా వెచ్చబడింది.
అక్కడ నుంచీ లేచి ఆమె, తడిచిన తన కోటును,
షాల్, గ్లవుసును, తలపై టోపీని తీసి పక్కన పెట్టింది.

తడిసిన శిరోజాలను అలానే వదిలేసి,
నా పక్కనే కూర్చుని నన్ను పలకరించింది.
ఎటువంటి శబ్దమూ రాకపోయేసరికి
నా చేతిని తన నడుం చుట్టూ ఉంచి
పాలవంటి తెల్లని భుజాల్ని చూపిస్తూ
బంగరు పసుపురంగు శిరోజాలను తొలగదోసింది.

కాస్త ముందుకు వంగి నా చెక్కిలిని తన భుజంపై ఉంచి
తన శిరోజాలను నాపై స్వర్ణఛత్రంలా కప్పి
నన్ను తానెంతగా ప్రేమిస్తున్నదో- గుసగుసలాడింది.
తన హృదయం ఎంతగా తపిస్తున్నా తానేమి చేయగలదు?

అంతస్తుల గర్వం, కట్టుబాట్లు వీటి నుంచి ఎలా విడివడి
బలహీనురాలైన తాను నాతో శాశ్వతంగా ఎలా ఉండగలదు?
ఒక్కోసారి ఉద్వేగానిదే పైచేయి అయినప్పుడు
తాను దేనినీ లెక్కచేయక, తనకోసం ప్రేమతో
తపిస్తున్నవాడి కోసం, తుఫాను గాలి వర్షాల్ని దాటి వచ్చింది.

నేను ఆమె కళ్లలోకి చూసాను.
ఆరాధనతో ప్రేమతో నిండిన నేత్రాలను చూసాను.
నా హృదయం ఉప్పొంగింది. ఎంతగా అంటే
నేనేం చేయాలో నాకే తెలీనంత!
ఈ క్షణం నా స్వంతం - ఈమె నా స్వంతం,
కాదు కాదు ఎప్పటికీ ఆమె నా స్వంతం!
ఏదో ఆలోచన తటిల్లతలా మెరిసింది.

ఆమె శిరోజాలన్నీ నా గుప్పిటలో తాడుగా అల్లుకున్నాయి.
మూడుసార్లు ఆ తాడును ఆమె మెడ చుట్టూ తిప్పాను.
బిగించి లాగాను బలంగా! ఆమెకు నెప్పి తెలియనేలేదు.
నాకు తెలుసు ఆమెకు ఏ బాధా కలుగలేదని!
తుమ్మెదను తనలో ఉంచుకుని ముడుచుకున్న మొగ్గలా
మూసుకున్న ఆమె కనులను తెరచి చూసాను.

నీలికళ్లు ప్రశాంతంగా నన్ను చూసి నవ్వినాయి.
శిరోజాల తాడును వదులు చేసినప్పుడు
నా వేడి ముద్దుకు ఆమె చెక్కిళ్లు ఎర్రబడ్డాయి.
ఆమె తలను నా భుజానికి ఆన్చి ఉంచాను.
నిశ్చలమైన ఆమె శిరస్సును నా భుజం మోస్తున్నదిప్పుడు.
చిరునవ్వుల గులాబీలా ఆమె శిరస్సు!

ఆమె కోరిక నెరవేరింది. అంక్షలూ బంధాలు తెగిపోయాయి.
ఆమె ఇప్పుడు నా స్వంతం ! నేనామెకు స్వంతం!
పార్ఫిరియా ప్రేమ ఆ రకంగా గెలిచింది.
మేమిద్దరం రాత్రంతా ఇలాగే కదలకుండా కూర్చున్నాం!
అయినా, దేవుడు ఒక్కమాట కూడా అనలేదు.

✧✧✧✧✧

రాబర్ట్ బ్రౌనింగ్
Robert Browning (7-5-1812 - 12-12-1889) :

Porphyria's Lover : 1818లో జరిగిన ఓ హత్యా వృత్తాంతాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని బ్రౌనింగ్ వ్రాసిన తొలి Dramatic Monologue (దీర్ఘ ప్రసంగం : ఏక పాత్రాభినయం) అంతేకాకుండా విపరీత ప్రవర్తన– Abnormal Psychology ఇతివృత్తంగా వ్రాసిన బ్రౌనింగ్ తొలి కవిత కూడా ఇదే. Mad house cells అనే శీర్షిక కింద ఇంకో కవితలో (Agricola in Meditation) కలిపి Monthly Repository జనవరి 1836 సంచికలో ప్రచురింపబడింది. అప్పట్లో ఎవరూ పట్టించుకోని ఈ కవిత ఇప్పుడు అనేక కవితా సంకలనాలలో చోటుచేసుకున్నది.

2. కీర్తిశేషురాలైన మా మహారాణి

(My Last Duchess)

జీవకళ ఉట్టిపడుతున్న ఆ కుడ్యచిత్రం
గతించిన మా మహారాణిది.
చిత్రకారుడు పాండొల్ఫ్ చేతిలో ప్రాణం పోసుకున్నది.
నిలువెత్తు బొమ్మలా సజీవంగా ఉన్నదనిపించే అద్భుతమీ చిత్రం!

దయచేసి కూర్చుని నిశితంగా పరిశీలించండి.
నేను కావాలనే పాండొల్ఫ్ పేరు ఉచ్ఛరించాను.
మీలాంటి వారెవరికైనా సందేహం రావచ్చు
ఆ చిత్రకారుడు ఆమె వదనంలో దృక్కులలో అంత లోతైన
ఉద్వేగాలను ఎలా నిక్షిప్తపరచగలిగాడని!
ఈ చిత్రాన్ని చూసినవాళ్లు తప్పక ఆ విషయం
నానుంచి తెలుసుకోవాలనుకుంటారు.
(ఎందుకంటే నేను తప్ప ఇంకెవ్వరూ ఈ తెరను తొలగించరు)

ఆర్యా! అటు జాగ్రత్తగా చూడండి!
ఆమె కపోలాలపై గులాబీరంగు ఆనందపు మెరుపు.
అది ఆమె భర్తనైన నేనున్నప్పుడే విరిసినది కాదు,
బహుశా చిత్రకారుడు 'పాండొల్ఫ్' అని ఉండవచ్చు-
'తమ మేలిముసుగు మణికట్టును దాచివేసిందనో',
'ఎటువంటి వర్ణమూ తమ సహజ సౌందర్యాన్ని ప్రతిఫలించదనో',
ఆ ప్రశంసలకామె పులకించి ఉంచవచ్చు-

ఎటువంటి హృదయమది? అంత త్వరగా సంతోషపడడమా?
ప్రతి చిన్న విషయానికీ పొంగిపోవడమేనా?
దేన్ని చూస్తే దానిని ఇష్టపడడం, అన్నివేపులకూ చూడడం!

ఆర్యా! ఆమెకు అన్నీ ఒకటే!
నేనిచ్చే అమూల్య బహుమతుల్నందుకున్నపుడూ అదే సంతోషం,
పశ్చిమాన సాయం సంధ్యాకాంతుల్ని చూసినా,
ఎవరో దారినపోయేవాడు ఛెర్రీపండ్ల గుత్తినిచ్చినా,
తన తెల్ల గుర్రాన్నెక్కి పచార్లు చేసినా, అదే సంతోషం.
అందరితోనూ అదేరకం సంభాషణ, కృతజ్ఞతలు వెలిబుచ్చడం.
అదే రకం స్పందన. బుగ్గలు గులాబీల్లా ఎర్రబడడం!

'థాంక్యూ!' - అంటే అందరికీ ఒకే రకంగానా!
తొమ్మిదివందల సంవత్సరాల వంశ చరిత్రగల నేనిచ్చే బహుమతి
దారిని పోయే దానయ్య ఇచ్చే కానుక రెండూ సమానమెలా అవుతాయి?
ఈ మాట ఆమెకు చెప్పి నన్ను నేను దిగజార్చుకోనా?
మాటకారితనం ఉండి ఉంటే- (నాకు ఆ నైపుణ్యం లేదు)-
ఆమెకు స్పష్టంగా చెప్పి చూడాల్సింది.

-'చూడు! ఇది నాకు నచ్చదు. అది నా కయిష్టం.
ఇక్కడ నీవు గీత దాటుతున్నావు. వద్దు'-
అలా చెప్పినా ఆమెకు నా పాఠాలు నచ్చేవా?
తాను చేస్తున్నది తప్పు కాదని నాతో వాదిస్తే,
అయినా నేనటువంటి దిగజారుడు పనులు చేయను!

ఆర్యా! ఆమె నవ్వేది. చిరునవ్వులు వెన్నెలలుగా నవ్వేది!
నేనామె వేపు వస్తున్నప్పుడు మనోహరంగా నవ్వేది.
కాని, అందరితోనూ అదేరకంగా నవ్వుతుంది కదా!

ఆమె హద్దులు దాటుతున్నది, దాటింది...
నేనాజ్ఞలు జారీ చేసాను.
ఆమె నవ్వులు పూర్తిగా ఆగిపోయాయి.
అదుగో! ఇప్పుడక్కడ ఆమె సజీవ చిత్రమై నిలబడి ఉన్నది.
వెళదామా! క్రింద వేచి ఉన్నవారిని కలుద్దాం!

నేను మరల చెబుతున్నాను.
భాగ్యవంతుడైన మీ యజమానితో తెలియజేయండి.
మీ ప్రభువు సంపదలు, దాతృత్వం నాకు తెలుసు.
వరకట్నం గురించి నేను పెద్దగా పట్టించుకోవడం లేదు.
ఆతడి కుమార్తె గురించే ఈ సమావేశం. రాయబారం!
ఆగండి! ఇద్దరం కలిసే కిందకు వెళదాం!

ఆర్యా! ఇటు చూడండి! ఈ ముచ్చటైన విగ్రహాన్ని!
నెప్ట్యూన్, సముద్రపు గుర్రాన్ని ఎలా లొంగదీసుకుంటున్నాడో,
ఇన్స్‌బ్రక్‌లోని 'క్లాజ్', నాకోసం
ప్రత్యేకించి తయారు చేసిన కంచు విగ్రహం!

✧✧✧✧✧

My Last Duchess : అత్యంత ప్రాచుర్యమున్న ఈ కవిత 1842లో బ్రౌనింగ్ Dramatic Lyrics లో ప్రచురింపబడింది. Dramatic Monologue గా 28 ద్విపదల్లా ఉండే ఈ కవిత బహుశా Ferrara - ప్రభువు తన భార్య గురించి చెప్పినట్లుంటుంది.

Alfonso II d-Este (1533–1598) ఇరవై అయిదేళ్ల వయసులో పధ్నాలుగేళ్ల Lucrezia ను (టుస్కానీ ప్రభువు కుమార్తె) వివాహమాడినాడు. ఆ వివాహంపై ఆల్ఫోన్సో దృష్టిలో లుక్రెషియా కుటుంబానిది నడమంత్రపు సిరి. తమ కుటుంబానికి తొమ్మిది వందలేళ్ల చరిత్ర ఉందని, కాబట్టి తానెంతో అధికుడననే గర్వం. లుక్రెషియా నవ్వులు, జీవితం అన్నిటినీ తన కనుసైగలతో నియంత్రించాలని ప్రయత్నించి, ఆ ప్రయత్నంలో ఆమె తన చిరునవ్వునే కోల్పోగా, భరించలేకపోతాడు. 1558లో వివాహమవుతుంది. 21 ఏప్రిల్ 1561 నాడు ఆమె కన్ను మూస్తుంది. విషప్రయోగం వలన మరణించిందని ప్రజలనుకునేవారు.

ఆల్ఫోన్సో ప్రభువు ఇప్పుడు పవిత్ర రోమన్ సామ్రాజ్యపు చక్రవర్తి ఫెర్దినాండ్ ఎనిమిదవ కుమార్తె బార్బరాను వివాహమాడదలచినాడు. బార్బరా సోదరుడు Tyrol ప్రభువు పంపగా వచ్చిన దూత నికొలాస్ మాద్రుజ్ (Nikolaus Madruz) తో మాట్లాడుతూ గతించిన తన భార్య గురించి చెప్పడం ఈ కవితలోని సారాంశం.

3. అర్ధరాత్రి సమావేశం (అతడు)

(Meeting at Night)

జేగురు రంగు సముద్రం, నల్లగా పెద్ద మైదానం.
పసుపు వర్ణపు అర్ధచంద్రుడి విశాల మందహాసం!
ఉలిక్కిపడి నిద్రలేచిన అలలు ఉవ్వెత్తున ఎగసి పడ్తున్నాయి.
ఆ భయంకర వలయాల మధ్యగా పడవను తీరానికి నడిపాను.
దిగబడ్తున్న ఇసుకలో దాని వేగాన్ని తగ్గించగలిగాను.
అక్కడ మైలు పొడుగున్న సముద్రపు వాసనతో కూడిన తీరం.
మూడు పొలాల్ని దాటినాక వచ్చింది ఆ వ్యవసాయ క్షేత్రం.
తలుపు తట్టగానే, కీచుమన్న ధ్వని, నీలి వర్ణపు అగ్గిపుల్ల వెలుగు
ఆనందం, భయాలను చీల్చుకుంటూ ఓ మంద్రస్వరం
రెండు హృదయాలు ఎదురెదురుగా కొట్టుకుంటున్న సన్నివేశం.

4. ఉదయాన వీడ్కోలు (ఆమె)

(Parting at Morning)

నేల అగ్రం చుట్టూరా విస్తరించిన సముద్రం,
పర్వతపు అంచున తొంగిచూస్తున్న సూర్యబింబం.
సరళరేఖలా కనిపిస్తున్న స్వర్ణమార్గం-సూర్యుడి కోసం.
ఈ లౌకిక మానవ ప్రపంచం, మనుషులు నాకవసరం.

✧✧✧✧✧

Meeting at Night & Parting at Morning : రాబర్ట్ బ్రౌనింగ్ 1845లో వ్రాసిన విక్టోరియన్ ఇంగ్లీషు ప్రేమగీతమిది. 1849లో దీనిని రెండు భాగాలుగా చేసి ప్రచురించాడు. (Meeting at Night, Parting at Morning) బ్రౌనింగ్, ఎలిజబెత్ బారెట్‌ల మధ్య ప్రేమాయణం జరుగుతున్న కాలంలో వ్రాసిన (1845) – 'Dramatic Romances and Lyrics' – ఈ కవితను Kennedy and Hair బ్రౌనింగ్ కవితలలో The most sensual poem he had created గా అభివర్ణించారు.

5. బజారు స్త్రీ

(A Light Woman)

మా కథ ముగింపుకు వచ్చింది కదా!
నీకు మాలో ఎవరిపై ఎక్కువ జాలి కలిగింది?
నా స్నేహితుడిపైనా, లేక నా స్నేహితుడి
ఉంపుడుగత్తెపైనా, లేక నాపైనా?

నా స్నేహితుడు చాలా మంచివాడు
అతడిని పోగొట్టుకోవడం నాకిష్టంలేదు.
వాలుకళ్ల గాలంతో అతడి దారికడ్డం వచ్చి
తన వలలో పడేసుకున్న వగలాడి ఆమె!

గిలగిలలాడుతున్న అతడిని చూసి అన్నాను-
'నీవు నూరో చేపవు, ఆమె వలలో పడ్డావు తేలికగా!'
గద్దల్ని వేటాడటం ఆమెకిష్టమైనా
చిన్నపిట్టల మెడల్ని చిటికెలో విరిచేస్తుంది సుమా!

అందుకని నేనామెకు నా నేత్రాలనిచ్చాను.
ఆమెకు అవసరమైనపుడు ఆపన్నహస్తాన్నందించాను.
నా ఉదాత్త గుణానికి ఆమె పడిపోయింది.
తనంత తానుగా నాకు సమర్పించుకున్నది.

పక్షిరాజుకున్నంత, పేరు ప్రతిష్ఠలు నావి.
ఆడపిల్ల ముఖంతో అక్కుపక్షి అతడు-
మిత్రమా! తలతిప్పుకోకు! విసుగు చెందకు!
కాసింత ఓపిక! ఓ క్షణం తీరిక! అయిపోతుందీ కథ!

అడుగో, నా స్నేహితుడు, పాలిపోయి ఉన్నాడు.
నన్ను భూతాన్ని చూసినట్లు చూస్తున్నాడు.
నేను అతడి పగలును రాత్రిగా మార్చినట్లు,
అతడి ప్రేమ సూర్యుడికి గ్రహణమై పట్టినట్లు.

నేను దొంగనని ఇప్పుడతడనుకుంటున్నాడు.
నేనామెను ప్రేమిస్తున్నా- అతడి అభిప్రాయంలో,
ఉద్వేగాలను అదుపులో పెట్టుకోవాలి ఎవరైనా
ముఖ్యంగా, స్నేహితులకు మెలగాలి విశ్వాసంగా!

ఆమె- నా చేతుల్లో నిదురిస్తున్నది.
ఎండ కాగుతున్న 'పేర్' పండులా!
ఇలా స్పృశించగానే అలా నాకందింది.
నా దానిని నేనెలా వదులుకోను? కింద పడనిస్తానా!

తినడం ఇష్టం లేకపోవడం మరింత కష్టం,
దారి పక్కకు విసిరేస్తే ఎవరికి నష్టం?
ఓ డజను ఈగలకు తీరుతుంది దాహం,
తొడిమను తిప్పి కాయను తుంచిన మోహం!

నన్ను- నా గురించి నా స్నేహితుడేమనుకున్నాడు?
అతడి ప్రేమ ముందు నేనెటువంటివాడిని?
నా గురించి నేనేమనుకుంటున్నానో నీవడిగావా?
నేనేమీ కథానాయకుడిని కాను, నా కది తెలియును.

ఆత్మలతో ఆడుకోవడం అంత మంచిది కాదు,
నీ అంతరాత్మను కాపాడుకో, అది ముఖ్యం.
నా స్నేహితుడిని చూడు, గులకరాళ్లకు బదులు
అంగారాలతో అతడు ఆడుకోబోయినాడు.

సత్యమార్గాన పోయేవారికి సత్యాన్ని చూపించవచ్చు.
ఆమె బజారు మనిషి అన్నది నిజమే కావచ్చు.
ఆమె అనవచ్చు కదా! 'ఆ కుర్రాడిని వదిలేయ్!
నీకు నేనేమి అన్యాయం చేసానో చెప్పు'- అని

ఇది బాబూ! ఈ కథకు ముగింపు,
నాకర్థమయ్యిందింత వరకే! ఇదుగో,
రాబర్ట్ బ్రౌనింగ్! నీవు నాటక రచయితవు!
ఈ కథ విన్నావుకదా, ఏమిటి నీ తీర్పు?

✧✧✧✧✧

A Light Woman : Men and Women లో 51 కవితలున్నాయి. ఈ కవితా సంకలనం 1855లో ప్రచురింపబడింది. అప్పట్లో అంతగా ప్రజాదరణ పొందనప్పటికీ ఈనాటి విమర్శకులు బ్రౌనింగ్ కవితలలో వీటిని అత్యుత్తమంగా భావిస్తున్నారు.

6. ఆమె ఆఖరి మాట

(A woman's last word)

ఇక ఈ పోట్లాటలు వద్దు, ప్రియతమా,
ఏడ్పులు, పెడబొబ్బలసలే వద్దు-
వెనకటిలా ఉందాం, ప్రియతమా,
-కాసేపు నిద్రచాలు!

ఎందుకు మాటలకింత పదును?
- నీవు, నేను
వాగ్యుద్ధాలు చేస్తున్న పిట్టల్లా,
చెట్టుకొమ్మమీద డేగ!

మనం మాట్లాడుకుంటుంటే
అటుచూడు అదెలా వింటుందో-
సంభాషణ గొంతు నొక్కి
చెక్కిలిపై చెక్కిలి నుంచు!

నిజాన్ని మించిన అబద్ధమేమున్నది?
నీతో అసత్యమాడేదేమున్నది?
సర్పపు కోరలు అక్కడ
వృక్షంలో దాగిఉండలేదా!

ఏపిల్ ఎర్రగా ఆకర్షిస్తున్నది,
వెళ్లి కోయవద్దు-
కోల్పోతాం మన ఈడెన్ తోటలను.
ఈవ్, నేనూ!

దేవుడివికా, నన్ను నీ
మంత్రంతో ఆకట్టుకో-
మగాడిలా, నన్ను నీ
కౌగిలిలో దాచుకో!

నాకు బోధించు, ప్రియతమా!
నాకు తెలియంది తెలియజెప్పు.
నేను నీ మాటలే పలుకుతాను.
నీ ఆలోచనలనే ఆలోచిస్తాను.

నీకు అవసరం వచ్చినపుడు
నీ కోరికలను తీరుస్తాను,
ఆత్మనూ, శరీరాన్నీ రెంటినీ
నీ చేతుల కప్పగిస్తాను!

అయితే, అది రేపటి రోజునే
ఈ రాత్రి వీలుపడదు.
నేను ఈ దుఃఖాన్ని సుదూరంగా
పాతిపెట్టదలచాను.

కాసేపు నన్ను ఏడ్వనీ, ప్రియతమా!
మూర్ఖురాలిని నేను!-
నిద్ర పోతాను ప్రియతమా, నిద్రపోతాను
నీ ప్రేమలో నిర్భయంగా!

✧✧✧✧✧

A Woman's Last Word : Men and Women కవితా సంకలనంలో ప్రచురింపబడిన 51 కవితలలో ఇది ఒకటి. ప్రేమికుల మధ్య వచ్చే కలహాలు, సర్దుబాట్లు ఈ కవితలో చూడగలం.

7. కాంపానాలో ఇద్దరు

(Two in the Campagna)

మనిద్దరం చేతిలో చేయి వేసుకుని
పచ్చిక తివాచీపై కూర్చుని పరవశిస్తూ
మన ఆత్మలు ఈ రోమ్ నగరపు చుట్టుపక్కల
'మే' నెల ప్రశాంత ఉదయాన విహరిస్తూండగా, నేనెన్నాళ్లనుంచో
పొందుతున్న అనుభూతిని నీవీ రోజు పొందగలుగుతున్నావా?

నేననుకున్నాను, ఏదో ఆలోచనను నేను స్పృశించాను
నాకు తెలుసు అది నన్ను అనేకసార్లు వ్యాకులపరచింది.
మనం నడిచే దారిలో మనల్ని వెక్కిరిస్తూ, సవాలు చేస్తూ
సాలెపురుగు విసుర్తున్న జిగురు దారపు మెలికల్లా
యతి ప్రాసల్తో వాక్యాలు వచ్చి పోతుంటాయి.

ఆ దారాన్ని పట్టుకునేందుకు నాకు సాయం చేయి!
మొదట అది పసుపుపచ్చ మెంతిపూల శాఖల్ని స్పృశించింది.
అక్కడ్నుంచి గోడ పగుళ్లలోకి, ఏనాటిదో పాత సమాధి గోడ
దాన్నుంచి వలయాలుగా, వలయాలుగా
పడుగూ, పేక, గాలిలో తేలుతున్న సాలెగూటి వల.

అక్కడ ఓ నారింజరంగు కలశం పట్టుకున్నది
అయిదు బీటిల్ పురుగుల్ని - ఆకుపచ్చని తేనె ఆహారంలో
అవి గుడ్డివాళ్లలా దార్లు వెదుకుతున్నాయి.
ఆ దారం ఓ వలలా గడ్డివాలునంతా ఆక్రమించుకుంటున్నది.
ఆగకు, రా, దారాన్ని గట్టిగా పట్టుకో త్వరగా!

ఈ మైదానమంతా ఏపుగా పెరిగినది
అనంతమైన ఆకుపచ్చని ఉన్నిలా ఎక్కడ చూసినా!
నిశ్శబ్దం, ఉద్వేగం, ఆనందం, ప్రశాంతత
శాశ్వతత్వపు వాయువీచికలు శుభ్రిస్తున్నాయి,
మృతి చెందాక రోమ్ నగరపు భూతాన్ని.

అటువంటి జీవితమిక్కడ, అనేక దీర్ఘ ఘడియల కాలంలో,
అటువంటి అద్భుతాలు ఆటగా ప్రదర్శింపబడ్డాయి.
అటువంటి ప్రాథమిక నగ్న పుష్పరూపాలు
ప్రకృతిని సహజ ధోరణిలో సాగనిచ్చినవి,
స్వర్గం తన బురుజుల నుంచి తిలకిస్తూన్నపుడే!

ఏమంటావు నీవు? ఓ నా పావురమా!
ఆత్మ గురించి లజ్జ పడనేల!
పైనున్న స్వర్గానికి నేల నగ్నంగా కనిపించదా!
ప్రేమించడం, ప్రేమించకపోవడం
మన నియంత్రణలో ఎక్కడున్నది?
నీవు నా సర్వమై ఉంటే,
ఇంకానా, నీవు నీవే కదా!
ప్రేమ నీదీ, నాదీ కాదు; అది బానిసా కాదు
స్వేచ్ఛ గానూ లేదు. మరెక్కడుంది లోపం?
గాయమున్నది సరే, లోతెంత లోతు?

నీ ఇచ్ఛను నేను తెచ్చుకోగలిగితే
నీ కళ్లతో చూసి, నీ హృదయ స్పందనతో నా హృదయాన్ని స్థిరపరిస్తే
నీ ఆత్మ జలధార వద్ద నా దాహాన్ని తీర్చుకోగలిగితే
ఇద్దరం కలిసి మంచికో, చెడుకో
ఏర్పరచుకునే వాళ్లం ఒక జీవితాన్ని!

లేదు. నేను కాంక్షిస్తున్నాను, నిన్ను దగ్గరకు తీసుకుని,
దూరంగా జరుగుతాను. నీ చెక్కిళ్లను ముద్దాడి,
నీ ఆత్మ వెచ్చదనాన్ని గ్రహిస్తాను, గులాబిని తెంపి
నాలుక మాట్లాడే పొగడ్తల కన్నా మిక్కిలిగా ప్రేమిస్తాను.
అప్పుడు శుభ నిముషం నిష్క్రమిస్తుంది.

ఆ నిముషం నుంచి నేనెంత దూరం వెళ్లిపోయాను?
ముళ్లబంతిలా దొర్లుకుంటూ పోవాల్సిందేనా?
అడ్డంకులేమీ లేవు, ముందుకే ప్రయాణం
ఎప్పుడు తేలికపాటి గాలులు వీస్తే అప్పుడు
స్నేహితుడు కాని నక్షత్రం చూపేనా దారి?

నేర్చుకుందామని నాకనిపించే లోపునే
దారమెక్కడుంది? తెగిపోయిందా?
పాత ఉపాయమే! నాకిష్టముండదు-
అనంత ఉద్వేగం, ఆ తరువాత బాధ
-ఈ పరిమిత హృదయాలు ఆర్ద్రతతో పడే ఆందోళన.

✧✧✧✧✧

Two in the Campagna : రోమ్ నగరానికి చుట్టుపక్కల ఉండే పల్లె పరిసరాలు– Campagna అక్కడక్కడా పొలాలు, దోమలతో నిండిన చిత్తడి నేలలు, రోమ్ నగర పరిపాలనకు దూరంగా ఉండడంతో కాస్త విశృంఖలత, స్వేచ్ఛ ఉన్న ప్రదేశం.

ఈ కవితలో ప్రేమకు, కళకు మధ్య ఉన్న వైరుధ్యం వివరించబడింది. ప్రేమలో ఉండే సందేహాలు, సంశయాలు, లోటుపాట్లు, సందేహ నివృత్తి, విసుగు, ప్రేమ ఇంకా తగ్గలేదని నిర్ధారించుకోవడం ఈ వైరుధ్యాలన్నీ ఈ కవితలో కనిపిస్తాయి. ఎలిజబెత్ బారెట్‌కు నచ్చిన కవితగా దీనిని పేర్కొంటారు.

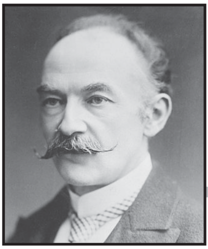

థామస్ హార్డీ
Thomas Hardy (1840-1928)

థామస్ హార్డీ డొర్‌చెస్టర్ దగ్గరలోని హైయర్ బొఖాంప్టన్‌లో జన్మించినాడు. అప్పుడప్పుడు లండన్‌లో ఉన్నా జీవితంలో ఎక్కువ కాలం డొర్‌సెట్‌లోనే గడిపినాడు. ఆర్కిటెక్ట్‌గా పనిచేస్తూ కార్న్‌వాల్‌లో చర్చిని బాగు చేయడానికి వెళ్లినపుడు పరిచయమైన ఎమ్మాగిఫర్డ్‌ను 1874లో వివాహమాడినాడు. తరువాతి కాలంలో ఇద్దరి మధ్యా అభిప్రాయ భేదాలు పొడసూపినాయి. 1912లో 'ఎమ్మా' చనిపోయింది. ఆమెతో అతడు తాను గడిపిన మధురక్షణాలను గుర్తుతెచ్చుకుంటూ వ్రాసిన కవితలు అజరామరమైనాయి. 1914లో అతడు ఫ్లారెన్స్ డగ్‌డేల్‌ను పెళ్లి చేసుకున్నాడు.

Tess of the Urbervilles (1891), Far from the Madding Crowd (1874), Jude the obscure (1895), Collected poems, The Mayor of Caster Bridge (1886) అతడి రచనలలో ప్రసిద్ధికెక్కినవి.

1898లో Wessex poems తో కవితా సంకలనాన్ని వెలువరించాడు. వీరగాధలు (Ballads), యుద్ధకవితలు, అతడి భార్య 'ఎమ్మా' చనిపోయిన తరువాత వ్రాసిన Poems of 1912-13 వారిద్దరి మధ్య ఉన్న ఇరవై ఏళ్ల ఎడబాటును, పశ్చాత్తాపాన్ని విషాదభరితంగా వర్ణిస్తాయి.

జంతువులపై హింసకు వ్యతిరేకి అతడు. హార్డి కవిత్వం రాబర్ట్ ఫ్రాస్ట్, ఆడెన్, డిలాన్ థామస్, ముఖ్యంగా ఫిలిప్ లార్కిన్ లాంటి కవులపై గొప్ప ప్రభావాన్ని చూపింది.

విలియం వర్డ్స్‌వర్త్, ఛార్లెస్ డికెన్స్‌లతో ప్రభావితుడై భావవాదాన్ని (Romanticism) తన కవిత్వంలో, నవలలో ప్రస్ఫుటం చేసిన థామస్ హార్డీ 2-6-1840లో జన్మించి 11-1-1928 నాడు 'Pleurisy' తో కన్ను మూసినాడు.

1. పట్టణ పొలిమేరల్లో మంచు

(Snow in the Suburbs)

ప్రతి కొమ్మా బరువెక్కుతుంది దానితో,
ప్రతి రెమ్మా తలవంచుతుంది దానితో,

ప్రతి వంపూ తెల్లని బాతు పాదమై
ప్రతి వీధీ, పథికుల దారీ నిశ్శబ్దమవుతుంది.

కొన్ని దారితప్పిన మంచుతునకలు వెనక్కి నడుస్తూ
క్రిందకు దిగేవాటితో కలిసి దిగువకు పయనిస్తాయి.
మంచుగోడలా అలుముకున్న కంచె,
తెల్లటి ఉన్ని తుంపరలను చెదరగొట్టని గాలి.

అదుగో పిచ్చుక వాలింది చెట్టుపై
వెంటనే, దానికి
మూడింతల బరువున్న మంచురజను,
దాని తలపై, కళ్లపై కురిసింది వర్షంలా!
పక్షిని మంచువానతో ముంచెత్తి
దానిని దాదాపుగా తిరగబడేస్తే
తెల్లకుండలో చితాభస్మంలా అది.

దిగువ కొమ్మపై మంచు పడగానే, జాలువారాయి
మిగతా కొమ్మలపైని మంచుగడ్డలొక్కుమ్మడిగా!

మెట్లు మెత్తటి మంచుతో నిండి వాలుగా ఉండగా
దానిపై అడుగులో అడుగు వేస్తూ, భయభయంగా
వస్తుంది వెడల్పాటి పలుచటి కళ్లున్న నల్లపిల్లి-
మనం దానిని లోపలికి తీసుకుపోతాం!

✧✧✧✧✧

Snow in the Suburbs : అప్పటి వరకు కవులు పల్లెటూళ్లలో ప్రకృతి సహజ సౌందర్యాలను వర్ణించేవారు. నగరపు, నగర పొలిమేర్లలోని దృశ్యాలను కవితీకరిస్తూ హార్డీ కొత్త ఒరవడిని తీసుకువచ్చాడు. 'Snow in the Suburbs' లో మంచు కురిసే కాలంలో– ఓ నాటి దృశ్యాన్ని కడు రమ్యంగా హార్డీ వర్ణించాడు.

కొమ్మపై వాలిన పిచ్చుక మంచుతో పాటు తానూ నేలపై పడడం, పిచ్చుక మంచులో దాదాపు కూరుకుపోయి, కలశంలో చితాభస్మముంచినట్లున్న దృశ్యాన్ని 'and near inurns him' పంక్తి కనుల ముందుంచుతుంది.

ఆ తరువాత ఓ పంక్తి విరామం. అంత గాఢమైన మంచులో దాదాపు ఏ ఆశా లేకుండా ఓ నల్లపిల్లి అటుగా వస్తుంది (చీకటి కావచ్చు) 'And we take him in' – మనం తలుపు తెరిచి దానిని లోనికి రానిస్తాం. చెప్పకపోయినా వెంటనే తలుపు మూసిన భావన మనకు కలుగుతుంది.

థామస్ హార్డీ (Thomas Hardy 1840-1928) :

థామస్ హార్డీ ఇంగ్లీషు నవలా రచయిత, కవి, కథకుడు, Naturalist Movement – ప్రకృతి కవి. తనను తాను కవిగా భావించినాడు. అయితే 1871–1895 ప్రాంతంలో హార్డీ వ్రాసిన కథలు, నవలలు (Far from the madding crowd (1874), The Mayor of Casterbridge (1886), Tess of the d'urbervilles, Jude the Obscure) అతడికి ఎనలేని కీర్తిని, విమర్శను తెచ్చిపెట్టాయి. 1898లో హార్డీ Wessex Poems పేరిట తొలి కవితా సంపుటిని ప్రచురించినాడు. (ముప్పై ఏళ్ల కవితా వ్యాసంగంలో అతడు పాటలు, వీరగాధలు, వ్యంగ్య కవితలు, ఏకపాత్రాభినయాలు, నాటిక వ్రాసినాడు. అతడు వ్రాసిన యుద్ధ కవితలు (Drummer Hodge, The man he killed) తరువాతి తరం యుద్ధకవులకు మార్గదర్శకాలైనాయి. నెపోలియన్ యుద్ధాలు తెచ్చిన కష్టనష్టాలు Dynasts నాటికలోని కావ్యవస్తువు.

మొదటి భార్య ఎమ్మా (Emma) 1912లో చనిపోయినపుడు– ఇరవై ఏళ్ల పాటు వారు విడిగా ఉండడం, ఆ తరువాత ఆమె శాశ్వత నిష్క్రమణం గురించి, ఎలిజీలుగా (స్మృతిగీతాలు) అతడు వ్రాసిన కవితలు విచారాన్ని, పశ్చాత్తాపాన్ని తెలియజేస్తాయి. ప్రేమలో, జీవితంలో వచ్చే ఆశాభంగాల్ని, విధి వైపరీత్యాల్ని, వ్యంగ్యంగా విషాదంగా అతడు తన కవితలలో వెల్లడిస్తాడు.

ఆరోజుల్లో అతడి కవిత్వం కన్నా కథలు, నవలలను ప్రజలు ఆదరించినప్పటికీ, తరువాతి కాలంలో Robert Frost, W.H. Auden, Dylan Thomas, Philip Larkin, Ruper Brooke, Siegfried Sassoon లాంటి కవులపై అతడి కవిత్వం ఎనలేని ప్రభావాన్ని చూపించింది.

2. చర్చిలో...

(In Church)

'జగత్పిత మిమ్మల్ని ఆశీర్వదించును గాక! ఇక అతడిదే భారం!'
అతడి వాగ్ధాటికి చర్చిలోని ప్రతి శిలాఫలకమూ ఉత్తేజితమైనది.

భక్తి ప్రపత్తులతో, ఉద్వేగంతో ప్రతి శ్రోత కంఠమూ గద్గదికమైనది.
జనులు నిండిన దారులలో పారవశ్యం పరివ్యాప్తం చెందింది.
బోధికుడు నెమ్మదిగా తన గదిలోకి నిష్క్రమించినాడు.
తలుపు వేసుకుని, తననెవరూ గమనించడం లేదని తలచినాడు.

చడీ చప్పుడు లేకుండా తలుపు కదిలి మూసుకున్నది.
బైబిల్ తరగతి బాలిక ఆ గదిలోకి అడుగుపెట్టింది నిశ్శబ్దంగా.
తన ఉపాధ్యాయుడు దోషరహితుడని ఆ బాలిక విశ్వాసం.

అందరినీ అంతగా కదిలించిన తన ప్రసంగ నాటకాన్ని
అద్దం ముందు అతడు పునః ప్రదర్శించుకుంటున్నాడు సగర్వంగా
అతడి మోహాన వెలుగుతున్నది సంతృప్తితో కూడిన చిరునవ్వొకటి.

✧✧✧✧✧

In Church : ఎంతో ఉత్తేజకరంగా ప్రసంగించిన బోధకుడు తన గదిలోకి వచ్చి, ఇంతకు ముందు ప్రేక్షకుల ముందు తాను ప్రదర్శించిన హావభావాల్ని తిరిగి అభినయిస్తూంటాడు అద్దం ముందు తనను ఎవరూ గమనించరని. అతడిలో ఏ దోషమూ ఉండదని భావించే ఓ బాలిక ఆ గదిలోకి వచ్చి అతడి మొహంలోని సంతృప్తితో కూడిన చిరునవ్వును చూసి ఆ నటనకు ఆశ్చర్యపడుతుంది.

3. హార్బర్ వంతెన

(The Harbour Bridge)

ఇక్కడ నుంచి, కాస్త తలెత్తి, పైకి చూడాలి,
రేవు దగ్గర వంతెన వేలాడుతూ కనిపిస్తుంది,
సాయంకాలపు నీడలో లేత ఆకుపచ్చ వెలుగుతో
అలరారే రహదారికి పైన ఎక్కుపెట్టిన విల్లులా!
సూర్యుడు అస్తమించిన చోటున దాని అస్థిపంజరం
నీటి ఉపరితలం దగ్గర ప్రహరీగోడలో పాతుకుని-
చాపిన చేతుల్లా తాళ్ల వరుసలు, ఇనుప శలాకలు
నల్లగా గీసిన బొగ్గుగీతలు, సరళరేఖల్లా-

దిగువన నీడలో తాళ్లకు వేలాడుతూ, రంగులేసే వాళ్ల మాటలు
అలల ఉరవడికి అటూ యిటూ కదుల్తూ
పైకీ కిందకూ లేస్తూ పడుతూ-
వంతెనపైన అటూ యిటూ పోతున్న జనం
నల్లటి కాగితాన్ని కత్తిరించి చేసిన బొమ్మల్లా
వాళ్లేమి మాట్లాడుకుంటున్నారో అర్థం కాదు.
కాని, పెదాలు వేగంగా కదుల్తున్నాయి వినబడని పదాలు.

అదుగో అక్కడ స్వప్నాలలో విహరిస్తున్న చిన్నది.
వంతెనపై ఒరిగి చూస్తున్నది. ఈ ప్రౌఢయువతి
షాపింగుకు పోతున్నది.
ఆ నావికుడు ఉలిక్కిపడినాడు.
ఎదురుగా అతడి భార్య! మనమనుకుంటాం,

వాళ్లు ఎవరిదారిన వాళ్లు పోతారని! కాదు! ఇద్దరూ ఆగినారు.
ఆమె అంటున్నది- 'నేను నీకోసం వెదుకుతున్నాను.
మనం సర్దుబాటు చేసుకోవచ్చని నా నమ్మకం'-

కాసేపు ఎవరూ మాట్లాడలేదు. నిశ్శబ్దం అక్కడ!
చివరకు ఆమె అడిగింది- 'ఇంటికి వస్తున్నావు కదా!-
ఆమె అతడికి దగ్గరగా జరిగింది- 'చలికాలం! అవునా,
ఇంటిలో నెగడున్నది. చాలా వెచ్చగా ఉంటుంది'-

అతడు విచారంగా అన్నాడు- 'లేదు. కుదరదు...
ఇప్పుడు ఆమెను వదిలి రాలేను. ఇప్పుడు మాట్లాడినట్లు
ఆ రోజున మాట్లాడి ఉండవలసింది, నేను నీతో ఉన్నపుడు'-
వాళ్లిద్దరూ చెరొక దారిన వెళ్లిపోయినారు.
పశ్చిమాన చీకటి అలుముకుంటున్నది.
దీపాల వెలుగు పసుపు పచ్చగా ప్రకాశవంతంగా,
అంతకంటే స్వచ్ఛమైన, తెల్లని కాంతులు పైనుంచి-
నక్షత్రాలు తెల్లగా పాలిపోయినట్లు శ్వేత భూతాల్లా...
అవి ఆడవాళ్ల జీవితాలను అసలు పట్టించుకోవు.
ఆ మాటకొస్తే ఎవరి జీవితాలనూ......!

✧✧✧✧✧

The Harbour Bridge : భవన నిర్మాణంలో (Architecture) తనకున్న ఆసక్తిని, కవిత్వంలో చూపిస్తూ 'హార్డీ' ఈ కవితలో వంతెనపై జరిగిన సంఘటనలను ఒక క్రమంలో చూపిస్తాడు. వంతెనకు రిపేర్లు, రంగులు వేస్తున్నట్లు మనం గమనిస్తూన్నపుడే, దెబ్బతిన్న వైవాహిక బంధాన్ని సరిదిద్దుకోవాలనుకున్న ఓ స్త్రీ, అప్పటికే వేరే యువతితో సంసారం చేస్తున్న నావికుడూ మనకు దర్శనమిస్తారు. అతడది సాధ్యం కాదని స్పష్టం చేయడంతో ఎవరి దారిన వాళ్లు వెళ్లిపోతారు. చీకటి పడుతుంది. పాలిపోయిన నక్షత్రాలు భూతాల్లా– 'that care not for men's wives, or any other lives' – కొందరి జీవితంలో నిరాశా చీకట్లు అలుముకుంటాయి. అందరి జీవితాల్ని రిపేరు చేసి, రంగులు వేయడం సాధ్యం కాదు కదా!

4. బజారు స్త్రీ విషాదాంత కథ

(A Tramp woman's Tragedy)

1

వైన్‌యార్డ్ గ్యాప్ నుంచి రోజంతా మేము
 ఒకరోజంతా మేము,
ఉత్తరపు దారిన నడుస్తూనే ఉన్నాము.
ఎన్నోసార్లు ఇదివరకు నడిచాము ఇట్లాగే
మండుటెండ వేడికి కాలినాయి వీపులు,
మోస్తున్న మూటలకు అతుక్కున్నాయి భుజాలు.
నాచు పట్టిన దారులు, పొలాలు, చేపల వాగులు
సెడ్జ్‌మూర్ ప్రాంతాన్ని కొలుస్తున్నట్లు అడుగులు.

2

ఇరవై మైళ్ల దూరాన్ని ఇట్టే నడిచి వెళ్లాము
 ఇట్టే నడిచి వెళ్లాము.
ఇష్టమైన ప్రియుడిటు, జీరింగ్ జాన్ అటువేపు
 మధ్యన మా అమ్మ 'లీ' నాతో ఉన్నది.
సూర్యాస్తమయం సమయానికి
 రొప్పుకుంటూ ఎక్కినాము పోల్డన్ కొండ!
అక్కడ నుంచి కనిపించెను అందమైన పొలాలు
 వాటి మధ్యలో ఉన్నదా చక్కనైన సత్రము.

3

నెలల కొద్ది మేము కలివిడిగా బతికినాము
    కలివిడిగా బతికినాము
దట్టమైన అడవుల్ని, దాటినాము ఎడారుల్ని.
    చిలకల్ని, తొండల్ని చెదరగొట్టి నడిచినాము.
'ఎవో' ఏరు దాటినాము చెట్టాపట్టాలేసుకుని.
చిత్తడి నేలల్లోని దోమలెన్ని కరిచినా
నేనూ, నా ప్రియుడు నిర్భీతిగా నిలిచినాము.

4

ఒంటరి సత్రాలలో జంటగా మేమిద్దరం
    జంటగా మేమిద్దరం
కింగ్స్ స్టాగ్, విండ్ విజిల్ తాగినాము హాయిగా,
    గుర్రానెక్కి ఇద్దరం ఊగినాము మత్తుగా!
వైన్‌యార్డ్ గ్యాప్‌లోని విలాస గృహాన
    బ్రెడిన్యాప్‌లో ఆడినాము కువకువ!
ఎవరికీ కనబడని ఏకాంత స్థలాలందు
    ఎంతో పసందైన విందులారగించాము!

5

అనుకోకుండా వచ్చింది ఆ చెడ్డరోజు,
    ఆ చెడ్డ రోజు!
'హాయిగా ఉండలేక ఆటపట్టించానతడిని,
    కావాలనే నేను కవ్వించుదామని.
జీరింగ్ జాన్ పక్కన జిగేల్ మంటు నడిచాను
    నా నడుము మీద అతడి చేతినుంచాను.
నా ప్రియుడి కళ్లలో నల్లటి దుఃఖం
    చూసీ పట్టించుకోనట్లు చిత్రంగా మెలిగాను.

➡

6

మొత్తానికి చేరుకున్నాం పొల్డన్ కొండపైకి,
        పొల్డన్ కొండపైకి!
చీకటి పడేవేళకు చేరుకున్నాం సత్రానికి,
        'మార్షల్స్ ఎల్మ్' అని అంటారు దానిని.
అక్కడి నుంచి అన్నీ పంటపొలాలూ, నీళ్లూ,
        మెండిప్ నుంచి సముద్రం వరకూ.
ఇంతకన్నా మంచి ప్రదేశమెక్కడున్నది?
        ప్రకృతిశోభతో రాజసంగా ఉన్నది.

7

లోపల పక్కపక్కనే కూర్చున్నాం నలుగురం,
        కూర్చున్నాం నలుగురం!
నేనూ, నా పక్కన జాన్ ఎంతో దగ్గరగా,
        పోటీలో గెల్చుకున్నట్లు చాలా పొందికగా!
జాన్ ఒడిలో వాలిపోయాను మత్తుగా,
        ఇక నీవంతు అన్నాను గమ్మత్తుగా!
నా ప్రియుడు చూసాడు నన్నదోరకంగా
        అతడి పక్కన కూలబడింది అమ్మ 'లీ' అలసటగా!

8

నేనెప్పుడూ వినలేదటువంటి గొంతూ,
        అటువంటి గొంతు!
అతడు నాతో అన్నాడదే ఆఖరి మాటగా,
        'నామీద దయ ఉంచి జవాబు చెప్పు!'
'నీ కడుపులో బిడ్డకెవరు కన్నతండ్రి?'
'అతడా! లేక ఇన్నాళ్లూ నిన్ను కాచుకున్న నేనా?'
నా ప్రియుడేనన్న విషయం, నాకూ, దేవుడికి తెలుసు!
అయినా, ఆటపట్టించడానికి అతడే అన్నాను అటుచూసి!

9

ఆ మరుక్షణం అతడు లేచి నిలబడ్డాడు,
అతడు లేచి నిలబడ్డాడు!
చేతిలో కత్తితో జాన్ గుండెల్లో పొడిచాడు.
సూర్యాస్తమయమవుతున్నదా సమయాన.
కిటికీలోంచి కిరణమొకటి లోనికి వచ్చి
జాన్ రక్తంలో మెరిసింది ఎర్రగా ఎర్రగా!
నేనూ అమ్మ'లీ', మా కళ్లముందరే
అంత ఘోరం జరిగింది ఆ క్షణంలోనే!

10

సత్రాలు చెబుతాయి ఈ దుఃఖ గాధనూ,
ఈ దుఃఖగాధను!
ఐదెల్-ఛెస్టర్ కారాగారంలో
ఉరితీయబడినాడు నా ప్రేమికుడు!
ఎప్పుడూ ఏ తప్పు చేయనివాడు
ఎప్పుడో గుర్రాన్ని దొంగిలించినాడు.
'బ్లూ జిమ్మీ' అంటే గుర్రాలదొంగ
ఆఖరి స్వారీ మృత్యువుతో చేసినాడు.

11

ఆ తరువాత నేను ఒంటరిగా తిరిగాను,
ఒంటరిగా తిరిగాను.
అతడురి తీయబడిన రోజు నా కడుపు కదిలెను.
అతడి శిశువు జారి మృతులలో కలిను.
జైలులో కాదు, చెట్టుకింద నీడలో
సపర్యలు చేయ నాకు తోడెవరు లేరు,
గ్లాస్టన్‌లో చనిపోయె మా అమ్మ 'లీ'
నన్నొంటరి చేసి నన్నొదిలిపోయెను.

12

ఆ రాత్రి నేనెంతో అలిసిపోయుంటిని,
అలిసి పోయుంటిని.
ఆకులన్నీ నాపై రాలుతున్నపుడు,
వెన్నెల ఎర్రగా వేడెక్కుతుండగా,
అతడి దయ్యం వచ్చి నా ముందు నిలిచి,
అడిగింది మెల్లగా అనునయంగా!
నిజం చెప్పు నీవు ఇప్పటికైనా
ఆ శిశువు నాదా, లేక అతడిదా?

13

అంత దుఃఖంలోనూ అతడికి చెప్పాను,
అతడికి చెప్పాను.
'మన తనువులు మనసులు ఏకమైనాక
పరపురుషుడినేను పలుకరించనే లేదు.
ప్రమాణపూర్తిగా ఆ శిశువు నీ బిడ్డడే!' -అన్నాను.
చిరునవ్వు నవ్వుతూ అదృశ్యమయ్యాడతడు.
విషాద భారాన్ని శిరసుపై మోస్తూ నేను
పడమటి బీళ్లలో తిరుగుతున్నా నొంటరిగాను!

✧✧✧✧✧

A Tramp Woman's Tragedy : 1902లో హార్డీ వ్రాసిన 104 పంక్తుల కవిత ఇది. హార్డీ నచ్చిన, మెచ్చిన కవిత 1903 నవంబరు North American review లో ప్రచురింపబడింది.

అసూయ ప్రధాన పాత్ర పోషించే ఈ విషాద కవిత పాఠకులను ఎంతగానో ఆలోచింపచేస్తుంది.

5. మసక వర్ణాలు

(Neutral Tones)

ఆ శీతాకాలం రోజున, మనం నిలబడి ఉన్నాం చెరువు పక్కన
దేవుడు తీవ్రంగా మందలించాడేమో, సూర్యుడు పాలిపోయాడు తెల్లగా
ఆకలితో ఉన్న నేలపై ఆకులు రాలిపడి ఉన్నాయి.
        బూడిద రంగు 'యాష్' చెట్టువా ఆకులూ, కొమ్మలూ.

శతాబ్దాలనాటి పొడుపు కథల్ని విప్పుతున్నట్లు
నీ కళ్లు నా దేహంపై కదులాడుతున్నాయి
మనం అటూ ఇటూ ఆడుకున్న మాటలు
        వాటిపై గాఢంగా పరచుకున్న మన ప్రేమలూ-

నీ పెదాలపై విరిసిన చిరునవ్వు ప్రాణాంతకమైనది
        చచ్చిపోవడానికి కావాల్సిన ధైర్యాన్నిస్తుంది.
దానిపై పూతగా తృణీకారపు నవ్వు
        అపశకునపు పక్షి అరుపుల్లా అలలు అలలూ-

అప్పటినుంచి, మోసపూరితమైన ప్రేమపాఠాలు
        తప్పు ఆలోచనల రెక్కలు, నీ వదనాన్ని,
పాలిపోయిన సూర్యుడిని చూపించాయి,
        ఆ చెట్టూ, సరస్సు ఒడ్డుకు బూడిదరంగు ఆకులూ-

✧✧✧✧✧

Neutral tones : 1867లో హార్డీ వ్రాసిన ఈ కవిత 1898లో వెలువడిన Wessex poems and other verses కవితా సంపుటిలో ప్రచురితమైంది. విచ్ఛిన్నమౌతున్న సంబంధపు అంతిమ ఘట్టాన్ని ఈ కవిత వర్ణిస్తుంది.

6. నిష్క్రమణం

(The going)

ఎటువంటి హెచ్చరికా, సూచనా ఇవ్వకుండానే
సాయంసంధ్య వడివడిగా రాత్రిలో కలిసిపోయినట్లు
ప్రశాంతంగా, నిర్వికారంగా
నీవు నీ సమయాన్ని పూర్తి చేసుకుని వెళ్లిపోయావు!
స్వాలో పక్షి రెక్కలు తొడుక్కుని,
కడసారి చూపు చూసుకునేందుకు నిన్ననుసరిద్దామనుకున్నా
నేను రాలేని చోటుకు నిష్క్రమించావు!

వీడ్కోలు పలకరింతలు లేవు,
మెత్తని పిలుపూ లేదు,
కనీసం నన్నొక మాట అడగమనీ అనలేదు,
ఎదుటి గోడపై ఉదయం గడ్డకట్టుతున్నప్పుడు

నిశ్శబ్దంగా నిశ్చలంగా
నీ నిష్క్రమణం
ఆ క్షణాన ముగిసి అన్నిటినీ మార్చేసింది.

నన్నెందుకు, ఈ ఇంటిని విడిచి బయట
వీధి చివర కొమ్మలు వంగిన చెట్ల వేపు
చీకటి పడేవేళ నీవు ఎప్పుడూ కూర్చునే చోటు
అటువేపు నా ఊపిరిని బిగబట్టి
నీ రూపాన్ని ఊహించేలా చేసినావు?

చీకటి దట్టంగా కమ్ముకుంటూన్నపుడు,
శూన్యం బిగ్గరగా ఆవులిస్తున్నపుడు,
ఓహ్! ఈ దృక్కోణం, ఆలోచన నన్ను రోగిష్ఠిని చేస్తున్నది.

పశ్చిమాన ఎర్రచారల కొండ దగ్గర
నాకు కనిపించిన యువతివి.
బీనీక్రెస్ట్ వాలుల్లో స్వారీచేస్తూ
హంస-మెడ హొయలులొలకబోసే దానివి
నా నడకకు కళ్లేలు వేసి
నవ్వుతూ చూసే దానివి.
జీవితం మనకెంతో అద్భుతాల్ని అమర్చినది.

ఆ తరువాత కాలమంతా మాటలు లేని కాలం.
ఆ మృతదినాల్ని గుర్తు చేసుకునే ప్రయత్నమూ చేయలేదు మనం.
నీ ఈ అదృశ్యపు నడక ఆరోజుల్ని బ్రతికించడానికా?
మనం అప్పుడు అనుకునుంటే బాగుండేది-
ఈ ప్రకాశవంతమైన వసంతకాలంలోనైనా
మనిద్దరం కలిసి
ఆ పాత ప్రదేశాల్ని చూసి వద్దామా అని!
చాలు! చాలు! గతం గతః
జరిగిపోయినది మార్చరానిది. దాన్ని పోనివ్వు.
ఏదో చివరను పట్టుకుని వేలాడుతున్న మృత సమానుడిని.
త్వరలో మునిగిపోక తప్పదు. నీకు తెలియదులే...
ఇంత వేగంగా పారిపోవడం
ఏ ఆత్మా పసికట్టలేనంత వేగంగా-
అనుకోలేదు నేను కూడా- నన్నింతగా మార్చేస్తుందని!

✧✧✧✧✧

The Going : థామస్ హార్డీ భార్య 'ఎమ్మా లవినియా గిఫర్డ్'. ఇద్దరి మధ్యా విభేదాలు తారాస్థాయికి చేరడంతో అతడితో చెప్పకుండానే ఆమె వెళ్లిపోతుంది. 1874లో వివాహం- కొన్నాళ్లు సఖ్యత, ఇరవై ఏళ్ల ఎడబాటు 1912లో 'ఎమ్మా' మృతితో వారి అనుబంధం ముగుస్తుంది. ఆమె జ్ఞాపకాలను ఎలిజీలుగా 1912-13 మధ్యకాలంలో అతడు వ్రాసిన కవితలు ఎంతో ప్రాచుర్యాన్ని పొందాయి.

1914లో హార్డీ తనకన్నా 39 ఏళ్లు చిన్నదైన తన సెక్రటరీ 'ఫ్లారెన్స్'ను పెళ్లి చేసుకున్నాడు. అయినా తన మొదటి భార్యతో ఉన్న జ్ఞాపకాలను తన కవిత్వంలో పదిలపరచాడు. ఫ్లారెన్సు, హార్డీని ఎంతో ప్రేమగా, విశ్వాసంగా చూసుకుంటూ అతడికి వెన్నంటి ఉండింది. 11 జనవరి 1928 నాడు 'ప్లూరసీ'తో కన్నుమూసిన 'హార్డీ' దాదాపు 800 కవితలు వ్రాసినాడు.

7. బొటెరెల్ కోట దగ్గర

(At Castle Boterel)

ప్రధాన రహదారిని, వీధిని కలిపే కూడలి వద్ద
గుర్రబ్బండిని వాన తడిపేస్తున్నపుడు, వెనక్కి తిరిగి,
మసక మసకగా మాయమవుతున్న దారిని చూసాను,
దిగువన, తడిసి మెరుస్తూ,
కాస్త స్పష్టంగానే-

నేనూ, ఓ బాలిక రూపూ, మార్చి పొడికాలంలో
రాత్రిళ్లు షికార్లు, గుర్రపుబగ్గీ పక్కన గుసగుసలు
ఎగువకు నడుస్తూ- గుర్రం ఆయాసపడ్తుందని
అనుమానం రాగానే బండి దిగాం.
కాస్త ఇష్టంగానే-

నడుస్తూ, ఏం మాట్లాడుకున్నాం, ఏం చేసాం
అనేది అంత ముఖ్యం కాదు.
ఆ తరువాత ఏం జరిగిందీ, జీవితంలో
ఎందుకు ఆశ చచ్చిపోయిందీ, జ్ఞాపకాలుంటాయి, కొన్ని,
కాస్త కష్టంగానే-

అవి ఒక నిముషాన్ని మాత్రమే నింపి ఉండవచ్చు, కాని,
అటువంటి ప్రత్యేక క్షణాలు
ఆ కొండ చరిత్రలో ఇప్పుడైనా, ఎప్పుడైనా ఉన్నాయా?
వేలాదిమంది ఆ కొండనెక్కి ఉండవచ్చు
కాస్త ఓపికతోనే-

అనాది కాలపు శిలలు ఆ దారికి అంచుగా ఉన్నాయి.
భూమికున్న దీర్ఘకాలరేఖలో, అవి,
మొదలో, తుదిలోనో పరచుకుని ఉండవచ్చు
అయితే, వాటిపై మన ఇరువురి పాదముద్రలున్నాయి.
కాస్త శాశ్వతంగానే-

నాకైతే, కాలపు వడి తగ్గని గమనం, చక్రభ్రమణంగా
దృష్టిని, వ్యవహారాల్ని నియంత్రిస్తున్నపుడు
ఆ రాత్రి మనలనిద్దరినూ చూస్తుండగా, కొండవాలులో
ఒక అదృశ్యరూపం అక్కడే ఉండిపోయింది
కాస్త భ్రాంతిగానే-

నేను చూస్తూనే ఉన్నాను క్రమేపీ అది కుంచించుకుపోవడాన్ని
మరల వానజల్లుల మధ్య చూసాను, అదే ఆఖరుసారి,
ఇక పాత ప్రేమ సామ్రాజ్యంలోకి ఎప్పటికీ అడుగుబెట్టలేను.
ఎందుకంటే, నా గాజుకుప్పెలోని ఇసుక అయిపోవచ్చింది.
కాస్త దిగులుతోనే-

✧✧✧✧✧

At Castle Boterel : మార్చి 1870లో హార్డీ తొలిసారిగా 'ఎమ్మా'ను కలుసుకున్నది–కార్న్‌వాల్‌లోని Boscastle గ్రామంలోని బొటెరెల్ కోట దగ్గర. 1874లో వివాహమైంది.

8. పికిలిపిట్ట

(The Darkling Thrush)

మసక మసక మంచు కమ్ముకుంటున్నపుడు
తోట తలుపును ఆనుకుని నిలబడ్డాను నేను.
పగటి కాలపు క్షీణ నేత్రాన్ని
శీతాకాలపు మడ్డి మరింత బలహీనపరచింది.

చిక్కులుపడ్డ పిచ్చితీగెలు నింగిలోకి
తెగిన వీణ తీగెల్లా చుట్టుకుని చూస్తున్నాయి.
అక్కడే అటూ ఇటూ తిరుగుతున్న వాళ్లందరూ
నెగడు వెచ్చదనంకై ఇళ్లలోకి పోయినారు.

ఈ నేల ఇప్పుడు శతాబ్ది శవంలా పడి ఉన్నది.
మబ్బుల పందిరి గోరీ వద్ద గాలి మృత్యుగీతాన్ని ఆలాపిస్తున్నది.
ప్రాచీన జనన మరణాల నాడి ఎండి గట్టిపడిపోయినది.
భూమి మీది ప్రతి ఆత్మా నాలా అసంతృప్తితో దుఃఖపడ్తున్నది.

అకస్మాత్తుగా, చిక్కిన చెట్ల చిగుళ్లమధ్యన మార్మోగెనొక స్వరం.
అవధులు లేని ఆనందంతో నిండిన హృదయపు సాయంకాలపు గానం.
వయసు మీరి, శుష్కించిన చిన్ని పికిలిపిట్ట రెక్కలు విప్పార్చింది.
తన ఆత్మను అధికమవుతున్న విషాదంలోకి విసిరింది.

అంత అద్భుత గానానికి కారణమేమై ఉంటుందో!
దూరాన, దగ్గరలో భూతలాన వ్రాయబడిన మాటలేమిటో!
ఆ రాత్రి వీడ్కోలు గానపు వాయు వీచికల కంపనాలలో
ఆశీర్వదింపబడిన ఆశ, దాని పుట్టుక, ఆ పిట్టకు తెలుసు, నాకు తెలీదు!

✧✧✧✧✧

The Darkling Thrush : By the Century's Death bed, 1900 గా The Graphic లో డిసెంబరు, 1990లో ప్రచురితమైంది. 1899లో వ్రాసిన ఈ కవితలో ఆశతో జీవిస్తున్న వయసుపైబడిన పక్షి (Thrush) పాట వినిపిస్తుంది.

గెరార్డ్ మాన్లీ హోప్‌కిన్స్
Gerard Manley Hopkins (1844-1889)

28 జనవరి 1844 నాడు ఎస్సెక్స్, ఇంగ్లండ్‌లో జన్మించిన గెరార్డ్ మాన్లీహోప్‌కిన్స్ - కవి, రోమన్ కాథలిక్, జిస్యుట్ ప్రీస్టు. ఛందస్సు (Prosody)లో అతడు చేసిన ప్రయోగాలు, దృశ్యరూపాలు అతడిని విక్టోరియన్ కవులలో ప్రముఖుడిగా చేసాయి. 1867లో జిస్యూట్ ప్రీస్ట్‌గా అతడు పేదరికాన్ని, బ్రహ్మచర్యాన్ని, స్వచ్ఛందంగా అవలంబించినాడు. కవిత్వం, చిత్రలేఖనం, వ్రాత పనులలో అద్భుతమైన కృషి చేసిన హోప్‌కిన్స్ తండ్రి కవి, రచయిత. తల్లి విద్యావంతురాలు. తల్లిదండ్రులిద్దరూ High Church Anglicans. 1866లో హోప్‌కిన్స్ రోమన్ కాథలిక్‌గా మారడంతో తల్లిదండ్రుల నుంచి విడిపోవాల్సి వచ్చింది.

1874లో అయిదుగురు క్రైస్తవ సన్యాసినులు నౌకాప్రమాదంలో చనిపోయిన వార్తను విని విచలితుడై The Wreck of Deutschland కవిత వ్రాసినాడు. జిస్యూట్ ప్రీస్టుగా మారిన తరువాత ఏడు సంవత్సరాలు కవిత్వం వ్రాయలేదు. ఆ తరువాత తన నిర్ణయాన్ని మార్చుకుని అనేక చిరస్మరణీయమైన కవితల్ని వ్రాసినాడు. Bensey poplars, God's grandeur, Pied Beauty, The Windhover, The Sea and Skylark, Felix Randall, Terrible Sonnets అతడి ప్రముఖ రచనలలో కొన్ని.

1884లో Professor of Greek గా Dublin లో పనిచేసినాడు. అతడి చివరి రోజులు అంత సుఖంగా గడవలేదు. 8 జూన్ 1889 నాడు టైఫాయిడ్ జ్వరంతో కన్నుమూసిన హోప్‌కిన్స్ కవిత్వం, అతడి మరణానంతరం, రాబర్ట్ బ్రిడ్జెస్ సౌజన్యంతో వెలుగులోకి వచ్చింది.

1. దేవుని మహిమ

(God's Grandeur)

దేవుని మహిమతో ఉత్తేజితమైనదీ ప్రపంచం.
బంగరు రేకులు కదిలి వెల్లువైన కాంతిలా ప్రకాశం.
నూనె చుక్కలు ఒత్తిడితో నొక్కబడి ఒక్కుమ్మడిగా చేరినట్లు
అనంతమైన ఆ మహిమ ఊహించ తరం కానిది. అయినా,
ఈ మానవులు భిన్నంగా ప్రవర్తిస్తున్నారెందుకు అప్పుడూ ఇప్పుడూ?
అనేక తరాలు గడిచిపోయినాయి, గడచిపోయినాయి, పోయినాయి.
వ్యాపారపు కత్తివాదరలతో, రక్తంతో, స్వేదంతో, శ్రమతో తడిచిపోయి
మానవుడి వ్యర్థాలతో, వాసనతో నిండిన
నేలకు ఆచ్ఛాదన లేదు, స్పర్శ లేదు, కళ్లేలు వేయబడినది.

ఇంత జరిగినా ప్రకృతి శిధిలం కాలేదు.
భూమిలోతుల్లో ఇంకా స్వచ్ఛత మిగిలే ఉన్నది.
నల్లని పశ్చిమ దిక్కునున్న ఆఖరిదీపాలు ఆరిపోయినా
తూర్పున ఉదయపు కాంతులు ఉద్భవిస్తున్నవి.
ఎందుకంటే, పవిత్రాత్మ తన ప్రకాశవంతమైన రెక్కలతో
వెచ్చని ఒడిలో ఈ ప్రపంచాన్ని లాలిస్తున్నాడు గనుక.

✧✧✧✧✧

God's Grandeur : ఇటాలియన్ సానెట్ ఎనిమిది పంక్తులున్న Octave + ఆరు పంక్తులన్న Sestet గా ఉండి మొదటి ఎనిమిది పంక్తులలో చెప్పినదానికి భిన్నంగా, తరువాతి ఆరు పంక్తులలో చెప్పబడుతుంది.

ఈ ప్రపంచం దేవుడు లిఖించిన పుస్తకమని, నిశితంగా పరిశీలించే వ్యక్తికి ఆ పుస్తకంలో ఎన్నో ఆధారాలు కనిపిస్తాయంటాడు.

2. వసంతం

(Spring)

వసంతాన్ని మించిన సుందర వర్ణ దృశ్యమేమున్నది?
అడివి మొక్కలు వలయాలుగా, ఆకుపచ్చని దీర్ఘశాఖలతో,
దిగువ స్వర్గంలాంటి గూళ్లల్లో థ్రష్ పిట్ట గుడ్లు.
ప్రతిధ్వనించే వృక్షాలను పలకరిస్తూ ఆ పికిలిపిట్ట,
వినేవాళ్ల వీనులకు దాని పాట విద్యుల్లతలా సోకుతుంది.
గాజు వృక్షంలా 'పేర్' చెట్టు ఆకులు పూలతో విస్తరించి
కిందకు దిగిన నీలినింగిని స్పృశిస్తుంది. అద్భుతమైన నీలివర్ణం.
గంతులేస్తున్న గొర్రెపిల్లలు తమవంతు సందడి చేస్తున్నాయి.

ఎందుకింత ఆనందం? ఏమిటీ రసప్రవాహం?
భూదేవతా ప్రసాదాలబ్ద తొలి మధుర ఛాయలివి.
ఈడెను తోటలో- పాడైపోయే లోపుగా పొందు వాటిని.
మబ్బులు పట్టే వరకు ఆగకు. క్రీస్తు, ప్రభువు, పాపులు
అమాయకపు మనసుతో యువతీయువకులు
ఓ కన్యాపుత్రుడా! నీ ఎన్నిక, ఈ గెలుపు సార్ధకం.

✧✧✧✧✧

Spring : హోప్‌కిన్స్ కవిత్వంలో Alliteration – హల్లుల ధ్వని మరల మరల వినిపించడం– (Weeds, Wheels; Long, Lovely, Lush; Rinse, Wring) Assonance - అచ్చుల ధ్వని మరల మరల వినిపించడం (The ear it strikes like lightnings to hear him sing) లు కవితకు వలసిన సంగీతపు ధ్వనులను అవే తెస్తాయి.

3. పంట కోసే కాలం

(Hurrahing in Harvest)

వేసవి ముగింపుకు వచ్చినది. ఇప్పుడు,
అనాగరిక సౌందర్యక్షేత్రాలలో మోళ్లు తలలెత్తినాయి.
గాలి నడకలో హొయలు, పట్టుసంచుల్లా మేఘాల సొబగులు
ఎప్పుడైనా ఇంత ఇచ్ఛాపూర్వక విశృంఖల నడకను నింగిపై ఎవరైనా చూసారా?

నేను నడుస్తున్నాను, తలపైకెత్తి, హృదయాన్ని, కళ్లను.
మన రక్షకుడు మనకు ప్రసాదించిన అద్భుత సౌందర్యాన్ని
నేత్రాలు, హృదయం, ఏ దృక్కులు, ఏ పెదాలు, పదాలు
ప్రేమ యొక్క ఇంత సహజమైన సంపూర్ణమైన సమాధానాన్నివ్వగలవు?

నీలివర్ణాన్ని వేలాడేసుకున్న కొండలు ఆతడి విశాల భుజాలు
అతడు విశ్వ అశ్వారూఢుడు, ఊదావర్ణ మాధుర్య హృదయుడు
ఇవన్నీ, ఇవన్నీ ఇక్కడే ఉన్నా తిలకించే వీక్షకులు కరువైనారు.
దృశ్యం, ద్రష్ట ఇద్దరూ కలిస్తే హృదయాలకు ప్రశస్తమైన
రెక్కలు వచ్చి, నేలలో మరో సగభాగం అతడి
పాదాల కింద పరచుకుంటుంది ఆహ్వానిస్తూ!

✧✧✧✧✧

Hurrahing in Harvest : 1877లో హోప్‌కిన్స్ Priesthood కొరకు చదువుతున్నపుడు St. Beuno, North wales లో వ్రాసిన కవిత. నదిలో చేపలు పట్టే చోటు నుంచి వస్తూ ఓ సాయంకాలంపూట అర్ధగంటసేపు ప్రకృతిలో లీనమైపోగా వ్రాసిన కవితగా Hopikins చెప్పుకున్నాడు. Keats వ్రాసిన Ode to Autumn తో సరిపోల్చదగిన కవిత ఇది. ఇంగ్లీషు సాహిత్యంలో ఈ రెండు కవితలు ఆకురాలు కాలంపై (Autumn) వ్రాయబడిన గొప్ప కవితలు.

4. బిన్‌సే బూరుగు చెట్లు

(Binsey Poplars)
(1879లో నరికివేసారు)

నాకిష్టమైన చెట్లు, వాటి గాలి పంజరాలు
పరిగెత్తే సూర్యుడిని పట్టి పత్రాలలో బందీని చేసేవి
అన్నిటినీ నరికి పడగొట్టారు, పడగొట్టారు, పడగొట్టారు.

క్రమశిక్షణతో కవాతు చేసి నిలబడ్డట్లుండేవి అవి
ఒక్కటంటే ఒక్కదాన్ని కూడా వదల్లేదు.
వాటి తలల నీడలు, క్రీనీడలు
ఈదుతున్నట్లు, పరచుకున్నట్లు

మైదానం పక్కనున్న నదిలో,
గాలిలో విహరిస్తూ, కట్టపై మొక్కలను కదిలించేవి

ఓహ్! మనమేం చేస్తున్నామో మనకే తెలిస్తే
ఎప్పుడు నరుకుతామో, మోపులు కడ్తామో,
ముక్కలు ముక్కలుగా ఆకుపచ్చదనాన్ని
సున్నితమైన హరితారణ్యాన్ని
సన్నగా దుర్బలమైన ఈ సహజ రూపాన్ని

ఆనందించి తరించడానికేగా-ఈ గుండ్రటి కళ్లు,
చిన్న నలక చాలదా కన్నుపోవడానికి, మూసుకుపోడానికీ!

ఎప్పుడు, ఎక్కడ మనం దానిని తెలియకుండానే
నియంత్రించాలనుకుని నిర్మూలిస్తాం!
నరికి ముక్కలు చేసి మోపులుకడ్తాం!

తర్వాత వచ్చే వాళ్లకు ఆ సౌందర్య దర్శనాన్ని పోగొట్టినాము.
పదో, పన్నెండో, పది లేదా పన్నెండు
గొడ్డలి దెబ్బలు మాత్రమే
విచ్ఛేదనం, విధ్వంసం, చక్కటి దృశ్యం సర్వనాశనం,
అద్భుత దృశ్యం, అపురూప దృశ్యం, ఎంత చక్కటిదా దృశ్యం!

✧✧✧✧✧

Binsey Poplars : 1879లో Hopikins ఈ కవితలో Sprung Rhythm (number of accents in a line are counted) ను ప్రయోగించి కవితలో వస్తువుకు తగిన ధ్వనిని సృజించాడు. (మూడవ పంక్తిలో– All felled, felled, all felled) తాను వచ్చే దారిలో ఉన్న Aspen చెట్లను నరికి అద్భుత ప్రకృతి దృశ్యాన్ని లేకుండా చేయడాన్ని నిరసిస్తూ వ్రాసిన కవిత ఇది. Binsey అనేది Oxford parish లో ఓ ప్రాంతం. అక్కడ హోప్‌కిన్స్ మతాధిపతికి సహాయకుడిగా పనిచేసాడు.

గెరార్డ్ మాన్లీ హోప్‌కిన్స్ (Gerard Manley Hopkins 1844-1889) :

ఆంగ్లికన్ల కుటుంబంలో జన్మించి రోమన్ కాథలిక్‌గా మారినందుకు తల్లిదండ్రుల నిరాదరణకు గురై, జీసుట్‌గా (Jesuit) అతి నిరాడంబర జీవితాన్ని గడుపుతూ, తనలోని స్వలింగ సంపర్కాభిలాషను (Homosexual feelings) జయించి, Bipolar disorder – మానసిక వ్యాధితో బాధపడ్తున్నప్పటికీ– కవిత్వంలో Sprung Rhythm లాంటి కొత్త ఒరవడులను, దృశ్య పదబంధాలను సృష్టించినవాడు 'హోప్‌కిన్స్'. తండ్రి కవి, రచయిత, మెరైన్ ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ అధినేత. తాతగారు వైద్యుడు. తల్లి కాథరిన్ వైద్యుడి కుమార్తె. సంగీత, సాహిత్యాలలో అభిలాషగలది. మిగతా బంధువులు కూడా అతడిని ప్రోత్సహించడంతో సంగీతం, చిత్రలేఖనం, కవిత్వంలో ప్రావీణ్యత సంపాదించినాడు. ఆక్స్‌ఫర్డ్‌లో ఉన్నపుడు Robert Bridges తో ఏర్పడిన స్నేహం జీవితాంతం నిలిచింది. Dighy Mackworth Dolben అనే జూనియర్‌తో స్నేహం పరిధుల్ని దాటినా ఆ స్వలింగ సంపర్క భావనలు కాగితాలకే పరిమితమైనాయి. 19 ఏళ్ల చిన్నవయసులోనే Dolben వెల్లాండ్ నదిలో మునిగి చనిపోవడం ఈ ఘట్టానికి ముగింపు పలికింది.

5. ఫెలిక్స్ రాండాల్

(Felix Randal)

అయ్యో! చచ్చిపోయాడా, లోహకారుడు ఫెలిక్స్ రాండాల్!
మొరటుతనం, పెద్ద శరీరాకృతి కలబోసిన రూపాన్ని నేను గమనించేవాడిని
సరైన కారణం చొరబడేంతవరకు దుఃఖిస్తూ, విలపిస్తూ అతడు,
నాలుగు ప్రాణాంతక వ్యాధులు, శరీరాన్ని ఆవహించి కలబడి, తృప్తిపడ్డాయి.

రుగ్మత అతడిని విరగ్గొట్టింది. మొదట అసహనంతో దూషించినా
తైలస్నానం వగైరా అతడిని చేసాయి మృదువుగా
కొద్ది నెలల క్రితం అతడి హృదయం దైవం వేపు చూసింది,
నేనతడిని దివ్య సమాగమపు మధురిమల్ని చవిచూపించినప్పట్నుంచీ
అతడు కలతపెట్టిన దారిని దేవుడు పరిశుద్ధం చేసినాడు.

రోగుల్ని చూసి మనం చలిస్తాము, ఆత్మీయులమౌతాము.
మన మాటలు రక్షణను, స్పర్శ, కన్నీటి దాహాన్ని తీరుస్తుంది.
ఫెలిక్స్! ఓ ఫెలిక్స్ రాండాల్! నీ కన్నీళు నా హృదయాన్ని స్పృశించాయి.

నీ తరం సహచరులలో మొనగాడిగా ఉడుకురక్తం పరవళ్లు తొక్కుతుండగా
ముందే ఆలోచించి పెట్టుకున్నది నీవేనా
ధూమ్రవర్ణపు మహా అశ్వపు కాలిగిట్టలకు కొలిమిలో నాడాలు చేసి?

✧✧✧✧✧

Felix Randall : లాంకాషైర్‌లోని లీ (Leigh)లో Felix Randall ఓ కమ్మరి (Black Smith.

మూడు నెలలపాటు అక్కడి చర్చిలో Hopkins మతాధికారిగా పనిచేసాడు. ఆ సమయంలో వ్రాసిన కవిత ఇది (1880) (Felix=happy (latin) - ఫెలిక్స్ రాండాల్ చనిపోయినప్పుడు ప్రీస్టుగా తనబాధ్యతలను నిర్వహించినాక వ్రాసిన కవిత ఇది.

6. అక్కడ ఎవ్వరూ లేరు

(No Worst, there is none)

అక్కడ ఎవ్వరూ లేరు, అంతకుమించి నాశనమయ్యేది లేదు,
దుఃఖపు మైదానానికావల, కరాళదంష్ట్ర పక్కన గుమికూడిన అరుపు!
రక్షకుడా! ఏదీ నీ రక్షణ?
మేరీమాతా! ఎక్కడ నీ సాంత్వన?
నా కేకలు మార్మోగుతున్నాయి, గుంపు గుమికూడినట్లు
ఒకటే దుఃఖం, మహాబాధ, విశ్వఘోష
పురాతన దాగలి ముఖం మాడ్చుకుని పాట పాడుతున్నట్లు
ఆ తరువాత నిశ్శబ్దం ఎవరో నిష్క్రమించినట్లు-
ఆగ్రహం అరుస్తుంది- 'ఈ తిరుగుళ్లు చాలు, నన్ను పడిపోనీ!
ఈ కథ క్లుప్తంగా ఉండేలా ముగించు'-

ఓ మనసా! మనసు నిండా పర్వతాలు, లోయలు
పడిపోతానేమోనని భయం, ఎంత దిగువకు?
ఏ మనిషి కొలిచాడా అగాధపు లోతుల్ని?
అక్కడెవ్వరూ ఉండరని చులకనా?
ఎంత నిలువు, ఎంత లోతైనా ఈ ఖైదు కొద్దికాలమే అన్న భావనా?
మూర్ఖుడా! అజ్ఞానీ! సుఖం చుట్టూరా సుడిగాలి ఉంటుంది.
జీవనమంతా మరణంలో ముగుస్తుంది.
ప్రతిరోజూ నిద్రలో మరణిస్తుంది.

✧✧✧✧✧

No Worst, there is none : Bipolar disorder - అనే మానసిక వ్యాధి వలన దిగులు, నిరాశలతో బాధపడ్తూ ఐర్లండ్‌లో చర్చిలో విధులను నిర్వహిస్తూన్నపుడు – విధులకు, తనలోని కవికి ఏర్పడిన మానసిక సంఘర్షణలో నలిగి వ్రాసిన కవితలకు 'Terrible Sonnets' అని పేరు పెట్టినాడు.

యూనివర్సిటీ కాలేజి, డబ్లిన్‌లో ప్రొఫెసర్ ఆఫ్ గ్రీక్‌గా నియమితుడైనాక ఆ విధి నిర్వహణలో తాను దేవుడికి దూరమైపోతున్నానని వాపోయినాడు. అనేకసార్లు అస్వస్థతకు లోనైనాడు. 8 జూన్ 1889 నాడు తన 45వ ఏట టైఫాయిడ్ జ్వరంతో కన్ను మూసినాడు.

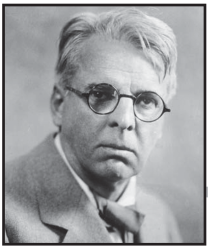

విలియం బట్లర్ ఈట్స్
(William Butler Yeats 1865-1939)

ఇరవై శతాబ్దపు ప్రపంచ సాహిత్యంలో అత్యంత ప్రసిద్ధికెక్కిన విలియం బట్లర్ ఈట్స్ - ఐరిష్, బ్రిటిష్ కవులలో అగ్రగణ్యుడిగా చెప్పబడినాడు. సాహిత్యంలో నోబుల్ ప్రైజు పొందిన తొలి ఐరిష్ కవి ఈట్స్ (1923). రవీంద్రనాథ్ ఠాగోర్ 'గీతాంజలి' కావ్యానికి పరిచయ వాక్యాలు వ్రాసినాడు.

1889లో ఐరిష్ నేషనల్ మూవ్‌మెంట్‌లో ప్రముఖ పాత్ర వహించిన Maud gonne తో పరిచయం కాగా ఇరవై ఏళ్లపాటు ఆమె అతడి జీవితాన్ని ప్రభావితం చేసింది. తనతో వివాహాన్ని నిరాకరించడం వలన కలిగిన ఆశాభంగం ఈట్స్ కవితలలో ప్రధాన వస్తువు కావడం విశేషం. 52 ఏళ్ల వయసులో జార్జినా-హైడి-లీస్‌ను వివాహమాడినాడు. 1920 ప్రాంతంలో ఐరిష్ సెనెట్‌కు ఎన్నికైనాడు.

ఎప్పటికప్పుడు కవిత్వంలో నూతనత్వానికి తపించినవాడు- 'My self I must remake' అని భావించినవాడు, నోబుల్ ప్రైజు వచ్చిన తరువాత కూడ అద్భుతమైన కావ్యాలను (The Tower, The winding stair and other poems) రచించినవాడు. విలియం బట్లర్ ఈట్స్ 1930లో ఫ్రాన్సులో సహజ మరణంతో కన్ను మూసినాడు. అతడి సమాధి ఫలకంపైన వ్రాయబడిన ఈ వాక్యాలు అతడిని సదా గుర్తుకు తెస్తాయి.

Cast a cold eye
on Life, on Death
Horseman, pass by!

1. ఏంగస్ పాట

(The song of wandering aengus)

నా శిరస్సులో శీతాగ్ని జ్వలిస్తున్నపుడు
హేజెల్ అడవిలోకి వేగంగా వెళ్లాను,
నిడుపాటి కొమ్మ నరికి కర్రగా చేసాను.
బలమైన దారానికి బెర్రీని గుచ్చాను.

తెల్లని పురుగులు దట్టంగా ఎగుర్తున్నపుడు,
మిణుగురు పురుగుల్లా తారలు మిణుకు మిణుకుమంటున్నపుడు,
నేనా బెర్రీ పండును ఏటిలో వదిలి
వెండి ట్రౌట్ చేపను పట్టుకోగలిగాను.

దానిని నేలపై రక్షితంగా ఉంచి
నిప్పును రాజేసి ఊదుతూ పోయాను
నేలపై ఏదో కదిలినట్లాయెను.
ఎవరో నా పేరు పిలిచినట్లాయెను.

చక్కనైన ఆడపిల్లగా ఆ చేప మారెను,
ఏపిల్ పూలామె జడలో వేడ్కగా నవ్వెను.
నన్ను పేరుతో పిలుస్తూ పరిగెత్తెనామె,
వెలుగుతున్న గాలిలో కలిసిపోయెనామె!

విశాల మైదానాలు, గిరులు, అరణ్యాలు
అన్నిటినీ గాలిస్తూ వృద్ధుడనైనాను.
ఆమె వెళ్లిన చోటును కనుగొంటానొకనాడు.
ఆమె పెదవులను ముద్దాడి, స్పృశిస్తాను హస్తాలను.

ఆమెతో కలిసి పచ్చికపై నడుస్తూ
చంద్రుడి వెండి ఏపిల్ ఫలాలను,
సూర్యుడి బంగారు ఏపిల్ ఫలాలను,
కాలాంతం వరకూ కోస్తూనే ఉంటాను.

✧✧✧✧✧

డబ్ల్యు.బి. ఈట్స్ (W.B. Yeats 13-6-1865 to 28-1-1939) :

The Song of Wandering Aengus : 1889లో Yeats తొలిసారిగా Maud Gonne ను చూసినాడు. 'ప్రకాశవంతంగా మెరుస్తూ ఏపిల్ పూలు విరిసినట్లు. కిటికీలో ఆమె. ఆమె పక్కన ఏపిల్ పూలు. Maud Gonne బ్రిటిష్ పాలన నుంచి ఐర్లండ్‌ను విముక్తి పోరాటంలో పాల్గొంటున్న ధీరవనిత. తనతో వివాహానికి అంగీకరించకపోవడాన్ని జీవితాంతం తలుస్తూనే ఉన్నాడు ఈట్స్.

The Song of Wandering Aengus 1899 - The Wind Among the Reeds సంకలనంలో ప్రచురింపబడింది.

1890లో ఈట్స్ The Golden dawn అనే Magical order లో సభ్యుడిగా చేరినాడు. అప్పటికే అతడు ఐరిష్ జానపద గాథలు, గ్రీకుల ఇతిహాసాలు, మార్మిక శాస్త్రాలను అధ్యయనం చేసినాడు. ఐరిష్ ఇతిహాసాల్లోని ఒక కథలో నాయకుడు Aengus. ఎల్లప్పుడూ యువకుడిగా, మరణ భయంలేని భవనం, ఆహార పానీయాలకు కొదవ లేని చోట అతడు హాయిగా ఉండేవాడు.

ఏంగస్ ఓ రోజున 'కియర్' (Caer) అనే అందాల కన్యను కలలో చూసి ప్రేమలో పడి, ఆమెకై అన్నిదిక్కులా వెదకినాడు. కియర్ ఒక ఏడాది హంసగా, మరో ఏడాది మానవ కన్యగా ఉంటుంది. ఏంగస్ ఆమె దగ్గరకు వెళ్ళేప్పటికి ఆమె హంస రూపంలో ఉన్నది. ఆమెను పట్టుకోబోయి నీళ్లలో దూకి తానూ హంసగా మారతాడు. ఇద్దరూ హాయిగా హంసలుగా అద్భుతమైన పాటలు పాడుతూ సంవత్సరమయ్యేసరికి యధారూపాల్లోకి వస్తారు.

ఈ కవితలో ఏంగస్ ప్రేమించిన యువతి ట్రౌట్ (Trout) చేప రూపంలో ఉంటుంది. ఎంత వెదకినా ఆమె కనిపించదు. అలా వెదుకుతూనే వృద్ధుడౌతాడు. చివరకు కూడా ఆశావహుడై– I will find out where she has gone, And kiss her lips and take her hands' - అంటాడు. అది ఈ జీవితం కావచ్చు. After life లో కావచ్చు.

2. స్వర్గ వస్త్రాలు

(He wishes for the cloths of Heaven)

వెండి బంగరు వెలుగు దారపు
జరీ అంచుల మెరిసిపోతూ
రాత్రి నలుపు, మసక వెలుతురు, పగటి నీలపు రంగులున్న
స్వర్గలోకపు నగిషీ వస్త్రాలు, నా దగ్గరే ఉండి ఉంటే
పరచియుండెడివాడిని ప్రేయసీ, నీ పాదముల క్రిందనే!
పేదవాడిని చెలీ, నేను!
కలలే నాకున్న కొలది కలిమి!
ఆ కలలనే నేను కలనేత నేసి
పరిచినాను నీ పాదముల కింద!
మెల్లమెల్లగ, సుతిమెత్తగ నడువు సుమ్మా,
నీ ప్రతి అడుగు కింద నా కలలున్నవి తెలుసుకొమ్మా!

✧✧✧✧✧

He wishes for the cloths of Heaven : ఈ అద్భుతమైన ప్రేమకవిత 1899లో ప్రచురింపబడిన The wind among the Reeds లో చోటుచేసుకున్నది. ఈట్స్ తన కవితలలో మూడు ప్రాగ్రూపాలున్న వ్యక్తులను (Archtypes) సృష్టించాడు. వాళ్లు– The Principles of the mind (1) Roberts - మేధావి, (2) Hanrahan - ఆదిమ ప్రేమికుడు, (3) Aedh - దీనస్థితిలో ఉన్నవాడు.

'Aedh' wishes for the cloths of Heaven అని శీర్షిక ఉన్న ఈ కవితకు తరువాతి కాలంలో Aedh కు బదులు 'He' వాడబడింది.

Equilibrium, 84 Charing Cross Road లాంటి సిన్మాలలో, నవలల్లో విరివిగా వాడబడిన కవిత ఇది. దీనికి Richard-B-Evans సంగీతం సమకూర్చి పాటలా మలచినాడు.

3. ఆదాం శాపం

(Adam's Curse)

ఓ వేసవి కాలపు ముగింపు సమయాన
నేనూ అందమైన నీ నెచ్చెలీ, నీవూ ఒకచోట కూర్చున్నాం.
నీవూ నేనూ కవిత్వం గురించి మాట్లాడుకుంటున్నపుడు
నేనన్నాను- 'ఒక వాక్యం వ్రాయడానికి బహుశా గంటలు పట్టవచ్చు'
అది ఒక్క క్షణపు ఆలోచనలా కూడా అనిపించదు,
కుట్టడం, విప్పడం -ఇదంతా వ్యర్థమేనా!

ఎముకలలోని మూలుగను తాకేంత వరకూ కిందకు దిగు,
పోయి వంటగది అరుగును శుభ్రం చేయి,
లేదా రాళ్లు కొట్టు! నిరుపేదలా అన్ని కాలాల్లోనూ శ్రమించు.
మధుర శబ్దాల్ని పలకాలంటే ఇంతకంటే ఎక్కువ కష్టపడాలి
అయినా, లోకరక్షకులుగా చెప్పబడుతున్న
బ్యాంకర్లు, ఉపాధ్యాయులు, మతాధికారుల సందడి ముందు
నీవొక సోమరిపోతులా కనిపిస్తావు.

ఆ తరువాత
ఎవరికోసమైతే ఎందరి హృదయాలు భగ్నమైనాయో
ఆ అందాల యువతి మంద్రస్వరంతో సమాధానమిచ్చింది.
-స్త్రీగా పుట్టడమంటే తెలుసుకోవడం.
ఆ విషయాలను పాఠశాలల్లో బోధించరు-
ఎంతో శ్రమించాలి అందంగా ఉండాలంటే!

నేనన్నాను- 'ఇది ఖచ్చితం. ఆదాం పతనం తర్వాత
ఎటువంటి మంచి పని చేయాలన్నా చెమటోడ్చాల్సిందే!
చాలామంది ప్రేమికులనుకుంటారు.

ప్రేమకు అత్యున్నత వినయం తోడై ఉండాలి.
అంతేకాక, అవసరమున్నా, లేకపోయినా,
నిట్టూర్పులూ, జ్ఞానపు దృక్కులూ, అందమైన పాత పుస్తకాల్లోని
గంభీర వాక్యాలూ, నిరూపణలూ వదుల్తూండాలి.
అయినా ఇప్పుడది మంచి వ్యాపారమయ్యింది.'

ప్రేమ పేరు మీద పెరుగుతున్న నిశ్శబ్దంలో కూర్చున్నాము.
పగటి వెలుతురు నిప్పు కణికల ఆఖరి మెరుపుల్ని చూసాము.
వణుకుతున్న నీలి ఆకుపచ్చ ఆకాశంలో తారాచంద్రుడు,
కాలపు నీటి అలలు ఆటుపోట్లలో పైకెగసీ, పడీ
శుభ్రించబడి, అరిగిపోయిన ముత్యపు చిప్పలా-
దినాలూ, నెలలూ, సంవత్సరాలుగా విరగగొట్టబడిన కాలం.

నీ చెవులకే చెప్పాలనుకున్న నా ఆలోచన
నీవు ఎంతో అందంగా ఉంటావని,
పాత ప్రేమ మార్గంలోనే నేను నిన్ను ప్రేమిస్తున్నానని
అంతా ఆనందంగానే అనిపించింది, కాని,
ఆ బోలు చంద్రుడిలా
అలిసిన హృదయాలతో, మనం పెద్దవాళ్లమయ్యాము.

✧✧✧✧✧

Adam's Curse : తనను తిరస్కరించి మేజర్ జాన్ మాక్‌బ్రైడ్‌తో వివాహానికి సిద్ధపడింది Maud Gonne. ఆ సందర్భంగా ఈ కవిత వ్రాసాడు. 1904లో ప్రచురింపబడిన 'In the Seven Woods'లో ఈ కవిత ఉన్నది.

1889లో ఇరవై మూడేళ్ల Maud Gonne తో పరిచయం, ప్రేమగా మారగా 1891లో వివాహ ప్రస్తావన తెచ్చినాడు. ఆ తరువాత 1899, 1900, 1901 మరో మూడుసార్లు– మొత్తం నాలుగుసార్లు ఆమె తిరస్కరించింది. అయినా ప్రేమ చావలేదు. 1903లో ఆమె మేజర్ జాన్ మాక్‌బ్రైడ్‌ను వివాహమాడింది. 1904లో ఒక కుమారుడు కలిగాక వాళ్లకు సరిపడక 1905లో విడాకులు తీసుకున్నారు. ఈట్స్‌తో స్నేహం కొనసాగింది. 1908లో ఇద్దరూ శారీరకంగా ఏకమైనా, వివాహాన్ని నిరాకరించిందామె. భౌతిక వాంఛలకన్నా మానసిక ప్రేమ గొప్పదని భావించిందామె. 1916లో ఆఖరిసారిగా అతడు Maud Gonne ను పెళ్లి గురించి అడిగినా ఆమె తిరస్కరించింది. 1917లో (20 అక్టోబర్ 1917) ఈట్స్ (51) జార్జీ హైడిలీస్ (25)ల వివాహం జరిగింది. వారికిద్దరు సంతానం– Anne, Michael.

4. కూలేలో అడవి బాతులు

(The Wild Swans at Coole)

ఆకురాలు కాలపు సౌందర్యంతో చెట్లు.
అడవిదారులు ఉన్నాయి పొడిగా.
అక్టోబరు మసకవెలుతురులో
నీరు నిశ్చల ఆకాశాన్ని ప్రతిబింబిస్తున్నది.
అంచులదాకా నిండిన నీటిపై రాళ్లమధ్య
యాభైతొమ్మిది హంసలున్నాయి.

ఇది పంథొమ్మిదవ ఆకురాలు కాలం,
నాకు లెక్కపెట్టడం వచ్చినప్పటి నుంచి,
ఇది ముగిసేప్పటికే నేను గమనించాను.
అవి గుట్టలుగా గుమికూడడం, వలయాలుగా విరుగుతూ
చప్పుడు చేసే రెక్కలతో ఎగిరిపోవడం.

ఆ అద్భుత విహంగాల్ని వీక్షించినప్పటి నుంచి
నా హృదయం బరువెక్కినది.
అంతా మారిపోయింది ఎప్పుడైతే నేను
నా తలకు ఎగువ వాటి రెక్కల ఘంటికా నాదాలను
ఈ సముద్ర తీరాన, ఏ సంధ్యా సమయంలో విన్నానో
అప్పటి నుంచి తేలిక నడకలతో నడుస్తున్నాను.

అయినా అలసిపోకుండా
ప్రేమికుల తర్వాత ప్రేమికులు,
చల్లని స్నేహపూర్వక జలాల్లో కాళ్లాడిస్తూనో,
గాలిలోకి ఎగుర్తూనో అవి....

వాటి హృదయాలు శీతలంగా మారలేదు.
అవెక్కడ సంచరించినా,
ఉద్వేగమో, విజయమో వాటిని తప్పక వరిస్తుంది.

ఇప్పుడవి నిశ్చల జలాలపై తేలియాడుతున్నవి.
మార్మికంగా, మనోహరంగా;
ఏ సరస్సు, లేదా చెరువు ఒడ్డున
ఎటువంటి గూళ్లనవి నిర్మించుకుంటాయో
వీక్షకుల కనులనెంత మురిపిస్తాయో
నేను మేల్కొని చూసే రోజుకు
అవి ఎగిరిపోయాయని గమనిస్తానేమో!

✧✧✧✧✧

The Wild Swans at Coole : చాలామంది కవులు వయసు మీరినాక, అవార్డులు వచ్చినాక తమ కవిత్వంలో పటుత్వాన్ని కోల్పోతారు. ఈట్స్ వీళ్లకు భిన్నుడు. యాభై సంవత్సరాలు దాటినా అతడు వ్రాసిన కవిత్వం మరింత పదునెక్కింది.

1923లో నోబుల్ బహుమతి వచ్చిన తరువాత వ్రాసిన The Tower (1928); The Winding Star (1929) ప్రముఖమైనవి.

The wild swans at Coole (1919) లో ప్రచురింపబడింది. ఈ కవిత వ్రాసేప్పటికి ఈట్స్ వయస్సు 51 ఏళ్లు (1916). Maud Gonne వివాహ ప్రస్తావనను తిరస్కరించింది మరలా. అగస్టా గ్రెగరీ కూలే పార్కు సరస్సులోని హంసలను చూడడానికి ప్రతిరోజూ వెళ్లేవాడు, పదిహేనేళ్లక్రితం. ఈ 15 సంవత్సరాలలో మొదటి ప్రపంచయుద్ధం, ఐరిష్ అంతర్యుద్ధం వచ్చి జీవన పరిస్థితులను అతలాకుతలం చేసాయి. మరల సరస్సులో ఈదుతున్న హంసలు గుర్తుకు రాగానే పుట్టుకొచ్చిందీ కవిత.

5. చెదిరిన స్వప్నాలు

(Broken Dreams)

నీ వెంట్రుకలు తెల్లబడినాయి.
మునుపటిలా నీవు వెళ్తుంటే యువకులు
ఊపిరి బిగబట్టి చూడడం లేదు.
బహుశా ఏ కొంటెవృద్ధుడో ఆశీర్వదించవచ్చు
ఎందుకంటే నీ ప్రార్థన
అతడిని మరణశయ్యపై నుంచి కోలుకునేలా చేసింది గనుక.

నీ ఒక్కరి కోసం- ఎదలోని బాధ తెలుసుకోబడి,
మిగతా అందరికీ ఆ హృదయ బాధ ఇవ్వబడినది.
చిన్నారి బాలిక తరగని సౌందర్య భారాన్ని మోయడం నుంచి-
నీ ఒక్కరి కోసం, స్వర్గం తన విధ్వంస ప్రహారాన్ని నిలుపుదల చేసింది.

నీవు అలా ఒక్కసారి గదిలోకి అడుగుపెట్టగానే
శాంతి ఎల్లెడలా వెల్లివిరుస్తుంది.

నీ సౌందర్యం మన మధ్య వదిలిపెట్టింది
మసక మసక జ్ఞాపకాలు, కేవలం జ్ఞాపకాలు మాత్రమే!
వృద్ధులు మాట్లాడటం ముగిసాక యువకుడంటాడు-
-'ఆ అందాల యువతి గురించి చెప్పగలవా,
మన కవి మొండివాడు, తన ఉద్వేగాన్ని పాటగా మార్చాడు కదా
-ఈసరికి వయస్సు అతడి రక్తాన్ని శీతలపరచే ఉంటుంది'-

మసక మసక జ్ఞాపకాలు, కేవలం జ్ఞాపకాలు మాత్రమే!
అయితే, సమాధిలో అన్నీ, అన్నీ పునరావృతమౌతాయి.
నేను ఖచ్చితంగా ఆమెను చూస్తాను

పక్కకు ఒరిగి ఉన్నపుడో, నిలబడినప్పుడో, నడుస్తున్నపుడో
మూర్తీభవించిన స్త్రీత్వపు తొలి వేకువ సౌందర్యాన్ని
నా యవ్వన నేత్రాల ఉబలాటంతో చూస్తాను.
ఆ నమ్మకం నన్ను ఓ మూర్ఖుడిలా గొణుక్కునేట్టు చేసింది.

నీవు అందరికన్నా ఎంతో అందంగా ఉంటావు
అయినా నీ దేహంలో ఒక లోపమున్నది.
నీ చిన్ని చేతులేమంత అందంగా ఉండవు.
నీవు వేగంగా ఈదుతుంటే
నీ చేతులు మణికట్టును మించి మునుగుతాయి.
ఆ మార్మికమైన రహస్య సరోవరంలో
పవిత్ర న్యాయాన్ని పాటించేవాళ్లు, పరిపూర్ణులు
నడయాడుతుంటారు.
నేను ముద్దాడిన ఆ చిన్ని చేతులలో
మార్పు రానీయకు, మన పాత జ్ఞాపకాలకు గుర్తుగా!

అర్ధరాత్రి ఆఖరి ప్రహారం అంతమైంది.
రోజంతా కూర్చీలో కూర్చుని కూర్చుని
కలనుంచి కలలోకి, వాక్యం నుంచి వాక్యంలోకి
మారుతూనే ఉన్నాను. మిథ్యావాయురూపంతో
గలగల మాట్లాడుతూ, మాట్లాడుతూ....
మసక మసక జ్ఞాపకాలు, కేవలం జ్ఞాపకాలు మాత్రమే!

✧✧✧✧✧

Broken Dreams : ఈస్టర్ 1916లో ఐరిష్ తిరుగుబాటు, జాన్ మాక్‌బ్రైడ్‌కు మరణశిక్ష అమలు జరపబడింది. 1917లో ఈ కవిత ప్రచురింపబడింది. Maud Gonne ఈట్స్‌తో వివాహానికి ఒప్పుకోలేదు. R.F. Foster అభిప్రాయం ప్రకారం ఈట్స్ వివాహ అభ్యర్థనలో ప్రేమలేదు, బాధ్యత మాత్రమే ఉంది. ఆమె తిరస్కరించడం ఇద్దరికీ మేలైందని అంటాడు.

6. రెండో రాకడ

(The second coming)

తడవ తడవకూ విస్తృతమైన వలయాల్లో తిరుగుతూన్న
డేగకు వేటగాడి పిలుపు వినబడదు.
వస్తువులు చెల్లాచెదరవుతాయి. కేంద్రం పట్టు కోల్పోతుంది.
ప్రపంచంలో అరాచకం పెచ్చుమీరుతుంది.
రక్తం కలిసిన అల విరుచుకు పడగా
అమాయకత్వపు వేడుక మునిగిపోతుంది
ఉత్తములు వివేకశూన్యులు కాగా
అధములలో ఉద్వేగాల తీవ్రత నిండిపోతుంది.

ఖచ్చితంగా ఏదో రహస్యం విప్పబడనున్నది.
అతడి రెండోరాకడ దగ్గర్లోనే ఉన్నది
రెండో రాకడ! ఆ మాట అనగానే నా కనుల ముందు
విశ్వభూతపు రూపు ప్రత్యక్షమైనది.

ఏదో ఎడారి సైకత మైదానాల్లో
సింహపు శరీరం, మానవ శిరస్సున్న మహామృగం
సూర్యుని కిరణాల్లా దయలేని, ఖాళీ చూపుతో-
అది నెమ్మదిగా పక్కలు కదిలిస్తూ నడుస్తుంటే
దాని చుట్టుపక్కల ఆగ్రహంతో ఎగుర్తున్న ఎడారి పక్షుల నీడలు.

➠

చీకటి మరల వస్తుంది. కాని నాకు తెలుసు
ఇరవై శతాబ్దాల మొద్దు నిద్రను
పీడకలలోకి మార్చినదో తూగుటుయ్యాల!
మరి, ఏ మొరటు మృగం, దాని సమయం రాగానే
జన్మించడానికి, బెత్లెహాం వేపు పోతున్నదో!

✧✧✧✧✧

The Second Coming : పరస్పర విరుద్ధ శక్తులు చరిత్రను ఎలా మార్చగలవో చెబుతుందీ కవిత. పాత, కొత్త ప్రపంచాల మధ్య సంఘర్షణ; సైన్సు, ప్రజాభిప్రాయాలలో వస్తున్న వేగవంతమైన మార్పులు ప్రళయానికి దారితీస్తాయేమోనన్న అనుమానం ఈ కవితలో అంతర్లీనంగా కనిపిస్తుంది. 1921లో వచ్చిన ఈ కవిత ఎన్నో సంకలనాలలో చోటుచేసుకున్న ప్రముఖ కవిత. దీనిలోని మార్మికత, సంగ్రహరూపం, శీర్షిక అనేక రకాలైన వ్యాఖ్యానాలకు దారి చూపించింది.

7. నా కుమార్తె కోసం ప్రార్థన

(A prayer for my daughter)

మరొక్కసారి తుఫాను ఆవులించింది.
ఊయలలో నా చిన్నారి పాప పొత్తిళ్లలో నిద్రపోతున్నది.
గ్రెగరీ అడవి, బోడికొండ అడ్డుగా ఉన్నాయి కాబట్టిగాని,
లేకుంటే అట్లాంటిక్‌లో పుట్టి పెరిగి
గడ్డివాముల్ని, ఇళ్ల కప్పుల్నీ నేలమట్టం చేసే దానిని ఎవరాపగలరు?
దాదాపు గంటసేపు అటు ఇటూ పచార్లు చేస్తూ
ప్రార్థిస్తూనే ఉన్నాను, నా మనసులో ఉన్న పెనుచీకటి నిజం కాకూడదని,

గంట సేపు అటూ యిటూ పచార్లు చేస్తూ ప్రార్థిస్తూనే ఉన్నాను
బురుజుల మీద వినవస్తున్న తుఫాను గాలి అరుపులు,
వంతెన వంపుల క్రింద, ఎల్మ్‌చెట్లగుండా
వరద నీటిపైన హిస్‌మనే ధ్వనులు,
ఉప్పొంగిన పరధ్యానంలో ఏవో ఊహలు
రాబోయే రోజుల్లో,
సముద్రపు హత్యాసదృశ అమాయకత్వం నుంచి ఆవిర్భవించిన
మహాఢక్కల నాదానికి అనుగుణంగా నృత్యం చేస్తున్నట్లు-

ఆమె అలౌకిక సౌందర్యంచే ఆశీర్వదింపబడును గాక!
ఆ అందం అపరిచితుల కళ్లను చెదరగొట్టేది కాకూడదు.
కేవలం అద్దం ముందు చూసుకునేదీ కావద్దు.
అందంగా ఉంటూ, ఒక లక్ష్యం ఉండి
సహజమైన దయను కోల్పోక,

హృదయాన్ని విప్పి చూసుకునే సాన్నిహిత్యంతో
సరైన దానిని ఎన్నిక చేసుకోవాలి, కాని, స్నేహితులు వద్దు.

జగదేక సుందరి హెలెన్‌కు జీవితం చప్పగా అనిపించింది.
తర్వాత జీవితం ఓ మూర్ఖుడి వల్ల మరిన్ని కష్టాలపాలైనది.
ఆ మహారాణి ఎఫ్రొడైట్ తండ్రిలేని పిల్ల, అంభోనిజ
ఎవర్నైనా చేసుకోవచ్చు, కాని ఆమె భర్త కుంటివాడు హెపాస్టిస్, లోహకారుడు.
బహుశా అందాల యువతులు వాళ్ల ఆహారంలో
ఏవో పిచ్చికూరగాయలు ముక్కలు వేసుకు తింటారేమో!
ఆ రకంగా సమతూకం ఏర్పడుతుంది కాబోలు.

మర్యాద కోసం, ఆమెకు నేర్పి ఉండే వాడిని
హృదయాలు బహుమతిగా లభించవు.
చాలా కష్టపడాలి వాటికోసం
ముఖ్యంగా అంత అందంగా లేనివాళ్లు,
అయినా, అనేకమంది అందం కోసం మూర్ఖులైతే,
కొందరు తెలివిగా మసలుకుంటారు.
పేదవాళ్లు ప్రేమలో పడి, కళ్లు కదిలిస్తూ
తమను ప్రేమిస్తున్నారనుకుని ఆ సంతోష దయారూపం
నుంచి తమ నేత్రాలను మరల్చుకోలేరు.

ఆమె బహుశా ఓ దాగివున్న సౌభాగ్యవంతమైన వృక్షం కావచ్చు
ఆమె ఆలోచనలు కోకిల స్వరాలు కావచ్చు
ఆ మధుర స్వరాల్ని విశ్వవ్యాప్తం చేయడమే ఆమె లక్ష్యం కావచ్చు
ఆనందంలోనే వెంపర్లాట! ఆనందంలోనే పోట్లాట.

లేక ఆమె ఎల్లప్పుడూ ఒకేచోట ఉండే
ఆకుపచ్చని లారెల్ వృక్షంలా జీవించాలనుకుంటున్నదేమో!

నా మనసు, నేను ప్రేమించిన మనసులా
నేను అంగీకరించిన సౌందర్యంలా
సౌభాగ్యవంతమే కాని కొద్దిగా, ఎండిపోయిందిప్పుడు.
ద్వేషంతో ఉక్కిరిబిక్కిరౌతున్నది.
చెడు అవకాశాలలో మంచి దానికోసం వెదుకులాట!
మనసులో ద్వేషం లేకపోతే
గాలి దెబ్బలు ఆకుల్నుంచి పక్షిని విడదీయలేవు.

జ్ఞాని ద్వేషం అధమం,
ఆమె అనుకోనీ, అభిప్రాయాలు చెడ్డవని.
ఉన్నత ధనిక కుటుంబానికి చెందిన లావణ్యవతి ఆమె,
కాని ఆమె అభిప్రాయాలు వేరు, ఆ సంపదల కొమ్ముబూరను
మంచి పనులకు మార్పిడి చేసిన ఆ నిశ్శబ్ద ప్రవృత్తి
కోపపు గాలితో నిండిన పాత కొలిమి తిత్తుల కర్ధమవుతుందా?

అలా ఆలోచిస్తే, ద్వేషం మటుమాయమవుతుంది.
ఆత్మకు అమాయకత్వం తిరిగి లభిస్తుంది.
ఆత్మానందం, ఆత్మతృప్తి, ఆత్మభయం
తన ఇష్టమే స్వర్గేచ్ఛ అయినట్లు
ప్రతివాడూ మొహం చిట్లించుకున్నా,
ప్రతిగాలీ ఊళలు వేసినా,
ప్రతి కొలిమితిత్తీ బద్దలైనా,
ఆమె ఆనందంగానే ఉండవచ్చు.

ఆమె వరుడు ఆమెనో ఇంటికి తీసుకురావచ్చును
అక్కడంతా అలవాటైన, వేడుకలుండవచ్చు
ఎందుకంటే పొగరు, ద్వేషం
రహదారుల్లో రాజ్యమేలుతాయి.
సంతల్లో అమ్మబడేవవే!
ఆచారాల్లో, ఉత్సవాల్లో కాక ఇంకెక్కడ జన్మిస్తాయి.
అమాయకత్వం, అందం?
ధనిక కొమ్ముబూరకు మరోపేరు ఉత్సవం.
విస్తరిస్తున్న లారెల్ వృక్షపు నామమే ఆచారం.

✧✧✧✧✧

A prayer for my daughter : తన కుమార్తె పుట్టిన తరువాత వ్రాసిన ఈ కవితలో నాగరికతా విశృంఖలతతో దెబ్బతిన్న చెట్టూ చేమలు, పక్షులు, సంగీతం అన్నీ మరల కోలుకుని ఒక క్రమపద్ధతి, ప్రేమ, ఆనందం పొంగి పొరలాలని ఆశిస్తాడు.

అక్కడక్కడా తాను Maud Gonne ను ప్రేమించి పొందిన ఆశాభంగాల్ని గుర్తుకు తెచ్చుకుంటాడు.

రబీంద్రనాథ్ టాగోర్ రచించిన (1910) 'గీతాంజలి'కి సెప్టెంబర్ 1912లో ముందుమాట వ్రాయగా 1913లో ప్రచురింపబడింది. 1913లో రవీంద్రనాథ్ టాగోర్‌కు నోబుల్ బహుమతి (సాహిత్యం) లభించింది.

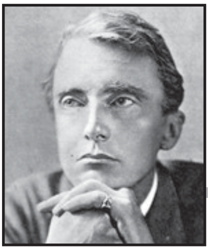

ఎడ్వర్డ్ థామస్
(Edward Thomas 1878-1917)

లండన్‌లో **(3-3-1878)** జన్మించిన ఎడ్వర్డ్ థామస్ ఆక్స్‌ఫర్డ్ విద్యార్థిగా ఉన్నపుడే హెలెన్ నోబుల్‌ను వివాహం చేసుకున్నాడు. ఆమె, ఆమె ముగ్గురు పిల్లలను తన రచనా వ్యాసంగంతో వచ్చే సంపాదనతో పోషించవలసి రావడం, ఆర్థిక అస్థిరత్వం అతడిని అనేకసార్లు డిప్రెషన్‌కు గురిచేసేది.

1912లో రాబర్ట్ ఫ్రాస్ట్‌తో పరిచయం అతడిలో తానూ కవిని కాగలననే నమ్మకాన్ని పెంచింది. **1915**లో బ్రిటిష్ సైన్యంలో చేరినాక ఆర్థిక స్థిరత్వం కలిగినా అర్రాస్ (Arras) యుద్ధంలో **9,** ఏప్రిల్ **1917** ఈస్టర్ సోమవారం నాడు అసువులు బాసినాడు.

యుద్ధకవిగా (War poet) పేరు తెచ్చుకున్న అతడి కవితలలో యుద్ధాన్ని ప్రత్యక్షంగా వర్ణించేవి తక్కువే. సాధారణ భాషలోనే అసాధారణ పద ప్రయోగాలు, సహజ లయ, అంతర్లీనంగా తన జీవితాన్ని ప్రకటించే ప్రకృతి కవిత్వం, తన గురించి ప్రకృతి చెబుతున్నట్లుండే కవితాధోరణి అతడిని గొప్ప కవుల జాబితాలోకి తెచ్చింది. - "And I rose up and knew I was tired and I continued my Journey" -

1. సూచికా స్తంభము

(The sign post)

చీకటి సముద్రం శీతలాన్ని కమ్ముతున్నది
శ్వేతసూర్యుడు లజ్జావదనుడైనాడు.
కొండశిఖరాన, సూచికా స్తంభం దగ్గర,
ఎండిన ఎముకల గూడులా పిచ్చిమొక్కలు
ఎప్పుడూ ఎండిపోని పొడుగాటి గడ్డిపరకలపై తెల్లటి మంచుపూత!
ప్రయాణీకుల ఆనందపు పొగ
హాథోరన్ బెర్రీపళ్లు, హెజెల్ గింజలపై పరచుకున్నది.

స్తంభంపై ఉన్న పేరు చదివాను. ఏ దారిన పోను?
ఒక గొంతు అన్నది- 'ఇరవై ఏళ్ల వయసులో నీకు సందేహమే లేదు.'
మరో గొంతు తిరస్కారంగా పలికింది-
        'పుట్టకుండా ఉంటే బాగుండేదనుకున్నావు నీవు అప్పుడు.'
ఒక హేజెల్ తన పిడికిలి చివరి స్వర్ణ పత్రాన్ని కోల్పోయింది.
మొదటి గొంతు అన్నది- 'ఇదే చోటున అరవై ఏళ్ల వయసులో
ఏమనిపిస్తుందో తెలుసుకోవాలనుకుంటున్నాడు'-
-నీవే చూద్దువు గాని'- అతడు నవ్వాడు.
నేనూ గొంతు కలిపాను.
నీవే చూద్దువు గాని, కాస్త వెనకో ముందో, ఏది ఏమైనా
అది రాక తప్పదు, నోట్లో ఇంత మట్టి పడక తప్పదు.
అన్ని కోరికలూ, దుఃఖాలు అన్నిటికి ఉపశమనం అదే!
స్వర్గంలో ఏదైనా లోపం ఉంటే-
స్వేచ్ఛగా నీక్కావాల్సింది కోరుకో,

నీ కోరిక ఇక్కడైనా, ఎక్కడైనా నాతో మాట్లాడడమే అయితే
ఏ వాతావరణంలోనైనా, భూమిపై,
జనన మరణాలకు మధ్యన ఏ కాలంలోనైనా
పగలైనా, రాత్రైనా, సూర్యుడూ మంచూ, నేల-సముద్రం
వేసవి, ఆకురాలు కాలం, శీతాకాలం, వసంతకాలం
రాజూ, పేదా ఎవరైనా సరే అలా గాలిలో నిలబడి-
-'అవునూ! ఎక్కడికి ఈ ప్రయాణం? ఎక్కడికి?'-

✧✧✧✧✧

ఎడ్వర్డ్ థామస్ (Edward Thomas 3-3-1878 to 9-4-1917) :

The Sign Post : ఎడ్వర్డ్ థామస్ ఆంగ్లో-వెల్ష్ కవి. వ్యాస రచయిత. యుద్ధ కవులలో ఒకడిగా గుర్తించబడినాడు. వారానికి 15 పుస్తకాలు రివ్యూ చేస్తూ విమర్శకుడిగా మంచిపేరు తెచ్చుకున్నాడు. 1913లో The happy go lucky Morgans అనే నవల వ్రాసినాడు. Daily Chronicle - London పత్రికకు పనిచేస్తూ, తన మిత్రుడైన W.H. Davies ను ప్రముఖ కవిగా తీర్చిదిద్దినాడు.

1914 నుంచి కవితా వ్యాసంగం ప్రారంభించి Edward Easterway పేరుతో Steep, East Hampshire అనే కవితా సంకలనాలను ప్రచురించినాడు. అతడి railway station at Adlestrop అనేది పేరుపొందిన కవిత. Robert Frost మంచి స్నేహితుడు. ఫ్రాస్ట్ కవిత 'The Road not taken చదివినాక తానూ యుద్ధంలో చేరి పోరాడాలన్న అభిప్రాయం బలం కాగా జులై 1915లో Artists Rifles లో చేరినాడు. 9 ఏప్రిల్ 1917 – ఈస్టర్ సోమవారం నాడు Arras (France) వద్ద యుద్ధరంగంలో వీర మరణం పొందినాడు. W.H. Davies రచించిన 'Killed in Action' అనే కవిత ఎడ్వర్డ్ థామస్ గురించి వ్రాసినదే.

The Sign Post : ఈ కవితలో ఎడ్వర్డ్ థామస్ జీవనం–మృత్యువు; యవ్వనం–వృద్ధాప్యం; నిర్ణయం–వాయిదా వేయడం వీటిని వ్యాఖ్యానిస్తాడు. విభజింపబడిన ఉద్వేగాలు, ఆశయాలు, లక్ష్యాలు జీవితంలో ఎటువంటి ఒడిదుడుకులను తెచ్చినా, అందరికీ ఉన్న ఒకే సదుపాయం ఈ లోకంలో జీవించే అవకాశం రావడం. Sign Post దగ్గర్నుంచి ఎవరి దారిన వాళ్లు వెళ్లిపోతారు, చివరకు ఎక్కడికి?

2. మార్చి

(March)

ఇప్పుడు నాకు తెలుసు, వసంతకాలం మరల వస్తుందని,
బహుశా రేపు; ఎంత ఆలస్యమైనా ఉన్నది నాకు ఓర్పు.
ఈ రాత్రి గడిస్తే శుభోదయం అవుతుందనీ-

వడగళ్ల వాన గాలుల మంచు మంటలకింకా
నా చెంపలు మండుతూనే ఉన్నాయి.
మంచురాళ్ల దెబ్బలకు తెంపబడిన చేమంతుల రెక్కలు-
వాటికింద వడగళ్లు దాగి ఉన్నాయి.
నేలను, నింగిని సూర్యుడు గొప్ప వెలుగుతో నింపినాడు.
రాళ్లు కురిసిన చోట ఒకింత వెచ్చనైన కోమలత్వం
ఆ మహా శక్తివంతుడైన సూర్యుడు ఆనందబాష్పాలు రాల్చినట్లు-

అయినా, వెచ్చదనానికిప్పటికే ఆలస్యమయ్యింది.
సూర్యాస్తమయం గుట్టలు గుట్టలుగా పశ్చిమాన మంచును పేర్చగా
వాటి మడతల మధ్యలో ఎక్కడో గాలి సమసిపోయింది.
అంతా శీతలమే, అయినా నాకు తెలుసు వసంతకాలం మరల వస్తుందని.
ఇంకా రాలేదంటే, బహుశా, మంచుకొండల్లో చిక్కుకుని ఉంటుంది.

పక్షులకేం తెలుసు? వర్షం, మంచు, మంచువాన, వడగళ్లు
చేమంతుల్లా పక్షులూ నిశ్శబ్దంగా ఉన్నాయి.
వాటికో గంట సమయమున్నది పాట పాడడానికి
కొమ్మల మీద, ద్వారాల మీద, నేలపై కూర్చుని అవి గానం చేస్తాయి.
కూర్చున్న స్థలాలను, శాఖలను మార్చుకుంటూ
అవి పోట్లాడుకుంటాయి, పోట్లాడుకోవాలనుకున్నపుడల్లా!

ఆ సమయానికి అవి ఎంతగా క్రిక్కిరిసిపోతాయంటే
చంద్రుడి ముందు మబ్బులకన్నా ప్రకాశవంతంగా వెలుగుతాయి.
అప్పుడు కేవలం పాటకే సరిపోదా సమయం!
అందుకని, అప్పుడవి రాత్రిని, నిశ్శబ్దాన్ని తొలగదోసి
అరుస్తున్నాయో, పాడుతున్నాయో పట్టించుకోవు.
బొంగురుగానో, తియ్యగానో, తీవ్రంగానో, మంద్రంగానో-

-నాకు మాత్రం మధురంగానే ఉంటుంది.
ఎందుకంటే అవి తప్పు చేయవు.
వాటికి తెల్సిందదే, నాలానే,- పాడినాక, తరువాత కూడా!
రాత్రిని సగం నక్షత్రాలు నింపేంతవరకు,
ఒక్క మబ్బుతునకా లేదు-
ఆ గంటలో పెల్లుబికే గానం
దీర్ఘ నిశ్శబ్దాన్ని అంటుకునేంత వరకూ నాకు కూడా తెలియదు
నిశ్శబ్దం చెబుతోంది- 'వసంతకాలం వస్తున్నది'-
'బహుశా రేపే వస్తున్నది'- అని

✧✧✧✧✧

March : ఈ కవితలో వసంతకాలం, పికిలిపిట్ట గానం వర్ణించబడినాయి. దిగుళ్ల వడగళ్లను, చలిగాడ్పులను అనుభవించిన అతడు రాబోయే వసంతకాలం కొరకు ఆశతో ఎదురుచూడడాన్ని, ఆ మాటలను ప్రకృతి స్వయంగా పలుకుతున్నట్లుండడం ఈ కవితలో మనం గమనిస్తాం.

3. వర్షం తరువాత

(After Rain)

ఒక రాత్రి, ఒక పగలు, ఒక రాత్రి కురిసిన వర్షం
పాలిపోయి ఊపిరి బిగబట్టిన వేకువ వెలుతురు వద్ద ఆగింది.
ఏం జరిగిందా అని సూర్యుడు తొంగి చూస్తున్నాడు.
చెట్లకింద దారికి ఊదారంగు కొత్త అంచు,
మెరుస్తున్న పల్చటి గడ్డి పక్కనే, అందంగా కనిపిస్తున్నది.
హేజెల్, ఇతర వృక్షాల నుంచి రాలిన
నవంబరు ఆకులు మినహా, వానాగాలికి
కొత్తగా ఏ ఎండుటాకూ
మసక నలుపు గడ్డిపై, ఆకుపచ్చ నాచుపై,
మాడిన నారింజ రంగు ఫెర్న్‌పైనా - పడలేదు
బూడిదరంగు యాష్ చెట్టు ఆకులు దారిపై
పరచుకున్నాయి పలుచగా, ఆడుకుంటున్న చిన్ని చేపల్లా!
అసంఖ్యాక శాఖలు ఖాళీగా బోసిపోయి ఉండగా
ఒక క్రాబ్ చెట్టుకు అందంగా కనిపిస్తున్న
పసుపు పచ్చని పన్నెండు ఏపిల్ కాయలు.
లోయలోని ప్రతిచెట్టు కొమ్మకూ లెక్కించలేనన్ని
ఆరుతూ వెలుగుతూన్న
స్ఫటికాలనిస్తూ, అదుగో వర్షం మళ్లీ మొదలయ్యింది.

✧✧✧✧✧

After Rain : వచన రచనలో ఉండే ఏకీకృతమైన విసుగును పారద్రోలడానికి తాను కవిత్వ రచన చేబట్టినట్లు ఎడ్వర్డ్ థామస్ తన స్నేహితురాలైన Eleanor Farjeon కు వ్రాసిన లేఖలో పేర్కొన్నాడు.

4. సౌందర్యం

(Beauty)

ఏమిటి దీని అర్థం? అలిసి, కోపంగా, జబ్బుపడ్డట్టు!
ఏ బతికున్న మగాడూ, స్త్రీ, పిల్లవాడూ నన్ను సంతోషపెట్టలేదు.
అయినా నేను తెగించి నవ్వగలుగుతున్నాను,
ఎందుకంటే నేనిక్కడ కూర్చుని నా సమాధి ఫలకాన్ని బిగిస్తున్నాను గనుక.

'ఇతడిని ఎవరూ ప్రేమించలేదు, ఇతడు ఎవరినీ ప్రేమించలేదు.'

అకస్మాత్తుగా ఈ వింత ఆలోచన నీరసపడింది.
నేను సాయంకాలపు నది వంటివాడిని, గనుక, నాపై
ఏ సూర్యకాంతీ పడలేదు, వెచ్చబరచలేదు, కాని,
అటూ యిటూ వీస్తున్న గాలులు నా ఉపరితలాన్ని
చదునుగా మారుస్తున్నాయి.
నాలో ఒక భాగమైన ఈ హృదయం, సంతోషంగా తేలుతూ
కిటికీలోంచి వెళ్లి,
మంచుతో కప్పబడి, మసక వెలుతురున్న,
ప్రశాంతమైన లోయలోని చెట్టుపై కూర్చున్నది,
ఏదో పోగొట్టుకున్నట్టు
వుల్లంకి పిట్టలా, తిరిగి వచ్చి ఏడ్చే రకం కాదు,
ఒక పావురంలా ఇంటికి ప్రేమగా తిరిగి వస్తుంది.
అక్కడ నాకు విశ్రాంతి లభిస్తుంది,

నాలో ఉండే జీవమేదో మసకగాలిలో ఎగుర్తూ వెళ్తున్నట్లు
అందమో, సౌందర్యమో అదేదో అక్కడే ఉన్నది.

✧✧✧✧✧

Beauty : చుట్టూరా నిరాశా నిస్పృహల చీకటి అలుముకున్న జైలు గదిలాంటి కిటికీలోంచి బయటకు స్వేచ్ఛగా ఎగిరిపోయిన హృదయం నిజమైన అందాన్ని దర్శించగలిగింది.

5. దారి

(The Path)

రహదారి దిగువ ఉన్న అడవిని
ప్రహరీ గోడలా కాపాడ్తూ కరకట్ట.
దాని మీదుగా ఒక చిన్న కాలిబాట.
పిల్లలు ఆడుకుంటూ నునుపై, లోతుగా, వాలుగా ఉండే
లోయవేపు చూస్తుంటారు, బీచ్, యూ చెట్ల కాళ్ల మధ్య నుంచి-
వారి దృష్టికి అడ్డంగా పడిపోయిన ఓ చెట్టు

అక్కడి ఆడా, మగా పెద్దవాళ్లు రహదారిన నడుస్తారు.
ఒడ్డుమీద నుంచి కనిపించే దాని గురించి
పిల్లలు చెప్పేది చాలు వాళ్లకు,

ఆ కాలిదారి వెండి తీగెలా వంగుతూ పోతుంటుంది.
అంచుల వెంబడే పల్చటి నాచు,
చెట్ల వేళ్లను, సున్నపు రాళ్లను
బంగారు, ఆలివ్ రంగు, మరకతపు వర్ణాలతో
దాచడానికి ప్రయత్నించి విఫలమవుతున్నది.
పిల్లలు ధరిస్తారా నాచును, వాళ్లు ఒడ్డును సమతలం చేసారు.
పాదాల ఒత్తిడితో నాచు మధ్యలో వెండి దారిని మెరిపిస్తారు.
ఏడాది తర్వాత ఏడాది ఇలానే జరుగుతుంటుంది,

రహదారి పైన పెద్దవాళ్లు పోతుంటారు.
అక్కడ ఇళ్లుండవు. ఏ పాఠశాల వేపూ ఆ రహదారి పోదు.
పిల్లలు అరుదుగా కనిపిస్తారు.
అడవి దానిపై వాలినట్లు, మింగినట్లు కనిపిస్తుంది.

పెద్దవాళ్లు వెళ్లి స్థిరపడాలనుకున్న
ఏ పురాతన ప్రదేశానికో ఊహానగరానికో
వెళ్లినట్లుంటుంది ఆ కాలి బాట. అయితే,
అకస్మాత్తుగా, అది అడవి చివర అంతమవుతుంది.

✧✧✧✧✧

The Path : మొదటి ప్రపంచయుద్ధ కాలమది. రాబర్ట్ ఫ్రాస్ట్ తన ప్రఖ్యాత 'The Road not taken' కవితను ఎడ్వర్డ్ థామస్‌కు పంపించినాడు. ఆ కవితకు ఆధారం థామస్ మనోభావాలేనన్నాడు. అందుకు సమాధానంలా ఎడ్వర్డ్ థామస్ 'The Path' కవిత వ్రాసినాడు. అతడి కవితలానే ఎడ్వర్డ్ థామస్ జీవన పథం అడవి అంచున ముగిసిపోయింది.

6. అక్టోబరు

(October)

ఆ ఆకుపచ్చని ఎల్మ్ వృక్షం
తన స్వర్ణ శాఖల్నుంచీ ఆకుల్ని ఒక్కటొక్కటిగా
క్రింద ఉన్న గడ్డివేపు రాల్చివేస్తున్నది.
పొట్టిగా ఉండే కొండగడ్డి, తెల్లగా పాలలా ఉండే పుట్టగొడుగులు
హేర్ బిల్, స్కెబియస్, టార్మెంటిల్, బ్లాక్‌బెర్రీ, గోర్స్
మంచులో, ఎండలో తలలు వంచి నమస్కరిస్తాయి.
గాలిలో తేలికగా ప్రయాణిస్తూ పడి ఉన్న 'బిర్చ్' ఆకులను
ఫెర్న్ మొక్కల పైనుంచి వాయు వీచికలు కదిలించి ఎగురవేస్తాయి.
గొస్సామెర్లు వాటిష్టం వచ్చినట్లవి సంచరిస్తుంటాయి.
పక్షులకన్నా బరువైన అడుగులతో ఉడతలు తిరుగుతుంటాయి.

సంవత్సరాంత కాలం మరల తాజాగా వసంతంలా వృద్ధి చెందింది.
చూపులకెంత వేడిగా అనిపిస్తోందో,
స్పర్శ కూడ అంతకంటే చల్లగా ఏమీ లేదు.
భూమి అందంగా ఉన్నట్లు నేను కూడా సంతోషంగా ఉండవచ్చు.
నేలలా నేనూ ఊదా, గులాబీ రంగులలోకి
ఒక దాని తరువాత ఒకటి మారవచ్చు,
హేర్‌బిల్, స్నోడ్రాప్‌ల కాలమిది. 'గోర్స్'కూ సంతోషకాలమే.
ఇది సంతోషం కాదా, ఎవరికి తెలుసు?
ఏదో ఒకరోజున నేనిది మంచిరోజుగా గుర్తు తెచ్చుకుంటాను.
ఈ విషాద మానసిక స్థితి నా మనసును
మరింత నల్లబరచి, మసక పరచకుండును గాక!

✧✧✧✧✧

October : ఆకురాలు కాలం మొదలైంది. ప్రకృతి ఎంతో వైభవంగా మరణాన్ని ఆనందిస్తున్నది. ఏ షరతులూ లేకుండా మృత్యువుకు ప్రకృతి లొంగుబాటు, ఆ తరువాత వసంతకాలం రాక మరల జననాన్ని ఉత్సవంగా జరుపుకోవడం ఈ చక్రం అనంతంగా సాగిపోతూనే ఉన్నది.

7. ఇత్తడి బిళ్ల

(As the team's Head Brass)

గుర్రాల నెత్తిమీద కళ్ల మీద ఉన్న ఇత్తడి బిళ్ల మెరిసినట్లు
ప్రేమికులు అడవిలోకి అదృశ్యమైనారు.
పడిపోయి నేలకు వంగిన ఎల్మ్ చెట్టు కొమ్మల మధ్య కూర్చుని
నేను పసుపు, ఆవచెట్ల చదరం వేపు నాగలి రావడం గమనించాను.

గుర్రాలు నా సమీపంగా వచ్చి పక్కకు తిరిగిన ప్రతిసారీ
రైతు నావేపు ఒరిగి ఏదో చెప్పాలనో, అడగాలనో ప్రయత్నించేవాడు.
వాతావరణం గురించో, యుద్ధం గురించో ననుకుంటాను.
అడవి వేపు తిరిగున్న పొలాన్ని దున్ని
ఇటు తిరిగి నావేపు వస్తున్నపుడు ఇత్తడి బిళ్లలు మెరిసాయి మరోసారి.

మంచు తుఫాను ఆ 'ఎల్మ్' చెట్టును కూల్చివేసింది,
వడ్రంగి పిట్ట రంధ్రం చేసిన చోటున విరగ్గొట్టి.
రైతు అడిగాడు- 'వాళ్లెప్పుడు దానిని తీసుకుపోతారు?'-
-'యుద్ధం ముగిసాక' -అలా మా సంభాషణ మొదలైంది.
పది నిముషాలకో నిముషం మాట్లాడడం
మరో నిముషం మాట్లాడినా విరామం పదినిముషాలే!

'నీవు వెళ్లలేదా?'- 'లేదు, బహుశా నాకిష్టం లేదు'-
'మళ్లీ రాగలిగితే, ఒక చేతిని ఇవ్వగలనేమో,
లేదా కాలుపోవడం నాకిష్టం లేదు.
ఒకవేళ శిరస్సుపోతే? నాకేమీ వద్దు!
ఎంతమంది వెళ్లారిక్కడి నుంచి? చాలామంది!
'చాలామంది పోయారా?' ఆ! ఎక్కువమందే!

పొలంలో ఈ ఏడు రెండు జట్లే పనిచేస్తున్నాయి.
నా స్నేహితుడు చనిపోయాడు. ఫ్రాన్సులో రెండోరోజున!
మార్చి నెలలో, మంచుతుఫాను వచ్చిన రాత్రి.
అతడు ఇక్కడే ఉండి ఉంటే మేమిద్దరం ఆ చెట్టును తొలగించి ఉండేవాళ్లం.

"నేనిక్కడ కూర్చుండి ఉండాల్సింది కాదు.
అంతా వేరుగా ఉండేది, ఇంకో లోకంలో కదా!"
"అంతా మంచిగానే ఉన్నది కాని, ఇంకా బాగుండేది"

అడవిలోకి వెళ్లిన ప్రేమికులు బయటకు వచ్చారప్పుడే.
గుర్రాలు కదిలాయి. నేనాఖరిసారి చూసాను.
తప్పటడుగులు వేస్తున్న గుర్రాలకు, నాగలి కొర్రుకు వెనకగా
మట్టిపెళ్లలు ముక్కలై విరిగిపడడం.

✧✧✧✧✧

As the Team's Head brass : కళ్లకు గంతలు కట్టి, ఇత్తడి కళ్లేలతో గుర్రాలను అదుపు చేస్తూ పొలం దున్నుతున్న రైతు– 1916 ప్రాంతాలలో వ్యవసాయం చెయ్యడం, పల్లెటూరి నివాసం చాలా కష్టనష్టాలతో కూడుకున్న వ్యవహారం. ఈ సన్నివేశాన్ని యుద్ధానికి, జీవితానికి అన్వయిస్తూ ఎంతో అద్భుతంగా ఎడ్వర్డ్ థామస్ వ్రాసిన కవిత ఇది.

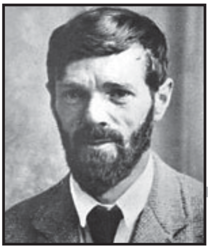

డి.హెచ్. లారెన్స్
(D.H. Lawrence 1885-1930)

డేవిడ్ హెర్‌బెర్ట్ లారెన్స్ తండ్రి బొగ్గుగని కార్మికుడు. లారెన్స్ తొలి నవల Sons and Lovers లో బొగ్గుగని కార్మికుల జీవితాలు అత్యంత సహజంగా వర్ణించబడినాయి. తల్లి ప్రోత్సాహంతో అతడు రచనలపై మక్కువ చూపినాడు. నవలలు, కవిత్వం, నాటకాలు, వ్యాసాలు, విమర్శలు, చిత్రలేఖనం వీటన్నిటిలో ప్రావీణ్యతను కనబరచిన లారెన్స్- నాగరికత మానవుడిలోని మానవత్వాన్ని ఛిద్రం చేయడాన్ని, పారిశ్రామికీకరణ దుష్ఫలితాలను అత్యద్భుతంగా వర్ణించినాడు.

లారెన్స్ కవిత్వంలో యతిప్రాసలకు ప్రాముఖ్యం ఉండదు. ఫ్రీవర్స్ (Free Verse) ను అభిమానించి ఆచరణలో పెట్టినాడు. - 'Free verse has its own nature... It has no finish. It has no satisfying stability.... It is the instant, the quick.' -

దాదాపు 800 కవితలు, పది కథా సంకలనాలు, 8 సంపుటాల లేఖాసాహిత్యం, 16 కవితా సంకలనాలు, 8 నాటకాలు, యాత్రా సాహిత్యం, అనువాదాలు, అనేక పెయింటింగ్సు, 12 నవలలు వ్రాసిన డి.హెచ్. లారెన్స్ తన 45వ ఏట (2 మార్చి 1930) క్షయ (Tuberculosis) వ్యాధితో చనిపోయినాడు.

అతడి నవలలలో Lady Chatterley's lover గొప్ప వివాదాస్పద నవలగా- 1959- Obscene Publications act - కింద విచారింపబడి 1960 నాటికి 'Not guilty' గా ఆమోదించబడినది. 'Art itself doesnot interest me, only the spiritual content' - అన్నది అతడి భావన.

1. బాల్యంలో అపశృతి

(Discord in Childhood)

ఇంటి బయట 'యాష్‌చెట్టు' తన భయంకరమైన కొమ్మలను ఝుళిపిస్తున్నది.
రాత్రి గాలి ఉధృతమైనపుడు కొరడా దెబ్బల్లా శాఖల విసుర్లు.
గాలిని కీచుమంటూ, ఇష్‌మంటూ చీలుస్తూ,
తుఫానులో చిక్కుకున్న నౌక పెట్టే అరుపుల్లా హృదయ విదారకంగా-

ఇంటి లోపల రెండు గొంతులు పుంజుకున్నాయి.
కోపంతో సన్నగా ఈలవేసినట్లు ఆగ్రహజ్వాలలా ఆడగొంతు.
భయంకరమైన చప్పుడుతో కొరడావారు కంపిస్తూ గాయం చేస్తున్నట్లు
మగాడి అరుపు, మొదటి గొంతును నిశ్శబ్ద రక్తంతో ముంచివేసింది.
ఇంటి బయట యాష్‌చెట్టు శబ్దిస్తూనే ఉన్నది.

✧✧✧✧✧

డి. హెచ్. లారెన్స్ (D.H. Lawrence 11-9-1885 to 2-3-1930) :

Discord in Childhood : సెప్టెంబరు 11, 1885లో జన్మించిన లారెన్స్ ఇరవై శతాబ్దపు ప్రముఖ రచయితగా పేరొందినాడు. Lady Chatterley's lover - తో అనేక విమర్శలకు గురైనాడు. అమెరికాలో 1959 వరకు, ఇంగ్లండ్‌లో 1960 వరకు ఆ నవలను బహిష్కరించినారు. అతడి ఇతర రచనలు– Sons and Lovers, Women in Love;- అనేక కథలు, కవితలు, లేఖా సాహిత్యం వ్రాసినాడు. నాగరికత, పారిశ్రామికీకరణ మానవ జీవితంలో తెచ్చిన మార్పులను ఇతడు తన రచనలలో ప్రస్ఫుటీకరించినాడు. అతని అభిప్రాయాలు అతడికి అనేక మంది శత్రువులను తీసుకునిరాగా తనకు తాను ప్రవాసం ('Savage Pilgrimage') పోయినాడు. చనిపోయేప్పటికి బూతు సాహిత్య రచయితగా ముద్రపడిన లారెన్స్, క్రమేపీ ఆ మచ్చ మాసిపోయి The Greatestt Imaginative Writer of our generation గా E.M. Forester చే ప్రశంసింపబడినాడు. డి. హెచ్. లారెన్స్ రచయితే కాక మంచి చిత్రకారుడు కూడా! 45 ఏళ్ల వయసులో లారెన్స్ క్షయవ్యాధితో ఫ్రాన్సులో 2 మార్చి 1930న కన్ను మూసినాడు.

ఇంటిలో తల్లిదండ్రుల పోట్లాటను, బయటి ప్రకృతి భీభత్సంతో పోలుస్తూ, ఇంట్లోకన్నా బయటే తక్కువగా ఉన్న హింస తీవ్రతను ఎనిమిది పంక్తుల పద్యంలో అనితర సాధ్యంగా వర్ణిస్తాడు లారెన్స్.

2. పియానో

(Piano)

మసక వెలుతురులో మంద్రంగా ఓ స్త్రీ నాకోసం పాడుతూ
నన్ను సంవత్సరాల నాటి పురాతన జ్ఞాపకాలలోకి తీసుకువెళ్లింది.
ఓ పిల్లవాడు పియానో దిగువ కూర్చుని, కంపిస్తున్న తీగెలను,
తల్లి పాదాలను తన పాదాలతో మృదువుగా
స్పృశిస్తుంటే ఆమె చిరునవ్వు నవ్వుతూ గానం చేస్తున్నది.

నేనెంత ప్రయత్నించినా, ఆ గానంలోని సాధికారత, మాధురి
నన్ను గతంలోకి లాక్కు వెళ్లగా, నా హృదయం దుఃఖించింది.
ఆ ఆదివారపు సాయంకాలాలు ఇంటి దగ్గర, బయట శీతాకాలం,
పియానో మాకు దారి చూపుతుంటే, లోపల స్త్రోత్రగానం.

ఇప్పుడు, ఆ పెద్ద నల్లని పియానొ గురించి
గుర్తుతెచ్చుకుని ఉద్వేగంతో వ్యాకుల పడాల్సిన అవసరం ఉందా!
బాల్యపు రోజుల సౌందర్యం నామీద ఉన్నది.
నా మగతనం, జ్ఞాపకాల వెల్లువలో, కొట్టుకుపోగా
గతం గురించి చిన్నపిల్లాడిలా ఏడుస్తున్నాను.

✧✧✧✧✧

Piano : లారెన్స్ దృష్టిలో ఆలోచనా శక్తికన్నా ఉద్వేగపు శక్తి అనేక రెట్లు గొప్పది. చిన్నప్పటి జ్ఞాపకాలు, ఊహకూ వాస్తవానికి ఉన్న వైరుధ్యాలు, తేడాలు ఇవి పెద్దైనాక కలిగించే కలకలాన్ని లారెన్స్ తన రచనలో విస్తృతంగా వర్ణిస్తాడు.

3. పాఠశాలలో గొప్ప దినాలు

(The Best of School)

ఎండ పడకుండా తెరలు లాగబడినాయి.
నీటి అడుగున చీకట్లో తేలుతున్నట్లు, గదీ, పిల్లలూ-
తెరలు కదిలినప్పుడల్లా గోడలపై కాంతి అలలు,
సూర్యకిరణాలు గదిలోకి వచ్చే ప్రయత్నాలవి-

నేను, తరగతి తీరంలో ఒంటరిగా కూర్చుని గమనిస్తున్నాను.
వేసవి దుస్తులలో పిల్లలు, వ్రాస్తున్నారు
వారి గుండ్రటి తలల్ని వంచి దీక్షగా.

ఒకరి తర్వాత ఒకరు తలపైకెత్తి
నావేపు చూసినట్లే చూసి
తల నెమ్మదిగా తిప్పుకుంటారు, చూసీ చూడనట్లు.

మరలా అతడు తల ఇటు తిప్పుతాడు
కాస్త సంతోషంతో, తన పనిలోని మజాతో
మరల నానుంచి తల మరలుస్తాడు
తనకేం కావాలో అది లభించాక, ఆనందిస్తాడు.
చాలా మధురమైన సమయమది,
తరగతి గదిలో ఒంటరిగా కూర్చోవడం-

పొద్దెక్కుతున్నకొద్దీ సూర్యకాంతి వెలుగు ఉధృతం కాగా
ప్రవహిస్తున్న మెలకువ తరంగాలను స్పృశించడం
అవి నా నుంచి పిల్లలకు వ్యాపించడం,
వారి వెలుగొందే ఆత్మలు ఈ కొద్ది సమయంలో
ప్రకాశించడం, వావ్!

ఈ ఉదయం, పిల్లల చూపులు
నన్ను స్పృశించడం ఎంతో హాయి నిచ్చింది.
మరుక్షణం వాళ్లు తమ పనుల్లో నిమగ్నమైపోతారు.
వాళ్లు తాము కనిపెట్టిన వాటితో దూసుకుపోతారు,
దొంగిలించి, పారిపోయే పక్షుల్లా!

స్పర్శ తరువాత స్పర్శ నేను అనుభూతి చెందుతున్నాను.
వాళ్ల కళ్లు నాపై పడి కాఠిన్యపు గింజల్ని
చూసి ఇష్టంగా స్వీకరిస్తాయి.

చెట్టును చేరేంత వరకు మెలికలు తిరిగే తీగెమొక్కలా
నెమ్మదిగా, నెమ్మదిగా సాగి,
ఆ తరువాత జీవితాన్ని కొనసాగించినట్లు-
వాళ్లు నన్ను ఆధారంగా భావిస్తారు.

వాళ్లు, తీగెల్లా నన్ను చుట్టుకుని, అతుక్కోవడాన్ని
నేను గమనిస్తున్నాను. నా జీవితాన్ని
ఇతర ఆకులతో కలుపుతారు. నా సమయం
వారి సమయంలో దాగి ఉన్నది. వారి యిష్టాలు
మజాలు, ఆనందాలు, నావి కూడా!

✧✧✧✧✧

The Best of School, The last lesson of the Afternoon : 1908లో ఉపాధ్యాయుడిగా లారెన్స్ Davidson Road School, Croydon లో పనిచేసాడు. పేద పిల్లలు చదువుకునే ఆ పాఠశాలలో యువ అధ్యాపకుడికి అనేక సవాళ్లెదురైనాయి. ఉపాధ్యాయుడి కళ్లతో ఆ పాఠశాల విద్యార్థుల్ని మనం ఈ కవితలలో చూస్తాము.

4. మధ్యాహ్నపు ఆఖరి పాఠం

(Last lesson of the Afternoon)

ఎప్పుడు గంట మోగుతుందో, ఈ అలసట తీరుతుందో?
ఎంతసేపు వీళ్లు మెడకు తాడు కట్టి ఉంచుతారు నా యీ వేటకుక్కలకు?
వాళ్లకిష్టం లేని జ్ఞానపు వేటకు వాళ్లను తీసుకుపోలేను.
వాళ్లను దగ్గరకు చేర్చి, కార్యోన్ముఖుల్ని చేయడం నావల్ల కాదు.

బల్లల మీద పేరుకున్న పుస్తకాల దొంతరలను సహించలేను.
మరకలు పడిన కాగితాలపైని అరవై తిట్లను భరిస్తూ
వాళ్లు నాకప్పగించిన చిరాకు పనిపై పిచ్చిగీతలు గీయలేను.
నాకేదో రోగం వచ్చినట్లున్నది, అయినా ఈ పనివల్ల ఒరిగే మంచి ఏమిటి?
వాళ్లకు గాని, నాకు గాని ఒనగూడే ప్రయోజనమేమిటి?

జీవితపు ఆఖరి ఇంధనాన్ని పోగుచేసి నా ఆత్మపై పడవేసి
నా ఇష్టాల్ని జ్వాలలా వెలిగించి, వాళ్ల నిర్లిప్తతను కాల్చి
వాళ్ల తిట్లను శిక్షగా అనుభవించనా? నేనట్లా చేయను?

నా శక్తిని, ఆత్మను ఈ పనికోసం వృథా చేయబోను.
వాళ్లేం కోల్పోతే నాకేం నష్టం?
నేను చెప్పే చదువు, వాళ్లు నేర్చుకునే దాని విలువ ఏమిటి?
అదంతా ఒకే మురుగుకాల్వలో కొట్టుకుపోతుంది.

నాకేమిటి సంబంధం, వాళ్లు కుక్కను వర్ణిస్తే ఏమిటి?
వర్ణించకపోతే ఏమిటి? ఏమౌతుంది దాని వలన?
మా ఇద్దరికీ అదేమన్నా అత్తగారా?
అయినా, నేను నా శక్తికొద్దీ ఆచారాన్ని పాటించాలి.

నేనట్లా చేయను, చేయబోను. వాళ్లూ అంతే!
నా శక్తిని నాకోసం ఉంచుకుంటాను, వాళ్లు వాళ్లకోసం!
మేమెందుకు గోడకేసి మా తలలు బాదుకోవాలి?
నేనిక్కడే, ఇలానే కూర్చుని గంట మోగడం కోసం ఎదురుచూస్తాను.

✧✧✧✧✧

5. పాము

(Snake)

ఒక పాము నీళ్లు తాగడానికి నీటి మడుగు దగ్గరకు వచ్చింది.
ఆరోజు ఎండ మండిపోతున్నది.
నేను పైజామాలో ఉన్నాను.

పెద్ద కారబ్ చెట్టు వింత వాసన నీడల గుబుర్లోకి
నేను నీటి కడవ తీసుకుని మెట్లు దిగి వచ్చాను.
నేను వేచి ఉంటాను, వేచి ఉండక తప్పదు.
ఎందుకంటే అతడు ముందు వచ్చాడు కనుక.

అతడు ఆ మట్టిగోడలోని నెర్రెనుంచి దిగి వచ్చినాడు
తన గోధుమ పచ్చ పొట్టను ఈడ్చుకుంటూ
నీటి మడుగు రాతి అంచుపైన ఉంచి
తన గొంతును నీటితో తడుపుకుంటున్నాడు.

అక్కడే కుళాయి నుంచి నీరు చుక్కలు చుక్కలుగా-
కాస్త ఖాళీ ప్రదేశం, నిడుపాటి నోటితో తాగుతూ
మృదువుగా, తన సన్నని పొడుగాటి దేహంలోకి, నిశ్శబ్దంగా.

ఎవరో నా నీటి మడుగు వద్ద ముందే ఉన్నారు.
వరుసలో రెండో వ్యక్తిలా నేను నిలబడే ఉన్నాను.

పశువులు తాగినట్లు, అతడు తాగడం ఆపి తలపైకెత్తినాడు.
నావేపు అదోలా చూసి, మరల పశువుల్లానే తాగడం కొనసాగించాడు.
అతడి పెదాల్ని దాటి రెండు చీలికల నాలుక మెరిసింది.
కాసేపు స్థిమితపడినట్లు, తర్వాత ఇంకిన్ని నీళ్లు తాగినాడు.

సిసిలియన్ జులై నెలలో, ఎట్నా పొగలు గక్కుతున్నప్పుడు
నేలలో మరుగుతున్న పేవుల నుంచి వెలువడిన
గోధుమరంగు, బంగరు రంగు మట్టి ప్రవాహంలా అతడు.

చదువుకున్న నా గొంతు నాతో అన్నది
'అతడిని చంపేయ్'
అయితే సిసిలీలో నలుపు, నల్లని పాములు అమాయకత్వానికి గుర్తు
బంగరు రంగువి విష సర్పాలు.

నా లోపలి గొంతు అన్నది. నీవు మగాడివైతే
వెంటనే కర్ర తీసుకో, దాని నడుం విరగగొట్టు, చంపిపారేయ్!

కాని, అతడిని నేను ఇష్టపడినాను.
నాకెంత సంతోషమంటే, అతడు ఇక్కడకు
నిశ్శబ్దంగా వచ్చిన అతిధి, నా మడుగులో నీళ్లు తాగుతున్నాడు.
ఆ తరువాత వెళ్లిపోతాడు ప్రశాంతంగా, తృప్తిగా,
ఎటువంటి కృతజ్ఞతలూ తెలుపకుండానే,
ఆ నేలలో మరుగుతున్న పేవులలోకి.

అది పిరికితనమా, నేనతడిని చంపలేకపోవడం?
అది విపరీత పోకడా, నేనతడితో మాట్లాడాలనుకోవడం?
అది వినయమా, నేనంత గౌరవింపబడినట్లు భావించడం?
నేనెంతో గౌరవింపబడినట్లు భావించాను.

అయినా ఏవో గొంతులు-
'నీవు భయపడి ఉండకపోతే, చంపి ఉండేవాడివి!'-
నిజానికి నేను భయపడ్డాను, చాలా భయపడ్డాను.
అయితే అంతకన్నా ఎక్కువగా గౌరవించబడ్డాను.
అతడు నా ఆతిధ్యాన్ని స్వీకరించడానికి
మార్మిక నేలలోని చీకటి తలుపు తెరుచుకుని వచ్చినందుకు.

అతడు సరిపడా తాగినాడు,
తాగి తల పైకెత్తి, స్వప్నిస్తున్నట్లు, తాగుబోతులా,
తన నల్లటి చీలిక నాలుకను గాలిలో మెరిపించినాడు,
తన పెదాల్ని తుడుచుకుంటున్నట్లుగా.
దేవుడు చూసినట్లు గాలిలో చుట్టూ పరికించి
నెమ్మదిగా తలతిప్పి,
నెమ్మదిగా, చాలా నెమ్మదిగా, దీర్ఘ నిద్రలో, కలలో ఉన్నట్లు
సుతారంగా, నెమ్మదిగా మలుపు తిరిగి
విరిగి పడిపోయిన గోడవేపు పాకడం ప్రారంభించినాడు.

అతడు తన తలను ఆ భయంకరమైన రంధ్రంలోకి జొనిపి
నెమ్మదిగా, తన భుజాల్ని గుంజుకుంటున్నట్లు,
శరీరాన్ని లోపలికి తీసుకుని నెమ్మదిగా పోతుంటే
నాలో ఏదో భీతి. ఓ రకమైన నిరాకరణ,
అతడు అటువంటి భీకర ప్రదేశంలోకి వెళ్తున్నందుకు.
ఆ చీకటిలోకి ధైర్యంగా, ప్రయత్నపూర్వకంగా
పోతున్నందుకు, నెమ్మదిగా శరీరాన్ని మొత్తాన్నీ కూడదీసుకుని
అతడు దాదాపు అదృశ్యమైనాడు.

నేను చుట్టూ చూసాను.
నా చేతిలోని నీటి కడవను నేలపై ఉంచాను.
అక్కడ దొరికిన కొయ్యముక్క నొకదానిని చేత పుచ్చుకుని
నీళ్లు చప్పుడు చేసేలా నీటి మడుగులోకి విసిరికొట్టాను.

అది అతడికి తగల్లేదు. కాని,
అతడి మిగిలిన తోక, శరీరభాగం, గజగజ వణికినట్లు,
అగౌరవమైన వేగంతో
మెరుపులా చిట్లించుకుంటూ అదృశ్యమైనది.

ఆ నల్లటి బిలంలోకి, నేల పెదాల, పగిలిన గోడలోకి
దానివేపు మధ్యాహ్నపు తీవ్ర ఉద్వేగంతో నేను చూస్తూనే ఉన్నాను.

వెనువెంటనే, నేను బాధపడ్డాను.
ఎంత హీనమైన, ఎంత అల్పమైన, ఎంత హేయమైన పని అది!
నన్నూ, నా మానవ తర్ఫీదునూ, చదువునూ తిట్టుకున్నాను.

నాకు అల్బట్రాస్ పక్షి గుర్తుకు వచ్చింది.
అతడు, ఆ పాము తిరిగి వస్తే బాగుండుననిపించింది.
అతడు నాకొక మర్యాదస్తుడైన ప్రభువులా కనిపించాడు.
ప్రవాసంలో ఉన్న రాజులా, భూగర్భ సామ్రాజ్యపు
కిరీటం లేని ప్రభువులా, మరల కిరీటధారుడు కాబోతున్నట్లు.

ఆ విధంగా, నేను ఒక జీవితపు ప్రభువుతో
సదవకాశాన్ని కోల్పోయాను.
నేను ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకోవాల్సిన దొకటుంది.
నా అల్పత్వం.

✧✧✧✧✧

Snake : 1909లో అనేక కవితలు వ్రాసినాడు. 1911లో తొలి నవల The White Peacock విడుదలైంది. 1912లో Frieda Von Richthnofen (ప్రొఫెసర్ ఎర్నెస్ట్ వీక్లీ భార్య)తో ప్రేమలో పడి ఇద్దరూ కలిసి బవేరియాకు ఉడాయించినారు. Sons and Lovers 1913లో వచ్చింది. 1914లో ఇరువురికీ వివాహమైంది. మొదటి ప్రపంచ యుద్ధ సమయంలో వారిరువురిని జర్మన్ గూఢచారులుగా భావించి కార్నవాల్ నుంచి బహిష్కరించారు. 1919లో విదేశాలకు వెళ్లడానికి వారికి అనుమతి లభించింది. 1920 ప్రాంతంలో లారెన్స్ 'Snake' కవిత వ్రాసినాడు. సమాజంలోని ఉన్నత వర్గాలకు ప్రతీకగా 'Snake' ను వర్ణించాడని, మత ప్రాముఖ్యమున్న విషయాలు నిగూఢంగా ఉన్నాయని విమర్శకులు అభిప్రాయపడినారు. అనేక కవితా సంకలనాలలో చోటు చేసుకున్న కవిత ఇది.

6. బవారియన్ నీలిపుష్పాలు

(Bavarian Gentians)

ప్రతి ఒక్కరి ఇంటిలోనూ సెప్టెంబరు నెలలో
సెయింట్ మైఖేల్ పండుగ రోజున, నీలిపుష్పాలుండకపోవచ్చు.

బవారియన్ నీలిపుష్పాలు, నల్లగా పెద్దగా,
పగటివేళను నల్లగా, మరింత నల్లగా చేసేవి
ప్లూటో-పాతాళ ప్రభువు చేతిలోని కాగడా
నీలి పొగల విషాదపు దిగులు పొగల్ని వెదజల్లుతున్నట్లు,
కట్లుకట్టిన, కాగడా నీలి అంధకారాన్ని వెళ్లగక్కుతూ,
చదును చేయబడి మొనదేలి,
శ్వేతదినపు ఒత్తిడికి చదును చేయబడిన చీకటి
అంధకారపు నెగడుపుష్పపు నీలిపొగల వెలుగులా
పాతాళ ప్రభువు ప్లూటో నీలి నలుపు దృక్కుల్లా
'డిస్' పాతాళ గృహపు వసారాలలో నల్లదీపాల ముదురు నీలిమంటల్లా
అంధకారాన్నిస్తూ, నీలిచీకట్లను విరజిమ్ముతుంటే
'డిమాటర్' నేలతల్లి పాలిపోయిన దీపాల వెలుగులో
నన్ను నడిపించును, నాకు దారి చూపును.

తల్లీ! నన్ను నీలిపుష్పాల వేపు నడిపించు,
నాకొక కాగడానివ్వు!-
'ఈ నీలిపుష్పాల పంగల కర్ర కాగడాతో దారి చూపించు,
దిగువ ఉన్న చీకటి, పెను చీకటి మెట్ల మీదకు
ఎక్కడైతే నీలివర్ణం మరింత నీలంగా మార్తుందో అటువేపు,

'పెర్సిఫోని' వెళ్లిన చోటుకు, ఈ సెప్టెంబరు మంచులో
చీకటి, చీకటిలో మేలుకునే అంధకార ప్రదేశానికి,
చీకటి ముడుచుకున్న పెంజీకటిలోకి,
పాతాళ ప్రభువు బారజాపిన చేతుల్లోకి, చిక్కటి విషాదపు చీకట్లలోకి,
అంధకారపు కాగడాల వెలుగుల మధ్యలోకి, వధూవరులపైని చీకటిని తొలగిస్తూ-'

✧✧✧✧✧

Bavarian Gentians : క్షయవ్యాధితో (Tuberculosis) చనిపోవడానికి కొద్దికాలం ముందు వ్రాసిన ఈ కవితలో లారెన్స్ ఆలోచనలు, భావనలు అత్యల్ప పదాలలో అనంత భావాన్ని ఇమిడ్చి చెబుతాయి. జీవన్మరణ రహస్యాలను, మృత్యువులోని శాశ్వత జీవనాన్ని ఆశను తెలిపే ఈ కవిత ఆకురాలు కాలానికి, వేసవి ఆరంభానికి మధ్య ఉండే రోజుల్ని ప్రతీకాత్మకంగా, పురాణ గాధలతో కూర్చి చెబుతుంది.

Notes: 'పెర్సిఫోని' (గ్రీకు– కన్య- The maiden, Kore), దేవేంద్రుడు, జ్యూస్‌కు, పంటలదేవత–భూమాత 'డిమాటర్'కు కుమార్తె. పాతాళలోకపు దేవుడు హేడ్స్ ఆమెను అపహరించి తన లోకానికి తీసుకుపోతాడు. తన కుమార్తె కానరాక దుఃఖిస్తున్న డిమాటర్‌కు అన్నిటినీ గమనించే సూర్యుడు 'హిలియాస్' ఆ విషయాన్ని చెబుతాడు.

భూలోకమంతా నేలతల్లి దుఃఖంతో దుర్భిక్షం కాగా, దేవతల రాజు విజ్ఞప్తితో హేడ్స్ ఆమెను ప్రతి ఏడాదీ కొన్నినెలలు తన వద్ద ఉండేట్లు నిర్ణయించి పంపుతాడు. ఆ కొద్ది నెలలూ భూమిని మంచు ఆవరిస్తుంది. ఇదంతా 'పెర్సిఫోని' పాతాళంలో కాసిని దానిమ్మ గింజలు తిన్నందుకు పరిహారమని జనులు విశ్వసించేవారు.

7. మృత్యునౌక

(The Ship of Death)

1

ఇది ఆకురాలు కాలం, పండ్లు పండి నేలపై పడతాయి.
దీర్ఘప్రయాణం ముగింపుకు వస్తుంది.

పెద్దపెద్ద మంచు బిందువుల్లా ఏపిల్ పళ్లు రాలి
తమ నుంచి తాము పోతూ గాయపరచుకుంటున్నవి.

ఇది పోయేకాలం, తనకు తాను వీడ్కోలు చెప్పాల్సిన కాలం,
పడిపోయి నిష్క్రమణ మార్గాన్ని కనుగొనే కాలం.

2

నీ మృత్యునౌకను నిర్మించుకున్నావా, నీవు?
నిర్మించుకో మృత్యునౌకను, నీకవసరం పడుతుంది తప్పక.
మసక మంచు ఎదురుగా ఉన్నది, ఏపిల్‌పళ్లు
గట్టిపడిన నేలపై పెద్దగా ధ్వని చేస్తూ పడుతున్నాయి.

బూడిద వాసనతో మృత్యుగంధం,
ఆఘ్రాణించడంలేదా నీవు?

గాయపడిన దేహంలో భయపడిన ఆత్మ కుంచించుకుని,
దేహపు రంధ్రాల గుండా వీస్తున్న చలిగాడ్పులకు
నొసలు చిట్లిస్తున్నది.

3

దబ్బనంతో గుచ్చుకుని దేహం నుంచి
ఏ మానవుడైనా నిష్క్రమిస్తున్నాడా?

బాకులు, దబ్బనాలు, బుల్లెట్లు వీటితో
మానవుడు గాయపరచుకుని, జీవన నిష్క్రమణం చేస్తే
అది సరైనదేనా? సరైన నిష్క్రమణమదేనా?

ఖచ్చితంగా కాదు, హత్యో, ఆత్మహత్యో ఎలా
చేయగలదు దేహనిష్క్రమణాన్ని?

4

మనకు తెలిసిన ప్రశాంతత గురించి మాట్లాడుకుందాం
లేక తెలుసుకుందాం, లోతైన, మధురమైన
ప్రశాంతతలో శాంతిగా ఉన్న దృఢ హృదయం గురించి!
మనం ఎలా మన నిష్క్రమణాన్ని నిర్వచిద్దాం?

5

అందుకే మృత్యునౌకను నిర్మించు, ఎందుకంటే
నీవు దీర్ఘ ప్రయాణం చేయాలి, దిగంతాలు చేరుకోడానికి.
మృత్యువులో చావు. పాత కొత్త స్వరూపాల మధ్య నున్న
దీర్ఘ బాధాకరమైన మృత్యువుననుభవించు.
ఇప్పటికే మన దేహాలు పడి, దెబ్బలు తిని, గాయాల పాలైనాయి.
మన ఆత్మలు ఆ క్రూర గాయాల ద్వారాల నుంచి
బొట్లుబొట్లుగా నిష్క్రమిస్తున్నాయి.
ఇప్పటికే అంత్యకాలపు అనంత నిశీధి సముద్రం
మన గాయాల పగుళ్లగుండా ప్రవహిస్తున్నది
వరద ఈ సరికే మనల్ని ముంచెత్తినది.
ఓహ్! నీ మృత్యు నౌకను నిర్మించుకో. నీ చిన్ననావలో
ఇంత ఆహారాన్ని, కేకుల్ని, ద్రాక్షసారాయిని ఉంచు.
విస్మృతిలోని చీకటి ప్రయాణానికి సిద్ధంకా!

6

ముక్కలు ముక్కలుగా దేహం నశిస్తుంది. చీకటివరద ఉధృతమవుతుంటే
పిరికి ఆత్మ కాళ్లకింద మట్టికొట్టుకుపోయింది.
మనం చనిపోతున్నాము, మనం మరణిస్తున్నాము.
అందరం మృతులమౌతున్నాము, మనలోని మృత్యు వరదను
ఆపేదేదీ లేదు. అది త్వరలో ప్రపంచంపై దూకుతుంది,
బాహ్య ప్రపంచం పైకి.

మనం మరణిస్తున్నాము, మనం మరణిస్తున్నాము,
ముక్కలు ముక్కలుగా మన దేహాలు నశిస్తుంటే
జీవశక్తి మనల్ని విడిచి వెళ్లిపోతున్నది.
దట్టమైన చీకటిలో నగ్నంగా తొలగుతున్నాయి,
వరద పైని చిక్కటి వర్షంలో మన ఆత్మలు,
మన జీవన వృక్షపు ఆఖరి శాఖలలోకి తప్పించుకుంటున్నాయి.

7

మనం మరణిస్తున్నాం, మనం మరణిస్తున్నాం,
మనం చెయ్యగలిగిందల్లా మరణించడానికి సిద్ధపడడం,
మృత్యునౌకను నిర్మించుకుని ఆత్మను దీర్ఘప్రయాణానికి తీసుకుపోవడం.

చిన్న నావ,తెడ్లూ, ఆహారం, కొద్ది కూరలూ, గిన్నెలూ
కావాల్సిన వస్తుసామాగ్రీ, సరంజామా
వీడిపోతున్న ఆత్మకు కావాల్సినవన్నీ.

దేహం చనిపోయి, ప్రాణం వెళ్లిపోయినపుడు
చిన్నినౌకను సిద్ధం చేయి. సముద్రంలో ప్రవేశపెట్టు.
బలహీనమైన ఆత్మ, బలహీనమైన ధైర్యపు నౌకలో ఉండనీ!
విశ్వాసపు మందసం, ఆహారపు నిల్వలు, వంట పాత్రలు
వస్త్రాలు, వరదలోని నల్లని వ్యర్థంపై
అంత్యకాలపు జలాలపై,

మృత్యుసముద్రంపై, మనం పోగలిగిన చోటుకు
చీకట్లోకి, మనం నడపలేము, అక్కడ రేవూ లేదు.

అక్కడ ఏ రేవూ లేదు, ఎక్కడికీ పో వీలులేదు.
చిక్కబడ్తున్న చీకటి నల్లబడ్తున్న అంధకారం
మరింత నల్లబడుతూ నిశ్శబ్దంపై కమ్ముకుంటూ,
పుక్కిలించని వరద, చీకటిని కమ్మిన చీకటి.
పైన, కింద, పక్కదారుల్లో అంధకారం...
ఎటూ దారి కనబడని స్థితి...
అదుగో చిన్నినావ, అయ్యో వెళ్లిపోయిందే!
కనిపించలేదు, కనిపించేట్టూ లేదు,
పడవెళ్లిపోయింది! పడవెళ్లిపోయింది, అయినా,
ఇక్కడే ఎక్కడో ఉండి ఉంటుంది,
 శూన్యంలో!

8

ప్రతిదీ వెళ్లిపోయింది, దేహం వెళ్లిపోయింది.
పూర్తిగా, సంపూర్తిగా
పైనున్న చీకటి క్రిందున్నవాటిపై బరువుగా
పడ్తున్నపుడు మధ్యలో చిన్నినౌక
వెళ్లిపోయింది.
పడవెళ్లిపోయింది.

ఇది అంతం. ఇది విస్మృతి.

9

ఇది భ్రమా? లేక పైకి ఎగసి పాలిపోయిన ధూమమా?
ఆగు! ఆగు! అదుగో సూర్యాస్తమయం.
క్రూరమైన సూర్యాస్తమయ సంధ్య, దిగంతాల్లోంచి,
విస్మృతిలోంచి వెలుపలకు వస్తున్నది.

ఆగు! ఆగు! చిన్నిపడవ వెళ్లిపోతున్నది
మృత్యురూపమైన మసకనీటి వరదపై
తేలియాడుతూ పడవెళ్లిపోతున్నది.

ఆగు! ఆగు! అయినప్పటికీ
ఏదో పసుపు పచ్చ వింతకాంతి,
శీతలమైన ఆత్మ, గులాబీ ఎరుపు.

గులాబి ఎరుపుతో, పునఃప్రారంభం.

10

వరద నెమ్మదించింది. అరిగిపోయిన సముద్రపు శంఖంలా
శరీరం వింతగా, అందంగా రూపు మార్చుకున్నది.
చిన్నిపడవ ఇంటికి మరలినది, బెదురుబెదురుగా
ఎరుపు వరదపై ఆగుతూ, పడుతూ, లేస్తూ-
బలహీనమైన ఆత్మ బయటకు వచ్చి
తన ఇంట్లోకి వెళ్లి, హృదయాన్ని శాంతితో నింపుతుంది.

పునఃప్రాప్తించిన శాంతితో హృదయం
విస్మృతితో సమానంగా ఊయలలూగుతుంది.
ఓహ్! నీ మృత్యునౌకను నిర్మించుకో! నీవే నిర్మించుకో!
ఎందుకంటే అది నీకు కావాలి కనుక,
విస్మృతిలోకి, దిగంతాలలోకి ప్రయాణం నీకోసం ఎదురు చూస్తున్నది'-

✧✧✧✧✧

The Ship of Death : మృత్యువును అంగీకరిస్తూ, ఆహ్వానిస్తూ వ్రాసిన కవిత ఇది. 1930లో వ్రాయబడగా 1933లో ప్రచురింపబడింది. 2 మార్చి, 1930 నాడు కన్నుమూసిన డి.హెచ్. లారెన్స్ 1919 నుంచి ప్రవాసిగా తిరుగుతూ వ్రాసిన యాత్రానుభవాలు అతడికి ఎంతో పేరు తెచ్చిపెట్టాయి. The Ship of Death చివరి రోజుల్లో వ్రాసిన కవితలలో ఒకటి. Sons and Lovers, The Rainbow, Women in Love, Lady Chatterley's Lover నవలలు; Odour of Chrysanthemums, The Virgin and the Gypsy; The Rocking Horse Winner అనేక కథలు అతడి రచనలలో ప్రసిద్ధమైనవి.

టి.యస్. ఎలియట్
(T.S. Eliot 1888-1965)

థామస్ స్టియర్న్స్ ఎలియట్ (Thomas Stearns Eliot) 26 సెప్టెంబరు 1888లో సెయింట్ లూయిస్, మిస్సోరీలో జన్మించినాడు. 1914లో ఇంగ్లాండుకు వలస వచ్చి లండన్‌లో స్థిరపడినాడు.

ఈట్స్, ఎలియట్‌లు 20వ శతాబ్దపు మహాకవులుగా గుర్తింపు నందినారు. ఉపాధ్యాయుడిగా, బాంకర్‌గా, కవిగా, విమర్శకుడిగా, Faber and Faber డైరెక్టరుగా పేరు తెచ్చుకున్న ఎలియట్ తొలి కవితలు Preludes, The love song of J. Alfred prufrock - పట్టణ జీవితంలోని లొసుగులు, ఆధ్యాత్మిక రహిత వాతావరణాన్ని ఎత్తి చూపుతాయి. 1922లో అతడు వెలువరించిన The waste land 20వ శతాబ్దపు ఉత్తమ కవిత - దేవునిపై విశ్వాసంలేని బతుకుకు అర్థం లేదు - అని వ్యాఖ్యానిస్తుంది.

9 కవితా సంపుటాలు, 7 నాటకాలు, కథలు, వచన సాహిత్యం, విమర్శనా గ్రంథాలు వ్రాసిన ఎలియట్- No great poem can be reduced to a single meaning' - అన్న భావన కలిగినవాడు.

1948లో నోబుల్ బహుమతి, ఆర్డర్ ఆఫ్ మెరిట్‌లను పొందిన ఎలియట్ 4 జనవరి, 1965 నాడు తన 76వ ఏట కెన్సింగ్‌టన్, లండన్‌లో Emphysema తో కన్నుమూసినాడు. The waste land, The Hollow men, Ash wednesday కవితలు అనేకమంది కవులకు పాఠ్యగ్రంథాల్లా మార్గదర్శకాలైనవి.

1. ప్రారంభాలు

(Preludes)

1

శీతాకాలపు సాయంసమయం ఆరుగంటలు- ఆవేళ
సందుగొందుల్లో దట్టంగా వ్యాపించిన
మసాలా మాంసపు కూర వాసనలతో మత్తెక్కి ఉన్నది.
పొగకమ్మిన దినాంతిమ సమయాలు,
అకస్మాత్తుగా కురిసిన వానజల్లు, గాలికి
తడిచిన ఎండుటాకుల ముక్కలూ,
ఖాళీ ప్రదేశాల్లోని కాగితాలూ, నీ కాళ్లకడ్డం పడ్తాయి.
మూసిన కిటికీ తలుపులపై, పొగగొట్టాలపై
వాన చినుకులు కురిపిస్తున్నాయి మృదంగ ధ్వనులను-
వీధి చివరి మలుపులో గుర్రపు బండి,
పొగలు కక్కుతూ, అడుగులేస్తూ గుర్రం-
అప్పుడు దీపాలు వెలిగాయి.

2

బీరు తేన్పుల వాసనలను వెదజల్లుతూ
ఉదయం స్పృహలోకి వచ్చింది.
నలిగిన రంపపు పొట్టున్న వీధిలో
బురదకాళ్లు ముద్రలు వేస్తూ
తెల్లవారుజాము కాఫీ అంగళ్లవేపు నడుస్తున్నాయి.
మిగతా విచిత్ర వేషాలతో
కాలం కదుల్తుంది.

➠

వేయి గదులున్న భవనంలోని
కిటికీ తెరలను జరుపుతున్న అసంఖ్యాక హస్తాలు
మనసులో మెదుల్తాయి.

3

కప్పుకున్న దుప్పటిని కాలితో తన్ని
వెల్లకిలా పడుకుని నీవు నిరీక్షిస్తుంటావు.
మగత నిద్రలో జోగుతూ, నీ ఆత్మ రూపొందించగా
రాత్రి చూపించిన వేలాది అసంబద్ధ దృశ్యాలను
నెమరువేస్తావు. అవి గది పైకప్పు తెరపై మెరుస్తాయి.
ప్రపంచమంతా మేల్కొన్నాక
గవాక్షపు సందుల్లోంచి వెలుగు దూసుకురాగా
బయట గోతుల దగ్గర పిచ్చుకల గొడవను వింటావు.
నీవు ఊహించిన వీధి దృశ్యాన్ని
వీధి ఎప్పుడూ -అర్థం చేసుకోలేదు.
మంచం అంచున కూర్చుని ఉంటావు,
నీ జుట్టును పాయలుగా మెలి తిప్పుతూనో,
మలిన హస్తాలతో నీ పాదాలను పట్టుకునో!

4

పట్టణం వెనక అదృశ్యమయ్యే ఆకాశంలో
అతడి ఆత్మ సాగదీయబడి ఉన్నది
నాలుగు లేదా, అయిదు లేదా, ఆరు గంటల
సమయమప్పుడు కదిలే కాళ్లతో తొక్కబడినది.
పొగగొట్టాల్లో పుగాకు దట్టిస్తున్న పొట్టివేళ్లతో,
సాయంకాలపు వార్తాపత్రికలతో,
కళ్లకు అలవాటైన కొన్ని పరిచయ దృశ్యాలతో

నల్లబడిన వీధి ఆత్మ
యధా ప్రపంచపు రూపు దాల్చడానికి వేగిరపడ్తున్నది.
ఈ ఊహాదృశ్యాల చుట్టూ అల్లుకున్న భ్రాంతులకు
నేను అతుక్కుపోయాను.
అనంతకాలపు అనంత బాధాకర విషయమేదో
నన్ను అల్లుకున్న భావన.
నీ అరచేతితో నోటిని దాస్తూ, ముసిముసిగా నవ్వు!
ఈ ప్రపంచం పురాతన కాలపు స్త్రీలలా
ఖాళీ ప్రదేశాలలో ఎండుకట్టెలను ఏరుకుంటున్నది.

✧✧✧✧✧

టి.యస్. ఎలియాట్ (T.S. Eliot 26-9-1888 to 4-1-1965) :

Preludes : తాను చూసిన ప్రతి దృశ్యాన్ని కళ్లకు కట్టినట్లు వర్ణించే సామర్థ్యం కలిగినవాడు ఎలియాట్. The waste land అనే దీర్ఘ కవితలో దేవునిపై నమ్మకం లేని జీవితపు నిస్సారపు తత్వాన్ని, నిరర్థకత్వాన్ని అద్భుతంగా కవిత్వీకరించినాడు. ఇరవై శతాబ్దపు అతి గొప్ప ఇంగ్లీషు కవితగా The waste land పేరు తెచ్చుకున్నది. The preludes, The love song of J. Alfred Prufrock కవితలు పట్టణ జీవితంలోని ఆడంబరాన్ని, బోలుతనాన్ని వ్యాఖ్యానిస్తాయి.

1910-11లో వ్రాయబడిన 'Preludes' కేవలం 54 పంక్తులలో కవి యొక్క భావాలను అంతఃస్రవంతి రూపంగా వెలువరిస్తుంది.

2. జె ఆల్ఫ్రెడ్ ప్రుఫ్రాక్ ప్రేమగీతం

(The love song of J. Alfred prufrock)

'ఈ నా జవాబు, ఇక ఎప్పటికీ ఈ లోకంలోకి
తిరిగిరాని వ్యక్తికి చేరుతుందని నేను నమ్మితే,
ఈ జ్వాల ఇకముందుకు కదలకుండా ఇక్కడే నిశ్చలంగా ఉంటుంది.
అయితే, ఆ భూగర్భ ప్రాంతాల్లోంచీ
ఎవరూ జీవించి తిరిగి రాలేదు, నేను విన్నది నిజమే అయితే,
నేను జవాబిస్తున్నాను, ఎటువంటి నిందా భయం లేకుండా.'

-డాంటే - ఇన్ఫెర్నో

సరే, నీవు నేను, వెళ్దాం పద!
ఆకాశాన్నంతా సాయంకాలం పరచుకున్నది,
శస్త్రచికిత్స బల్లమీద ఈథర్‌మత్తులో రోగి ఉన్నట్లు,
పద వెళ్దాం, పలచగా జనం తిరిగే వీధుల్లోకి
ఒక్కరాత్రి కాలక్షేపపు చవకబారు హోటళ్లలోకి
అలజడి చేసే రాత్రుళ్లు గొణుక్కుంటూ నిష్క్రమించినట్లు.
ముత్యపు చిప్పలు రంపపు పొట్టు రెస్టారెంటుల్లోకి పోయినట్లు
ఎంతకు తెగని వాగ్వాదంలాంటి వీధులు
నీలో మెత్తగా ప్రశ్నను రేకెత్తించే చోటులోకి,
ఓహ్! అడగకు! 'ఏమిటిది?' అని.
పద వెళ్తాం! ఆ చోటుకు.
ఆ గదిలోకి స్త్రీలు వస్తూ పోతుంటారు,
మైఖెల్ ఏంజిలో గురించి మాట్లాడుకుంటూ-
కిటికీ తలుపులపై పచ్చని మంచు తన వీపును రుద్దుకుంటున్నది.
కిటికీ అద్దాలపై పచ్చని పొగ తన కండలను రుద్దుతూ
తన నాలుకను సాయంకాలపు మూలల్లోకి జొనుపుతున్నది.

వీధి కాలువలలోని నీళ్లమడుగులపై అడుగులు వేస్తూ
తన వీపుపై చిమ్నీగొట్టపు పొగపడగా భరిస్తున్నది.
పైకప్పు పైనుంచి జారి, చటుక్కున గంతువేసి
అది అక్టోబరు రాత్రిగా గమనించి
మరల ఇంటిలో దూరి ముసుగు పెట్టుకుని నిద్రపోయింది.

నిజానికి ఆ పసుపు పచ్చని పొగకు,
వీధి కిటికీ అద్దాలకు వీపు రుద్దుకునే పొగకు
కాస్త సమయముంటుంది.
ఖచ్చితంగా కాసింత సమయముంటుంది, సమయముంటుంది.
కలవబోయే ముఖాల్ని కలిసేందుకు ముఖాన్ని తయారుచేస్తూ

చావుకు, బతుక్కూ సమయముంటుంది,
హత్యకూ, సృష్టికీ సమయముంటుంది.
అన్ని పనులకూ, నీ పళ్లెంలో
ప్రశ్నను లేవనెత్తి, పడేసే చేతులకూ సమయముంటుంది.
నీకూ సమయముంటుంది, నాకు కూడా.
వందలాది నిర్ణయం తీసుకోలేని విషయాలకూ,
వంద ముందుచూపులకూ, వంద పునర్నిర్ణయాలకూ,
రొట్టె, తేనీరు సేవించడానికి ముందే సమయముంటుంది.

ఆ గదిలోకి స్త్రీలు వస్తూ, పోతుంటారు,
మైఖెల్ ఏంజిలో గురించి మాట్లాడుతూ-
మనం ఆశ్చర్యపోవడానికి కూడా సమయముంటుంది.
'నేను ధైర్యం చేయగలనా? నేను ధైర్యం చేయగలనా?'
వెనక్కి తిరగడానికి, మెట్లు దిగడానికి,
వెంట్రుకల మధ్యలో బట్టతల ఏర్పడడానికి-
(వాళ్లంటారు- 'అతడి వెంట్రుకలు పలచగా అవుతున్నాయి'-)

నా ఉదయపు కోటు, కాలరు చుబుకానికి అంటుకున్నాయి.
నా ప్రశస్తమైన 'టై' చిన్ని గుండుసూదితో నొక్కబడి ఉన్నది.
(వాళ్లంటారు- ఎందుకని అతడి కాళ్లూ చేతులూ సన్నబడ్డాయి?)
నేను ఈ విశ్వాన్ని కలత చెందించగలనా?
ఒక్క నిముషం చాలు,
నిర్ణయాలకు, పునఃసమీక్షలకూ, వ్యతిరేక నిర్ణయాలకూ-

నాకివన్నీ తెలుసు, ఇప్పటికీ, అన్నీ తెలుసు.
సాయంకాలాలు, ఉదయాలూ, మధ్యాహ్నాలూ
నా జీవితాన్ని కాఫీ చెంచాలతో కొలిచాను.
దూరపు గదిలో మృత్యువులో పడుతూ,
నెమ్మదిస్తున్న స్వరాలనూ వింటున్నాను.

మరి, నేనేమని తలుచుకోను?

నాకు కళ్ల గురించి తెలుసు, ఇప్పటికే, అన్నీ తెలుసు
కళ్లు నిన్ను ఒక నిర్దిష్ట సిద్ధాంతానికి బందీ చేస్తాయి.
ఒక గుండు సూదికి బంధించబడి ఉన్నపుడు,
గోడకు కొట్టబడి వేలాడుతూ కొట్టుకుంటున్నపుడు,
నేనెలా మొదలుపెట్టను నా మార్గాల, చివరి రోజుల
అంతిమ ఘడియలను ఉమ్మి పారవేయడాన్ని?
మరి నేనేమని తలుచుకోను?

నాకు చేతుల గురించి తెలుసు, ఇప్పటికే, అన్నీ తెలుసు.
చేతులకు గాజులు, కంకణాలున్నవి, తెల్లగా ఖాళీగా ఉన్నవీ-
(దీపపు కాంతిలో, లేత గోధుమరంగులో ఉన్నవీ)

దుస్తులనుంచీ వచ్చే సువాసనా
నన్నిలా అడ్డదారి తొక్కిస్తున్నది?

టేబుల్ పక్కనే ఉండే చేతులు,
షాల్‌ను కప్పుకున్న చేతులు
వీటిని తలచుకోనా? మరి, ఎలా మొదలెట్టను?

నేను చెప్పనా, నేను సాయంకాలం ఇరుకు వీధులలో నడుస్తూ
కిటికీలకు ఆనుకుని పుగాకు పొగను,
చిలుము గొట్టాల నుంచి పీలుస్తున్న వృద్ధులను చూసానని!

నేను నిశ్శబ్దపు సముద్రాలను కోసుకుంటూ వెళ్లే
రెండు గరుకు గోళ్లనైతే బాగుండును.

పొడుగాటి వేళ్లతో సవరించబడి
మధ్యాహ్నం, సాయంకాలం ప్రశాంతంగా నిద్రిస్తాయి,
అలసిపోయి... గాఢనిద్ర... లేదా అటు ఇటూ తిరుగుతాయి.
నేలమీద కాళ్లు బారజాపి పడుకుంటాయి, నీ, నా, పక్కన.
తేనీరు, కేకులు, శీతల పదార్థాలు అయిపోయినాక,
ఈ క్షణాన్ని సంక్షోభ స్థితిలో పడవేసే శక్తి ఉన్నదా నాకు?
దుఃఖిస్తూ, ఉపవాసముంటూ, దుఃఖిస్తూ, ప్రార్థిస్తూ
(నా తల బట్టతల అవుతున్నదానిని) పళ్లెంలో ఉంచడాన్ని
చూసినా, నేను ప్రవక్తను కాను. నాలో అంత విషయమూ లేదు.
నాకు నా గొప్పతనపు క్షణాలు మెరిసి అదృశ్యమవడం తెలుసు.
శాశ్వతత్వపు భటుడు నా కోటును తీసుకుని,
ఎగతాళిగా నవ్వడం నేను చూసాను.
ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే, భయపడ్డాను.

అయినా అది విలువైనదే,
తేనీటి కప్పులు, మార్మలేడ్, టీ, పింగాణీ పాత్రలు
మధ్యమధ్యలో నీ, నా గురించి మాటలు
అది ఇంకా విలువను పొందేది,

ఈ విషయాన్ని చిరునవ్వుతో అంగీకరిస్తే,
ఈ విశ్వాన్ని చిన్నబంతిగా నలిపేస్తే,
నలిపేసి ఒక ప్రశ్నవేపు దొర్లిస్తూ-

'నేను లాజరస్‌ను, మృతుల నుంచి లేచివచ్చాను.
మీకందరికీ చెబుదామని వచ్చాను. అంతా మొత్తం'-
ఒకామె, తలకు దిండు పెట్టుకుని అంటుంది-
-'నేనన్నది అది కాదు. అది అసలే కాదు.'-

అదింకా విలువగలది అయ్యేది-
సూర్యాస్తమయాలూ, వీధులూ, ఇంటి ముంగిటి తోటలూ
నవలలూ, తేనీటి విందులూ, ఆ తరువాత
నేలమీద పారాడే దుస్తులూ, అంగీలూ- ఆ తరువాత.
ఇవీ... ఇంకా ఎన్నో...
నేను అనుకున్నది మాటల్లో వర్ణించడం సాధ్యం కాదు.
ఏదో మాయాదీపం తెరపై విరజిమ్మిన కాంతి వర్ణాల్లా
ఇంకా విలువైనదై ఉండేది
దిండునో, దుప్పటినో కప్పుకుని
కిటికీ వేపు తిరిగి- అనడం-
-నేనన్న దాన్నికర్థం అదికాదు. అది అసలే కాదు'

కాదు, నేను హామ్లెట్ యువరాజును కాదు.
అలా అవ్వాలని అనుకోవడం లేదు.
ఒక అభివృద్ధిని కాంక్షిస్తే, ఒకటో రెండో దృశ్యాల్ని ప్రారంభించు.
యువరాజుకు సలహాయివ్వు, సందేహపడకు. తేలికే!
కాస్త విభిన్నంగా ఉన్నా, సంతోషమే ఉపయోగపడితే!
వినయంగా, జాగ్రత్తగా, దోషరహితంగా,
ప్రఫుల్ల వాక్యంగా, కాకపోతే కాస్త వంపుగా,
అప్పుడప్పుడూ, కాస్త అసంబద్ధంగా,
దాదాపుగా, అన్ని కాలాల్లోనూ... మూర్ఖుడిగా-

వృద్ధుడినైపోయాను, వృద్ధుడినైపోయాను.
మడతబెట్టిన అడుగు పొడుగు లాగూలను తొడుక్కుంటాను.
నా వెనక ఉన్న జుట్టును కోల్పోనా? పీచ్‌ను తినగలనా?
తెల్లటి అంగీని తొడుక్కుంటాను, బీచ్‌లో నడుస్తాను.
మెర్‌మెయిడ్సు ఒకరితో ఒకరు మాట్లాడుకొనడం వింటున్నాను.

నాకోసం వాళ్లు పాడతారని నేననుకోను.
వాళ్లు సముద్రపు తరగలపై ఈదుతూ
గాలికి తెల్లగా నల్లగా కదుల్తున్న తరంగాల పలితకేశాలను దువ్వుతున్నారు.
మేము సముద్రపు లోపలి గదుల్లో తిరుగుతుంటే
ఎరుపు గోధుమవర్ణాల సముద్రపు నాచుమొక్కల కిరీటాలను
సముద్రపు కన్యలు మాకు అలంకరించారు.
మానవ స్వరాలు మమ్మల్ని మేల్కొల్పేవరకు, మేము మునిగే ఉంటాం!

✧✧✧✧✧

The love song of J. Alfred Prufrock : 1910–11లో వ్రాయబడినా 1915లో ప్రచురించబడిన ఈ కవిత నవీన నాగరిక మానవుడి దెబ్బతిన్న మానసిక స్థితిని వర్ణిస్తుంది. ఎక్కువగా చదువుకుని, బాగా మాట్లాడగలిగినవాడై యుండి, ఉద్వేగాలతో ఉడికిబోతున్న వ్యక్తి ప్రుఫ్రాక్. ఈ కవిత ఏకాంకిక, దీర్ఘ ప్రసంగంలా ఉన్నా, ఈ నాటకీయ ప్రదర్శనలో ప్రేక్షకులుండరు. అతని సంభాషణ తన అంతరంగంతో, ఒంటరితనంతో.

ఎలియాట్‌పై ఫ్రెంచి సింబాలిస్టుల (Mallarme, Rimbaud, Baudelaire) ప్రభావాన్ని ఈ కవిత వెల్లడిస్తుంది. Preludes, The love song of J.A. Alfred Prufrock లు ఎలియాట్ తరువాతి రచనలకు Prelude లా కానవస్తాయి.

3. మాగీల ప్రయాణం

(Journey of the Magi)

శీతాకాల ప్రయాణం, నానా తిప్పలు పడాలి,
దూరాభారం, అననుకూలం -ఈ చలికాలపు పయనం.
కష్టతరమైన దారులు, వాతావరణపు తీరులు
-ఈ శీతాకాలం తీవ్రమైనదీ సమయం'

ఒంటెలు కూడా అరుస్తున్నాయి. కాళ్లు అలిసి, ఎదురు తిరుగుతున్నాయి.
కరుగుతున్న మంచులో కదలకుండా పడుకున్నాయి.
ఒకప్పుడు మేం కొండలపైని వేసవి కాలపు భవనాలను, ఆవరణలను
షర్బత్ అందిస్తున్న ఆడపిల్లలను చూసి విసుక్కునేవాళ్లం.
ఒంటెలు నడిపేవాళ్లు తిట్టుకుంటూ, గొణుక్కుంటూ
మధువు, మగువల కోసం మమ్మల్ని వదిలి పారిపోయేవాళ్లు.
రాత్రి నెగళ్లు ఆరిపోయేవి, ఉండటానికి ఆశ్రయముండేది కాదు.
నగరాలు తరిమేసేవి, పట్టణాలు పట్టించుకునేవి కాదు,
గ్రామాలు మురికిగా ఉండి, పైపెచ్చు ఎక్కువ వసూలు చేసేవి.
అటువంటి కాలాన్నీ అవలీలగా భరించాము.
అందుకనే రాత్రిపూట ప్రయాణం,
అంచెలంచెలుగా నిద్ర,
ఏవో గొంతులు మా చెవుల్లో పాడేవి-
-'ఇదంతా మాయ! ఇదంతా భ్రమ'- అంటూ

ఒకరోజున, తెల్లవారుజాము కాకమునుపే,
ఒక లోయ దగ్గరకు చేరుకున్నాము.
మంచు అంచుకు దిగువ, తడిగా,
మొక్కల హరితపు సువాసన.
పరిగెడ్తున్న ఏరు, చీకటిని చిదుముతున్న నీటి యంత్రం.
దూరంగా నింగిలోకి చూస్తున్న మూడు చెట్లు.
మైదానంలో పరిగెడ్తున్న తెల్లగుర్రం-

దగ్గర్లోనే ద్రాక్షతీగెల పందిరి ఉన్న మధుశాల.
తెరిచిన తలుపు వద్ద ఆరుచేతులు వెండి నాణేలతో-
కాళ్లకింద నలుగుతున్న ద్రాక్షపళ్ల తొక్కలు.
అక్కడ మాకేమీ సమాచారం దొరకలేదు.
సాయంకాలానికల్లా మేము ఆ ప్రదేశానికి వచ్చినాము.
అది ఫరవాలేదు.

నాకు గుర్తున్నంత వరకూ, ఇది జరిగి చానాళ్లయ్యింది.
నేను మరలా వెళ్తాను, ఉండడానికి.
ఉండడానికేనా మరలా వచ్చేది?
మేము వెళ్లింది జననానికా? మరణానికా!
సందేహం లేదు అది జననమే.
నేను జనన మరణాల్ని చూసినవాడినే!
కాని, వాటిలో ఏదో తేడా; పుట్టుక కష్టతరమైనది.
మాకు కష్టాల్ని, బాధల్ని తెచ్చింది. మృత్యువులానే,
మన మృత్యువులా
మేము మా ఇళ్లకు తిరిగి వెళ్లాము. కాని,
ఈ సామ్రాజ్యాలు అప్పటి నుంచి ప్రశాంతంగా లేవు
వాళ్ల దేవుళ్లకు హత్తుకుని ఉన్నారు జనాలు.
మాకు మరో మృత్యువు వచ్చినా సంతోషిస్తాము.

✧✧✧✧✧

Journey of the Magi : ముగ్గురు మాగీ (Magi) ల ప్రయాణం బెత్లెహాంలో ఉన్న జగత్ శిశువును దర్శించేందుకు కాగా, ఎలియాట్ ఆంగ్లికన్‌గా మారడం, ఆ ప్రయాణం అంతర్లీనంగా ఉన్న కథావస్తువు.

సువార్త (Gospel) ప్రకారం Balthozar - ఛాల్డియారాజు; Gaspor –ఇథియోపియా రాజు; Melchoir-న్యుబియా రాజు – వీళ్లు ముగ్గురూ మంత్రశక్తులు కలిగినవారు. బెత్లెహాములో పసిబాలుడైన క్రీస్తును దర్శించి బంగారము, గుగ్గిలము, అగరు ధూపద్రవ్యాలను కానుకలుగా సమర్పిస్తారు. ఈ కవిత– మాగీల ప్రయాణం, ఎలియాట్ ప్రయాణం, లేదా పరమాత్మను అన్వేషిస్తూ సాగే ఆధ్యాత్మిక ప్రయాణాన్ని ప్రతీకాత్మకంగా చెబుతుంది.

4. మారినా

(Marina)

-"ఏ చోటిది? ఏ ప్రాంతం?
ప్రపంచంలో ఏమూల దాగున్నదీ దేశం?"-
- హెర్క్యులస్ కోపం - సెనెకా

ఏ సముద్రాలు ఏ తీరాలు ఏ నల్లని కొండలు
ఏ ద్వీపాలు పడవకు తగులుతున్నవే జలాలు?
శంకు వృక్ష సుగంధాలు, మంచుపొరల గుండా
ప్రవహిస్తున్న పికిలిపిట్ట పాటలు
ఇవే చిత్తరువును గుర్తుకు తెస్తున్నాయి
ఓ నా కూతురా!

భయంకర శునకపు కోరలకు పదునుపెడ్తున్నదెవరు
పాలపిట్ట (హమ్మింగ్ బర్డ్) కాంతులతో ప్రకాశిస్తున్నదెవరు-మృత్యువా?
సంతృప్తి సదనంలో కూర్చున్నదెవరు - మృత్యువా?
జంతువుల ఆనందాన్ని పంచుకున్నదెవరు - మృత్యువా?

ఇవన్నీ సరిపోనట్లు, గాలితో కుంచింపబడి,
శంకు వృక్షపు ఊపిరి, మంచు కప్పిన అడవి పాట,
ఈ చోటున కరుణతో కరిగిపోయినవి.

మసక మసకగా అగుపిస్తున్న ఈ వదనమెవరిది?
ఎవరిదీ నాడి ఇంత బలహీనమై తాకుతున్నది?
తారల కన్నా దూరంగా, కంటికన్నా దగ్గరగా
ఇవ్వబడినదా? అద్దెకు తీసుకోబడినదా?

ఆకులకు, హడావుడిగా పోతున్న పాదాలకు మధ్య
గుసగుసల సంభాషణ, మందహాసపు సవ్వడి,
జలాలన్నీ కలిసే చోట నిద్రకుపక్రమిస్తున్నది.

పడవ ముక్కుదూలం మంచు ధాటికి ఛిద్రమై
పైన వేసిన రంగు వేడికి పగుళ్లు చూపినది.
నేను చేసినదే, మరచిపోయాను

మరల గుర్తుకు వస్తున్నది.
తెడ్లు బలహీనమైనవి, కాన్వాస్ వస్త్రం కుళ్లిపోతున్నది.
ఒక జూన్‌కు మరో సెప్టెంబరుకూ మధ్య
ఏదో తెలియని, సగం చేతనావస్థ, ఏదో తెలియని,
నాది, నేను చేసినది.
ఈ పడవ అడుగు పలకల మధ్య రంధ్రాల నుంచి నీరు ఉబుకుతున్నది.
చెక్కలను గట్టిగా బిగించాల్సి ఉన్నది.

ఈ రూపం, ఈ ముఖం, ఈ జీవితం
నా కాలం దాటినాక ఉండే విశ్వపు కాలంలో బతకాలని,
ఈ జీవితం నుంచి నా జీవితాన్ని విరమణ చేయనీ,
అగమ్యమై, అనుచ్ఛారణా స్థలానికే నా ఈ సంభాషణ.
ఈ మెలకువ, పెదాలు విడివడి, ఆశ, కొత్త పడవలకై.

ఏ సముద్రాలు, ఏ తీరాలు, ఏ నల్లని పర్వత ద్వీపాలు
నా కొయ్యదుంగల కోసం.
మంచు పొరల గుండా పికిలిపిట్ట పిలుస్తున్నది,
నా కూతురు!

✧✧✧✧✧

Marina : అడవి పికిలిపిట్ట (Wood Thrush) ఈశాన్య అమెరికాలో విరివిగా కనిపిస్తుంది. ఆ పిట్ట అరుపు స్పష్టంగా, మధురంగా ఉంటుంది. ఈ కవితలో ఒక వయసు మీరిన వ్యక్తి గడచిన తన జీవితాన్ని గుర్తు తెచ్చుకుంటూ తన కుమార్తెపై తనకున్న ప్రేమను వెల్లడిస్తాడు– 'జీవితమంటే లాభార్జనగా ఆలోచించరాదు. జీవితంలో ఇంకా ముఖ్యమైన సంగతులెన్నో ఉన్నాయి. వాటికి ప్రయత్నించాలి'– అనుకుంటాడు.

1927లో ఎలియాట్ బ్రిటిష్ పౌరుడిగా, ఆంగ్లికన్‌గా మారినాడు. నవీన నాగరికతలోని క్లిష్టమైన మార్పులను గమనిస్తూ వాటిని తన కవిత్వంలోకి తెచ్చినవాడిగా 20వ శతాబ్దపు ముఖ్య కవులలో ఒకడిగా ఎలియాట్ గుర్తింపబడినాడు. Prufrock, The waste land, Ash Wednesday, Four Quartets కవితలు, Muder in the cathedral, The family reunion వంటి నాటకాలు అతడికి పేరు తీసుకువచ్చాయి. 1948లో సాహిత్యంలో నోబుల్ బహుమతి లభించింది.

అనేక సంవత్సరాలుగా శ్వాసకోశ సంబంధమైన వ్యాధులతో (Chronic Bronchitis, Emphysema due to Heavy smoking) బాధపడ్తున్న Eliot లండన్‌లోని Kensington లోని తన నివాస గృహంలో 4 జనవరి 1965 నాడు కన్ను మూసినాడు.

విల్‌ఫ్రెడ్ ఓవెన్
(Wilfred Owen 1893-1918)

విల్‌ఫ్రెడ్ ఎడ్వర్డ్ సాల్టర్ ఓవెన్ (Wilfred Edward Salter Owen) 18 మార్చి 1893న షార్ప్‌షైర్, ఇంగ్లండ్‌లో జన్మించాడు. ఇంగ్లీషు కవి, సైనికుడు, తొలి ప్రపంచ యుద్ధపు కవులలో అగ్రగణ్యుడు. 1911లో మతాధికారికి సహాయకుడిగా పనిచేసినాడు. 1913లో జబ్బుపడి కోలుకున్నాక 1915లో Artist's Rifles సైనికుడిగా చేరినాడు. Somme battle లో Shell Shock కు గురై మిలిటరీ హాస్పిటల్‌లో కోలుకుంటున్నపుడు అతడికి Siegfried Sassoon తో పరిచయం ఏర్పడింది. అక్టోబర్ 1918లో మిలిటరీ క్రాస్ (MC) అవార్డు నందుకున్నాడు. 4 నవంబరు 1918 నాడు (యుద్ధం ముగియడానికి వారం ముందు) మెషిన్‌గన్ కాల్పులలో చనిపోయినాడు.

11 నవంబర్ 1985 నాడు పదహారుమంది యుద్ధకవులకు స్మృతి చిహ్నాన్ని West Ministers Abbey లోని Poet's Corner లో ప్రతిష్ఠించారు. ఆ శిలాఫలకంపై Owen వ్రాసిన కవితా వాక్యాలు ఉటంకించబడినాయి.

"My subject is war, and the pity of the war
The poetry is in the pity"-

1. మాతృభూమి కోసం మరణించడంకన్నా మధురమైనదేది?

(Dulce et Decorum Est)

గోనె సంచుల కింద బిచ్చగాళ్లలా డొక్కలోకి కాళ్లు ముడుచుకుని
మోకాళ్లు టపటపలాడిస్తూ, డొక్కుముసల్దానిలా దగ్గుతూ
బురదమట్టిలో పాక్కుంటూ
మమ్మల్ని వెంటాడుతున్న అగ్నిమంటలకు వీపు చూపిస్తూ
దూరంగా ఉన్న మా ఆశ్రయం వేపు దేక్కుంటూ పోతున్నాము.
చాలాసార్లు మేం నిద్రపోతూనే కవాతు చేసేవాళ్లం.
చాలామంది కాళ్లకు బూట్లులేవు. రక్తమోడుతూ, కుంటుకుంటూ
అందరూ కుంటి, గుడ్డివాళ్లే, నీరసం తాగి నిషా వచ్చినట్లు
అలిసిపోయిన వాళ్ల మూల్గులను పట్టించుకోకుండా
దూసుకువస్తున్న అగ్ని గోళాలు మా వెనకే విస్ఫోటిస్తున్నా
గ్యాస్! గ్యాస్! త్వరగా! త్వరగా!
తడబాటు తన్మయత్వం, సకాలంలో శిరస్త్రాణాలు సర్దుకోవడం-
అయినా ఎవరో ఒకరు తప్పు చేసి భీకరంగా కేకపెడ్తూనే ఉంటారు.
నిప్పుల కొలిమిలోనో, సున్నపు బట్టీలోనో ఇరుక్కున్నట్లు నానా బాధ
మసక మసకగా, పొగల మధ్య నుంచి ఆకుపచ్చని వెలుగు
ఆకుపచ్చని సముద్రంలో అతడు మునిగిపోవడం నేను చూసాను.

నా కలలన్నిటిలో, సాయపడని దృష్టి ముందర
అతడు నా వేపు దూకుతాడు, అరుస్తూ, ఊపిరాగిపోతూ, మునిగిపోతూ,
గుండెల్ని నొక్కేసే పీడకలల్లో
అతడిని లోపల పడేసుకున్న వ్యాన్ వెనక పరిగెడ్తూ
బాధతో ముడిపడ్తున్న అతడి ముఖంలోని

తెల్లగా పాలిపోతున్న కళ్లు, వేలాడుతున్న ముఖం,
డెవిల్ పాపపు వ్యాధిలా,
ప్రతి కుదుపుకూ, గాయమైన ఊపిరి తిత్తుల నుండి
బుడగల్తో ప్రవిస్తున్న రుధిరాన్ని నీవు చూసినట్లయితే
క్యాన్సరంత అశ్లీలంగా, దుష్ట వమనమంత చేదుగా
అమాయకపు నాలుకలపై, నయంకాని పుండ్లూ గాయాల్లా,
మిత్రమా, నీవు చూసి ఉంటే వీటిని,
ఏదో గొప్ప కీర్తి కోసం ఉవ్విళ్లూర్తున్న యువకులకు
పరవళ్లు తొక్కే ఉత్సాహంతో చెప్పలేవు
అందమైన పాత అబద్దాన్ని

- Dulce et de corum est pro patria mori-
'మాతృదేశం కోసం మరణించడం కన్నా మధురమైనది లేదని'

✧✧✧✧✧

విల్‌ఫ్రెడ్ ఓవెన్ (Wilfred Owen 18-3-1893 to 4-11-1918) :

Dulce et Decorum Est : మొదటి ప్రపంచ యుద్ధంలో బ్రిటిష్ సైన్యంలో లెఫ్టినెంట్‌గా పనిచేసిన విల్‌ఫ్రెడ్ ఓవెన్ ఆనాటి యుద్ధ భీభత్సాన్ని, బాంబుల విస్ఫోటనం తరువాత సైనికులు gas attackలో విషగాలుల మధ్య ఉక్కిరిబిక్కిరౌతూ మృత్యువు నుంచి తప్పించుకోడానికి చేసే విఫల ప్రయత్నాల్ని కళ్లకు కట్టినట్లు వర్ణిస్తాడు.

'మాతృదేశం కోసం మరణించడం కన్నా మధురమైనదేదీ లేదు' – Horace వ్రాసిన Dulce et Decorum est pro patria mori - లాటిన్ పంక్తులను విల్‌ఫ్రెడ్ ఓవెన్ ఈ కవితకు శీర్షికగా, ముగింపు వాక్యాలుగా వాడినాడు. విచిత్రమేమిటంటే విల్‌ఫ్రెడ్ ఓవెన్ ప్రపంచయుద్ధం వారం రోజుల్లో ముగుస్తున్నపుడే మెషిన్‌గన్ కాల్పుల్లో అసువులు బాసినాడు. (4–11–1918)

2. పహారా భటుడు

(The Sentry)

మాకో జర్మన్ కందకం కనిపించింది. దానిలోని సైనికుడు-
అతగాడు మమ్మల్ని గమనించి నరకం చూపించాడు-
అగ్నిగోళం తరువాత అగ్నిగోళం మా నెత్తిపైన పేలుతూనే ఉన్నాయి.
వర్షంలో మండి ఆరిపోతూ జిగురు నీళ్ల జలపాతాల్లా కారుతూ-
నడుం లోతు బురద, గంట గంటకు పెరుగుతూనే బురద నీళ్లు
మెట్లంతా నిండి ఎక్కబోతే జారుతున్నాయి జరజరా!
పేలిన బాంబుల, అగ్నిగోళాల పాత మురికి దుర్వాసన
ఏళ్ల తరబడి అక్కడ నివసించిన మనుషుల వాసన
రెండూ కలిసి, వాళ్ల శాపాన్నో, వాళ్ల శవాల్నో అక్కడ కదిలించినట్లు,

అక్కడకు మేము పశువుల మందలా పరిగెత్తాము.
బాంబుల, అగ్నిగోళాల విస్ఫోటనాల మధ్య-
మాలో ఒకడు తలుపు ఎక్కడుందో గమనించగానే
కళ్లను, ఊపిరినీ బిగబట్టుకుని, కొవ్వొత్తులను ఆర్పడం-
ధడ్! ప్లంప్! ధడ్! నిడుపాటి మెట్ల మీద జారుతూ
వరద బురదను జిమ్ముకుంటూ, మహావేగంతో
సెంట్రీ దేహం, తరువాత తుపాకి, బాంబు ముక్కలు
దిబ్బల మీద దిబ్బల్లా వరద బురద తరగలు-
వాడు చచ్చిపోయాడనుకుని పక్కకు నెట్టుతుంటే అరిచాడు
-'సార్! నా కళ్లు! నేను గుడ్డివాడినయ్యాను! గుడ్డివాడినయ్యాను!
అయ్యో! నాకేమీ కనిపించడం లేదు!'-
కోపగిస్తూ, బుజ్జగిస్తూ, నేను అతడి కనురెప్పల ముందు
అగ్గిపుల్ల జ్వాల నుంచి అడిగాను- 'కనబడుతోందా!

కొంచెం కనపడినా నీవు గుడ్డివాడివి కానట్లే!
నెమ్మదిగా నీ చూపు తిరిగి వస్తుందిలే!'
అతడన్నాడు ఏడుస్తూ- 'లేదు సార్! ఏమీ కనబడడం లేదు!'
అతడి కనుగుడ్లు, పెద్దగా స్క్విడ్ కళ్లలా ఉబ్బి ఉన్నాయి-

నేను కలలుగంటూనే ఉన్నాను, అయినా
అతడి గురించి మరచిపోతూ ఇంకెవర్ని డ్యూటీలో
వేయాలో ఆలోచిస్తూ
స్కాట్‌ను పిలిచి స్ట్రెచర్ తెమ్మని పంపి
ఈలలు వేస్తున్న గాలుల మధ్య ఇతర చోట్లు
తనిఖీ చేయడానికి వెళ్లిపోయాను.

మిగతా దౌర్భాగ్యులు, ఎలా రక్తాన్ని కార్చారో
వాంతి చేసుకున్నారో, మునిగి చస్తే బాగు అనుకున్నారో
ఆ విషయాల్ని ఇప్పుడు నేను గుర్తు చేసుకోతలుచుకోలేదు.
ఒక్క మాటలో ఆ భీకర స్థితి వెనక్కి మరలనీ.
సెంట్రీ మూలుగుల్ని, తల్లడిల్లడాన్ని,
వణికిపోతూ అతడు పళ్లు కొరుకుతూ పటపటలాడించడాన్ని
సగం సగం వింటూ, పైన బాంబులు ధడ్! మని పడినప్పుడల్లా
పైకప్పు, దూలాలు భీకరంగా కంపిస్తున్నపుడు
లోన ఉన్న గాలి చిక్కనై, ఆ గందరగోళపు ధ్వనులమధ్య
అతడి మాటలు వినవస్తూంటాయనిపిస్తుంది.
'నేను మీ వెలుగు చూస్తున్నాను. నాకు కనిపిస్తున్నది' అని అంటున్నాడా?
కాని మా వెలుగెప్పుడో ఆరిపోయింది.

✧✧✧✧✧

The Sentry : 1917లో Craiglockhart లోని హాస్పిటల్‌లో ఉన్నపుడు ఈ కవితను వ్రాయడం ప్రారంభించినా ప్రస్తుత రూపంలోకి రావడానికి కొన్ని నెలలు పట్టింది. వ్యక్తిగత అనుభవాలు సార్వజనీన భావాలుగా మారి అతడి కవితలు పాఠకుల హృదయాలను యుద్ధ భీభత్సంతో కదిలిస్తాయి.

3. బహిర్గతం

(Exposure)

కత్తుల్లా కోసుకుపోయే తూర్పు మంచు గాలులకు
మా మెదళ్లు నెప్పితో గిలగిలలాడ్తాయి. అలసిపోయినా
మేం మెలకువగా ఉన్నామెందుకంటే రాత్రి నిశ్శబ్దంగా ఉన్నది.
కొద్ది ఎత్తులో మెరుస్తున్న జ్వాలలు మా జ్ఞాపకాలను
గందరగోళ పరచగా మనస్సు మౌనంగా బిక్కుబిక్కుమంటుంది.
సెంట్రీలు గజగజ వణుకుతుంటారు భయభయంగా,
కొంత ఆసక్తితో, కొంత దిగులుతో, అయితే, ఏమీ జరగలేదు.

మేం గమనిస్తుంటాం, వడిగాలులు వైర్లను ఊపేస్తూ చేసే పిచ్చిశబ్దాలు
ముళ్లకంచె వెనుక సైనికులు పడ్తున్న బాధల్లా మిటకరిస్తూ-
ఉత్తరాన నిరంతరాయంగా తుపాకుల ఘోష, గొణుగుడు
దూరంగా ఏదో కొత్త యుద్ధం మొదలైనట్లు-
మరి మేం ఇక్కడేం చేస్తున్నట్లు?

ఉదయపు గాఢ దౌర్భాగ్యం గంటగంటకూ పెరుగుతున్నది.
మాకు తెలిసిందల్లా యుద్ధం కొనసాగుతుందని,
వర్షం తడుపుతుందని, మబ్బులు సాగి తుఫాను తెస్తాయని.
తూర్పున ఉదయసంధ్య తన విషాదపు సైనికుల్ని జమచేసి
మసక చీకటి విరోధులపై మరోసారి దాడికి ఉపక్రమించింది.
అయితే, ఏమీ జరగలేదు.

నిశ్శబ్దంపై గీతలు గీసినట్లు విరామం లేకుండా బుల్లెట్ల వాన
మంచుతో నల్లగా వణుకుతున్న గాలి మరింత భీకర మృత్యురూపమైనది.
గుంపులుగా వచ్చిపడ్తున్న బుల్లెట్ల రేకులు, ఆగి, మరల మొదలవుతున్నాయి.
ఎదురు తిరగని గాలిలో అవి పడుతూ లేస్తూ ఉండడం
మేం గమనిస్తుంటాం, అయితే, ఏమీ జరగదు.

తెల్లని మంచు తుంపరలు దొంగతనంగా మా ముఖాల్ని స్పృశిస్తాయి.
కందకాల్లో కూర్చుని, మరచిపోయిన కలల్ని నెమరువేస్తూ
మంచు దెబ్బకు నిశ్చేష్టులమయినట్లు మా చూపులు,
లోతైన గోతుల్లోని పచ్చికవేపు దారితీస్తాయి.
మేం కునికిపాట్లు పడుతూ, ఎండకు కాగి, నిద్రిస్తుంటే
క్రిక్కిరిసిన పూలవనాల మధ్య నల్లని కోయిల పాట.
        మేం చనిపోతున్నామంటావా?

నెమ్మదిగా మా ఆత్మాపిశాచాలు ఇంటివేపు పయనిస్తాయి.
ఆరుతున్న నెగళ్లలోని కెంపు అంగారపు మణులపై బూడిద పొరలు
కీచురాళ్ల పాటలు, గంటలకొద్దీ అమాయకపు ఎలుకల గంతులు
ఇల్లు వాటిదే, తలుపులూ, కిటికీలు మూసివేయబడినాయి.
మా మొహాల మీద ఢడాలున!
        పూర్తిగా చచ్చిపోవడానికి మేము వెనక్కి మళ్లినాము.

ఎక్కడో దయాపూరిత అగ్నిజ్వాలలుంటాయని మేం నమ్మలేం.
శిశువు మీద, పొలంపైన, పూలూ పళ్లపైన సూర్యుళ్లు చిరునవ్వును,
దేవుడి అప్రతిహత జలధార నుంచి వొలికిస్తారని,
జనించిన మా ప్రేమ భయానికి లోనైనది

కనుక, అసహ్యించుకోకు, మేమిక్కడే పడి ఉండడానికే పుట్టినాము
దైవప్రేమ మరణిస్తున్నది కాబోలు.

ఈ రాత్రి, దేవుడి మంచు మమ్మల్ని ఈ బురదకు కట్టేస్తుంది,
ఎన్నో చేతుల్ని వంకర తిప్పి, నుదుటికి ముడతలు రుద్ది మరీ,
మమ్మల్ని పాతిపెట్టేవాళ్లు, పారలూ గునపాలు చేతబూని
వాళ్లకు సగం తెలిసిన మా ముఖాల్ని చూసి కాసేపు ఆగుతారు.
వాళ్ల కళ్లనిండా మంచు, అయితే, ఏమీ జరగదు.

✧✧✧✧✧

Exposure : Passive suffering is not a theme for poetry అన్న Yeats మాటలకు విరుద్ధంగా Wilfred Owen ఈ కవితలో Passive Suffering ను అత్యంత సమర్థంగా వర్ణించాడు. 1917 శీతాకాలపు యుద్ధంలో జీవన్మరణాలకు మధ్య ఉన్న ఎవరికీ చెందని మృత్యుభూమిలో పడి ఉన్న సైనికుల స్థితిగతుల్ని వెల్లడి చేస్తుందీ Exposure అనే కవిత.

4. మానసిక రోగులు

(Mental Cases)

ఎవరు వీళ్లు? ఎందుకిలా సంధ్యాకాంతులలో కూర్చుని ఉన్నారు?
ఏమిటీ వింత నృత్యాలు? నరకలోకపు నీడలు!
దవడల నుంచి వేలాడుతున్న నాలుకలు ఏ రుచి చూడాలని ఆ విన్యాసాలు?
చీలిన గాయాల మధ్య పళ్లు, పుర్రెలో దంతాల్లా మధ్యమధ్య పగుళ్లు
సుత్తిదెబ్బ తరువాత దెబ్బలా నెప్పి, మందగమనంతో భయం
కళ్లగుంతల్లోంచి పెరికినట్లు కనుగుడ్లు ఉబికి బిక్కుబిక్కుమంటూ
వాళ్ల శిరోజాలు, చేతులు, పాదాల్నుంచి నిరంతర దౌర్భాగ్యస్రావం
ఖచ్చితంగా మేము నిద్రపోతూనే మరణించాము,
నరకంలోనే నడుస్తున్నాము కాని, ఎవరీ నరకలోక వాసులు?

వీళ్లు - వీళ్ల మనసుల్ని మృత్యువు ఛిద్రం చేసింది
వాళ్ల హత్యల వెంద్రుకల మధ్య జ్ఞాపకాల వేళ్లు తడుముతున్నాయి.
అసంఖ్యాకమైన హత్యలకు వాళ్లు సాక్షీభూతులు.
అసహాయులైన వీళ్లు మాంసఖండాల పోగుల మధ్య సంచరిస్తారు.
నవ్వును ప్రేమించిన ఊపిరితిత్తులు రక్తాన్ని కక్కుతున్నాయిప్పుడు.
ఎప్పుడూ వాళ్లు వినేదీ, చూసేదీ ఈ ధ్వనుల్నే, ఈ దృశ్యాల్నే
తుపాకుల మోత, ముక్కలు ముక్కలై ఎగుర్తున్న మాంస శకలాలు
సరిపోల్చలేని విధ్వంసం, రక్తమాంసాల భీకర ప్రదర్శనం
ఈ సైనికుల్ని రక్షించక మానవలోకం చెవులూ కళ్లూ మూసుకుంది.

అందుచేత వాళ్ల కనుగుడ్లు ఇంకా కుంచించుకుని
చొచ్చుకుపోయాయి మెదడులోకి,
వాళ్ల కళ్లకు సూర్యకాంతి రక్తపు చారికలా కనిపిస్తుంది.
రాత్రి చీకటి నల్లటి రుధిరంలా,
ఉదయసంధ్య అప్పుడే పగిలి రక్తమోడ్తున్న పాతపుండులా,
- అలా, వాళ్ల తలలు గమ్మత్తుగా, అసహ్యంగా
శవాల గుంపు సామూహిక చిరునవ్వులా, అబద్ధపు ముసుగు
- అలా, వాళ్ల చేతులు ఒకదాని నొకటి పట్టుకుని
వేలాడుతున్న తాడు ముడులపై ఎగబాకుతూ
- వాటిని నలిపేసిన వాటిని గట్టిగా పట్టుకుంటూ, సోదరా!
యుద్ధాన్ని, పిచ్చితనాన్ని అంటగట్టిన వాళ్లని పాదాలతో తొక్కుతూ.

ఎవరు వీళ్లు? ఎందుకిలా సంధ్యాకాంతులలో కూర్చుని ఉన్నారు?

✧✧✧✧✧

Mental Cases : ఇప్పుడు మనం Post traumatic stress disorder గా పిలుస్తున్న దానిని ఆనాడు యుద్ధ సమయంలో 'Shell Shock' గా పిలిచేవారు. మానసిక చికిత్సాలయంలో చికిత్స పొందుతున్న సైనికుల మానసిక పరిస్థితిని ఈ కవిత వర్ణిస్తుంది. యుద్ధాన్ని సమర్థించిన ప్రతి ఒక్కరికీ ఈ పాపంలో భాగముందని చెబుతాడు విల్‌ఫ్రెడ్ ఓవెన్.

5. విధి వంచితులకో గీతం

(Anthem for Doomed Youth)

పశువుల్లా చస్తున్నవాళ్ల కోసం మోగేవి ఏ రకం గంటలు?
రాక్షస కోపంతో ప్రతిధ్వనించే బందూకులమోతలు!
దగ్గుతూ, కక్కుతూ తీవ్రవేగంతో చలించే మృత్యుశలాకలు,
వాళ్ల అంత్యక్రియలను మరింత శీఘ్రతరం చేస్తాయి.
వెక్కిరింతలు, వేళాకోళాలు లేవు, ప్రార్థనలు, ఘంటికానినాదాలసలే లేవు.
ఏ విలాప స్వరమూ, బృందగానాన్ని బతికించలేదు.
ఏడుస్తున్న అగ్నిగోళాల బుర్రతక్కువ కీచుకేకలు
దుఃఖిస్తున్న పల్లెటూళ్ల నుంచి బాకాలు పెడ్తున్న పొలికేకలు.

వీటిని వేగవంతం చేయడానికే కొవ్వొత్తులు వెలిగించాలి?
సైనికుల చేతుల్లో కాదు కళ్లలో వెలగాలి,
వీడ్కోలు దృశ్యాల పవిత్ర కాంతులు.
బాలికల పాలిపోయిన కనుబొమలు వాళ్లను కప్పే శ్వేతవస్త్రం కాగా
ప్రతి నెమ్మది సాయంకాలమూ మూసుకుంటున్న కిటికీ రెక్కల్లా!

✧✧✧✧✧

Anthem for Doomed Youth : యుద్ధంలో అర్థాంతరంగా ప్రాణాలు కోల్పోయిన యువకుల గురించీ కవిత. Robert Brooke యుద్ధాన్ని, త్యాగాన్ని గురించి వ్రాసిన కవితకు వ్యతిరేకంగా మృతవీరుని అంతిమ సంస్కారాల గురించి వ్రాసినాడు విల్‌ఫ్రెడ్ ఓవెన్.

6. వింత సమావేశం

(Strange Meeting)

నేననుకున్నా యుద్ధరంగం నుంచి తప్పించుకున్నానని,
ఎప్పుడో ఎవరో లోతుగా తవ్విన చీకటి సొరంగం-
గ్రానైట్ రాళ్లగుండా, పెద్దపెద్ద మహా యుద్ధాలు తవ్విపోసినది-

అయినా, లోపలకు కాస్త దూరం పోయేసరికి, తడుముకుంటూ,
నిద్రిస్తున్నవాళ్ల మూల్గులు, నిద్రో, మృత్యువో గిలిగింతలుపెట్టినట్లు
ఒకడిని తడిమే సరికి, అతగాడు గాభరాగా లేచి నిలబడ్డాడు.
భీతి గొల్పుతున్న కళ్లతో భయభయంగా చూస్తూ
ఆశీర్వదిస్తున్నట్లు రెండు చేతులూ పైకెత్తి, బిత్తరగా చిరునవ్వు.
నాకర్థమయ్యింది ఆ మృత దరహాసాన్ని బట్టి మేమున్నది నరకంలోనని.

సహస్ర బాధలతో అతడి వదనం రేణువుల్లా ఉన్నది
పైనుంచి ఒక్క రక్తం చుక్కకూడా కిందకు రాలలేదు.
తుపాకులు మోగలేదు, కింద నుంచి ఆర్తనాదాలు లేవు
'వింతగా ఉందే, మిత్రమా!' అన్నాను నేను. 'ఇక్కడ ఏడ్వాల్సిన పనిలేదు.

అతడన్నాడు- 'అవును, గతించిన ఏళ్లు వెనక్కురావు.
అంతా అసహాయత్వం. నీకున్న ఆశ లాంటిదే నాది కూడా!
అది నా జీవితం. నేను వేటకు వెళ్లాను, వేట తర్వాత వేట,
ప్రపంచంలోని అత్యంత సహజ సౌందర్యాన్ని అన్వేషిస్తూ
అది కన్నులలోనో, శిరోజాల జడలలోనో ప్రశాంతంగా నిలబడేది కాదు
కాలగమనాన్ని వెక్కిరించో, ఎగతాళి చేసో పోయేది.
అది దుఃఖిస్తే ఇక్కడ కన్నా ఎక్కువగా దుఃఖించేది.
నా సంతోషాన్ని చూసి ఎందరో నవ్వి ఉంటారు.
నా దుఃఖం వల్ల ఏదో మిగిలింది, అది చచ్చిపోవాలిప్పుడు
ఇంతవరకూ చెప్పని నిజాన్ని

యుద్ధపు జాలిని, ద్రవీకరించిన జాలిని, విశదపరచాలని-
మనం నాశనం చేసిన దానిలోకి వాళ్లు వెళ్తారు,
సంతృప్తితోనో, అసంతృప్తితోనో- రక్తం ఉడుకుతూ, కారుతూ-
ఆడపులికున్నంత వేగంతో, హద్దు మీరని తనంతో-
ప్రగతి నశించి రాజ్యాలు పయనిస్తాయి పతనం వేపు-
ఒకప్పుడు ధైర్యం నాది, మార్మికత నాది
ఒకప్పుడు జ్ఞానం నాది, దానిపై ఆధిపత్యం నాది.
గోడలు లేని పనికిరాని కోటల్లోకి
తోక ముడుస్తున్న ప్రపంచపు కవాతును నేను చూడకపోవచ్చును.
అప్పుడు, వాళ్ల రథచక్రాలను గడ్డకట్టిన రక్తం ఆపినప్పుడు.
నేను పైకి వెళ్లి, తియ్యటి నీరున్న బావుల నీళ్లతో కడుగుతాను.
మరకకు దూరంగా, లోతుగా ఉండే నిజాలలోకి
నా ఆత్మను పంపుతాను, ఏ గొడవా లేకుండా,
అయితే, వాటిని గాయాలగుండా కాదు, యుద్ధపు మురికిలోంచీ కాదు,
గాయాలు లేకుండా రక్తం కార్చిన మనుషుల నుదుటి నుండి పంపుతాను.

నిన్న నీవు చంపిన శత్రువును, నేనే మిత్రమా!
ఇక్కడ నిన్ను గుర్తుపట్టాను. నీవు నన్ను భీకరంగా
ఎదుర్కొని పొడిచి చంపావు, నేనూ అంతే చేసాను.
కానీ నా చేతులు శీతలంగా, అసహ్యంగా ఉన్నాయి.
ఇప్పుడిక నిద్రపోదాం మనం......

✧✧✧✧✧

Strange Meeting : యుద్ధ బీభత్సం గురించి వ్రాసిన అనేక కవితలలో గొప్ప కవితగా ఈ కవితను ఉదహరిస్తారు. Ted Hughes అభిప్రాయం ప్రకారం– 'few poets can ever have written with such urgent, defined, practical purpose'-

విల్‌ఫ్రెడ్ ఓవెన్ మరణించాక 1919లో ప్రచురింపబడింది. యుద్ధరంగం నుంచి తప్పించుకుని సొరంగంలో పోతూ తానున్న ప్రాంతం నరకంగా అర్థంకాగా తనకెదురైన సైనికుడు తానూ ద్వంద్వయుద్ధంలో అంతకుముందే మరణించిన విషయాన్ని గుర్తుచేస్తాడు– 'I am the enemy you killed, my friend'

డబ్ల్యు.హెచ్. ఔడెన్
(W.H. Auden 1907-1974)

విస్టాన్ హుజ్ ఔడెన్ (21 ఫిబ్రవరి 1907 - 29 సెప్టెంబరు 1973) ఆంగ్లో అమెరికన్ కవి. ఇంగ్లండ్‌లో పుట్టి, అమెరికాలో పెరిగినవాడు. విమర్శకులితడిని 20వ శతాబ్దపు ప్రముఖ కవిగా గుర్తించారు. అపూర్వ శైలి, పద నిర్మాణంతో, వాస్తవ పరిస్థితులు, నీతినియమావళి, ప్రేమ, రాజకీయాలు, మతం, పౌరహక్కులు, వీటన్నిటినీ కవిత్వపరంగా చర్చిస్తాయి ఇతడి కవితలు.

Poems, The orators, The Dance of Death, The Dog beneath skin, The Ascent of F6, Look Stranger, Letters from island, on the Frontier, Journey to a war, Another time, The Double man, For the time being - పులిట్జర్ ప్రైజు పొందిన The Age of Anxiety, - Nones, The Shield of Achilles ఇంకా అనేక కవితలు, అనేక Film Scripts, Operas వ్రాసి ప్రసిద్ధికెక్కినాడు.

'The Poem is a verbal contraption' - అన్నాడతడు.

1954లో వ్రాసిన- The truest poetry is most feigning'- లో

Be subtle, various, ornamental, clever,
and donot listen to those critics ever,
Whose crude provential gullets crave in books,
Plain cooking made still plainer by plain cooks.

కవిత్వానికి ఆనందింపజేసే లక్షణమే తప్ప ఇంకే రకమైన విలువా లేదంటాడు. ప్రజలకు ఏం చేయాలో కవిత్వం చెప్పదు. కాని మంచీ చెడుల మధ్య తేడాను, ఎలా ముందుకు పోవాలో స్పష్టంగా విప్పి చెబుతుంది కవిత్వం అంటాడతడు.

1. మిస్ గీ

Miss Gee)

నేనొకామె కథ చెబుతాను, ఆమె పేరు మిస్ ఎడిత్ గీ
ఆమె ఉండేది క్లెవెడాన్ టెర్రేస్‌లో ఇంటి నెంబరు 83

ఎడమకన్ను కాస్త మెల్ల, పెదాలు పలుచగా డొల్ల.
వాలు భుజాలు; రొమ్ములున్నట్టే అనిపించని బల్ల

వెల్వెట్ టోపీ, బాగా నల్లటి దుస్తులు
క్లెవెడాన్ టెర్రేస్‌లో చిన్నగది ఆమె ఇల్లు

వర్షాకాలంలో ఉదారంగు కోటు, ఆకుపచ్చ గొడుగు
ఓ సైకిలు దానికి పచారీ సంచి, గట్టిగా పడే బ్రేకు

సెయింట్ ఎలొయిసియస్ చర్చి ఉండింది దగ్గర్లోనే
చర్చి బజారుకూ కావాల్సిన కుట్టుపనంతా చేసేది తానే!

మిస్ గీ ఒక్కోసారి తారాకాశం వేపు చూసి అనేది
'ఎవరికన్నా తెలుసా నేను ఏడాదికి వంద పౌండ్లతో బతుకుతున్నానని?'

ఆమె ఒకసారి కలగన్నది తాను ఫ్రాన్సు మహారాణినని
మతాధికారి తనతో డ్యాన్సు చేయమని అడిగాడని

ప్యాలెస్‌లో తుఫాను, మొక్కజొన్న పొలంలో సైకిల్‌పై తాను.
వెనుక బుసలుగొడ్తూ, రంకెలు వేస్తూ మతాధికారి ముఖంతో పోట్లగిత్త సైతాను,

వీపుమీద గిత్త వేడి ఊపిరి, దగ్గరగా వస్తున్నది,
సైకిలు ఇంకా స్లో అయిపోయింది బ్రేకు వల్ల కాదన్నది.

ఎండాకాలం చిత్రించినట్లుండే చెట్లు శీతాకాలంలో ఉంటాయి చూడలేనట్లు
ఆమె సాయంకాలం చర్చి సమావేశానికి వెళ్లింది నిండుగా దుస్తులు కప్పుకున్నట్లు

➡

దారిన పోతున్న జంటలను చూసి తల తిప్పుకుంది
దారిన పోతున్న జంటలు ఆమెను తమతో రమ్మనలేదు.

చర్చిలో కూర్చుంది ఓ పక్కన, సంగీతం మొదలైంది చటుక్కున
బృందగానం పాడారందరూ ఎంతో అందంగా, ఆ సాయంకాలాన.

మిస్ గీ మోకాళ్లపై కూర్చుని ప్రార్థించింది దేవుడిని
'నన్ను ప్రలోభాలకు గురిచేయకు. నన్ను మంచి బాలికగా ఉండనీయ్'-అని

రాత్రుళ్లు, పగళ్లు గడిచాయి, కార్నిష్ రెక్ దగ్గర అలల్లా
ఓరోజున డాక్టరు దగ్గరకు వెళ్లింది నిండైన దుస్తులతో

డాక్టరు దగ్గరకు వెళ్లి, డోరుబెల్లు నొక్కింది.
'ఓ డాక్టర్! లోపల నెప్పిగా ఉంది! నాకేదో రోగమొచ్చినట్లుంది!'

డాక్టర్ థామస్ ఆమెను పరీక్షచేసాడు ఆసాంతం.
చేతులు కడుక్కుంటూ అన్నాడు- 'ఇంతకుముందే ఎందుకు రాలేదు?'

డాక్టర్ థామస్ డిన్నర్ కానిస్తూ అన్నాడు మెల్లగా
-ఈ కాన్సర్ అనేదున్నది చూసావూ, గమ్మత్తైనది.

ఎందుకొస్తుందో తెలియదు, కొందరంటారు తెలుసని,
మాటువేసి ఎదురు చూస్తున్న హంతకుడి లాంటిదది.

పిల్లలు లేని ఆడవాళ్లు రిటైరయిన మగవాళ్లు,
వాళ్లలోని ప్రత్యుత్పాదక శక్తి భగ్నమైతే వచ్చినట్లు.

'ఏం భయపడకు వెళ్లిరా' అని వీడ్కోలు చెప్పింది డాక్టరు భార్య ఎంచక్కా
డాక్టరన్నాడు- మిస్ గీ దురదృష్టం, ఆమె పోయినట్లే లెక్క!

మిస్ గీని హాస్పిటల్‌కు తీసుకువెళ్లారు.
ఆడవాళ్ల వార్డులో మెడవరకు దుప్పటి కప్పారు.

ఆమెను బల్లమీద ఉంచారు, విద్యార్థులామెను చూసి నవ్వారు.
మిస్టర్ రోజ్ ఆమెను రెండుగా కోసాడు.

తరువాత అతడు విద్యార్థులవేపు చూసి అన్నాడు
'ఇంత ముదిరిపోయిన సార్కోమా కాన్సర్ అరుదుగా చూస్తాం'-

ఆమెనక్కడ నుంచి అనాటమీ వార్డుకు తరలించారు.
సీలింగ్‌కు వేలాడదీస్తే, ఆమె మోకాలును
ఆక్స్‌ఫర్డ్ గ్రూపు వాళ్లు అందరూ వచ్చి
ఎంతో జాగ్రత్తగా డిసెక్ట్ చేసారు.

✧✧✧✧✧

డబ్ల్యు. హెచ్. ఔడెన్ (W.H. Auden 1907-1974) :

21 ఫిబ్రవరి 1907 – యార్క్, ఇంగ్లండ్‌లో జన్మించి 20వ శతాబ్దపు గొప్ప రచయితగా పేరు తెచ్చుకున్న ఔడెన్ తన 66వ ఏట Oxford లో 29, సెప్టెంబర్ 1973 నాడు గుండెపోటుతో చనిపోయినాడు.

Miss Gee : ఎవరూ పట్టించుకోని ఓ స్త్రీ విషాదగాథను డబ్లు. హెచ్. ఔడెన్ ఈ కవితలో కాస్త Lighter vein లో చూపిస్తాడు. 1930 ప్రాంతంలోని ఆనాటి స్త్రీల స్థితిగతులు, ఒంటరి జీవన పోరాటాలు, ఇతరులు అటువంటి దురదృష్టవంతులైన వ్యక్తులను నిర్లక్ష్యంగా, హేళనగా చూసే విధానాన్ని అదేరకమైన దృక్కోణంలో ఈ కవిత బట్టబయలు చేస్తుంది. యుద్ధానంతర పరిస్థితులు (World War-I) ఆడపిల్లలకు వరుడు దొరక్కపోవడంతో వారి ఒంటరి జీవన పోరాటాలకు ఈ కవిత ఓ ఉదాహరణ.

2. ఒక సాయంకాలం నేను బయటకు వెళ్ళినప్పుడు

(As I walked out one evening)

ఒక సాయంకాలం నేను బయటకు వెళ్లినపుడు
బ్రిస్టల్ వీధుల్నిండా జనం గోధుమ ధాన్యపురాశుల్లా
నిండుగా ప్రవహిస్తున్న నది నుంచీ వినిపించిందో ప్రేమగీతం
'ప్రేమకు చావు లేదు' -రైలువంతెన దిగువగా మార్మోగుతున్నదా క్షణం.
నిన్ను ప్రేమిస్తాను, చెలియా, ఆఫ్రికా ఆసియా కలిసేంతవరకూ
నది కొండపైకి ఉరికేంత వరకూ, సాల్మన్ చేప వీధుల్లో పాడేంత వరకూ
నిన్ను ప్రేమిస్తాను సముద్రాన్ని మడతబెట్టి ఎండలో ఆరేయు వరకూ
నింగిలోని ఏడు తారలూ అడివి బాతుల్లా ఆకాశాన ఎగిరేంత వరకూ
సంవత్సరాలు కుందేళ్లలా పరుగెడ్తాయి, ఎందుకంటే నా చేతుల్లో
యుగాల పుష్పము, ప్రపంచపు తొలిప్రేమ ఇమిడి ఉన్నాయి గనుక.
అయితే, నగరంలోని గడియారాలన్నీ గణగణమని గగ్గోలు పెట్టాయి.
'కాలం నిన్ను మోసబుచ్చనీయకు, కాలాన్ని జయించలేవు నీవు'
న్యాయం నగ్నంగా ఉండే పీడకలల బొరియల్లో
నీవు ముద్దుపెట్టుకుంటున్నపుడు నీడలో దాక్కున్న కాలం చూసి దగ్గుతుంది.
తలనెప్పులు, దిగుళ్లతో తెలియకుండానే కాలం కారిపోతుంది.
ఇవ్వాళో, రేపో కాలం తన పని తాను చేసుకుపోతుంది.
అసంఖ్యాక ఆకుపచ్చని లోయల్లోకి మంచు జారుకుంటుంది.
దారంతో గుచ్చబడిన నృత్యాలను, ఈతగాడి విన్యాసాలను కాలం ముక్కలు చేస్తుంది.
ఓ! నీ చేతుల్ని మణికట్టువరకు నీళ్లలో ముంచు!
నీటి తొట్టెలోకి నిశితంగా చూడు ఏం పోగొట్టుకుంటున్నావో!

నీ గది అల్మారాలో, మంచు తుఫాను, మంచం మీద ఎడారి మేను
టీకప్పులో పగులు తెరుస్తుంది మృతుల లోకాలకు దారులను,
అడుక్కునేవాళ్లు బాంకునోట్లలో మహాకాయుడు జాక్‌ను మంత్ర ముగ్ధుల్ని చూస్తారు.
తెల్లటి లిల్లీ బాలుడు గర్జిస్తుంటే జిల్ వెనక్కి జారిపోతుంది.
ఓ చూడు, చూడు, అద్దంలోకి, చూడు చూడు దుఃఖంలోకి
నీవు ఆశీర్వదించలేకపోయినా జీవితం ఆశీస్సులచే మిగుల్తుంది.

ఓ నిలబడు, నిలబడు కిటికీ దగ్గర, కన్నీళ్లు కాల్చేస్తుండగా,
నీ మోసపూరిత హృదయంతో ప్రేమించావా మోసగాడైన పొరుగువాడిని?

ఇప్పటికే ఆలస్యం, ఆలస్యంగా సాయంకాలం
ఆ ప్రేమికులిద్దరూ అదృశ్యమైనారు
గడియారాలు గణగణమనడం మానివేసాయి.
నది మరింత లోతుగా ప్రవహిస్తూనే ఉన్నది.

✧✧✧✧✧

As I walked out one evening : 1930 ప్రాంతంలో వ్రాసిన చారిత్రక గేయం (Literary ballad) కాలపు ఒడిదుడుకుల ప్రవాహంలో ప్రేమ పొందే మార్పులను భౌతిక పదార్థాల అశాశ్వతత్వాన్ని వర్ణిస్తుంది.

3. ప్రియతమా, రాత్రి వెళ్లిపోయింది, అయినా...

(Dear, Though the Night is gone...)

రాత్రి వెళ్లిపోయింది, అయినా, ప్రియతమా,
ఆ రేయి స్వప్నమింకా నన్ను వెంటాడుతూనే ఉన్నది,
అది మనిద్దరిని గుహలోతుల్లా ఉండే గదిలోకి తీసుకువెళ్లింది.
రైల్వే టెర్మినస్‌లా చీకటిగా
ఉన్న ఆ గదిలో క్రిక్కిరిసి మంచాలు,
మనిద్దరం ఒకమూల ఒదిగి ఉన్నాం.

మన గుసగుసలు ఏ గడియారాన్నీ మేల్కొలుపలేదు,
మనం ముద్దుపెట్టుకున్నాం గాఢంగా!
నీ ప్రతిస్పందనా నాకు ఎనలేని ఆనందాన్నిచ్చింది.
ప్రతి మంచం మీద ద్వేషంగా చూస్తూ
ఒకరి మెడలపై ఒకరి చేతులు వేసుకుని
స్పందనారహితంగా ఒకింత విషాదంగా, కూర్చున్న
జంటల కళ్లను పట్టించుకోలేదు మనం.

దాగిన క్రిమి లాంటి ఏ అపరాధ భావనో,
లేక ఏ భీకర సందేహమో,
నన్ను తన బలిపశువుగా చేసుకున్నది-
అప్పుడు నీవు ఏ సంకోచమూ లేకుండా
నేనెప్పుడూ అనుకోనిది చేసావు.
నీ మరొక ప్రేమ గురించి నాతో చెప్పావు.
నేను, తల వంచుకుని,
కోరుకోని అతిథిలా భావించుకుని
బయటకు వెళ్లిపోయానా?

✧✧✧✧✧

Dear, though the night is gone : అవమానం నుంచి కళ జనిస్తుంది. Art is born of humiliation - అన్నాడు Auden తన తొలిదశలో. దానికి అతడు Shakespeare పొందిన అనుభవాల్ని, వ్రాసిన కొన్ని Sonnets ను ఉదాహరణలుగా చూపుతాడు. Auden కవితలలో పదాలు మార్మికంగా, గంభీరంగా, మంత్రాక్షరాలులా ఉంటాయి. యవ్వనారంభంలో తాను పొందిన ప్రేమానుభవాల జయాపజయాలు వాటి పర్యవసానాలు అతడి ఆనాటి కవితలలో అంతర్లీనంగా ప్రవహిస్తుంటాయి.

4. లాలిపాట

(Lullaby)

నిద్రపోతున్న నీ శిరస్సును, ప్రియతమా,
విశ్వాసం లేని నా భుజంపై వాల్చుము.
కాలం, ఉష్ణవీచికలు ఆలోచనా పూరిత బాలల
అందాన్ని కాల్చివేస్తాయి, శిశువు యొక్క అశాశ్వతాన్ని
సమాధి గోయి చాటి చెబ్తుంది.
సాయం సమయం వరకు నా చేతుల్లో ఈ జీవిని నిదురించనీ,
మర్త్యమూ, దోషపూరితమూ అయినా, ఎంతో అందమైనదీ ప్రాణి.

ఆత్మకూ, దేహానికీ ఎల్లలు లేవు.
ప్రేమికుల కలయికలో ఆమె సహనపు ఒంపుసొంపులు
కలకూజితాలు సాధారణాలే!
వీనస్ దేవత పంపించే భ్రాంతులలో అసాధారణ కరుణ,
విశ్వప్రేమ, ఆశ కనిపిస్తున్నట్లే ఉంటాయి.
మంచుకొండలలో, లోయల మధ్య
సాధువు యొక్క దైహికానందపు సంక్షిప్త అంతర్దృష్టి మెలకువ.

ఖచ్చితం, దీక్ష, విశ్వాసం అర్ధరాత్రి కాగానే
మహా ఘంటికా తరంగాల్లా మాయమవుతాయి.

➡

సరదా పురుషులైన పిచ్చివాళ్లు తమ విసుగుపుట్టించే
సిద్ధాంతపు కేకల్ని విసుర్తుంటారు.
చిలుక జోస్యాలు ముందే చెబుతున్నట్లుంటాయి
ఖర్చులన్నీ ప్రతిపైసా చెల్లించబడ్తుంది.
అయితే ఈ రాత్రి నుంచి, ఒక్క గుసగుస, ఒక్క ఆలోచన,
ఒక్క ముద్దు లేదా ఒక్క చూపూ కోల్పోయేది లేదు.

అందం, అర్ధరాత్రి, దర్శనం అన్నీ మరణిస్తాయి.
నిదురిస్తున్న నీ శిరస్సును ఈ సాయం సమయపు గాలులు
ప్రేమగా, ఆప్యాయంగా నిమరనీ!
చూసే కన్ను, స్పందించే హృదయం
ఈ మర్త్య ప్రపంచమిక చాలని నూతన దినాన్ని ఆహ్వానించనీ,
పొడి మధ్యాహ్నాలు నిన్ను అనుకోని శక్తులు,
ఆదరించడం గమనించనీ,
అవమానపు రాత్రులు, నీవు ప్రతి మానవ ప్రేమనూ దాటి
ముందుకు పయనించడం అవలోకించనీ!

✧✧✧✧✧

Lullaby : 1930లో వ్రాయబడిన Lullaby, As I walked out one evening, Dear though the Night is gone కవితలు ఇరవై అయిదేళ్ల ప్రాయంలోని Auden ప్రాపంచిక అనుభవాల ఉద్విగ్నతను తెలుపుతాయి. శృంగారానుభవం తరువాత తన విశ్వాసరహితమైన భుజంపై నిదురిస్తున్న ప్రేమికురాలికి వినబడీ వినబడకుండా కవి పాడుతున్న జోలపాట ఈ కవిత. కొన్ని దృశ్యాలు, అనుభవాలు ఒక్కరాత్రి ప్రేమలా అదృశ్యమవుతాయి. కొన్ని తొలిచూపు ప్రేమలా జీవితాంతం వెంటాడుతాయి. ఈ కవిత గురించి Zsusza Rawlinson అంటుంది– It is justly famous, melodiously lyrical and incantatorial'.

5. లలితకళా ప్రదర్శన శాల

(Musee des Beaux Arts)

కష్టాల గురించి వాళ్లెప్పుడూ తప్పుగా అంచనా వెయ్యలేదు.
వాళ్లు మహాద్రష్టలు. మానవునిలో దాని భాగాన్ని అర్థం చేసుకున్నారు.
ఎవరైనా తింటున్నపుడో, కిటికీ తలుపు తెరుస్తున్నపుడో
లేక మందకొడిగా వీధిలో నడుస్తున్నపుడో
అదెలా సంభవిస్తుందో సరిగానే ఊహించారు.

మరి ఎలా, ఆ అసంభవ సంభవాన్ని, అద్భుత జననాన్ని చూసేందుకని
ఆ వృద్ధులు భక్తితో, ఉద్వేగంతో వేచి ఉన్నారో-
ఖచ్చితంగా కొందరు పిల్లలు అలా జరగకూడదని అనుకునే ఉంటారు,
అడవి అంచున సరస్సుపై 'స్కేటింగ్' చేస్తూ-
వాళ్లు ఎన్నటికీ మరచిపోరు
భీభత్సమైన మృత్యుదండన, వీరస్వర్గమూ తన మానాన తాను పోవాలని-
ఏది ఏమైనా, ఓ మూల; చిందర వందరగా ఉన్న చోట
కుక్కలు కుక్క బతుకు బతుకుతున్న చోట,
హింసలు పెట్టేవాడి గుర్రం, చెట్టుకింద వీపు గోక్కోవాలనుకున్నట్లు-

బ్రూఘెల్ చిత్రించిన 'ఇకారస్' - ఉదాహరణకు - చూడు
విపత్తు నుంచి ప్రతిదీ ఎలా తప్పించుకు పోవాలనుకుంటుందో!
నాగలి పట్టిన రైతు వినేవుంటాడా నీళ్లలో పడ్డ శబ్దాన్ని, అరుపును
అతడికి అదేమీ గొప్ప ఓటమిలా అనిపించి ఉండదు.
సూర్యుడు శ్వేత పాదాలతో ఆకుపచ్చని నీటిలోకి అదృశ్యమవుతున్నాడు.
ఒక ఖరీదైన నాజూకు నౌక ఖచ్చితంగా చూసే ఉంటుంది,
ఒక ఆశ్చర్యకరమైన విషయాన్ని, ఆకాశం నుంచి బాలుడు నీళ్లలో పడడం-
నౌక తన గమ్యానికి చేరుకోవాలి కదా అందుకే తన దారిన అది వెళ్లిపోయింది.

✧✧✧✧✧

Musee des Beaux arts (Museum of fine arts) : ఒకరిని దురదృష్టం వెంటాడుతున్నపుడు చుట్టుపక్కల వాళ్లు వేరే దిక్కుకు చూస్తుంటారు. ఆకాశంలో బాగా పైకి ఎగరాలనుకుని ఎండవేడికి మైనం కరిగిపోగా, తండ్రి డిడొలస్ (Daedalus) మాటలను పెడచెవిన పెట్టిన ఇకారస్ (Icarus) సముద్రంలో పడి మరణిస్తాడు. ఈ ఇతివృత్తాన్ని చిత్రకారుడు Brueghel అద్భుతంగా చిత్రీకరించాడు. అతడి మరో రెండు చిత్రాలలో క్రీస్తు జననం, క్రీస్తును శిలువ వేయడం ప్రధానాంశాలు. ఈ మూడు paintings లో కూడా ప్రధానాంశంతో పాటుగా చుట్టుపక్కల వాళ్లు నిర్వికారంగా ఉండడం, ఎవరి పనుల్లో వాళ్లు నిమగ్నులవడం, పిల్లలు తమ ధోరణిలో తాము ఆడుకుంటూ ఉండడం కనిపిస్తాయి. మానవుని జీవితంలో పలు దృక్కోణాలను అత్యద్భుతంగా వర్ణించిన కవిత ఇది.

6. నియంత సమాధి ఫలకంపై రాత

(Epitaph on a Tyrant)

పరిపూర్ణత అంటే ప్రాణాలు విడుస్తాడతడు.
అతడు కనుక్కున్న కవిత్వం అందరికీ అర్ధమయ్యేదే
తన అరచేయి ముందు భాగమంత స్పష్టంగా
అతడికి మానవుడి లోపాలు తెలుసును.
సైన్యాలు, నౌకాదళాలంటే అతడికెంతో ఇష్టం.
అతడు నవ్వితే గౌరవనీయులైన సెనెటర్లు పగలబడి నవ్వేవారు.
అతడు ఏడిస్తే వీధుల్లో చిన్నపిల్లలు ప్రాణాలు వదిలారు.

✧✧✧✧✧

Epitaph on a Tyrant : ఆరు లైన్ల కవితలో అనేక అర్థాలను ఇముడ్చుకున్న కవిత ఇది. బెర్లిన్‌లో తానున్న కాలంలో హిట్లర్ నియంతగా ఎదగడం చాలామంది రచయితలు International Brigade (1937)లో చేరి ఫాసిస్టులకు వ్యతిరేకంగా యుద్ధంలో పాల్గొనడం (Auden తో సహా) ఈ కవితా సందర్భం. ఈ కవిత నియంతృత్వ లక్షణాలున్న ఎవరికైనా (God, Scientist, Artist, Human Dictator) వర్తిస్తుంది.

7. శరణార్థి కష్టాలు

(Refugec Blues)

ఈ నగరంలో పది మిలియన్ జీవులున్నారనుకో
కొందరు హర్మ్యాలలో, కొందరు బొరియలలో
అయినా, మనకు ఉండేందుకు చోటు లేదు, ప్రియతమా, చోటులేదు.

ఒకప్పుడు మనకూ ఓ దేశముండేది, మంచిదే అనుకున్నాం,
ప్రపంచ పటంలో వెదికాం, కనిపించగా ఆనందించాం.
ఇప్పుడు మనమక్కడకు వెళ్లలేం, ప్రియతమా, అక్కడకు వెళ్లలేం.

గ్రామపు చర్చి ఆవరణలో ఓ పాతకాలపు సతత హరితవృక్షం
ప్రతి వసంతకాలంలో అది పూలు పూస్తుంది విస్తారంగా
పాత పాస్‌పోర్ట్‌లు ఆ పని చేయలేవు, ప్రియతమా, ఆ పని చేయలేవు.

అక్కడున్న కౌన్సిల్ సభ్యులు బల్లగుద్ది మరీ చెప్పారు:
పాస్‌పోర్టు లేదా నీకు, అధికారికంగా నీవు చచ్చినవాడికిందే లెక్క!
కాని, మనం బతికే ఉన్నాం, ప్రియతమా, మనం బ్రతికే ఉన్నాం.

కమిటీ ముందు నిలబడ్డాను, కూర్చోమని కుర్చీ చూపించారు.
మర్యాదగా చెప్పారు మరలా వచ్చే సంవత్సరం రమ్మని,
మరి, ఈరోజు ఎక్కడకు వెళ్లాలి, ప్రియతమా, ఎక్కడకు వెళ్లాలి?

బహిరంగ సభకు వెళ్లాను, ఉపన్యాసకుడు లేచి నిలబడ్డాడు.
-'వీళ్లను రానిస్తే మన రొట్టెను కాజేసి తినేస్తారు' అన్నాడు.
అతడు మన గురించే మాట్లాడుతున్నాడు, ప్రియతమా, మాట్లాడుతున్నాడు.

పైన ఆకాశంలో ఉరుములు ప్రతిధ్వనిస్తున్నాయనుకున్నాను,
కాని అది హిట్లర్ గొంతు - 'వాళ్లు చావాల్సిందే!'
మనం అతడి మనసులో ఉన్నాం, ప్రియతమా, అతడి మనసులో ఉన్నాం.

మెడలో పటకాతో ఉన్న చిన్న కుక్కపిల్లను చూసాను.
తలుపు తెరవగానే వచ్చిన పిల్లినీ చూసాను.
కానీ, అవి జర్మన్ యూదులు కాదుకదా, ప్రియతమా, యూదులు కాదు కదా!

నౌకాశ్రయానికి వెళ్లి రేపు దగ్గర నిలబడ్డాను.
స్వేచ్ఛగా నీటిలో ఈదుతున్న చేపల్ని చూసాను.
పది అడుగుల దూరంలో, ప్రియతమా, పది అడుగుల దూరంలో!

అడివిలో నడుస్తూ ఎగుర్తున్న పక్షుల్ని చూసాను
రాజకీయ నాయకులు లేరేమో స్వేచ్ఛగా పాడుతున్నాయవి
అవి మానవజాతి కాదు కదా, ప్రియతమా, మానవజాతి కాదు కదా!

వేయి అంతస్థులున్న భవనాన్ని కలగన్నాను.
వేయి గవాక్షాలు, వేయి ద్వారాలు
ఒక్కటి మనది కాదు, ప్రియతమా, ఒక్కటీ మనది కాదు.

మంచు కురుస్తున్న విశాలమైన మైదానంలో నిలబడ్డాను.
పదివేల సైనికులు అటూ యిటూ కవాతు చేస్తున్నారు.
నీకోసం నాకోసం వెదుకుతూ, ప్రియతమా, వెదుకుతూ!

✧✧✧✧✧

Refugee Blues : 1939లో వ్రాసిన ఈ కవిత నాజీల దుశ్చర్యలకు నానా కష్టాలు పడుతున్న యూదు శరణార్థుల ఇక్కట్లను వివరిస్తుంది. అటు నాజీల దౌర్జన్యాలకు, ఇటు ఆశ్రయమివ్వడానికి ఇతర దేశాలు చూపే నిర్లిప్తతకు గురై యూదులు పడిన మానసిక క్షోభను ఈ కవితలో చూస్తాం.

8. గుర్తు తెలియని పౌరుడు

(The Unknown Citizen)

(JS/07/M/378 ఈ చలువరాతి ఫలకం ప్రభుత్వ నిర్మితం)

ఇతడిని జనాభా లెక్కలశాఖ వాళ్లు కనుగొన్నారు.
ఎటువంటి ఫిర్యాదూ ఇతడిపై లేదు.
ఇతడి ప్రవర్తన గురించిన ఆధారాలన్నీ
ప్రస్తుత సమాజంలో ఇతడొక 'సాధు'సంతుగా ధృవీకరిస్తున్నవి.
ఒక యుద్ధంలో తప్ప మిగతా విషయాల్లో సమాజం కోసమే పని చేసాడు.
పదవీ విరమణ చేసేంత వరకూ ఫాక్టరీలోనే పని చేసాడు.
వంచిన తలెత్తలేదు, చెప్పిన పని చేయననలేదు.
ఫడ్జ్ మోటార్ కంపెనీవాళ్లూ ఈ తమ ఉద్యోగితో సంతృప్తి చెందారు.
అట్లా అని అతడేమీ విపరీత పోకడలు కలవాడు కాదు.
సంఘానికి కట్టాల్సిన రుసుము క్రమం తప్పకుండా కట్టేవాడు.
(మన రిపోర్టు ప్రకారం ఇతడి సంఘం మంచిదే).
మన మానసిక విశ్లేషకుల అభిప్రాయం ప్రకారం
ఇతడు తన సహచరులలో పేరున్నవాడు, అందరితో కలిసి తాగేవాడు.
దినపత్రికలవాళ్లన్నారు- అతడు రోజూ ఓ దినపత్రిక కొనేవాడని.
ప్రకటనలపై అతడి ప్రవర్తన అసాధారణమైనదేమీ కాదు.
జీవిత బీమా పాలసీలు అతడి జీవితాన్ని పూర్తిగా కవర్ చేసాయి.

అతడి ఆరోగ్య కార్డు చెబుతుంది, ఒకసారి హాస్పిటల్‌లో చేరి బాగైనాడని
పరిశోధన - సుఖజీవితపు నిర్మాతలన్నారు- ఇతడు వాయిదాల పద్ధతికి అనుకూలుడు.
నాగరికుడైన మనిషికి కావాల్సినవన్నీ అతడికి ఉన్నాయని.
ఫోనోగ్రాఫు, రేడియో, కారు, ఫ్రిజ్ వగైరా...
ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ చేసే వాళ్లన్నారు 'అతడి అభిప్రాయాలు సరైనవే'
శాంతి ఉన్నపుడు శాంతిని, యుద్ధముంటే యుద్ధాన్ని బలపర్చినాడతడు.
వివాహితుడు, జనాభాకు అయిదుగురు సంతానాన్ని కలిపినాడు.
మన జెనెటిక్ శాస్త్రజ్ఞుడి ప్రకారం, ఈ తరానికి ఇది సరైన సంఖ్యేనని.
ఉపాధ్యాయులన్నారు- 'ఇతడు మన విద్యాబోధనా విధానాన్ని తప్పు పట్టలేదని.

అతడు స్వేచ్ఛగా ఉన్నాడా? అతడు సంతోషంగా ఉన్నాడా?
ఈ ప్రశ్న అసంబద్ధం, అసంగతమైనది!
ఏదైనా తప్పు జరిగి ఉంటే మనకు ఖచ్చితంగా తెలిసుండేది.

✧✧✧✧✧

The Unknown Citizen : 1940లో వ్రాసిన ఈ కవిత ఎంతో ప్రాచుర్యాన్ని పొందింది. వ్యంగ్యం, హాస్యం కలగలిసిన ఈ కవిత పాశ్చాత్య, సోషలిస్టు దేశాల్లోని పరిపాలనా వ్యవస్థలోని యాంత్రిక స్థితిని, హృదయం లేని నడవడిని విమర్శనాత్మకంగా చెబుతుంది. చాలా దేశాలలో (West Minister Abbey - Britain, Arlington-Virginia) Unknown soldiers కు స్మృతి చిహ్నాలు నిర్మించారు. ఆ శిలాఫలకాలపై ఒక గుర్తు తెలియని సైనికుడి పేరు JS/07 M378 గా ఉన్నది. బహుశా దానిని ప్రేరణగా తీసుకుని వ్రాసిన కవిత ఇది.

9. ఎఖిల్లిస్ డాలు

(The Shield of Achilles)

ఆమె అతడి భుజం మీదుగా చూసింది
ద్రాక్ష తీగెలు, ఆలివ్ వృక్షాల కొరకు,
చలువరాతి భవనాలున్న పట్టణాల కొరకు,
అదుపుకురాని సముద్రాలపైన నౌకల కొరకు-
అయితే, అతడి చేతులు పట్టుకున్నాయి.
మెరుస్తున్న లోహపు రక్షక డాలును
ఒక కృత్రిమ ఎడారి ప్రదేశాన్ని
సీసం లాంటి విశాల ఆకాశాన్ని-

ఎటువంటి విశేషాలు లేని నగ్న మైదానం,
గడ్డిపరక కానరాదు, ఇరుగూ పొరుగూ లేరు,
తినడానికేమీ దొరకదు, కూర్చోవడానికీ కుదరదు,
అయినా, అంతటి శూన్యంలోనూ గుమికూడిన
ఓ గుర్తు తెలియని గుంపు
మిలియన్ నేత్రాలు, మిలియన్ బూట్లు, ఒక వరుసలో
ఏ భావమూ లేకుండా, ఏదో సంజ్ఞ కోసం ఎదురుచూస్తూ
ఎక్కడో గాలిలో నుంచి ఊడిపడిందో ముఖం లేని గొంతు
గణాంకాలు చెబుతున్నాయి అది న్యాయమైన పనేనని,
పొడిగా, ఆ ప్రదేశంలానే ఎగుడు దిగుడూ లేకుండా,
ఎవరూ నవ్వలేదు, ఎవరూ మాట్లాడలేదు.
వరుస తరువాత వరుస ధూళి మేఘంలో
ఒక నమ్మకాన్ని భరిస్తూ మౌనంగా వెళ్లిపోయారు
ఎవరిదో తర్కం, ఎక్కడి నుంచో, ఇక్కడికి దుఃఖంలోకి తెచ్చింది.

ఆమె అతడి భుజం మీదుగా చూసింది
అంత్యక్రియల నిమిత్తం
తెల్లపూల దండలు తగిలించబడిన లేగదూడలు
బలికి, పూజలకు సిద్ధంగా ఉన్నవాటి కొరకు,
అయితే, ఆ మెరుస్తున్న లోహపు ఫలకంపై
బలిపీఠముండాల్సిన చోటున
మిణుకు మిణుకుంటున్న కొలిమి కాంతిలో
ఆమె మరొక దృశ్యాన్ని చూసింది.

ఒక నిర్దిష్ట ప్రదేశం చుట్టూ ముళ్ల తీగె కంచె
విసుగు పుట్టిన అధికారులు ఛలోక్తులు వేస్తూ తిరిగే చోటు
ఎండలో కావలి కాస్తున్న భటులు చెమటలు కక్కుతున్నారు.
సాధారణ ప్రజానీకం గుంపుగా చేరి
మాటా కదలికా లేకుండా చూస్తున్నారు.
ముగ్గురు పాలిపోయిన వాళ్లను నడిపించుకుంటూ
నిటారుగా పాతబడ్డ గుంజలకు కట్టేయడాన్ని.

ఈ లోకపు పదార్థము, మహత్వము ఇతరుల చేతుల్లో
బరువు తూగేది ఎప్పుడూ ఒకే బరువు తూగుతుంది.
వాళ్లు అల్పులు, వాళ్లకు సహాయం దొరుకుతుందన్న ఆశలేదు.
సహాయం చేయడానికి ఎవరూ రారు.
వాళ్ల శత్రువులు ఏం చేయదలుచుకుంటే అదే జరుగుతుంది.
వాళ్లు పడిన అవమానం మరింత దుర్భరమైనది.
గర్వం నశించి మనుషులుగా ముందే మరణించారు, వాళ్ల దేహాలకన్నా ముందే!

ఆమె అతడి భుజం మీదుగా చూసింది.
ఆటలాడ్తున్న క్రీడాకారుల కొరకు
నృత్యం చేస్తున్న యువతీయువకులు,
తమ కరచరణాలను కమనీయంగా కదిలిస్తూ
చకచకా, సంగీతానికి అనుగుణంగా, వాళ్ల కొరకు-

అయితే, ఆ మెరుస్తున్న లోహపు ఫలకం మీద
అతడి చేతులు ఏ రంగస్థలాన్నీ నిర్మించలేదు,
కాని, అక్కడో పిచ్చిమొక్కలు పెరిగిన మైదానం.

చిరుగుల దుస్తులతో అడుక్కుంటున్న గమ్యం లేని ఒంటరి పిల్లవాడు,
ఆ శూన్యంలో అటు యిటూ తిరుగుతున్నపుడు
ఒక పక్షి అతడి ఉండేలు దెబ్బ తప్పించుకుని ఎగిరిపోయింది.
ఆడపిల్లలు చెరబడినారు. ఇద్దరు పిల్లవాళ్లు మూడోవాడిని
కత్తితో పొడిచారు - ఇవే తెలిసిన నిజాలు అతడికి.
వాగ్దానాలను నిలబెట్టుకునే ప్రపంచం గురించి తెలీదు.
ఒకరు ఏడిస్తే ఇంకొకరు ఏడుస్తారనీ అతడికి తెలియదు.

ఆ పల్చని పెదాల కవచాల, డాలుల నిర్మాత
　　హెఫాస్టిస్ నెమ్మదిగా వెళ్లిపోయాడు.
మెరిసే వక్షోజాలున్న థెటిస్
　　ఆశ్చర్యంతో వలవలా ఏడ్చింది.
తన కుమారుడిని సంతోష పెట్టడానికి
　　ఆ దేవుడు ఏమి సృష్టించాడో ఆమెకు అర్థమయ్యింది-

ఉక్కు హృదయం గల మానవ హంతకుడు, ఎఖిల్లిస్,
　　అతడూ ఎక్కువకాలం జీవించబోడు!

✧✧✧✧✧

The Shield of Achilles : గ్రీకు దేవతలలో ఒకడైన Hephaestos, ఎఖిల్లిస్ (Achilles) తల్లి Thetis కోరిన డాలు (Shield)ను తయారు చేసి ఇచ్చేప్పుడు ఆ డాలుపై చెక్కిన దృశ్యాలు ఆమె అనుకున్నవాటికి భిన్నంగా ఉండి భవిష్యత్తును స్పష్టంగా ఆమె కనులముందుంచుతాయి.

1952లో వ్రాయబడిన ఈ కవిత ప్రేమకు, యుద్ధానికి మధ్య ఉండే సంఘర్షణను అద్భుతంగా, అనితర సాధ్యంగా వివరిస్తుంది. 1955లో ప్రచురింపబడి 1956లో National Book award ను పొందిన ఈ కవిత Rhyme Royal, Ballad format లో వ్రాయబడింది.

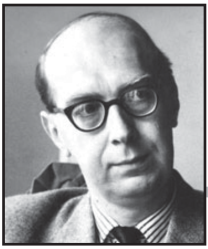

ఫిలిప్ లార్కిన్
(Philip Larkin 1922-1985)

ఫిలిప్ ఆర్థర్ లార్కిన్ (9-8-1922 - 2-12-1985) ఇంగ్లీషు కవి, నవలా రచయిత, లైబ్రేరియన్.

The Northship (1945) అతడి మొదటి కవిత్వ సంకలనం. Jill (1946); A girl in Winter (1947) నవలలు. 1955లో ప్రచురించిన The lass Deceived; The Whitsun Weddings (1964), High Windows (1974) అతడికి పేరును తెచ్చాయి. Daily Telegraph లో జాజ్ క్రిటిక్‌గా (1961-1971) పనిచేసాడు. The Oxford Book of Twentieth Century English Verse కు సంపాదకుడిగా (1973) వ్యవహరించినాడు.

Queen's gold medal for poetry స్వీకరించినా, Poet Laureate పదవిని తిరస్కరించాడు (1984).

'The saddest heart in the post war supermarket గా ఎరిక్ హోమ్‌బర్గర్, రాండాల్ జారెల్‌చే అభివర్ణించబడిన ఫిలిప్ లార్కిన్‌పై ఔడెన్, ఈట్స్, థామస్ హార్డీల ప్రభావమున్నది. అసంతృప్తి, లయ కలగలిసిన కవిత్వం ఇతనిదని విమర్శకులంటారు.

అవివాహితుడిగా ఉన్న లార్కిన్ తన యాభయ్యవ పుట్టిన రోజున- 'I seem to have spent my life waiting for poems to turn up' - అన్నాడు.

సాధారణ భాషలో అసాధారణమైన కవిత్వం వ్రాసి, Britain's greatest post war writer గా 2008లో 'The Times' చే ఎన్నిక చేయబడినాడు.

'The melancholy, The misfortunate, The Frustrating, The failing elements of life' తన కవిత్వంలో వస్తువులుగా పేర్కొన్న లార్కిన్ నాలుగు కవిత్వ సంపుటాల్ని, రెండు నవలల్ని ప్రచురించాడు.

1. అడవి యవధాన్యం

(Wild Oats)

ఇరవై ఏళ్ల క్రితం
నేను పనిచేసే చోటుకు ఇద్దరాడపిల్లలు వచ్చారు
ఇంగ్లీషు గులాబిలా ఉన్న యవ్వనవతి,
కళ్లజోడు పెట్టుకున్న ఆమె స్నేహితురాలు, ఆమెతో నేను సంభాషించగలిగాను.
వెలిగిపోతున్న వదనాలతో
వాగ్వాదాలు, వాగ్యుద్ధాలు ముగిసాయి.
ఆమెలాంటి వాళ్లుంటారని నేననుకోను.

అయితే, ఆమె స్నేహితురాలితో నేను సాయంకాలం గడిపాను.
ఏడేళ్ల తరువాత
దాదాపు నాలుగు వందల ఉత్తరాలు వ్రాసుకున్నాక
పది బంగరు నాణేల విలువున్న ఉంగరాన్నిచ్చాను
అది నాకు తిరిగి వచ్చింది, మత గురువులకే తెలీని
అసంఖ్యాక పట్టణాలలో కలుసుకున్నాక!
నాకు గుర్తున్నంత వరకూ ఆ అందమైన అమ్మాయి
కలిసిన రెండుసార్లు నవ్వు ఆపుకోడానికి ప్రయత్నిస్తున్నదని నేననుకున్నాను.

విడిపోవడం,

దాదాపు అయిదు రిహార్సల్స్, పునఃప్రయత్నాల తరువాత,

ఒక ఒప్పందం- నేను స్వార్థపరుడిని, ముభావస్తుడిని,

త్వరగానే విసుగు పుట్టిస్తాను గనుక ప్రేమించడం కష్టమనీ-

మంచిదే, ఆలస్యంగానైనా నా గురించి నాకు తెలిసింది.

నా పర్సులో ఇంకా చేతులకు ఫర్గ్లవుస్ ఉన్న, గులాబీలాంటి అమ్మాయి ఫోటోలు

రెండున్నాయి, పనిచేయని తాయెత్తుల్లా-

✧✧✧✧✧

ఫిలిప్ లార్కిన్ (Philip Larkin 1922-1985) :

9 ఆగష్టు 1922లో జన్మించిన ఫిలిప్ లార్కిన్ ఇంగ్లీషు కవి, నవలా రచయిత, గ్రంథాలయాధికారి. The Whitsun Weddings (1964), High Windows (1974) అతడి ప్రముఖ రచనలు. 1985లో (2 డిశంబర్ 1985) Cancer of esophagus తో చనిపోయినాడు. బ్రహ్మచారిగా ఉండినవాడు, ఎటువంటి ప్రచార ఆర్భాటాలను పట్టించుకోనివాడు, 1984లో PoetLaureate పదవిని తిరస్కరించినవాడు Philip Larkin.

Eric Homberger, Randall Jarrell లు అతడిని 'The Saddest heart in the post war super market' గా అభివర్ణించారు.

Wild Oats : 'Sow some wild oats' అనేది పాతకాలపు నానుడి. పెళ్లికాక ముందు అనేకమంది స్త్రీలతో శృంగార వ్యవహారాలు జరపడం మంచిదని మగవాళ్లకు సలహా ఇస్తుందీ సూక్తి. అటువంటివాడే తన భార్యకు విశ్వాసంగా ఉంటాడని, ఎందుకంటే ఆకర్షణలు అప్పటికి చల్లారిపోయి, నిజమైన ప్రేమ విలువ తెలుస్తుందని.

లార్కిన్ జీవితంలో యుక్తవయసులో తారసపడిన ఇద్దరు యువతుల గురించి ఈ కవిత. అందమైన అమ్మాయి ఊహల్లో ఉండగా, రెండో యువతి (ప్రస్తుత సమాజం)తో జీవించాలనుకున్నా కుదరకపోవడం; ప్రస్తుత సమాజపు కట్టుబాట్లు, వ్యవహారశైలిపై అతడి వైమనస్యాన్ని తిరుగుబాటు ధోరణిని తెలుపుతాయి.

2. వెళ్లడానికి కారణాలు

(Reasons for Attendance)

బాకా మోత బిగ్గరగా, అధికారికంగా,
ఒక్క క్షణం నన్ను వెలుగుతున్న అద్దం వేపు లాగుతుంది.
నాట్యం చేస్తున్న వాళ్లందరూ ఇరవై అయిదేళ్లలోపు వారే,
ఉద్వేగపు ఒక ముఖం నుంచి మరో ముఖం వేపు కావాలనే చూస్తూ
సంతోషపు లయను పవిత్రంగా అనుకరిస్తూ నేను.

ఆ పొగ, స్వేదాన్ని చూసి నేనలా అనుకున్నానేమో
ఆడతనపు స్పర్శ, అద్భుతమైనది. ఎందుకలా బాహ్యంగా?
అయితే, అంతర్గతంగా మాత్రం ఎందుకు? శృంగారమా, సరే,
శృంగారమంటే ఏమిటి? ఆనందంలో సింహభాగం
దొరికేది ఎవరికి? జంటలకే కదా-

-కాదు, నా దృష్టిలో అది కాదు-
నన్ను పిలిచేది గరుకుగా గట్టిగా మోగే గంట!
(కళ, నీకిష్టమయితే) ప్రతి గంట చప్పుడూ, నా వ్యక్తిత్వాన్ని గుర్తిస్తుంది.
అది మాట్లాడుతుంది, నేను వింటాను, ఇతరులు కూడా వినవచ్చు.

అయితే, నాకు అక్కర్లేదు, నేనూ వాళ్లకు అక్కర్లేదు.
ఆనందమైనా అంతే. అందుకే నేను బయటనే ఉంటాను,
ఇది నమ్మి; వాళ్లు ముందుకూ వెనక్కీ తూగుతుంటారు, అది నమ్మి;
ఇద్దరూ సంతృప్తి పడతారు, వాళ్ల గురించి వాళ్ల అంచనా
నిజమైనా; లేదా అబద్ధం చెప్పినా-

✧✧✧✧✧

Reasons for attendance : ఇరవై పంక్తులుండి, నాలుగు Cinquains తో ఉన్న కవిత ఇది. విక్టోరియన్ కాలంలోని ద్వైదీభావం, కట్టుబాట్లకు, స్వేచ్ఛాకోరికకు మధ్య ఉన్న ఘర్షణను తెలుపుతుంది. బయట నిలబడి ఉన్న కవికి Dancing Hall లో నృత్యం చేస్తున్న జంటలతో కలిసి ఆనందం పంచుకోవాలనుంటుంది కాని, కట్టుబాట్లు వ్యతిరేకిస్తుంటాయి. చివరకు మీ దారి మీది, నా దారి నాది అనుకుంటాడతడు.

3. నిర్గమనాల కవిత్వం

(Poetry of Departures)

ఒక్కోసారి నీవు వింటావు, పదుగురు నోట పడినదాన్ని
సమాధి ఫలకంపై రాసి ఉంటుంది-
    'అతడు అన్నిటినీ వదిలేసి
    అలా వెళ్లిపోయాడు'-
అటువంటి స్పష్టమైన, పవిత్రమైన, మామూలు వ్యవహారం
నీవు ఆమోదించినట్లుగా ఆ గొంతు వినబడ్తుంది.

నేననుకుంటాను వాళ్లు సరిగానే అనుకున్నారని,
మనకు ఇల్లంటే ఇష్టముండదు
అక్కడుండడం మరీనూ-
నా గది అంటే నాకయిష్టం.
దాంట్లో ఎన్నిక చేయబడిన చెత్త,
మంచి పుస్తకాలు, మంచి మంచం
నా జీవితం, సక్రమ రీతిలో ఉండడం:
అది చెప్పింది వినడం-

-'మందిని దాటి అతడు వెళ్లిపోయాడు'-
ఆ వాక్యం నాలో ఏదో ఉద్వేగాన్ని, జలదరింతను కలుగజేస్తుంది
ఎట్లా అంటే- 'ఆమె తన దుస్తులను విప్పి'-
లేదా- ఈ దెబ్బ కాచుకోరా, వెధవా!' అన్నట్లు
అతడు చేయగలిగింది నేను చేయలేనా?
ఆ పని నన్ను మెలకువతో ఉండేట్లు, కష్టపడేట్లు చేస్తుంది
కాని, నేను ఈరోజు వెళ్లిపోతాను.

అవును, గింజలు పాతుకున్న రహదారులపై తూలుతూ,
నావికుల గదిలో ముడుచుకుని పడుకుని,
మంచితనంతో ఒదిగిపోయి,
ఇదంతా కృత్రిమత్వం కాకపోతేనా;

వెనకడుగు వేయడం సంకల్పితంగా
ఒక విషయాన్ని సృష్టించడానికి
పుస్తకాలు, పింగాణి, ఓ జీవితం
దోషాలున్నా పరిపూర్ణమైన దానిని-

✧✧✧✧✧

Poetry of Departures : 'Toads', Poetry of Departures - నవీన నాగరిక ప్రపంచంలోని హక్కులు, బాధ్యతలలోని వైరుధ్యాలు, పోకడల గురించి వ్యాఖ్యానిస్తాయి.

4. చర్చికి వెళ్లడం

(Church Going)

అక్కడేం జరగం లేదని నిర్ధారణ అయ్యాక
నేను లోపలికి అడుగుపెట్టాను, తలుపు ధడాలున మూసుకుంటుంది.
ఇంకో చర్చి: నేల, సీట్లు, రాయి, చిన్ని చిన్ని పుస్తకాలు
పూల సముదాయం అందంగా అలంకరించబడి ఆదివారం కోసం
ఇప్పుడవి గోధుమరంగులో, కొన్ని వాయిద్యాలు, వగైరా
ఆ చివర కుదురుగా ఉన్న సంగీతపు పెట్టె
బిగుతుగా, చిక్కగా, పట్టించుకోకుండా ఉండలేని నిశ్శబ్దం.
ఎంతకాలమలా ఉంటుందో దేవుడికే తెలుసు,
ఎలాగూ టోపీ పెట్టుకోలేదు, సైకిల్ క్లిప్స్‌ను
తీసేశాను అదో రకం భక్తితో-

-ముందుకు కదిలి, జలధార చుట్టూ నా చేత్తో తడిమాను.
నేను నిలబడ్డ చోటున పైకప్పు కొత్తగా ఉన్నది.
శుభ్రం చేసారా, బాగు చేసారా? తెలిసినవాళ్లుండే ఉంటారు.
నాకయితే తెలీదు; ఉపన్యాసవేదికవెనక నిలబడి
పెద్దపెద్ద శ్లోకాల్ని పద్యభాగాల్ని పఠించి
'ఇక్కడ ముగింపు' అనే మాటల్ని నేననుకున్నదానికన్నా
బిగ్గరగా పలికాను. ప్రతిధ్వనులు బిగ్గరగా వెక్కిరించాయి.
తలుపు దగ్గరకు తిరిగి వచ్చి పుస్తకంలో సంతకం చేసాను,
ఐరిష్ ఆరు పెన్నీలు ధర్మం పెట్టెలో వేసి
అక్కడ ఇంకా ఉండాల్సినంత గొప్పతనం లేదని భావించాను.

అయినా ఎందుకో ఆగిపోయాను, చాలాసార్లు అలానే
ఇప్పుడు మాదిరే ఏదో నష్టంలో ఇరుక్కుంటాను.
దేనికోసం వెదకాలో అని ఆశ్చర్యపడుతూ, ఆశ్చర్యపడుతుంటాను.
చర్చిలు నిరుపయోగంగా మారినాక వాటిని దేనికి వాడతాం,
కొన్నిటిని బహుశా ప్రదర్శన శాలలుగా, వాటి కాగితాలు, పవిత్ర వస్తువులు
పిక్స్, ప్లేట్లు, అలంకరణలు అన్నీ అద్దాలపెట్టెల్లో ఉంచి తాళాలు వేసి
బహుశా, గొర్రెలు, పశువుల కొట్టంలా, అద్దె తీసుకోమేమో!
దురదృష్ట ప్రదేశాలుగా ముద్రవేసి వాటివేపు పోమనుకుంటాను.

లేదా, చీకటి పడ్డాక, సందేహపడాల్సిన వ్యక్తిత్వమున్న ఆడవాళ్లు
వాళ్ల పిల్లలను ఓ ప్రత్యేకమైన శిలను స్పృశించమంటారు,
కాన్సర్ నివారణకు కొన్ని మొక్కల ఆకుల్నో, పూలనో తెంపుకుంటారు.
ఒక ప్రత్యేకమైన రాత్రి మృతుడు నడుస్తుంటే చూస్తారేమో, ఏమో?
ఏదో ఒక శక్తి ఉంటుంది; ఆటల్లో, పొడుపుకథల్లో అక్కడక్కడా
మూఢనమ్మకం, నమ్మకంలా, చచ్చిపోవాల్సిందే తప్పక.
అపనమ్మకం నిష్క్రమించాక ఏం మిగుల్తుంది?
గడ్డి, పిచ్చిమొక్కలు పెరిగిన నడక దారి, ముళ్లమొక్కలు, రాళ్లూ, ఆకాశం.

ప్రతి వారానికి మరింత గుర్తుపట్టలేకుండా మారే ఆకారం.
దాని ఉద్దేశం అంతగా అర్థం కాదు. నాకనిపిస్తుంది ఆఖర్న ఎవరి వంతు?
చివరాఖర్న ఈ చోటుకు వచ్చేదెవరు; ఇక్కడేమున్నాయో, ఎందుకో?
ఆ వేదికపై తెరలు వగైరా వాటి ఆవశ్యకత గురించి అక్కడ
పనిచేసే వాళ్లకేమైనా తెలుసా? ఎవరో శిథిలాలను ప్రేమించేవాడు,
పురాతన కట్టడాల, వస్తువుల పిచ్చి ఉన్నవాడు లేదా క్రిస్టమస్ ప్రేమికుడు
పెద్ద పట్టీలుండే అంగీ తొడుక్కుని, ఆర్గాన్ వూదుతూ, గుగ్గిలాన్ని
ఎప్పుడు పొగబెట్టాలో తెలియాలి కదా! అతడే
నా తరపున వచ్చేవాడు కావాలి.

విసుగుతో, ఏ సమాచారం లేకుండా, మట్టి పేరుకుపోయినా
ఈ శిలువ ఉన్న ప్రదేశాన్ని సంరక్షిస్తూ,
నగరపు పొలిమేరల్లో ఉండి, ఎటువంటి చీలికలూ రానిది,
మొదలైనప్పటి నుంచి ఇప్పటి వరకూ, విడిపోయేప్పుడు కనబడేది-
-వివాహం, జననం, మరణం - ఆ ఆలోచనలు-
ఎవరికోసం కట్టబడిందీ ప్రత్యేకగోళం? ఈ గోపురం?
నాకు తెలియదులే కాని, ఈ హంగులూ, ఉక్కబోతా ఉన్న కొట్టం
విలువ ఎంత? ఇక్కడ నిశ్శబ్దంగా నిలబడడం నాకు హాయినిస్తుంది.

గంభీరంగా ఉన్న నేలమీద గంభీరమైన కట్టడం ఇది.
ఈ గాలిలో మన నిశ్చయ నిర్బంధాలన్నీ కలుస్తాయి.
గుర్తింపబడతాయి, గమ్యాలుగా దోచుకోబడతాయి.
అదంతా ఎప్పటికీ అవికసితం కాబోదు.
ఎందుకంటే ఎవరో ఒకరు ఎప్పటికీ ఆశ్చర్యపోతూనే ఉంటారు.
అతడిలో ఓ రకపు ఆకలి మరింత ప్రజ్వలిస్తూనే
నేలపైకి దిగుతుంది, విస్తరిస్తుంది,
అతడు ఒకప్పుడు విన్నాడు-
ఎందరో మృతులు ఇక్కడ చుట్టుపక్కల పడి ఉంటే-
అది జ్ఞానమై విస్తరిస్తుందని.

✧✧✧✧✧

Church going : 1954లో వ్రాయబడిన ఈ కవిత, 1945 నుంచి క్రమేపీ చర్చిలలో పలచబడుతున్న విశ్వాసుల గురించి చెబుతుంది. మతంపై విశ్వాసం, నమ్మకం చచ్చిపోవడం ఇంగ్లీషు చర్చిలలో ఆచారాలకు ప్రాధాన్యత పెరగడం గురించి వివరిస్తుంది.

5. విట్సన్ వివాహాలు

(The Whitsun Weddings)

ఆ విట్సన్ పెళ్లి రోజు-
లేవడానికి బద్దకం నాకు
శనివారం పగలు ఒకటి ఇరవై అయ్యేసరికి పరుగోపరుగు,
మూడు వంతులు ఖాళీ ఉన్న ట్రెయిన్‌లోకి ఉరికి
కిటికీలన్నీ మూసి ఉన్నాయి. వేడిగా సీట్లు వాటిపై మెత్తలు.
త్వరగా పోవాలన్న ఆలోచన తగ్గింది.
ఇళ్ల వెనకగా, కళ్లు చీకట్లు కమ్మే కిటికీ తలుపులున్న వీధిని దాటి,
చేపల కంపు కొడ్తున్న రేవు మీదుగా, అదుగో-
నది వెడల్పవుతున్న చోటు మొదలవుతోంది,
ఆకాశం, లింకన్‌షైర్, సముద్రం కలిసేది, అక్కడే.

ఆ మధ్యాహ్నమంతా, నిట్టనిలువుగా ఎండ మైళ్లకొద్దీ కాల్చేస్తున్నపుడు
నెమ్మదిగా, దాదాపుగా ఆగిపోతున్న వర్తులమార్గంలో
దక్షిణ దిక్కుగా, విశాలమైన క్షేత్రాలు, తక్కువ నీడలున్న పశువుల మందలు
పరిశ్రమల మురికి నురగ కప్పుకున్న కాలువలు
మెరుపు మెరిసినట్లు కనిపించిన ఓ హాట్ హవుస్ ప్రత్యేకంగా.
గట్లు చెట్లతో ఎగుడు దిగుడుగా, అప్పుడప్పుడు అక్కడక్కడా
గడ్డి పరిమళం అంతకు ముందు వస్త్రాల వాసనను భర్తీ చేస్తూ-
తరువాత పట్టణం రానే వచ్చింది, కొత్తది, వర్ణించనిది,
ఎకరాలకొద్దీ విప్పదీయబడిన కార్ల విడిభాగాలూ అవీ-

మొదట్లో, నేను గమనించలేదు, పెళ్లి హడావుడి, సందడి,
మేం ఆగిన ప్రతి స్టేషన్లో; నీడలో జరుగుతున్న దానిపైని ఆసక్తిని
ఎండ చంపేస్తుంది. పొడుగాటి చల్లని ప్లాట్‌ఫారమ్‌లపై
ఉరుకులు, పరుగుల్ని చూసి పోర్టర్లు కాబోలు అనుకున్నాను.
తలెత్తకుండా చదువుకుంటూ నేను.

మళ్లీ మేం కదిలి వాళ్లను దాటుతుంటే
నవ్వుతూ చేతులూపుతున్న బాలికలు, రకరకాల దుస్తులలో,
మడమెత్తు చెప్పులు, మేలి ముసుగులు
అదోరకం తీవిగా, అనిశ్చితమైన హొయలొలికిస్తూ
మేం వెళ్తుంటే మావేపు చూస్తూ-

ఒక ముఖ్య కార్యక్రమం అయిపోయినాక, వీడ్కోలు చెబుతున్నట్లు
దానిని తట్టుకుని బ్రతికిన దానికి, అనిపించింది నాకు.
ఈసారి కాస్త శ్రద్ధగా పరిశీలిద్దామని ముందుకు వంగి,
ఆసక్తిగా, అదే దృశ్యాన్ని కాస్త విభిన్నంగా చూసాను.
తండ్రులు, వాళ్ల వయసున్న వాళ్లు సూట్లకు వెడల్పాటి బెల్టులతో
అంత ఆకర్షణీయంగా లేని నుదుళ్ళు.
తల్లులు లావుగా, పెద్ద నోళ్లు; ఎవరో మామయ్య వయసు కేక
శిరోజాల అలలు, నైలాన్ గ్లవుస్, నగలూ నాణ్యాలూ
నిమ్మ, నీలశోణ వర్ణం, ఆలివ్ ఆకుపచ్చ రంగులూ-

ఆడపిల్లల్ని మిగతావాళ్ల నుంచి విడదీసి చూడాలి,
అవును, కేఫ్‌లు, విందు ప్రదేశాలు,
చక్కగా అలంకరించబడిన గుర్రపు బగ్గీలు
పెళ్లిరోజుల కాలం, శుభ ఘడియలు అయిపోవస్తున్నట్లున్నాయి.
దారి వెంబడి ఆగిన చోట్లల్లా నూతన వధూవరులు ఎక్కుతూనే ఉన్నారు.
మిగతావాళ్లు వాళ్ల చుట్టూ, చివరి సలహాలూ, జాగ్రత్తలూ,
అంపకాలు, సాగనంపడాలూ; మేం కదిలినాక ఒక్కో ముఖమూ
స్పష్టంగా చూపిస్తోంది వీడ్కోలు బాధను; పిల్లలు విసుక్కుంటున్నారు.
చిరాకు ముఖాల్తో ఏం హుషారుగా లేదని, తండ్రులకీ సంగతి తెలీదు.

విజయం ఎంతో ఉన్నతమైనది, నవ్వు పుట్టిస్తుంది.
ఆడవాళ్లు ఆ రహస్యాన్ని సంతోషపు చావులా పంచుకుంటారు.
ఆడపిల్లలు తాము తగిలించుకున్న చేతి సంచుల్ని గట్టిగా పట్టుకుని
ఈ తతంగాన్ని దీక్షగా చూస్తున్నారు.
అంతా చూసాక, కాస్త స్వేచ్ఛ దొరకగానే, మేం లండన్ వేపు

పొగల వెక్కిళ్ల మధ్య వేగంగా పోతుంటే-
పొలాల్నిండా ఇళ్లస్థలాలు, రహదారులపై బూరుగుచెట్ల పొడుగాటి నీడలు,
దాదాపు యాభై నిముషాలు, కాలం పరిగెడ్తూనే ఉంది.

తలపై టోపీ తీసి- 'హమ్మయ్య, బ్రతికానురా'- అనుకునేంత సమయం
దాదాపు ఓ డజను పెళ్లిళ్లు - డజను జంటలు-
పక్కపక్కనే కూర్చుని వాళ్లు సుదూర దృశ్యాల్ని చూస్తున్నారు.
ఒక ఓడియాన్, కూలింగ్ టవర్ వెళ్లిపోయాయి.
ఎవరో బంతి విసుర్తున్నారు. ఎవరూ ఇంకొకర్ని కలుస్తామని
అనుకోలేదు. ఈ ఒక్క గంటను ఎన్నో జీవితాలు, నింపాయి నిండుగా
ఎండలో పరచబడిన లండన్ నగరాన్ని,
గోధుమ పొలాల్లా విస్తరించిన జిల్లాల్ని గుర్తు తెచ్చుకున్నాను నేను.

అది మా గమ్యం. మేం వేగంగా పోతున్నపుడు
స్తంభాలు, కంచెలు, పుల్‌మాన్ కార్లు, నల్లగా నాచుపట్టిన గోడలు
దగ్గరకు వచ్చినట్లు, దాదాపు దగ్గరకు వచ్చేసాం.
ఈ ప్రయాణపు అనుభవం, అది తీసుకువచ్చిన మార్పును
అది ఎంత శక్తితో వచ్చిందో వదిలించుకోవాలంటే అంత శక్తి అవసరం.
మా వేగం తగ్గింది, బ్రేకులు గట్టిగా పట్టుకున్నపుడు, రైలాగి,
పడిపోతున్న భావన, దూరంగా విసిరేసిన బాణాల వాన
ఎక్కడో వర్షపు చినుకులుగా మారుతున్న అనుభూతి.

✧✧✧✧✧

The Whitsun Weddings : లండన్‌కు వెళ్లడానికి ట్రెయిన్‌లో ప్రయాణం చేస్తున్నపుడు లార్కిన్ చూసిన దృశ్యాల మాలిక ఈ కవిత. 'Whit-sun-day' గా పిలవబడుతున్న ఆ ఒక్కరోజున బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం వివాహాలపై marriage tax ను ఎత్తివేస్తుంది. పేదవాళ్లు అనేకమంది ఆరోజున వివాహం చేసుకుంటారు.

ప్రారంభంలో వివాహంపై కవి చూపిన వ్యతిరేక భావాలు క్రమేపీ పలుచబడి చివరకు వచ్చేసరికి సానుభూతిగా, వివాహం తరువాతి తరాన్ని సృష్టించే వ్యవస్థగా జీవితాలకు కొనసాగింపుగా భావించడంతో కవిత ముగుస్తుంది.

(Whit-Sunday=pentecost=7th Sunday after Easter)

6. డాకరీ మరియు కుమారుడు

(Dockery and Son)

'డాకరీ నీకు జూనియర్ కదూ' -అన్నాడు డీన్.
-'వాళ్లబ్బాయి ఇక్కడ చేరాడు'.
-'నల్లటి చొక్కా, దాదాపు అలానే కనిపిస్తూ'- నేను తలాడించాను.
నీకు గుర్తున్నాయా, నల్లటి గౌన్లలో, ఏ అల్పాహారం తినకుండా
సగం బిగుతుగా, ఆ బల్ల ముందు నిలబడి
రాత్రి జరిగిన సంఘటనల గురించి మన వ్యాఖ్యానం చెప్పేవాళ్లం'-

నేను అప్పుడున్న గది తలుపు తెరవడానికి ప్రయత్నించాను.
తాళం వేసి ఉంది. ముందు తోట విశాలంగా.
తెలిసిన గంట మోగింది. దాన్ని లెక్కచెయ్యకుండా నా దారిలో నేను.
కాలువ, మబ్బులు, కళాశాలలు నెమ్మదిగా దృష్టిని దాటిపోయాయి.
అయితే, ఈ డాకరీ, ఎప్పుడు పుట్టాడంటావు, దేవుడా!
నలభై మూడులో నా వయసు ఇరవై ఒకటి.
అతడు నాకన్నా చిన్న. అంటే అతడికి పందొమ్మిదో
ఇరవయ్యో ఏట ఈ 'డాకరీ' పుట్టాడా? ఎలా?

పెద్ద కాలరు, పాఠశాల పిల్లాడిలా, ముభావంగా ఉండేవాడు.
చనిపోయిన కార్ట్‌రైట్ గదిలో ఉండేవాడు కదూ-
ఇదేం చెబుతున్నది... అంత చిన్న... ఎంత...?
ఆవులింత... నిద్ర వస్తున్నది... షెఫీల్డ్‌లో కొలిములు
వాటిపొగల వేడికి, మెరుపు కాంతులకు మెలకువ-
మెలకువ రాగానే ఓ చెత్త తిండి తిని, ప్లాట్‌ఫారం మీద నడుస్తూ
కలుస్తూ, విడిపోతూ ఉన్న పట్టాలు, వాటి వెలుగులో
వెన్నెల ఏ అడ్డూ లేకుండా...

కొడుకూ, భార్యా, ఇల్లూ, పొలం ఏమీ లేకుండా ఉండడం
ఎంతో సహజమైన విషయమే గాని
ఏదో తిమ్మిరి, చిన్నపాటి దిగ్భ్రాంతి.
ఏం కోల్పోయానో, ఇతరులకు ఎంత దూరంగా... నేను.
ఈ 'డాకరీ'కు పంధొమ్మిదేళ్లు, అతడికేం కావాలో అతడికి
తెలిసే ఉంటుంది.... ఆ శక్తి.... అదేమీ తేడా కాదు....

అతడికి ఎలా తెలుసు ఈ కూడిక? కూడిక అంటే
ఎక్కువ చేయడమే కదా! నాకు మాత్రం అది పల్చన చేయడం.
ఈ సహజమైన ఆలోచనలెక్కడనుంచి వస్తాయి?
మనం నిజం అనుకునేటువంటి వాటి నుంచి కాదు, చెయ్యాలనుకున్న వాటి నుంచే
గట్టిగా మూసుకున్న తలుపుల వెనక నుంచి; అది మన జీవన శైలి,
అలవాటు నెమ్మదిగా, కాని, చటుక్కున ఘనీభవించి గట్టిపడ్తుంది.

వెనక్కి తిరిగి చూసినపుడు- ఇసుక ధూళి మేఘాల్లా
దట్టంగా, దగ్గరగా... మనకి కావలనుకున్నదే మనకు దొరికింది.
అయితే డాకరీకు కొడుకు, నాకెవరూ లేరు.
పుత్రోత్సాహం, ఆ గట్టి జ్ఞాపకాలు, ప్రోత్సాహం.
జీవితం- మొదట విసుగు, తర్వాత భయం-
వాడినా వాడకున్నా అది నిష్క్రమిస్తుంది.
మననుంచి దాక్కున్నదాన్నేదో వదిలిపెట్టి వెళ్తుంది.
మిగిలేది వయస్సు. ఆ తర్వాత చివరి అంకం.

✧✧✧✧✧

Dockery and Sun : లార్కిన్ కవితలలో ప్రధానాంశం ప్రేమ వైఫల్యం, జీవితపు ఓటమి. లార్కిన్ తన స్నేహితురాలు Monica Zones కు వ్రాసిన ఉత్తరంలో ఈ కవిత తననెలా కలవరపరచిందో తెలియజేసాడు. జీవితాన్ని ప్రణాళికాబద్ధంగా నడిపేవాడికి, యధాలాపంగా తీసుకునేవాడికీ మధ్య ఉన్న తేడాను ఈ కవిత చూచాయగా వివరిస్తుంది.

7. భవనం

(The Building)

అందమైన హోటల్ కన్నా మరింత ఉన్నతంగా
ప్రకాశవంతంగా వరుస మైళ్లకొద్దీ దూరం కనిపిస్తుంది.
దాని చుట్టూరా అనేక చిక్కటి వీధులు పడుతూ లేస్తున్నట్లు
గత శతాబ్దపు పెద్ద నిట్టూర్పులా-
పనివాళ్లు మొరటుగా ఉంటారు. ప్రవేశ ద్వారం వద్ద
ఉన్నవి టాక్సీలు కాదు. లోపల ఆవరణలోనూ, చెట్లలోనూ
భయంకరమైన వాసన వేలాడుతుంటుంది.

పుస్తకాలు, కప్పునిండా టీ, విమానాశ్రయపు ఆవరణలోలా
ఉక్కు కుర్చీల మీద వరుసల్లో కూర్చున్నవాళ్లు
పత్రికలు తిరగేస్తున్నారు యధాలాపంగా...
లోకల్ బస్సులో కూర్చున్నట్లే...
బయటకు వెళ్లేప్పుడు వేసుకునే దుస్తులు, సగం నిండిన చేతి సంచులు
ఆందోళనతో, ఆశ వదులుకున్నట్లున్న ముఖాలు,
ప్రతి పదినిముషాలకు ఏదో రకమైన 'నర్సు' వస్తూనే ఉంటుంది.

ఎవర్నో సాగనంపడం; మిగతావాళ్లు- వాళ్ల
కప్పులు సాసర్లలోకి, దగ్గు, కింది చూపులు చూడడం
గ్లవుసు, కార్డుల్లాంటివేమైనా పడినాయేమోనని,
నేలమీద పడిన మనుషులు తటస్థంగా- ఇళ్లూ పేర్లూ
గుర్తుకు రావు; కొందరు యువకులు, కొందరు వృద్ధులు
ఎక్కువమందిని ఆ వయసు ఆఖరి అవకాశాన్ని, చివరి ఆశను తీసుకుంటుంది.

అందరూ ఇక్కడకు వచ్చి వాంగ్మూలమిచ్చేదేవిటంటే
ఏదో తప్పు జరిగిందని ఒప్పుకోవడం, తీవ్రమైనది కావచ్చు.
చూడు, ఆ విషయానికి ఎన్ని అంతస్తులు కావాలి? ఈపాటికి,
ఎంత ఎత్తు పెరిగిందో- దాన్ని సరిచేయడానికి ఎంత డబ్బు ➡

అవసరమయ్యిందో; కాలం వేపు చూడు!
పనిచేసే దినం- సమయం పదకొండున్నర; వీటిని పట్టుకుని-

వాళ్లు వాళ్లవాళ్ల స్థలాలకు పోవడం లేదా! వాళ్ల కళ్లు
ఒకరినొకరు చూసుకుంటూ, ఊహిస్తూ, దారిలో
ఎవరో వేగంగా ముందుకు పోతారు చిరుగుల దుస్తులలో-
వాళ్లు అతడిని చూస్తారు. నిశ్శబ్దంగా ఉంటారు-
ఈ కొత్త విషయం కనుక్కున్నాక అంతా నిశ్శబ్దమే!
అది అందరికీ సమానం కనుక. ఈ తలుపులు దాటితే
గదులు, వాటిని దాటితే మరిన్ని గదులు... ఇంకా దూరంగా...

మళ్లీ తిరిగి రావడం అసాధ్యం. ఎవరికి తెలుసు అతడెప్పుడు
చూస్తాడో? చూడడో! ప్రస్తుతానికి ఆగు! తోటవేపు చూడు.
బయట అంతా పాతగానే తెలిసినట్లుంటుంది.
ఎర్రటి ఇటుకలు, గొట్టాలు, పక్కనే ఎవరో నడుస్తున్నారు,
కారు పార్కింగ్ చేసిన దగ్గరకు...., ఆ తర్వాత ద్వారం వద్దకు,
ట్రాఫిక్, తాళం వేయబడిన చర్చి; తక్కువ ఎత్తున్న వీధులు
పిల్లలు సుద్దముక్కతో బొమ్మలు గీస్తారు. చక్కగా శిరోజాలంకరణ

చేసుకున్న ఆడపిల్లలు వాళ్ల దుస్తుల్ని తెచ్చుకుంటారు-
ఓ ప్రపంచమా, నీ ప్రేమలు, నీ అవకాశాలు - ఇక్కడున్న
చేతులకందనివి... అందుచేత హృదయాన్ని కదిలించే స్వప్నం
అవాస్తవమైనది మమ్మల్ని నిద్రపుచ్చినా,
మేం వేర్వేరుగా మేల్కొంటాం.
దానిలో, ఆత్మరక్షణా అమాయకత్వం గడ్డకట్టి
జీవితాన్ని మోసుకుపోతుంది.

అది ఈ వాకిళ్లలోకి రాగానే చతికిలపడ్తుంది (ఇంకొకసారి
'నర్సు' వచ్చి పిలుస్తుంది) ప్రతి ఒక్కరూ లేచి తమవంతు
రాగానే వెళ్లివస్తారు. కొందరు మధ్యాహ్న భోజనానికి,
లేదా నాలిగింటికి, కొందరు తెలియక వచ్చి కలుస్తారు.

కనబడని సమావేశాలు తెల్లని వరుసలో వేర్వేరుగా
స్త్రీలు, పురుషులు, వృద్ధులు, యువకులు.
ఒకే ఒక నాణెపు వేర్వేరు రూపాలు.

ఈ స్థలం అంగీకరిస్తుంది. అందరికీ తెలుసు చచ్చిపోతామని
ఇప్పుడే కాకపోవచ్చు, బహుశా, ఇక్కడే కాకపోవచ్చు
మొత్తానికి అంతిమమదే! ఎక్కడో ఇట్లాంటి చోటే అది.
అదే దాని అర్థం. చక్కగా కోసినట్లున్న శిఖరం!
అనుభవ గ్రాహ్య స్థితిలోకి వెళ్లడానికి పడే ఘర్షణ
చనిపోవాలనే ఆలోచన, ఈ భవనాలను మించి
కడితే తప్ప ఏదీ అడ్డుపడదు, వ్యతిరేకించదు,
వచ్చే చీకటిని; ప్రతి సాయంకాలం గుంపులు ప్రయత్నిస్తూనే ఉంటాయి.

-పనికిరాని, బలహీనమైన, ప్రాయశ్చిత్తపు పుష్పాలతో!-

✧✧✧✧✧

The Building : వంచనలు, ఘనీభవించిన అజ్ఞానం రక్తనాళంలో గడ్డకట్టిన రక్తమైనపుడు జీవితస్వప్నం సాక్షాత్కరిస్తుందంటాడు. మృత్యువుతో సమాగమం నేరము–శిక్షలా ఉంటుందని అతడి అభిప్రాయం.

లార్కిన్ కవిత్వం– an excellent example of the plain style in modern times. పైకి సులభంగా కనిపించినా కవితల్లో జీవన్మరణాల గురించి, ఆనాటి సాంఘిక పరిస్థితుల గురించి లోతైన వ్యాఖ్యానముంటుంది.

1954లో The Spectator కు Literary editor గా ఉన్న J.D. Scott కొందరు కవుల మార్గాన్ని 'The Movement' గా పేరిడినాడు. ఆ కవులలో Kingsley Anis, Philip Larkin, Donald Davie, D.J. Enright, John Wain, Elizebeth Jennings, Thom Gunn, Robert Conquest ఉన్నారు. వీరు వెలువరించిన సంకలనాలు – Poets of the 1950s (1955), New Lines (1956). వీళ్లను కలిపి ఉంచిన సూత్రం– A little more than a negative determination to avoid bad principles'

1963లో రెండవ New lines సంపుటి వచ్చేసరికి 'The movement' చల్లబడిపోయినా, New formalism ముందుకు రావడంతో మరల The Movement పుంజుకుంటున్నది.

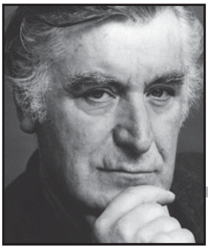

టెడ్ హ్యూఘెస్
(Ted Hughes 1930-1998)

ఎడ్వర్డ్ జేమ్స్ హ్యూఘెస్ (17 ఆగష్ట్ 1930) యార్క్‌షైర్, ఇంగ్లండ్‌లో జన్మించినాడు. కవిగా, రచయితగా, నాటక కర్తగా, చిన్నపిల్లల పుస్తకాల రచయితగా ఎనలేని కీర్తి గడించిన టెడ్ హ్యూఘెస్ 1984 నుంచి చనిపోయేంత వరకు (28 అక్టోబర్ 1998) బ్రిటిష్ ఆస్థాన కవి (Poet Laureate)గా మన్ననల నందినాడు.

ప్రముఖ రచయిత్రి సిల్వియా ప్లాత్ (Sylvia Plath) ఇతని భార్య. వారి వివాహం 1956లో జరిగింది. 1963లో ఆమె ఆత్మహత్య చేసుకోగా స్త్రీవాదులు అతడిని తీవ్రంగా ద్వేషించారు. అతడి ఆఖరి కావ్యం Birthday Letters (1998) వారిద్దరి మధ్య ఉన్న అనుబంధాన్ని తెలుపుతుంది.

1962 నుంచి 1969 వరకు సహచరిగా ఉన్న Assia Wevill కూడా సిల్వియా ప్లాత్‌లానే ఆత్మహత్య చేసుకోవడమే కాకుండా ఇద్దరి సంతానమైన నాలుగేళ్ల కుమార్తెను హత్య చేసి తాను తనువు చాలించడంతో అందరూ టెడ్ హ్యూఘెస్‌ను దారుణంగా దుయ్యబట్టినారు.

1970లో Carol Orchard అనే నర్సును వివాహం చేసుకున్న టెడ్ హ్యూఘెస్ ఆమెతో మరణించేంత వరకు సహజీవనం గడిపాడు.

2008లో The Times పత్రిక జరిపిన సర్వేలో 1945 నుంచి ఉన్న The 50 Great British Writers లో టెడ్ హ్యూఘెస్‌కు నాల్గవస్థానం లభించింది.

The Hawk in the Rain (1957), Lupercal (1960), Wodwo (1967) బాగా ప్రసిద్ధికెక్కిన Crow (1970), Wolf Watching (1989), Tales from Ovid (1997), Birthday Letters (1998) లాంటి 17 కవితా సంపుటాలు, 7 అనువాద గ్రంథాలు, 8 సంకలనాలు, రెండు చిన్ని కథల పుస్తకాలు, 5 వచన గ్రంథాలు, 18 చిన్న పిల్లల పుస్తకాలు, 16 నాటకాలు, ఇంకా అనేక గ్రంథాలు రచించిన టెడ్ హ్యూఘెస్- 'Imagine what you are writing about. See it and love it... Just look at it, touch it, smell it, listen to it, turn yourself into it.

టెడ్ హ్యూఘెస్ కవిత్వంలో అతడు ప్రకృతిని, జీవజాలాన్ని నిశితంగా పరిశీలించి వాటిని అక్షరాలలో శాశ్వతంగా పొదిగిన విధానం కళ్లకు కనబడుతుంది- 'Whose words are manifestly crammed with meaning'-

1. ఆలోచనా జంబూకం

(The Thought - Fox)

ఈ నిశిరాత్రి క్షణారణ్యపు నిశ్శబ్ద భీతిలో
ఇంకేదో సజీవంగా తారట్లాడుతున్నది
గడియారపు ఒంటరితనానికి తోడుగా
నా చేతివేళ్లు కదులుతున్న ఖాళీ కాగితపు రెపరెప

ఈ కిటికీ నుంచి నాకే నక్షత్రమూ కనిపించడం లేదు
కాని ఏదో నాకు మరింత దగ్గరగా
చిక్కటి చీకటిలో ఇంకింత చాటుగా
ఒంటరితనంలోకది నెమ్మదిగా వస్తున్నది!

ఒత్తుగా పరచుకున్న శీతల మృదు తుషారంలా
ఓ నక్క ముక్కు మెత్తగా, తడిగా చిగురుటాకులను తడుముతున్నది
రెండు అగ్నినేత్రాలు కదలికను సూచిస్తుండగా
అదుగో అక్కడ, అప్పుడు, ఇప్పుడు, ఇక్కడ!

మంచులో స్పష్టంగా అగుపిస్తున్న అడుగుజాడలు
చెట్లమధ్యగా భయంగొలిపే అస్పష్టమైన నీడలు
కదిలీ కదలకుండా నీడ అనుసరిస్తుండగా
ధైర్యంగా ముందుకు అడుగిడుతున్నట్లున్న బోలు శరీరాకృతి.

చెట్లు అంతమైన చోట చిగురించిన నేత్రం
అంతటా హరితవర్ణం అలుముకుంటున్నది దట్టంగా
ప్రకాశవంతంగా, ఘనీభవిస్తున్నట్లు
తన కార్యాన్నది సంపూర్తిగా కానిస్తున్నది.

అకస్మాత్తుగా విరుచుకుపడినట్లు
జంబూకపు నిశిత ఉష్ణ ధూమం
శిరస్సులోని కృష్ణబిలాన్ని దూసుకుపోగా
కిటికీలోంచి ఇంకా నక్షత్రాలేమీ కానరావు
గడియారం కొట్టుకుంటుంది టిక్...టిక్... మని
కాగితంపై అక్షరాలు కొత్తరూపును దాలుస్తాయి.

✧✧✧✧✧

టెడ్ హ్యూఘెస్ (Ted Hughes 1930-1998) :

ఇరవై శతాబ్దపు గొప్ప కవులలో ఒకడిగా చెప్పబడుతున్న Ted Hughes ఇంగ్లండులోని Yorkshire - Mytholmroyd - లో జన్మించాడు. (17 ఆగష్టు 1930). పదిహేనేళ్ల వయసులో తొలి కవితను వ్రాసినాడు. కేంబ్రిడ్జి విశ్వవిద్యాలయంలో Scholarship ను పొంది, షేక్స్పియర్ రచనలను కంఠతా పట్టినాడు. ఆర్కియాలజీ, ఆంత్రొపాలజీలు కూడా అభ్యసంచినాడు.

Daniel Hearing, Peter Crew అనే మారుపేర్లతో కవిత్వం వ్రాస్తూ 1955-56లో గులాబి తోటమాలిగా, రాత్రి కాపలా వాడిగా, జంతుప్రదర్శన శాలలో పనివాడిగా, ఉపాధ్యాయుడిగా అనేక ఉద్యోగాలు చేసినాడు. ఫిబ్రవరి 26, 1956న St. Botolph's review పత్రిక ప్రారంభం, Sylvia Plathతో పరిచయం ఏర్పడ్డాయి. ఆ తరువాత నాలుగు నెలలకు ఇద్దరికీ వివాహం జరిగింది. వారి ఏడేళ్ల వైవాహిక బంధం ఆమె ఆత్మహత్యతో ముగిసింది.

అతడి తొలి పుస్తకం Hawk in the Rain 1957లో ప్రచురింపబడి Harper Publication Contest గెలుచుకున్నది. అప్పటి నుంచి 41 సంవత్సరాల కవిత్వ ప్రయానంలో అతడు దాదాపు 90 పుస్తకాలకు పైగా వ్రాసినాడు. అనేక బహుమతులు, అవార్డులు గెలుచుకున్నాడు. 1984లో ఇంగ్లాండు Poet Laureate పదవినధిష్టించాడు.

ప్రకృతిని నిశితంగా అధ్యయనం చేసిన Ted Hughes - This is hunting and the poem as a new species of creature, a new specimen of the life outside your own'- అని తన Poetry in the making, 1967లో వ్రాసినాడు. Colon Cancer తో బాధపడుతూ 28 అక్టోబరు 1998 నాడు గుండెపోటుతో (Myocardial Infarction) చనిపోయినాడు.

The thought fox : The Hawk and the Rain లో (1957) ప్రచురింపబడి, అనేక సంకలనాలలో చోటు చేసుకున్న కవిత ఇది. అతడి కవిత్వం- ఆధిభౌతిక, తార్కిక ధోరణి నుంచి విడివడి మార్మికమైన రూపాల్ని సృష్టించే ప్రయాణపు ఉన్నతిని తెలియచేస్తుంది.

2. దుప్పి దుఃఖం

(The Stag)

నవంబరు నెల తుఫాను వర్షం
కొండ అంచున అడవి నేలను తాకినప్పుడు
రహదారిపై క్రిక్కిరిసిన కార్లూ, వాహనాలు
ట్రాఫిక్ జాములో చిక్కుకుని కారుకూతలు పెడ్తున్నపుడు

ఎందుకంటే రైతులు తమ వాహనాల్ని
ఎక్కడ బడితే అక్కడ ఆపి తడిచిన ధాన్యాన్ని
రోడ్డుమీద ఆరబెట్టాలని అనుకుని
ఆకులు లేని చెట్ల వంక అసహాయంగా చూస్తుంటే

ఇన్నాళ్లూ తనను దాచిన అడవి నుంచి
అనుకోకుండా బయటకు వచ్చిందో దుప్పి.

ఆగిన కార్లపై ఆగకుండా మోగుతున్న వాన చప్పుడు
చాక్లెట్లు తింటూ, పోట్లాడుకుంటూ, కొట్టుకుంటూ
ఆగమాగం చేస్తున్న అల్లరి పిల్లలు
తల్లులూ, అత్తలూ, అమ్మమ్మలూ, నాయనమ్మలూ
గుసగుసలు పోతున్న తలకాయలూ,
కలిసి విడిపోతున్న శాండ్‌విచెస్‌లా

కారు కిటికీల నుంచీ కేకలూ, అరుపులూ-
నింగిని తాకుతున్నపుడు...
తనకిష్టమైన లోయలోంచి
వరద నీటి నుంచి తప్పించుకోడానికో, ఏమో
దూసుకు వచ్చింది మైదానంలోకి ఆ దుప్పి.

నీలిరంగు దుస్తుల్లోని అశ్వికులు
చిత్తడినేల పక్కన వానజల్లులో చిక్కుకున్నవాళ్లు
తడిచి నల్లనైన దుస్తులతో
తడిచి ముద్దైన గుర్రాలపై
సైనిక పహారాదళంలా పద్ధతిలో సన్నద్ధులై
ఎడమవేపుకు కొందరు, కుడివేపుకు కొందరు
పక్కనే నది దాటడానికి వీల్లేకుండా
దాగుడుమూతలాడుతున్నట్లు వడిగా ప్రవహిస్తుంటే
అదుగో, దుప్పి ఆఖరిగుట్టను దాటి అడవి అంచుకు వచ్చింది.

రహదారి పక్కన, కొందరు మోకాళ్లపై వంగి
మరికొందరు బైనాక్యులర్స్‌తో చూస్తుండగా
నీలిదుస్తులలోని అశ్వికులు ఆతృతగా అటూ ఇటూ
గుర్రాల్ని పరిగెత్తిస్తున్నపుడు
కనబడకుండా వినిపిస్తున్న వేటకుక్కల చప్పుడు
క్రమేపీ చెట్లను దాటి దిక్కులను ఆవరిస్తూ
దట్టమైన అడవి చీకటి గోడను దాటిపోతున్నపుడే
ఆ దుప్పి తనది కాని పరాయిదేశంలో అడుగుబెట్టింది.

అడ్డంగా నదీ ప్రవాహం
వెనకనే వెర్రికేకల్తో వెంటబడిన వేటకుక్కలు
పొదల్నీ, ఏపుగా పెరిగిన గడ్డినీ చెల్లాచెదురు చేస్తూ
వాటిని మించి అరుస్తూ వేటగాళ్లూ-

నాలుగు కాళ్లూ నాలుగు దిక్కుల్ని సూచిస్తుంటే
అలిసిపోయి విశ్రాంతి కోరుకుంటున్న ఊపిరితిత్తులు
భారంగా వేగంగా ఊపిరితీస్తున్నపుడు
అటుపక్క నీలి అశ్వికులు
తమ భయంకర భూగోళపు ముసుగుల్ని తొలగదోసినప్పుడు

మృత్యుభీతి తరుముకురాగా దుప్పి
దుఃఖిస్తూ, తన లోయలో తన ఇంటికి
వెళ్లాల్సిన దారికై తపిస్తూ...

నిన్నటి వరకు పరిచితమైన చెట్టూ పుట్టా
అపరిచితుల్లా అదిలిస్తూ తగుల్తుంటే
ముళ్ల మొక్కలు ఒళ్లంతా గాయాలు చేస్తుంటే

ఈ వింత భూమి మొత్తం, తన వెనక
కరాళ దంష్ట్రలను మెరిపిస్తూ కబళించడానికి వస్తున్నట్లై
నోరు తెరిచిన మృత్యువు, అగ్నిజ్వాలల్లాంటి నాలుకలతో
వేటకుక్కలుగా మారి తనని చుట్టుముట్టగా
తన గుండె గంటలా మారి ఎదురు రొమ్ములకు
తగిలి ఠాంగ్, ఠాంగ్ మంటుంటే
తన గిట్టల చప్పుడు వేటకుక్కల అరుపుల్తో మిళితమై
ఎంతసేపైనా ఏ గుండె కొట్టుకోగలదు?

రహదారిపై గుంపులు తమతమ కార్లలోకి నిష్క్రమిస్తున్నారు.
తడిచిన దుస్తులతో, ఒకింత నిరాశతో.....

✧✧✧✧✧

The Stag : మానవ ప్రకృతి సంబంధాలను, వేటగాళ్లు తమ వేటకుక్కలతో లేళ్లు, దుప్పులను వేటాడే విధానంతో, Ted Hughes ప్రతీకాత్మకంగా చిత్రించాడు. కవితను చదవడం పూర్తయ్యేసరికి మనకు మనం అమాయక జంతువులపై చేస్తున్న హింస గుర్తుకు వచ్చి ఉలిక్కిపడతాము.

The Stag కవితను Ted Hughes వేటాడబడుతున్న Stag దృక్కోణం నుంచి వర్ణించినాడు. ఇటువంటిదే మరో కవిత– The Roc-deer.

3. పైక్

(Pike)

(కొరమీను లాంటి మంచినీటి చేప)

పైక్, మూడు అంగుళాల పొడవు
అన్ని హంగులతో తీర్చిదిద్దబడిన సౌష్ఠవం
స్వర్ణ శరీర ప్రకాశానికి ఆకుపచ్చ పులి పొలుసులు
గుడ్డు నుంచి పుట్టీ పుట్టగానే గురితప్పని హంతకులు
తరతరాలుగా పదిలపరచుకున్న అపాయకర మందహాసం
ఉపరితలాన ఎగుర్తున్న ఈగల గుంపు మధ్య మృత్యు నృత్యం

ఆగుతూ, కదుల్తూ, తమ అద్భుత భాగ్యాలకు
తామే ఆశ్చర్యపడి నిశ్చలమైనట్లు
ముదురాకుపచ్చ మరకత తల్పంపై
సముద్ర జలాల దిగువన
శోభాయమానంగా, భయంకరంగా క్రీనీడ
వాటి ప్రపంచంలో అవి వంద అడుగుల పొడవునా

చెరువుల్లో, ఎండకు కమిలిన తామరాకుల మాటున
వాటి నిశ్చలత్వపు చీకటి దుఃఖం
గత సంవత్సరపు నల్లబారిన ఆకుల మధ్య ఇరుక్కుని
ఉపరితలం వేపు చూస్తూనో, లేక
పసుపుపచ్చ సముద్రపు నాచు గుహల్లో వేలాడుతూ-

వంపు తిరిగిన దవడలు, మొనదేలిన కోరలు
పట్టుకుంటే పట్టకారు కొరికినట్లే
కాలంతో మారని క్రూరమైన పనిముట్లు
దాని జీవితం ఆ ఆయుధానికి లొంగినట్లు
క్రమపద్ధతిలో కదుల్తున్న మొప్పలు నీళ్లను పిండుతున్నట్లు
రెక్కల భుజాలు కదుల్తున్నాయి, నిశ్శబ్దంగా-

అద్దం వెనక మూడింటిని ఉంచాము
సముద్రపు నాచు మొక్కలు చిట్టడవిగా
మూడు, నాలుగు, నాలుగున్నరంగుళాలు...
ఇంత ఆహారం మేం సరిపోతుందనుకున్నది.
అకస్మాత్తుగా మూడు, రెండై మిగిలాయి.

సాగిన పొట్ట, ఆగని వెకిలినవ్వుతో ఒకటి
పుటకతో వచ్చిన బుద్ధికదా!
నిజానికి, అవి ఎవరినీ ఉపేక్షించవు. కాలంతో పెరిగి
రెండు, ఆరు పౌండ్ల బరువు, రెండడుగుల పొడవు
విల్లో పొదల మధ్య ఎండి చచ్చిపడి ఉన్నట్లు-

అవి ఎలా చచ్చిపోయాయంటే
ఒకటి తన కర్కశమైన మొప్పల్ని
రెండవ దాని గొంతులోకి నెట్టింది
దాని కన్ను బయటకు ఉబికి, గొంతు మూగవోయింది.
రెండో కన్నులోనూ ఇనుప లోహపు నీడ
మృత్యు తీవ్రతకు అది దాని నగిషీని కోల్పోయింది.

నేను చేపల వేటకు దిగిన చెరువు యాభై గజాలు
దానిలోని తామరతూళ్లు చేపలు రాళ్లను లెక్కచేయవు
కనిపిస్తున్న ప్రతి రాయికన్నా పురాతనమై
అవి తమని నాటిన వారిని దాటి జీవిస్తున్నాయి.

ఎంత లోతుకు దిగిపోయాయంటే
దాదాపు ఇంగ్లండ్ అంత దిగువకు;
పైక్ చేపల్నే అవి అదిమిపెట్టగలిగాయి. ఎంత గట్టిగా అంటే
చీకటి పడ్డాక నేనింకో అడుగు ముందుకు వేయలేదు.

అయినా నిశ్శబ్దంగా వల విసిరి, పట్టుకుని లాగుతుంటే
నా చేతులపై వెంట్రుకలు నిక్కబొడుచుకున్నాయి
ఏది కదిలినా, నా కళ్లూ అటే కదిలాయి
లోతు పెరిగిన చెరువుపై నిశ్చల అలల తరంగాల్లా-

తేలియాడుతున్న అడవులను గుడ్లగూబలు అదిలించినట్లు
స్వప్నాలకు వ్యతిరిక్తంగా నా చెవుల ముందు స్పందన
రాత్రి చీకటి వెనుక పెంజీకటి విడుదల చేసినదేదో
నన్ను గమనిస్తూ, నెమ్మదిగా నావేపుకు ఎగసి వస్తున్నది.

✧✧✧✧✧

Pike : ఈ కవిత మానవుడు తన అవసరాల కోసం, ఆనందంకోసం ప్రకృతిలోని జీవజాలంపై తన అంక్షలను, దృక్కోణాలను ఎలా రుద్దుతున్నాడో వివరిస్తుంది. సాధారణ భాషతో అసాధారణ భావాల్ని పలికించగలిగిన నేర్పున్న కవి Ted Hughes.

4. బొంతకాకులు

(Ravens)

చుట్టూరా కంచె, కంచెకున్న గేటును తెరచుకుని
లోనికి అడుగుపెట్టాము
ఆకాశం అంచు మృదువైన తోటను తాకుతున్నచోట
అప్పుడే పుట్టిన గొర్రెపిల్లలను చూద్దామని
మైదానం మధ్య నుంచి ఓ కాకి ఆకాశంలోకి ఎగిరి
దోషిలా తలవంచుకున్నట్లు కఠినమైన మెరుపుల మధ్య
కనుమరుగయ్యింది.

గొర్రెలు పచ్చగడ్డి మేస్తున్నాయి, కొరుకుతూ,
అందనంతున్న పచ్చగడ్డి కొసల్ని మోకాళ్లపై వంగి మరీ,
గొర్రెలు నిలకడగా చూస్తున్నాయి, ఏదో
ఆలోచిస్తున్నట్లు దవడలు కిందకు వాలి,
మరల వెంటనే నములుతున్నాయి.
మరల ఆగి... ఓ లిప్తకాలం....

అక్కడ అదుగో అప్పుడే పుట్టిన
గొర్రెపిల్ల... లేవడానికి ప్రయత్నిస్తూ
తూలుతున్నది.... తూలుతూ తన
తల్లి మూతిని ఢీకొడ్తున్నది.
తల్లి గొర్రె ఆ పిల్లను నాకుతూ దాని
వంటిపైని చక్కెరపొరను కొరుకుతూ తీస్తున్నది
మాతృత్వపు విజయపతాక పీలికలు

ఆమె వెనకభాగాన నీరోడుతూ ఊగుతున్నాయి.
ఆమె తుమ్మినప్పుడల్లా పుంజీడు నీళ్లు
జలధారలా బయటకు విరజిమ్మి, విరజిమ్మి
నీళ్లూ ఖాళీ అయ్యేంత వరకు ఆమె తుమ్ముతూనే ఉన్నది.
ఆనక, తన నూతన కానుక ఎలా ఉందో
ఎలా పనిచేస్తుందో శోధించసాగింది.

ఇక్కడ ఇంకో సంగతి...
ఇంకా నీలో ఉత్సుకత ఉంటే
ఆ నవజాత శిశు స్వరాన్ని విను
దాని పరిమాణపు అల్పత్వాన్ని గమనించు.

ఇక్కడ చూడు...
ఇదే ఇందాకటి కాకి ఎగిరిపోయిన చోటు...
నీ దృష్టి ఈ ఆకారంపై పడిందా?
ఈ మృతదేహం,
మడతబెట్టిన తువ్వాలులా
గంటో, రెండు గంటల ముందో చచ్చిపుట్టింది.
దాని అంతర్భాగాలు, రకరకాల జిగట పదార్థాల
ఎరుపు, తెలుపు, పారదర్శకపు
గాజుముక్కల్లా, దారాలు, పేనిన
తాళ్లు, కణజాలాలు ఎవరో పీకినట్లు....
గుడారపు తాళ్లను గుంజినట్లు సరళరేఖల్లా
చీల్చబడిన పొట్ట......
గొర్రె ఉన్ని చెప్పులా విడదీయబడి
వెండిబద్దల్లా మెరుస్తున్న పక్కటెముకలు.

➠

చిన్నగుహలా కనిపిస్తున్న ఉరఃపంజరం
కళ్లబొరియల్లోంచీ ఖాళీ చేయబడిన కపాలం
వెండిబొచ్చుతో కప్పబడిన కాళ్లు
ఉమ్మనీళ్ల జిగటతో, పొరలతో సంధించబడి
....

ఇప్పుడు చెప్పడం కష్టం....
ఏ తల్లి నిన్ను కన్నదో.... ఆ మేస్తున్న
గొర్రెలలో నీ మాతృమూర్తి ఎవరో!
నేనంటాను ఈ పిల్ల పుడుతూనే చచ్చిపోయిందని...

బహుశా మనమా సమయానికి
ఇక్కడ ఉంటే బాగుండేది....
సాయం చేయగలిగి ఉండేవాళ్లం కొంతైనా....
అది పుడ్తూనే చచ్చింది....

'అది అరిచిందా?'- అని అడిగావు నీవు
-'అని నీవు కళ్లనీళ్లు పెట్టుకున్నావు'-

నేను ఆ మృత శిశువు గిట్టలను పట్టుకుని,
మన పెంపుడు కుక్క మూతిలా
మృదువుగా ఉన్న వాటిని స్పృశిస్తూ....
గర్భాశయపు జలాలతో ప్రోక్షింపబడిన
ఆ చిన్నిపాదాల్ని....
కాకి చీల్చి, బయటకులాగిన ప్రేవుల్ని
వదిలిన రక్తపు మరకల్ని, గాయపు జాడల్ని

ఊగులాడ్తున్న తలను చూస్తున్నపుడు....
-'అది అరచిందా?'- అని అడిగి నీవు
కన్నీళ్లు పెట్టుకున్నావు...

దాని రెండు వేళ్ల పాదం నా
బొటనవేలు, చూపుడు వేళ్ల
ఒత్తిడికి వెడల్పయ్యింది....
అదుగో అటుచూడు...
ఇంకో నూతన శిశు జననం...
అప్పుడే పుట్టి, పడుతూ లేస్తూ, నల్లగా,
అంగుళం అంగుళం పాకుతూ
తన తల్లి వద్దకు ముక్కాలిపీటలా
దేకుతున్నది... అరవాలని ప్రయత్నం
....గొంతులో అలికిడి.... నోట్లోంచి
ఊడి పడినట్లు చిన్ని కేక...

అయినా నీ కళ్లు ఇందాకటి
మృత శిశువుపైనే ఉన్నాయి.

'అది అరిచిందా?'.... అని అడుగుతూనే ఉన్నావు...
మూడేళ్ల వయసులో నీవు పట్టు వదలకుండా, మొండిగా
అడుగుతూనే ఉన్నావు...

'అవును'- అన్నాను నేను. 'అది అరిచింది'-
ఏమైనా, దీనికి ఎంతో కొంత అదృష్టం ఉంది.
వెచ్చని గాలిలోకి రావాలని విఫల ప్రయత్నం చేసింది.
మొదటి మృత్యుదినం నీలంగా, వెచ్చగా ఉంది

బొంతకాకులు నిశ్శబ్దం, హాయిగా ఇళ్లకు వెళ్లిపోయాయి.
భరతపక్షులకు దేని గురించీ, ఎటువంటి చింతా లేదు.
ముళ్లపొదలు, మొక్కలు నిర్భయంగా చిగుళ్లు తొడుగుతున్నాయి.
మిలియన్ల సంవత్సరాలు గడ్డుకాలం గడిపిన
నింగి అంచు కొండలు నిర్మలంగా నిశ్చలంగా కూర్చున్నాయి.

✧✧✧✧✧

Ravens : కాకులు, బొంతకాకుల్ని శకున పక్షులుగా వెనకటితరం వాళ్లు భావించేవాళ్లు. డెల్ఫి జోస్యంలో ముఖ్యమైనది రెండు కాకుల ఎగిరే మార్గాలు కలుసుకునే చోటు (Path crossing).

నార్స్ పురాణాల్లో ఓడిన్ (Odin)కు వార్తలందించేవి కాకులే. కాకుల ప్రవర్తనను అధ్యయనం చేసి సెల్టిక్ జాతి ప్రజలు 28 శకునాలకు అర్థం చెప్పేవాళ్లు. టిబెటన్ బౌద్ధులు చెప్పే శకున జ్యోతిష్యంలో కాకిది ప్రధాన పాత్ర.

Ted Hughes తాను చిన్నతనంలో ఇంగ్లండ్‌కు ఉత్తరంగా ఉన్న Calder Valley లో ఉన్నపుడు చూసిన ప్రకృతి దృశ్యాలను, తన జీవితంలో అనుభవించిన విషాద ఘట్టాలను, శకునాలకు సరిపోల్చి చూసేవాడనిపిస్తుంది అతడి కవితలను నిశితంగా పరిశీలించినపుడు. మానవులకు కాకులకు ప్రవర్తనలో, ఆహార సంపాదనలో, సంబంధ బాంధవ్యాలలో ఉన్న పోలికలను గమనించిన Ted Hughes తన కవితలలో Ravens, Crows కు ప్రత్యేక స్థానమిచ్చినాడు.

5. గాలి

(Wind)

రాత్రంతా ఈ ఇల్లు సముద్రంలోకి ప్రవహించింది
అడవులు చిమ్మచీకటిలో విరుచుకుపడుతుంటే
కొండలు ఊళలు వేస్తున్నాయి.
కిటికీ క్రింద పొలాలను ఉధృత గాలులు పడతొక్కగా
పక్కకు ఒరిగి నల్లబడి, మత్తడికి కళ్లు బైర్లు కమ్మినట్టున్నాయవి.

ఉదయపు మేలుకొలుపు; నారింజరంగు ఆకాశం క్రింద
కొండలు కొత్త స్థానాలను ఏర్పరచుకున్నట్లై
గాలి కాంతి కత్తిని చేబూనగా
ప్రకాశవంతమైన కృష్ణ, మరకత వర్ణాలు
ఉన్మాదనేత్రపు కటకంలా ఉన్మీలనం చెందాయి.

మధ్యాహ్న సమయాన నేను ఇంటి పక్క గోడ ఎక్కి
బొగ్గుల గది తలుపు పక్క నుంచి పైకి చూడ సాహసించాను.
నా కన్నులను గాయపరుస్తున్న మొరటు గాలి తెరల గుండా
కొండల్ని కప్పిన నీలిగుడారం రెపరెపలాడుతూ
దాన్ని నిలిపి ఉంచిన మోకును బిగువుగా లాగింది.

పొలాల వణుకును చూసిన, నింగి అంచు వెటకారపు నవ్వు
ఏ క్షణమైనా విస్ఫోటించి అదృశ్యం కావచ్చు పల్చని పొరలా!
గాలి ఓ బొంతకాకిని వేగంగా విసిరికొట్టింది
నల్ల వీపు సముద్రపక్షి నడుము ఇనుప చువ్వలా వంగింది.

ఇల్లు గాజుకుప్పెలో ఆకుపచ్చని ద్రవంలా శబ్దించింది.
ఏ క్షణంలోనైనాఅది బద్దలు కావచ్చు.
కుర్చీలో కూలబడి, జ్వలిస్తున్న నెగడు ముందు
మేము మా గుండెలను అదిమి పెట్టుకున్నాము.
ఇప్పుడు పుస్తకాలకు, ఆలోచనలకు చోటు లేదు.

మాటలు లేని మౌన నిశ్శబ్దంలో
మంట మరింత ప్రజ్వరిల్లడాన్ని,
ఇంటి పునాదులు కదలడాన్ని,
వణుకుతున్న కిటికీ ఊడిరావడానికి చేసే ప్రయత్నాన్ని
ఆద్యంతాల అంచుల వద్ద రాళ్లు అరుస్తూన్న శబ్దాలను
వింటూ, అలానే, కూర్చుండి పోయాము.

✧✧✧✧✧

Wind : సహకవి Seamus Heaney టెడ్ హ్యూఘెస్ అంత్యక్రియల రోజున (3 నవంబరు 1998) నాడు– 'హ్యూఘెస్ మరణంతో నేను ఆప్తుడిని కోల్పోయాను. ప్రేమ, కరుణ, ఆప్యాయత మూర్తీభవించిన శిఖరం అతడు. కవులందరూ తలదాచుకునే గొప్ప భవనం. అతని మరణంతో కవిత్వ భవనపు పునాదులు కదిలాయి'– అన్నాడు.

1966లో Ted Hughes ఈ కవితను వ్రాసినాడు. ప్రకృతిలో కనిపించే హింసాత్మక దృశ్యాలను వర్ణిస్తూ కవి తన వ్యక్తిత్వంలోని ఘట్టాలతో పోలుస్తాడు.

పెళ్లైన ఏడేళ్లకు Sylvia Plath తో విడిపోయినాడు. ఆమె వంటగదిలో Oven లో తలపెట్టి 'గ్యాస్' పీల్చుకుని చనిపోయింది. ప్లాత్ మరణాన్ని అతడు ఆపడానికి వీలులేని సంఘటనగా వివరించదలచాడు. 'She was on that track (of suicide) most of her life' -

6. పూర్ణచంద్రుడు - చిన్ని బాలిక

(Full Moon and Little Frieda)

ఓ చల్లని చక్కని సాయంకాలం,
కుక్క అరుపుకు, బక్కెటు చప్పుడుకు క్రుంగిపోయింది.
అది నీవు వింటున్నావు...
సాలెగూడు తుషారబిందు కౌగిలికై తహతహలాడుతున్నది
లేపబడిన ముంత నిండుగా, నిశ్చలంగా, - అద్దంలా
తొలి నక్షత్రాన్ని రెచ్చగొట్టి వణికించాలని చూస్తున్నది.

వీధిలో కాకులు ఇంటిదారి పట్టి
వేడి ఊపిరి గాలుల్ని ఊదుతూ
కంచెల్ని వలయాలుగా దాటుతున్నవి.

ఒక చిక్కటి రక్త ప్రవాహపు నది,
పెద్ద రాతి స్తంభాలు, విరజిమ్మబడని క్షీరాన్ని
సమతుల్యం చేస్తున్నవి.

'చంద్రుడు'.... అరుస్తావు నీవు- 'చంద్రుడు! చంద్రుడు!'
అద్భుత కళాఖండాన్ని చూసి ఒక్క అడుగు వెనక్కి వేసిన
కళాకారుడిలా చంద్రుడు వెనక్కి తగ్గాడు.
అతడిని చూసి నువ్వు ఆశ్చర్యపడినట్లే....

✧✧✧✧✧

Full moon and little Frieda : టెడ్ హ్యూఘెస్, సిల్వియాప్లాత్‌లు అమెరికా నుంచి వచ్చి లండన్‌లో చిన్న ఫ్లాట్‌లో ఉన్న కాలంలో ఏప్రిల్ 1960లో వారికి Frieda జన్మించింది. 1961లో వారు ఇంకో పెద్ద ఇంటికి మారినారు. అప్పుడు వ్రాసినదీ కవిత.

7. టిరానొసారస్ కాకి

(Crow Tyrannosaurus)

సృష్టి, స్వరాలను కంపిస్తున్నది-
అది దుఃఖ, విలాపాల మిశ్రమ రాగం
దాన్ని విన్న కాకి భయంతో దిక్కులు చూసింది-

పిచ్చుక ఒకటి వేగంగా ఎగిరిపోయింది.
అది తిన్న కీటకాలు
వాటి భయోద్వేగాలూ, అన్నీ దానిలో చేరగా
ఆ పిట్ట సంకోచ వ్యాకోచాలతో స్పందిస్తున్నది.

పిల్లి ఒళ్లు మెలిదిరిగి బాధతో-
గొంతుకు అడ్డం పడినట్లు, ఓ సొరంగం
రాబోతున్న మృత్యు బాధలు, దుఃఖంపై దుఃఖం

ఆ కుక్క ఒక ఉబ్బిన వడపోత కాగితం
మాంసం, ఎముకలపై అది మింగిన చావులన్నీ
వాటి చావుకేకల్నది జీర్ణం చేసుకోలేదు
దాని రూపం లేని అరుపు అన్ని కేకలనూ చిన్నబుచ్చింది.

మనిషి కూడా
నడిచే వధ్యశిల, పైన
అమాయకుల రక్తపు మరకలు-
అతడి మెదడు వాళ్ల అరుపుల్ని కాల్చి వేస్తున్నది.

కాకి అనుకున్నది
అయ్యో! అయ్యో!
నేను ఈ తినడం ఆపి
ఓ కాంతి దీపంగా మారకూడదా!

కాని దాని కన్ను భోజ్య పదార్థంపై పడనే పడింది.
తలవంచి బాణంలా దూసుకుపోయి
దానిని పొడుస్తూ... విన్నది....

అది విన్నది
దుఃఖాన్ని.... ఏడుపును....
తిండి.... తిండి....
పొడుస్తూనే ఉంది, పొడుస్తూనే ఉంది....
ఏడుపు....
ఏడుపు....
ఏడుస్తూనే అది నడుస్తూ ఉన్నది.
నడుస్తూనే పొడుస్తున్నది....

అందుకే
కళ్లు గుండ్రంగా మారాయి.
చెవులకు చెముడు వచ్చింది.

✧✧✧✧✧

Crow Tyrannosaurus : జీవిత చక్రభ్రమణం గురించి చెప్పడానికి Ted Hughes ఎన్నుకున్నాడు Crow Tyranosaurus లను ఈ కవితలో. కీటకాలను కాకి, కాకిని పిల్లి, పిల్లిని కుక్క భక్షించినట్లు, మానవదేహమే ఓ వధ్యశాలగా మారగా, మానవుడు మరణించి పురుగులకు ఆహారమవుతూ జీవన చక్రభ్రమణాన్ని పూర్తిచేయడం. కాకి కీటకాలను తింటూ కళ్లూ చెవులూ మూసుకోవడం, ప్రతీకాత్మకంగా నాగరిక మానవుడిలోని హింసాప్రవృత్తిని వివరిస్తుంది.

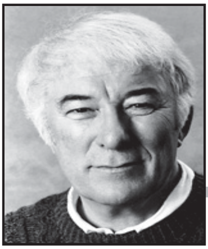

సీమస్ హీనీ

(Seamus Heaney 1939-2013)

సీమస్ హీనీ (13-4-1939 - 30-8-2013) ఐరిష్ కవి, నాటక రచయిత, అనువాదకుడు, ఉపాధ్యాయుడు. 1995 - సాహిత్యంలో నోబుల్ బహుమతి విజేత- సీమస్ హీనీ. ప్రొఫెసర్ ఆఫ్ పొయిట్రీగా హార్వర్డ్, ఆక్స్‌ఫర్డ్ విశ్వవిద్యాలయాలలో పనిచేసినాడు. డబ్లిన్‌లో (శాండిమౌంట్) 1972 నుండి చనిపోయే వరకు నివసించాడు.

పన్నెండు కవితా సంకలనాలను (Faber & Faber), నాలుగు వచన గ్రంథాలు, రెండు నాటకాలు, పన్నెండు అనువాద గ్రంథాలు ప్రచురించినాడు. Death of a Naturalist (1966), Field work (1979), The Spirit level (1996), Beowulf (Translation-1999), District and Circle (2006), Human chain (2010) - ప్రసిద్ధ రచనలు.

Robert Lowell సీమస్ హీనిని - 'The most important Irish poet since Yeats' - గా పొగిడినాడు. John Sutherland - అతడిని - 'The greatest poet of our age' గా ప్రశంసించాడు. Robert Pinsky అభిప్రాయం ప్రకారం- 'With his wonderful gift of eye and ear Heaney has gift of the story teller'. అనేక అవార్డులు, రివార్డులు పొందిన 'హీనీ'కి కవిత్వమంటే- ఒక స్వరాన్ని పట్టుకోవడం, దానిలో నీ భావాల్ని, ఉద్వేగాల్ని నీ స్వంత మాటలతో నింపడం- ఉత్తేజం చెందిన మనస్సు ఒక పదం చుట్టూనో, దృశ్యం చుట్టూనో, జ్ఞాపకం చుట్టూనో భ్రమించడం, తిరగడం'-

2013లో హీనీ సహజ మరణంతో కన్నుమూసినప్పుడు The Independent- 'Seamus Heaney - the Best known poet in the world' గా అభివర్ణించింది.

1. తవ్వడం

(Digging)

నా బొటనవేలు, చూపుడు వేలు మధ్య
నా చిన్న పొట్టిపెన్ను, తుపాకిలా సుఖంగా కూర్చున్నది.

కిటికీ కింద, నేలను గీకుతున్న ధ్వని స్పష్టంగా,
గులకరాళ్లున్న నేలలోకి పార దిగుతున్నట్లు.
మా నాన్న, తవ్వుతున్నాడు, నేను కిందకు చూసాను.

పూలపాదుల మధ్య కష్టపడుతున్న అతడి నడుము
మరింత వంగి, ఇరవై ఏళ్ల గతంలోకి వచ్చింది,
పొటాటో డ్రిల్స్ గుండా లయబద్దంగా వంగుతూ
అతడు తవ్వుతున్న చోటునే.

ముతక బూటును పిడిపై నొక్కిపెట్టి, కర్రను
లోపలపక్క మోకాలుకు ఆధారంగా ఉంచి
అతడు పొడుగాటి మొక్కల్ని పీకి మెరుస్తున్న అంచును
పాతిపెడ్తుంటే చెల్లాచెదురైన కొత్త బంగాళాదుంపలను
వాటి చల్లటి గట్టిదనాన్ని మా చేతుల్తో స్పృశిస్తూ ఆనందించేవాళ్లం.

దేవుడా! మా నాయన ఎంత లాఘవంగా
పారను ఉపయోగిస్తున్నాడో, తన తండ్రి లాగానే!

మా తాతయ్య, పచ్చగడ్డి కోయడంలో
'టోనర్స్ బాగ్'లోనే అందరికంటే మొనగాడు.
ఒకరోజున నేను ఆయనకోసం సీసాలో పాలు
తీసుకుని, కాగితంతో సీసామూతిని కప్పి తీసుకువెళ్లాను.

క్షణంలో తాగి మరల తన పనిలో లీనమైనాడు
నెమ్మదిగా, చక్కగా గడ్డిని కోస్తూ, పనల్ని ఎగదోస్తూ
తన భుజంపైగా పెరిగిన గడ్డిని కోసుకుంటూ, కోసుకుంటూ
చకచకా ముందుకు పోయినాడు, దారి తవ్వుకుంటూ.

బంగాళదుంపల బూజు శీతలవాసన, బురదలో కాలు చప్పుడు,
చరుపు చరిచినట్లు ఊబిలో అడుగుల శబ్దాలు, అంచు కోసుకుపోవడం.
అవన్నీ సజీవపు చిత్రాలుగా, వేళ్లుగా నా తలలో మొలకలెత్తుతున్నా
నా దగ్గర పార లేదు వాళ్లను అనుసరిద్దామంటే, అనుకరిద్దామంటే!

నా బొటనవేలు, చూపుడు వేలు మధ్య
నా చిన్ని పొట్టి పెన్ను, సుఖంగా కూర్చున్నది,
నేను దానితో తవ్వుతాను.

✧✧✧✧✧

సీమస్ హీనీ (Seamus Heaney 13-4-1939 to 30-8-2013) :

ఉత్తర ఐర్లాండ్‌లోని డెర్రకౌంటీలో జన్మించిన Seamus Heaney బెల్‌ఫాస్ట్‌లోని క్వీన్ యూనివర్సిటీలో ఇంగ్లీషు లిటరేచర్ చదివాడు. కవి, రచయిత, నాటకకర్త, అనువాదకుడిగా అతడు ప్రసిద్ధికెక్కినాడు. అతడి రచనలలో ముఖ్యమైనవి Death of a Naturalist (1966), Field Work (1979), The spirit level (1996), Beowulf (Translation) (1999); District and Circle (2006), Human chain (2010). 1995లో సాహిత్యంలో నోబుల్ బహుమతితో సహా అనేక ప్రైజులు, అవార్డులు (17) అతడి స్వంతమైనాయి. 'The most important Irish poet since Yeats (Robert Lowell); The greatest poet of our age (John Sutherland), the best known poet in the world (The Independent Magazine) గా కీర్తించబడినాడు. అస్వస్థతకు గురై ఆగష్టు 30, 2013 నాడు Black rock clinic Dublin లో కన్ను మూసినాడు.

Digging : 1964 వేసవికాలంలో వ్రాసిన కవిత తనకు కవిత్వం వ్రాయగలను, మాటలను పేర్చగలను' అనే ఉత్సాహాన్నిచ్చిందంటాడతడు. చరిత్ర, జ్ఞాపకాలు, ఆచారాలు, వ్యక్తిత్వం ఇవన్నీ ఈ కవితలో ముఖ్యాంశాలు– 'World becomes word' - 'Pen becomes gun' - in the digging.

2. అనుచరుడు

(Follower)

మా నాన్న గుర్రపు నాగలితో దున్నేవాడు
బాగా వంగిన తెరచాపలా ఆతడి భుజాలు
కర్రలకు నాగేటి చాళ్లకు మధ్య గుర్రాలు
అతడి నాలుక శబ్దాలకు అలిసిపోయేలా శ్రమించేవి.

మంచి నిపుణుడు; నాగలికి విత్తనాల అరను బిగించి
మెరిసే ఉక్కు మొనను గట్టిగా కట్టి నాగలిని నడిపితే
నేల పగలకుండా చక్కటి చాలు ఏర్పడేది; ఇంకా
దున్నని నేల దగ్గర, కళ్లేల్ని ఒక్క గుంజు గుంజితే

గుర్రాలు గుండ్రంగా తిరిగి మరల
ఇందాకటి నాగటి చాలుకు సమాంతరంగా మరోచాలు.
అతడి కళ్లు తీక్షణంగా నేలను చూసేవి
చాలు సరిగా ఉందా లేదా అని పరీక్ష చేస్తూ-

ఆ నాగటి చాళ్లు దాటబోయి నేనొక్కోసారి
జారే గడ్డినేల మీద పడుతూ ఉండేవాణ్ణి. కొన్నిసార్లు
అతడు నన్ను తన భుజాలమీద కూర్చోబెట్టుకుంటే
ఎగువ దిగువల్లో నేను కిందకు పైకి ఊగేవాడిని.

నేనూ పెద్దవాడినై నాగలి దున్నుదామనుకునేవాడిని,
ఒక కన్ను మూసుకుని, చేతిని గట్టిగా బిగించి-
అయితే నేను చేసిందల్లా అతడి విశాలమైన నీడలో,
పొలం చుట్టూరా అతడిని అనుసరించడమే!

నేనొక అడ్డంకి, జారడం, పడడం
ఎప్పుడూ ఏడ్వడం. కాని ఈరోజున
మా నాన్న నా వెనక పడుతూ లేస్తూ
వస్తున్నాడు, ఇంకా వెళ్లిపోలేదు.

✧✧✧✧✧

Follower : వ్యవసాయదారుడైన తండ్రి అడుగుజాడల్లో నడుద్దామని ప్రయత్నించిన తనయుడు కవిగా మారినాడు. వృద్ధాప్యంలో తండ్రికి ఆసరా కాగా తండ్రి కుమారుడి వెనకే నడుస్తున్నాడు.

3. దూడలో ఆవు

(Cow in Calf)

ఆ ఆవు పెద్ద పీపాను మింగినట్లుంది.
ముందు కాళ్ల నుంచి కటి ప్రదేశం వరకూ
ఆమె పొట్ట, పెద్ద తాళ్ల ఉయ్యాలలా, వేలాడుతున్నది.

గోశాల నుంచి ఆమెను బయటకు తోలడానికి
కర్రతో అదిలిస్తే, పెద్ద గింజల బస్తాను కొట్టినట్లున్నది.
నా చేయి తిమ్మిరెక్కింది కర్రను చేతికి కట్టేసినట్లు,
అయితే, ఆ ఆవును మళ్లీ మళ్లీ కొట్టాల్సి వచ్చింది, తోలడానికి,
ఆమె లోపలి పేగులకు తగిలినట్లుగా
ఆ కర్రదెబ్బల శబ్దాలు నాకు వినిపించాయి.

పాల పొదుగు పెరుగుతున్నది. గాలి తిత్తుల
సంచులు అక్కడ దిట్టంగా జొనిపినట్లు ఆమె
అంబా రవాలు గాలి తిత్తు బాకాల నుంచి వచ్చినట్లుంటాయి.
ఆమె నెమరు, పాలు, చూడి, దూడలు
వస్తూ పోతూనే ఉన్నాయి ఏడాది కేడాది.

✧✧✧✧✧

Cow in Calf : రైతు కుమారుడైన హీనీ, గర్భిణిగా ఉన్న ఆవును, ఆవు జీవితంలోని ముఖ్య దశలను వివరిస్తూ వ్రాసిన 14 పంక్తుల (3+6+5) Sonnet ఈ కవిత – దూడలోని ఆవును, దాని పరిణామ దశలను వర్ణిస్తుంది.

4. బంగాళాదుంపలు తవ్వే చోట

(At a Potato Digging)

1

ఒక తవ్వే యంత్రం బంగాళాదుంపల గట్టుల్ని తవ్వి పడేసింది.
కుదుళ్లు, వేళ్లు దట్టమైన వానజల్లులా సుళ్లు తిరిగాయి.
పనివాళ్లు దాని వెనకనే దండులా మూగి, ముందుకు వంగారు
దుంపల్ని పేముగంపల్లో నింపడానికి, చలికి చేతివేళ్లు చచ్చినట్లు అవుతున్నా!

కాకులు కాకుల్లాంటి నల్లని పొలంపై దాడి చేసినట్లు
వాళ్లు అంచు నుంచి దున్నని పొలం వరకూ నిలబడ్డారు వరుసల్లో,
కొందరు జంటలుగా స్థానభ్రంశం చేసి వచ్చి
నిండు గంపలతో వచ్చి గుంటలో మట్టిని పోసి, చదునుచేసి, నిలబడ్డారు.

అలా క్షణంసేపు నిలబడి మళ్లీ యథాస్థానాల్లోకి
వెళ్లి, మళ్లీ గంపల్నిండా పొడిపొడైన మట్టిని నింపుతున్నారు.
తలలు, నడుము వంచి, నల్లని నేలతల్లి వేపు చేతులూ కాళ్లూ చాపి,
తడబడుతూ, అదొకరకం ఊరేగింపు

ప్రతి ఆకురాలు కాలమూ ఇలాగే! ఆలోచనతో పనిలేదు!
శతాబ్దాల భయం, కరువు దేవతకు నివాళి
వాళ్ల మోకాళ్ల వెనుక కండల్ని గట్టిపరుస్తాయి.
పచ్చగడ్డి పెరిగిన నేలను బలిపీఠంగా చేసే పవిత్ర తతంగం అదంతా!

2

చెకుముకిరాయి తెలుపు, ఊదారంగు- ఉబ్బిన
గులకరాళ్లలా అవి చెల్లాచెదురుగా పడి ఉంటాయి.
నేలకు సంబంధించిన నల్ల భోషాణంలో
సగం కోసిన విత్తనాలు పడేయగా, గడ్డకట్టిన
ఈ ఉబ్బులున్న, అరమోడ్పు కళ్ళ దుంపలు
ఎండిపోయిన బంగాళదుంప మొక్కల గట్లలా, కానవస్తూ
పారతో విడదీయబడి, మీగడలా తెల్లగా ఉంటాయి.

పొడి ముక్కలైన నేలనుంచి వస్తున్న పరిమళాలు
బురదపై ఎండిన పెంకును పగులగొట్టుకుంటూ
జన్మిస్తున్న బంగాళాదుంపల ముడులు
వాటి స్పర్శ, లోపల తడి, నేల, వేరు
రుచిని వాగ్దానం చేస్తాయి, గోతిలో పాతిపెట్టాల్సిన
సజీవ కపాలాలు, గుడ్డికళ్లతో చూస్తుంటాయి.

3

సజీవ కపాలాలు, గుడ్డికళ్లు, తలాతోకా తెలీని
కంకాళాలపై ఊగుతూ, తూగుతూ
'నలభై అయిదు'లో, ఈ నేల నిండా తచ్చాడినాయి.
ఎండిన దుంపల వేర్లు తిని మటుమాసిపోయాయి.

కొత్త బంగాళాదుంపలు, రాళ్లంత గట్టివి
పొడుగాటి మట్టిగోతిలో మూడురోజులు
నిల్వ ఉంచగానే కుళ్లిపోయేవి; వాటితో పాటు
మిలియన్ల కొద్దీ దుంపలు సమసిపోయాయి.

నోళ్లు బిగదీసుకుపోయి, కళ్లు గట్టిపడి చచ్చిపోయి
ఈకలు పీకిన పిట్టలా మొహాలు మాడిపోయి
మిలియన్ గుడిసెలు, వాటిలోని జీవుల పేగుల్ని
కరువు కోరలు కర్కశంగా కత్తిరించేసాయి.

పుట్టుక నుంచే ఆకలితో మలమల మాడిన జనం
ఇంత తిండికి వెర్రిగా, వేలాడబడిపోయిన మొక్కల్లా
మోసం చేసిన నేలలో దుఃఖానికి అంటుకట్టబడగా
ఇక్కడ ఆశ ఎముకలోని మజ్జలా కుళ్లిపోయింది.

కంపుగొడ్తున్న బంగాళా దుంపలతో నేల దుర్గంధ భూయిష్టమై
గోతులు చీము పట్టిన గాయాల్లా, అసహ్యంగా,
వాటిలో బంగాళాదుంపలు తవ్వేవాళ్ల పూడ్చబడి,
నీవింకా ఆ ఉడుకుతున్న దుర్గంధాన్ని గమనించవచ్చు.

4

ఎగుర్తున్న పక్షుల ఆకాశదళం క్రింద
లయ చచ్చిపోతుంది, శ్రామికులు స్తంభించిపోతారు.
బ్రౌన్ బ్రెడ్, టీ లోటాలనిండా భోజనంలో
ఉన్నా, లేనట్లే, ఓడిపోయి వెనక్కు తగ్గుతాయి.

గోతుల అడుగున, వాటి పొట్టల్ని నింపుకుంటూ
అనంతమైన ఉపవాసాల్ని కృతజ్ఞతతో అంతం చేస్తూంటాయి.
అప్పుడు, ఈ విశ్వాసం లేని నేలమీద సాష్టాంగపడి,
చల్లటి తేనీటిని, రొట్టెముక్క పొడిని తర్పణాలుగా అర్పిద్దాం.

✧✧✧✧✧

At a Potato Digging : బంగాళ దుంపల సాగులోని కష్టనష్టాలను ఆనాటి రైతుల దుఃఖ గాథలను ఈ కవిత వివరిస్తుంది. చీడపీడలకు గురైన బంగాళాదుంపల పంట, వాటిపై ఆధారపడిన రైతుకూలీల బతుకును ఇందులో గమనించగలం. బంగాళాదుంపలకు మానవ రూపాన్నిచ్చి వర్ణిస్తాడు కవి.

5. అంకితం

(Dedicatory poem from Wintering out for David Hammond and Michael Longley)

మంచు కురుస్తున్న రహదారిపై ఈ ఉదయం
తీవ్రవాదులను నిర్బంధించే కొత్త శిబిరాన్ని చూసాను.
బాంబు పేలగా ఏర్పడిన గొయ్యి, చెల్లా చెదురుగా
దారి మీద, చెట్ల మీద కొత్త మట్టి.

మెషిన్ గన్లున్న ప్రదేశాల ఉనికి నిజంగా ఓ గడీ
తెల్లటి మసకపొగ దిగువ నేలపై
అంతా ఓ పురాజ్ఞాపకం, స్టాలాగ్-17 గురించి
తీసిన సినిమాలా కావచ్చు, ధ్వనిరహిత దుస్వప్నం.

మరణానంతర జీవనముంటుందా? డౌన్‌టౌన్‌లో
గోడమీద సున్నపు గీతల ప్రణాళిక; బాధతో కూడిన
అర్హత, కూడబలుక్కున్న కష్టాలు, ఒక్క ముక్క తిండి
మరల మన చిరు గమ్యాన్ని ఆత్రుతతో కౌగిలించుకుంటాం.

✧✧✧✧✧

Dedicatory poem from wintering out : బర్కిలీలోని యూనివర్సిటీ ఆఫ్ కాలిఫోర్నియాలో పనిచేసి ఐర్లాండ్‌కువచ్చి 1972లో డబ్లిన్‌లో స్థిరపడినాడు. జనవరి 30, 1972 నాటికి ఐర్లండ్ కాథలిక్‌లకు, ప్రొటెస్టంట్ బ్రిటిష్ సైన్యానికి మధ్య ఘర్షణలధికం కాగా – ఆ ఆదివారం నాడు (Blood Sunday) జరిగిన కాల్పుల్లో 14 మంది మరణించారు. మరో 14 మంది తీవ్రంగా గాయపడినారు. వారికి నివాళిగా కవితలు, ఇతర కవితలతో కలిసి Wintering out సంకలనంగా వెలువడినాయి.

6. శిక్ష

(Punishment)

ఆమె మెడకు తగిలించిన పటకా బిగువును
నగ్నంగా ఉన్న ఆమె ముందు భాగానికి తగుల్తున్న వాయువును
నేనిప్పుడూ స్పృశించగలుగుతున్నాను.

ఆమె చనుమొనలను పసుపుపచ్చ బొండిపెలుగా
ఆమె పక్కటెముకలను ఎండుటాకులుగా
వణికిస్తున్నదా గాలి.

ఆమె శరీరం ఊబిలో, ఆమె మెడకు తగిలించిన రాయి,
తేలియాడుతున్న కొమ్మలు, శాఖలు,
వాటినన్నిటినీ చూడగలుగుతున్నాను.
వాటికింద తొలుత ఆమె బెరడు తీసిన కొమ్మ
ఇప్పుడు, తవ్వి తీసిన ఓక్ కర్ర,
ఆమె తల ఒక చెక్కపెట్టె.

గొరిగిన ఆమె తల కాల్చిన మొక్కజొన్న చేను
కళ్లగంత పాడైపోయిన గుడ్డముక్క
ఆమె మెడకో ఇనుప పట్టీ

జ్ఞాపకాలను పదిల పరచుకోడానికి
ఓ చిన్ని వేశ్యా!
వాళ్లు నిన్ను శిక్షించే ముందు నీవెలా ఉన్నావు?

తెల్లని శిరోజాలతో, సరైన తిండిలేక బక్కచిక్కి
నీ తారుపూసిన అందమైన ముఖం-
ఓ దురదృష్టవంతురాలైన బలిపశువా!

నిన్ను దాదాపుగా ప్రేమించినంత పనిచేసాను
కాని, నాకు తెలుసు, నీపై నిశ్శబ్దపు రాళ్లు విసిరే-
నేను, తెలివిగల దొంగ ప్రేమికుడిని.

దూరం నుంచి చూస్తూనే ఉంటాను బయటపడిన
నీ మెదడు ఎత్తుపల్లాల్ని; నీ కండరాల అతుకులను,
లెక్కబెట్టిన నీ ఎముకల్ని-

నీలాగే వంచన చేసిన చేయబడిన నీ సోదరీమణులు
తారు వలలో కొట్టుకుంటున్నపుడు, వాళ్లు
వలవలా ఏడ్చారు, నేను మౌనంగా నిలబడ్డాను.

ఈ నాగరికతా మారణహోమాలను ఉపేక్షించి
ఊరుకున్నా, ఈ అనాగరిక, ఆంతరంగిక ప్రతీకారాన్ని
అర్థం చేసుకునేదెలా? ఆపేదెలా?

✧✧✧✧✧

Punishment : వ్యభిచార నేరం క్రింద చంపబడినదని భావించిన ఒక ప్రాచీన కాలపు బాలిక మృతదేహాన్ని కనుగొన్నపుడు, సీమస్ హీనీ, ఆ దారుణ కృత్యాన్ని నవీనకాలంలో ఐర్లండ్ వాసులు– బ్రిటిష్ సైనికులను వివాహం చేసుకున్న ఐరిష్ బాలికలకు విధించిన శిక్షతో సరిపోలుస్తాడు. క్రీస్తుశకం మొదటి శతాబ్దిలోని అనాగరిక శిక్షలను నేటి ఐరిష్ రిపబ్లిక్ ఆర్మీ (IRA) తమ Betraying Sisters కు విధించడాన్ని కవి తప్పుబడ్తాడు.

7. గాయపడిన వ్యక్తి

(Casualty)

1

అతడు తనంతట తాను తాగి, బొటనవేలు పైకెత్తి,
ఇంకొక పెగ్గు రమ్ము, బ్లాక్ కరంటు కావాలనగలడు,
గొంతు పెంచకుండానే, లేదా,
ఇలా కళ్లు పైకెత్తి, మూగ నాటికలా సంజ్ఞలు చేసి
క్విక్ స్టౌట్, బీరు ఒకటి, ఆర్డర్ చేసి లాగించేస్తాడు.
షాపు మూసే సమయం కాగానే, కోటు, టోపీ తగిలించుకుని
వర్షపు చీకటిలో కనుమరుగవుతాడు.
కష్టపడి పనిచేస్తాడు, సంపాదించింది దాచుకుంటాడు.
అతడి పద్ధతంటే నాకు ఇష్టం, స్థిరత్వమున్నది కాని బద్ధకమెక్కువ.
పిరికివాడిలా నటిస్తూ పక్కకు తప్పుకోవడం, జాలరి నిశితదృష్టి
తన వెనక ఏం జరుగుతుందో గ్రహించగల శక్తి అతడి స్వంతం.

అతడి కర్థం కాదు, నా రెండోవేపు జీవితం,
ఒక్కోసారి, అతడి ఎత్తైన కుర్చీలో కూర్చుని
తన చేతిలోని కత్తితో ఇరుక్కున్న పుగాకు తీస్తుంటాడు
నావేపు చూడకుండానే, ఓ పెగ్గు లాగించి
కవిత్వం గురించి పలికాడు.
మా ధోరణిలో మేము, ఎప్పుడూ రాజకీయాలే!
అనుగ్రహం, నమ్రతలకు దూరం, నేనే ఏదో విధంగా
సంభాషణను ఏ ఈల్ చేపల వేపో మళ్లిస్తాను
లేదా గుర్రం బండి కథవేపో, లేదా తూర్పు ఐర్లాండ్ బాధలవేపో
అయినా, నాయీ ప్రయోగాన్ని అతడి సూక్ష్మదృష్టి
ముందే పసిగడ్తుంది

డెర్రీలో పదముగ్గుర్ని కాల్చేసినప్పుడు
ఆ రోజున అందరూ కర్ఫ్యూ ఆదేశాలు పాటించారు
ఇతడు తాగడానికి బయటకు వచ్చినపుడు
ముక్కలు ముక్కలుగా పేలిపోయాడు.
'PARAS THIRTEEN', అన్నాయి గోడలు- 'Bogside Nil'-
ఆ బుధవారం ప్రతి ఒక్కరూ ఊపిరి బిగబట్టి వణికారు.

2

అది చలికాలం; నిశ్శబ్దం ఎక్కడ చూసినా,
మతబోధకులు ధరించే అంగీలు గాలికి ఊగులాడ్తున్నవి
వర్షంలో, పూలు అలంకరించబడిన శవాల పెట్టెలు
ఒకదాని తరువాత ఒకటి, తలుపు దగ్గర్నుంచి గాలిలో,
ఎగుర్తూ వస్తున్నట్లు, జనం క్రిక్కిరిసి ఉన్న చర్చిలోకి
నెమ్మదిగా ప్రవహిస్తున్న నీటిపై పుష్పాల్లా
సామూహిక అంత్యక్రియలు తమ పొత్తిళ్ల గుడ్డను
విప్పదీసినట్లు, చుట్టడం, బిగించడం,
ఒకే వలయంలోని సోదరుల చుట్టూ వస్త్రం లాగి
గట్టిగా కట్టి బంధించినట్లు-

కాని, అతడిని ఇంట్లోవాళ్లు ఎన్నిరకాలుగా
ఫోనులో బెదిరించినా, నల్లజెండాలు ఊపినా ఆపలేకపోయేవారు
నేనతడిని చూసాను, ఆ ప్రదేశంలో ఎక్కడైతే బాంబులు పేలాయో
పశ్చాత్తాపం, భయం కలగలుపుగా ఉన్న మొహం
గుర్తుపట్ట గలిగిన స్థితిలో ఉన్నపుడే, అతడి తీక్షణదృష్టి
ఆ చిక్కటి వెలుగులో అంధకారమయమయ్యింది.
చేపలా తాగేవాడు కదా, మైళ్ల దూరం వెళ్లిపోయాడు,
రాత్రిపూట, సహజంగా, ఎరవేపు ఈదుకుంటూ-
వెచ్చగా వెలుగుతున్న ప్రదేశాలు, మసక వల, గుసగుసలు,
అద్దాల మధ్య పోతూ, మహోన్నత ధూమ పంక్తుల మధ్య

ఎలా చిక్కుకుపోయాడో చూడు,
ఆ ఆఖరి రాత్రి, మన తెగ చేసే దొంగపనుల్లో భాగాన్ని
ముక్కలు చేస్తూ-
-'నీవు విద్యావంతుడివి కదా'- అనేవాడతడు.
అది సమాధానం దొరకని పొడుపుకథే నాకింకా!

3

అతడి అంత్యక్రియలకు నేను వెళ్లలేదు.
ఆ నిశ్శబ్ద పథికులు, పక్క మాటలు మాట్లాడేవాళ్లు
అతడి మార్గం నుంచి గుంపులుగా బయటపడ్తున్నారు,
గౌరవ ప్రదమైన శవవాహనపు ధ్వనులకు
సమానమైన వేగంతో, అలవాటైన దుఃఖపు ఓదార్పుతో
కాలాన్ని వృధా చేసే ఇంజనున్న వాహనమది. తాడు తీసేసాక,
పిడికిలి మీద చేయి, నీటిమీద చల్లని ఎండలా,
పొగమంచు కింద నేల, ఆ ఉదయం అతడి పడవలో నేను-
మరమేకు జలజలమని తిరుగుతూనే ఉన్నది, బద్ధకపు లోతుల్ని
తెల్లగా కనబరుస్తూ, అతడితో పాటు నేనూ స్వేచ్ఛను రుచి చూసాను.
త్వరగా బయటపడడానికి, అడుగు నుంచి పైకి లాక్కురావాలి,
పట్టుకున్న విషయాన్ని నెట్టి, లయదొరకగానే చిరునవ్వు నవ్వుతూ,
నెమ్మదిగా, మైలు తర్వాత మైలు, పనిచేసుకుంటూ చేరాలి గమ్యం.
-'ఎక్కడో... చాలా దూరంగా... అందనంత దూరంలో... అది-

అర్ధరాత్రి వర్షం గుండా తెల్లవారుజామును పసికట్టే భూతం
ప్రశ్నిస్తున్నది, నన్ను, మరలా!

✧✧✧✧✧

Casualty : Blood Sunday or the Bogside Massacre గా వర్ణించబడిన 1972 జనవరి 30 నాడు 13 ప్రజా హక్కుల కార్యకర్తలను డెర్రీలో బ్రిటిష్ సైనికులు చంపడాన్ని నిరసిస్తూ వ్రాసిన కవిత ఇది.

డిలాన్ థామస్

(Dylan Thomas 27-10-1914 - 9-11-1953)

డిలాన్ మర్లయిన్ థామస్ - వెల్ష్ కవి, కథారచయిత, **1914**లో Swan sea, Wales లో జన్మించినాడు. టీనేజిలోనే కవిత్వం వ్రాసినా **1934**లో- 'Light breaks where no sun shines' కవిత తొలిసారిగా ప్రచురింపబడి విమర్శకుల దృష్టికి వచ్చింది. **1937**లో Caitlin Macnamara ను వివాహం చేసుకున్నాడు. ఇద్దరూ విశృంఖలవాదులే, తాగుబోతులే. ఇతడు కవి, ఆమె నర్తకి. పది నిముషాల్లో పరిచయం ప్రణయంగా మారిందని డిలాన్ చెప్పుకున్నాడు.

New Apocalyptics అనే గ్రూపుకు నాయకుడిగా డిలాన్ థామస్ కొన్నాళ్లున్నాడు. రచనల నుంచి డబ్బు రాక, ఖర్చులు పెరగడంతో ఊళ్లు మారారు అప్పులవాళ్ల గొడవ పడలేక. ఇవి కాక ప్రేమాయణాలు, అనారోగ్యాలూ. **1945-49** మధ్యకాలంలో BBC లో పనిచేసినాడు. **1950-53**లో అమెరికాకు (నాలుగుసార్లు) ఆహ్వానంపై వెళ్లినాడు. ఆఖరుసారి అక్టోబరు **1953**లో వెళ్లినపుడు అనేకసార్లు కళ్లు తిరిగి పడిపోయినాడు. **4** నవంబరు **1953** నాడు హాస్పిటల్‌లో చేర్చినారు. అప్పటి నుంచి చనిపోయేవరకు Coma లో ఉండి **9** నవంబరు **1953** నాడు తుదిశ్వాస విడిచినాడు. అతడి భార్య Caitlin మాటల్లో- Ours was a drink story not a love story. Our one and only love was drink.' -

Modernism, Neo-Romanticism సాహిత్యవాదాలను అనుసరించిన డిలాన్ థామస్ - Donot go gentle into that good night, And Death shall have no Domain, లాంటి చిరస్మరణీయ కవితలు, అనేక రేడియో బ్రాడ్‌కాస్ట్ కథలు, నాటికలతో అజరామరుడైనాడు.

1. అంత్యక్రియల తరువాత

(After the funeral (In memory of Ann Jones)

అంత్యక్రియల తరువాత, కంచరగాడిద పొగుడుతుంది, ఓండ్ర పెడ్తుంది.
తెరచాపల్లాంటి చెవుల్ని నిక్కించి కదిలిస్తూ, కాలిగిట్టల నాడిస్తుంది.
సమాధి పాదంవేపు ఒక కాలుంచి గిట్టలను టపటపలాడిస్తూ
కనురెప్పలను అరకొరా మూస్తుంది, నల్లని దంతాలు, జీరలున్న కళ్లు
చంకల్లో ఉప్పు చెరువులు,
ఉదయపు పార దెబ్బ తగలంగానే నిద్ర మేల్కొంటుంది.
బద్ధకపు బాలుడు గొంతు కోసుకుంటూ వణుకుతాడు.
శవపేటిక చీకటిలో ఎండుటాకులు రాలి,
ఎముకలను విరగ్గొడ్తాయి న్యాయబద్ధంగా-

కన్నీళు నింపిన కాలాన్ని, ముళ్లను విందులో ఆరగించాక చూస్తాను,
గదిలో, గడ్డీగాదం కూరిన నక్క, ఎండి వాడిన ఫెర్న్ మొక్కలను-
ఈ జ్ఞాపకాల కోసం నేను నిలబడ్డాను, ఒంటరిగా.
ముక్కు చీదుకునే ఘడియల్లో చనిపోయి, వంపుగా ఉన్న 'ఏన్'తో.
పైకప్పున్న జలధార హృదయం ఒకప్పుడు
నీటిగుంటలా పడిపోయింది ఇప్పుడు.
వేల్స్ చుట్టుపక్కల ప్రపంచాలను, మలమల
మాడిస్తున్న సూర్యుడిని ముంచెత్తింది
(ఈ ప్రశంస అతిశయోక్తి కావచ్చు, బాగా పెద్దది చేసి చెప్పడం కావచ్చు)
ఆమె మృతి చిన్న నీటిబిందువు. ఆమె హృదయపు పవిత్ర
ఖ్యాతి వరదలో నేను మునిగిపోవడం ఆమెకిష్టముండదు;
(అలా మూగగా, లోతుగా పడుకున్న ఆమె విరిగిన భాగాలను నయం
చేయడానికే వైద్యుడూ అవసరం లేదు.)
కాని నేను, 'ఏన్'కు, గాయక కవిని,
ఎత్తైన గాడిపొయ్యిపై నిలబడి అన్ని సముద్రాలనూ ➡

పిలుస్తాను సేవకు రమ్మని- ఆమె చెక్క నాలుక
సుగుణాల్ని అలల బెండుపై గంటల్లా,
స్తోత్రాలు పఠిస్తున్న వాళ్ల శిరస్సులపై వాగమని
ఫెర్న్ అడవుల గోడల ముందు మోకరిల్లమని చెబుతాను.
ఆమె ప్రేమ గోధుమరంగు ప్రార్థనాశాలల గుండా పాడుతూ ఊగనీ-
నాలుగు దిక్కులకు పోతున్న పక్షులామె ఆత్మను ఆశీర్వదించనీ.

ఆమె దేహం పాలలా పిరికిది. ఈ ఆకాశం వేపు పోయే విగ్రహం
మహా వక్షోజాలతో, పెద్ద తలతో ఉన్నది.
తడి కిటికీ ఉన్న గదిలో ఆ తల చెక్కబడింది.
భయంకరంగా దుఃఖిస్తున్న ఇంటిలో, ఓ దుష్ట సంవత్సరంలో-
నాకు తెలుసు ఆమె కడిగి కడిగి తుడిచిన చేతులు,
మతం నెప్పులతో పడి ఉంటాయి.
వినిపించీ వినిపించని ఆమె తడిపొడి మాటలు,
నవ్వురాని ఛలోక్తులు, బిగించిన పిడికిలి ముఖం
వర్తుల బాధతో బిగబట్టినట్లు:
ఈ ఏన్ శిల్పం డెబ్బై ఏళ్ల శిలది.
ఈ మబ్బులు తడిపిన, చలువరాతి చేతులు, బృహత్తరమైన
ఈ స్మృతి చిహ్నపు కోసినట్లుండే స్వరాలు, సంజ్ఞలు, సామగానాలు
నన్ను తుఫానులా ఈ సమాధి వరకు వెంటాడుతూనే ఉంటాయి.
ఎప్పటి వరకూ అంటే, ఆ నక్క బొమ్మ ఊపిరితిత్తులు కదిలేంత వరకు
కదిలి 'ప్రేమ' అని అరిచేంత వరకూ, లేదా కట్లు కట్టిన ఫెర్న్ చెట్టు
నల్లటి గడప మీద విత్తనాలు పడేసేంత వరకూ-

✧✧✧✧✧

After the Funeral : 1940లో వచ్చిన The map of love సంకలనంలోని కవిత ఇది. అతడు చిన్నవాడిగా ఉన్నపుడు వేసవి సెలవుల్లో aunt Ann Jones dairy farm - Fern Hill లో గడిపేవాడు. 7 ఫిబ్రవరి 1933లో డెబ్బై ఏళ్ల వయసులో చనిపోయిన ఆమెను Ancient peasant aunt గా పిలిచాడు. 1938లో ఈ కవితను పూర్తిచేసి ఆమెకు స్మృతిగీతంగా ప్రచురించినాడు.

2. అక్టోబరులో కవిత

(Poem in October)

స్వర్గానికెళ్లే ముందు ఇది నా ముప్ఫయ్యో సంవత్సరం.
హార్బరు గోల, ఇరుగుపొరుగు గొడవకు మేల్కొని,
నత్తలు పేరుకున్న, హెరాన్లు బోధిస్తున్న తీరంలో
ప్రభాత ఆహ్వానాన్ని జలప్రార్థనలతో, సీగల్ పిలుపులతో
రూక్ పక్షుల అరుపులు, పడవలు, వల అమర్చిన గోడకు తగిలిన శబ్దాలు,
నేనూ ఆక్షణమే
అడుగుపెట్టాను.
ఇంకా పట్టణం నిద్రిస్తూనే ఉంది, నేను ముందుకు నడిచాను.

నా పుట్టినరోజు మొదలైంది నీటిపక్షులతో
రెక్కల్లా కొమ్మలున్న చెట్లపైని పక్షులు నా పేరును ఎగరవేస్తున్నపుడు
పొలాలపైన, శ్వేతాశ్వాలపైన
నేను లేచి
వర్షం కురుస్తున్న ఆకురాలు కాలంలో
నా రోజులన్నీ వానజల్లుగా కురుస్తుండగా ముందుకు నడిచాను.
సముద్రపు పోటు రాగానే హెరాన్ నీటికోడి నీళ్లలోకి ఉరికింది.
నేను రోడ్డున పడ్డాను, అంచుమీదుగా
తలుపులు మూసి ఉండగానే పట్టణం మేలుకున్నది.

ఓ పూర్తి వసంతకాలపు లార్క్-భరతపక్షుల గుంపు కదిలే మబ్బుల్లా
దారి పక్కన పొదలనిండా నల్లని పక్షులు ఈలలు వేస్తూ
అక్టోబరు సూర్యుడు, వేసవి ఎండ
కొండ భుజాలపై, ఇక్కడ ఇప్పుడు
చక్కని వాతావరణం, హుషారుగా పాడే పక్షులు

అకస్మాత్తుగా ఉదయానే ప్రత్యక్షమైనాయి, నేను తిరుగాడే చోట
నేను ఆలకించాను వానజల్లు మోతను
శీతల గాలులు ఈడ్చికొట్టడాన్ని
దూరంగా ఉన్న అడవిలో
మిణుకు మిణుకు మంటున్న నౌకాశ్రయంపై పాలిపోయిన వర్షం
తడిచిన చర్చి, చిన్న నత్తగుల్లలా సముద్రం మీద
మంచు పొగగుండా కానవస్తున్న దాని కొమ్మలు
గోధుమరంగులో కోట, గుడ్లగూబలా-
అయితే అన్ని తోటలూ వసంతకాలం, వేసవికాలాల్లో
పాతకథల్లోలా వెల్లివిరుస్తాయి, అంచులను దాటి లార్క్‌పక్షులు
నిండగా మబ్బులు పట్టిన ఆకాశం
అక్కడ నేను ఆశ్చర్యపోతాను
నా పుట్టినరోజు
దూరంగానే ఉందికాని, వాతావరణం ఎదురు తిరిగిందని.

అది ఉల్లాసభరితమైన దేశం నుంచి వెనక్కి తిరిగింది.
ఆ గాలిలో మారిన నీలిరంగు నింగిలో
వేసవి అద్భుతాలు నిరాటంకంగా ప్రవహించాయి.
ఏప్రిల్‌కాయలు
పేర్సు-సీమరేగుపళ్లు, రెడ్ కరంట్సు
ఆ మలుపులో నేను స్పష్టంగా చూసాను ఒక పిల్లవాడు
మరచిపోయిన ఉదయాల్ని, అతడు తన తల్లితో
నీతికథలదారుల్లో నడుస్తూ
ఎండ గురించి, ఆకుపచ్చని ప్రార్థనాలయాల గురించి-

రెండుసార్లు చెప్పబడిన బాల్యపు పొలాలు
అతడి కన్నీళ్లు నా చెక్కిళ్లను కాల్చగా
అతడి హృదయం నా ఎదలో కదిలింది.
ఈ అడవి, నది, సముద్రం - ఒక బాలుడు
వింటున్నపుడు

మృతుల వేసవికాలం అతడి ఆనందపు సత్యాన్ని గుసగుసలాడింది.
చెట్లతో, రాళ్లతో, అలల్లోని చేపలతో,
వింత అద్భుతం సజీవగానమై
నీటిలోనూ, పాడే పక్షులలోనూ నిలిచిపోయింది.

నేనలా నా పుట్టినరోజు అద్భుతాలకు ఆశ్చర్యపడుతున్నపుడే
వాతావరణం మరల వెనక్కు తిరిగింది.
చానాళ్లక్రితం మరణించిన బాలుడి
నిజమైన ఆనందం ఎండలో మాడిపోయింది.
స్వర్గానికెళ్లేముందు ఇది నా ముప్ఫయ్యవ సంవత్సరం
ఈ వేసవి మధ్యాహ్నానికి, ఈ పట్టణమంతా
అక్టోబరు రక్తంతో ఆకులురాలి ఉన్నది.
నా హృదయపు సత్య మింకా
గానం చేయబడుతూనే ఉన్నది
ఈ ఎత్తైన కొండపై, కాలపు మలుపులో-

✧✧✧✧✧

Poem in October : 1944లో వ్రాసిన ఈ కవిత కవికీ, పాఠకులకూ నచ్చిన కవిత. అతడి ముప్పైవ రోజు వేడుకలనాడు ఈ కవితను పూర్తిచేసాడు.

డిలాన్ థామస్ (Dylan Thomas 27-10-1914 to 9-11-1953) :

స్వాన్‌సీ-వేల్స్‌లో జన్మించిన Dylan Marlais Thomas 1937లో Caitlin Macnamara ను వివాహం చేసుకున్నాడు. ఆర్థిక పరిస్థితులు చక్కబరచుకోడానికి BBC Radio Recordings చేస్తూ అమెరికా వెళ్లి సంపాదించిన డబ్బుతో కాస్త స్థిమితపడినా భార్యాభర్తలిద్దరూ ఆల్కహాలికులే కావడంతో, ఆర్థిక, హార్ధిక ఇబ్బందులకు లోనైనారు. 1953లో న్యూయార్క్ వెళ్లినపుడు అస్వస్థతకు గురై కోమాలోకి వెళ్లిన Dylan Thomas 9 నవంబరు 1953 నాడు కన్ను మూసినాడు.

3. పార్కులో గూనివాడు

(The Hunchback in the Park)

పార్కులో గూనివాడు, ఒంటరిగా
చెట్లకు చెరువు నీటికి మధ్య,
తోట తలుపు తెరవగానే చెట్లూ చెరువులోపలికి వస్తాయి.
ఆదివారం చీకటిలో చర్చిగంట మోగేంతవరకు-

వార్తాపత్రిక నుంచి రొట్టెముక్క తింటూ
గొలుసు గ్లాసుతో నీళ్లు తాగుతూ-
అంతకు ముందు పిల్లలు దాంట్లో మట్టినింపారు
ఆ జలధార చెరువులో నేనంతకుముందు పడవ నడిపాను.
అతడు రాత్రిపూట కుక్కలదొడ్డిలో నిద్రపోతాడు
అయినా, అతడికెవ్వరూ గొలుసు కట్టలేదు.

పార్కులో పక్షుల్లా అతడు ముందుగా వచ్చాడు
చెరువులా కూర్చున్నవాడిని వాళ్లు మిస్టర్! హే మిస్టర్! అంటూ
పట్టణం నుంచి వచ్చిన ఆకతాయి పిల్లలు అతడి ముందు పరిగెడ్తారు.
అతడు స్పష్టంగా వింటాడు, కాని,
ఆ శబ్దం దూరమౌతుంది.

చెరువు, రాళ్లగుట్టల్ని దాటి పరుగులెడ్తూ పగలబడి
నవ్వుతారు, అతడు వార్తాపత్రికను కదిలించినపుడల్లా,
గూని తనాన్ని నటిస్తూ, వెక్కిరిస్తూ

విల్లో చెట్ల ప్రదర్శనశాల మధ్య దూసుకుపోతూ
తన కర్రతో ఆకులను ఏరుతున్న
తోటమాలికి దొరక్కుండా- అల్లరి పిల్లలు.

ఆ కుక్కలకొట్టంలో నిద్రపోయేవాడు
ఒంటరిగా నర్సుల మధ్య, బాతులమధ్య ఉండేవాడు,
ఆ పిల్లలు వచ్చి విల్లోచెట్ల మధ్య గంతులేస్తూంటే
పులులు వారి కళ్లల్లోంచి బయటకురుకుతాయి.
రాళ్లగుట్టల మధ్య గర్జిస్తాయి.
చెట్లతోపులన్నీ నావికులతో నీలిరంగుకు మారతాయి.

మళ్లీ రాత్రి గంటమోగేసరికి
చిన్న ఎల్మ్ చెట్టులాంటి స్త్రీరూపం
ఎటువంటి లోపం లేనిది నిటారుగా పొడుగ్గా
అతడి వంపు ఎముకల నుంచి బయటకు వచ్చి
అతడి ముందు నిలబడ్తుంది తోట తలుపుకు తాళాలూ, గొలుసులూ బిగించాక!

రాత్రంతా ఆ పార్కులో
కంచెకున్న చెట్లు, ష్రబ్ బెర్రీలు
పక్షులు, గడ్డి, చెట్లు, చెరువు
స్ట్రాబెర్రీల్లాంటి అమాయకపు అల్లరి పిల్లలు
ఆ గూనివాడిని అనుసరిస్తారు
చీకటిలో అతడి కుక్కలదొడ్డిలోకి.

✧✧✧✧✧

The Hunchback in the Park : తాను చిన్నతనంలో చూసిన గూనివాడిని ఈ కవితలో వర్ణిస్తాడు. 1932లో వ్రాసిన ఈ కవిత Deaths and Entrances సంకలనంలో ప్రచురితమైంది.

4. ఫెర్న్ హిల్

(Fern Hill)

ఏపిల్ శాఖల కింద పైలాపచ్చీసు, కుర్రాడిగా నేను
చక్కని ఇల్లు, గడ్డి ఆకుపచ్చగా ఉన్నంత హాయిగా
        పైన ఆకాశం నక్షత్రాలతో నిండుగా ఉండగా
        కాలం నన్ను ఎదగనిచ్చింది
        స్వర్ణయుగపు రోజులవి కాలపు కళ్లలో
ఏపిల్ పట్టణాలలో యువరాజుగా నేను అభివర్ణించబడినప్పుడు
        ఒక కాలం దిగువ రాజసంగా
        నా చెట్లు, ఆకులు, డైసీ పూలు, బార్లీలతో
కలిసివచ్చిన అదృష్టపు కాంతిలో, నదుల్లో దిగువకు వెళ్లడం చూసాను.

నేను ఆకుపచ్చగా ఆడుతూ పాడుతూ ఉన్నపుడు,
నా పేరు ఉజ్జ్వల స్థితిలో ఉన్నపుడు, వెల్లివిరిసిన ఆనందమే ఇక్కడ
        సూర్యకాంతిలో, బాల్యం వస్తుంది ఒకేసారి.
        కాలం నన్ను ఆడుకోనిచ్చింది
        అతడి కరుణలో స్వర్ణకాంతుల్ని దాల్చనిచ్చింది
ఆకుపచ్చ, స్వర్ణ వర్ణాలలో నేను వేటగాడిని, పశువుల కాపరిని
లేగదూడలు నా కొమ్ముబూరకు అనుగుణంగా పాడేవి, నక్కలు
శీతలంగా, స్పష్టంగా ఊళలు వేసేవి, సబ్బాత్ నెమ్మదిగా మోగేది
        పవిత్ర ప్రవాహాల గులకరాళ్లలో-

పగలంతా ఎండలో అలా ప్రవహిస్తూనే ఉండేది, ఎంతో అందంగా,
పొలాల్లో గడ్డి ఇళ్లంత ఎత్తు పెరిగేది, పొగగొట్టాల నుంచి స్వరాలాపన
    అంతా గాలిమయం, ఆటలు, ప్రేమ, జలమయం
    అగ్ని కూడా ఆకుపచ్చగా, నక్షత్రాల క్రింద రాత్రి
నేను నిద్రకుపక్రమించినపుడు గుడ్లగూబలు కాపలా కాసేవి.
వెన్నెలలో గుర్రాల చావిళ్ల నుంచి, నైట్‌జార్ పక్షులు అరుస్తూ
    గడ్డివాముల మీదుగా ఎగుర్తూంటే
గుర్రాలు చీకట్లో మెరుస్తున్నాయి.

అక్కడ నుంచి మెలకువకు, తోటలోకి
    సంచార జీవనుడిలా తెల్లగా మంచుతో కప్పబడి
కోడిపుంజును భుజంమీద పెట్టుకుని అతడు
    తిరిగివస్తాడు. అంతా కాంతివంతం.
ఆదాము, కన్య; ఆకాశం పోగుచేసుకుంటుంది మంచును మరలా
    సూర్యుడు గుండ్రంగా పరిపూర్ణత చెందుతాడు
బహుశా మామూలు కాంతి తర్వాత పరిణామంలా
మొదట్లో, వడితిరుగుతున్న చోటు, మంత్రముగ్ధులై
    గుర్రాలు వెచ్చగా నడుస్తున్నాయి, ఆవులిస్తున్న
ఆకుపచ్చని గుర్రపుశాలల్నుండి పొగడ్తల పొలాల్లోకి.

హుషారైన ఇంట్లో నక్కలు, ఫీసెంటు పక్షుల మధ్య
    గౌరవింపబడి, కొత్త మబ్బుల కింద, దీర్ఘ హృదయమున్నట్లు
సంతోషంగా, మరల మరల జన్మిస్తున్న సూర్యుడిలా
    నేను నాకిష్టమైనట్టు పరిగెత్తాను.
నా కోరికలు ఎత్తైన గడ్డి ఇంటివేపు ఉరకలెత్తాయి.
దేనినీ లెక్కచేయను నా నీలాల నింగి వ్యాపారంలో-

➠

కాలం కరుణతో అనుమతిస్తుంది తన సరాగాల
కొద్ది మలుపుల్లో ఉదయగీతాల్ని కొన్నింటినే,
        ఆకుపచ్చ, స్వర్ణవర్ణపు పిల్లల ముందు
        వాళ్లు తనను అనుసరించినవాళ్లు-

నేను దేనినీ లెక్కచేయలేదు, గొర్రెపిల్లల్లా తెల్లని రోజుల్లో కూడా,
        కాలం నన్ను తీసుకుపోతుంది, నా చేతుల నీడల మీదుగా
ఎగుర్తున్న స్వాలో పక్షి వరకూ
        ఎప్పుడూ ఎదుగుతున్న వెన్నెలలో;
నిద్రకోసం కాదీ ప్రయాణం.
అతడు పైపొలాల్లో ఎగరడాన్ని వినాలి
మెలకువతో లేచి పిల్లలు లేని దేశం నుంచి, ఎప్పటికీ
        పారిపోయిన పొలం వేపుగా-
ఓ పైలాపచ్చీసు కుర్రాడిగా నేను అతడి కరుణలో హాయిగా ఉన్నానప్పుడు.
కాలం నన్ను ఆకుపచ్చదనం నుంచి రాలే వరకు ఆసరాగా ఉన్నది
నేను సంకెళ్లలో ఉన్న సముద్రంలా-పాడుతున్నప్పటికీ-

✧✧✧✧✧

Fern Hill : డిలాన్ థామస్ చిన్ననాటి జ్ఞాపకాలను అపురూపంగా వర్ణించే కవిత ఇది. aunt Ann Jones నివాసమిది.

5. నేను విలపించను

(A Refusal to mourn the Death, by fire, of a child in London)

నేను విలపించను
ఈ మానవజాతి ఫలపుష్ప పక్షి జంతు జాలాన్ని తంత్రిగా సృష్టించనంతవరకూ
అన్నిటినీ ఓడించే చీకటి ఆఖరి కాంతి కిరణాన్ని నిశ్శబ్దంగా చెబుతున్నంత వరకూ
జీనుపై పడిలేస్తూ నిశ్చల ఘడియ సముద్రం మీద వస్తున్నంతవరకూ

నేను వెళ్లకతప్పదు,
నీటిబిందువుల గోళపు జియాన్ మందిరంలోకి, లేదా
మొక్కజొన్న చెవుల పవిత్ర సమావేశ స్థలాల్లోకి, అక్కడ
శబ్దపు నీడలను ప్రార్థనకు వదిలి, లేదా
నా చెమట గింజలను ఆఖరి గోనెసంచి లోయలో విత్తడానికి.

పసివాడి మృత్యువులోని రాజస జ్వలనం చూడు.
ఒక కఠోర సత్యాన్ని భుజాన్నేసుకుని పోయే మానవజాతిని
నేను హత్య చేయబోను.
ప్రాణవాయువు మజిలీలలో దైవదూషణకు పాల్పడను,
అమాయకత్వపు, బాల్యపు స్మృతిగీతాలనింక పాడను.

లండన్ పుత్రిక తొలిమర్త్యులతో నేలలోపల పాతిపెట్టబడి ఉంది,
పొడుగాటి వస్త్రాలు తొడిగిన స్నేహితులు
కాలాతీత రేణువులు, మాతృ శరీర నీలి రక్తనాళాలు
ఉప్పొంగే థేమ్స్ నదీ విలపించని జలాల రహస్యాలు.
తొలి మృత్యువు తరవాత, మరో మృత్యువు ఉండబోదు.

✧✧✧✧✧

A Refusal to mourn the Death, by fire, of child in London : Death and Entrances (1946) లో డిలాన్ థామస్ యుద్ధకాలంలో చనిపోయిన బాలుడి మరణాన్ని, అతడు మరల జీవిస్తాడనే నమ్మకాన్ని ఈ కవితలో వివరిస్తాడు.

6. శుభరాత్రిలోకి నిష్క్రమణం

(Donot go gentle into that Good night)

ఆ శుభరాత్రిలోకి నింపాదిగా వెళ్లవద్దు
దినం ముగిసేప్పటికి వృద్ధాప్యం జ్వలిస్తూ ఎగసిపడాలి.
ఆగ్రహం, ఆగ్రహం ఉప్పొంగాలి, ఆరిపోతున్న వెలుగుకు వ్యతిరేకంగా.

జ్ఞానులకు అంతిమంగా తెలుసు అంధకారమే అసలైనదని
వాళ్ల మాటలలో ఏ మెరుపూ జనించలేదు, అందుకే
వాళ్లు ఆ శుభరాత్రిలోకి నింపాదిగా వెళ్లలేదు.

సజ్జనులు, ఆఖరి అల రాగా, వాళ్ల అల్పకార్యాల వెలుగును చూసుకుని
అరుస్తూ ఆకుపచ్చని తీరంలో గెంతినారు మహోగ్రంగా
ఆగ్రహం ఉప్పొంగగా, ఆరిపోతున్న వెలుగుకు వ్యతిరేకంగా.

సాహసులు, పయనించే సూర్యుడిని పట్టి బంధించినవాళ్లు
ఆలస్యంగా తెలుసుకుంటారు తప్పు చేసామని, దారిలో దుఃఖిస్తూ
వాళ్లు ఆ శుభరాత్రిలోకి నింపాదిగా వెళ్లలేరు.

చచ్చిపోతున్నవాళ్లు మిరుమిట్లుకొలిపే దృశ్యాలను చూస్తారు
గుడ్డికళ్లు ఉల్కల్లా మెరిసి ఆనందపడినా
ఆగ్రహం, ఆగ్రహం ఉప్పొంగాలి, ఆరిపోతున్న వెలుగుకు వ్యతిరేకంగా.

నీవు, నా తండ్రీ, విషాదపు ఎత్తులో ఉన్నావు.
తిట్టు, ఆశీర్వదించు నన్ను నీ ఉగ్రాశ్రువులతో! నిన్ను ప్రార్థిస్తున్నాను.
ఆ శుభరాత్రిలోకి నింపాదిగా వెళ్లవద్దు
ఆగ్రహం, ఆగ్రహం ఉప్పొంగాలి ఆరిపోతున్న వెలుగుకు వ్యతిరేకంగా!

✧✧✧✧✧

Donot go gentle into that Good Night : 16 డిసెంబరు 1952 నాడు చనిపోయిన తన ఎనభై ఆరేళ్ల తండ్రి గురించి వ్రాసిన 19 పంక్తులుండే Villanelle ఈ కవిత. గొంతు కాన్సర్‌తో బాధపడుతూన్న తండ్రి ఒకప్పుడు ఎంతో హుందాగా బ్రతికిన సీనియర్ ఉపాధ్యాయుడు. కాన్సర్ అతడిని దాదాపు జీవచ్ఛవంగా మార్చింది.

తండ్రి చనిపోయాక సంవత్సరం లోపునే (1953) డిలాన్ థామస్ మరణించాడు. ఇగార్ స్ట్రావిన్‌స్కీ – ఈ కవితకు సంగీతాన్ని కూర్చి పాటగా మలిచినాడు. (1954)

Ceri Richards ఈ కవిత స్ఫూర్తిగా ఎన్నో పెయింటింగ్స్ వేసినాడు.

7. ప్రతిపత్తి

(And Death shall have no dominion)

మృత్యువుకు ఒక ప్రత్యేక ప్రతిపత్తి అంటూ ఏమీలేదు.
చనిపోవడమంటేనే నగ్నత్వంలోకి నడక.
గాలిలో తేలుతూ పడమటి చంద్రుడి వేపు పయనం.
అస్థికలు శుభ్రపడి, శుభ్రమైనవీ గతించాక
మోచేతులు, పాదాల వద్ద నక్షత్రాలు మెరుస్తాయి.

ఉన్మాద స్థితిలోనూ వాళ్లు ప్రశాంతంగానే ఉంటారు.
సముద్రంలో మునిగినా చటుక్కున పైకి లేస్తారు
ప్రేమికులు పోయినా ప్రేమ నశించదు
మృత్యువుకు ప్రత్యేకమైన రాజ్యమంటూ ఏమీలేదు.

మృత్యువుకు ప్రత్యేకమైన ప్రతిపత్తి ఏమీలేదు.
సముద్రపు గాలుల కింద శయనించినవారు,
ఆ గాలులంత త్వరగా నిష్క్రమించలేరు.
కాళ్లు మెలిదిప్పబడి కీళ్లు వదులైనా
చక్రానికి కట్టబడి తిప్పబడినా ముక్కలుగా విరగరు.

విశ్వాసం వాళ్ల చేతుల్లో రెండు ముక్కలై
ఒంటి కొమ్ము గుర్రం వాళ్లమీద దూసుకుపోయి
చివర్లు చీలికలైనా వాళ్లు చలించరు.
మృత్యువుకు ప్రత్యేకమైన రాజ్యమంటూ ఏమీలేదు.

మృత్యువుకు ప్రత్యేక ప్రతిపత్తి అంటూ ఏమీలేదు.
వాళ్ల చెవులకు సముద్రపు పక్షుల పిలుపు వినబడదు
సముద్రతీరాన అలలు విరుచుకుపడవు.
పుష్పాలు పుష్పించవు, పుష్పించినా తలపైకెత్తి
తమపై పడ్తున్న వాన నీటి చుక్కలను ప్రశ్నించవు.

గోళ్లలా గట్టిబడి చచ్చినా, కోపం వచ్చినా
తమల్ని మోదుతున్న వర్షపుబిందువుల్ని అదేమని అడగవు.
ఎండ మండుతున్నపుడు మాత్రం ఎండి రాలిపోతాయి.
అందుకే, మృత్యువుకు ప్రత్యేక రాజ్యమంటూ ఏమీలేదు.

✧✧✧✧✧

Modernism and Neo-Romanticism కు సంబంధించిన కవిగా డిలాన్ థామస్‌ను విమర్శకులు భావిస్తారు.

సిల్వియా ప్లాత్

(Sylvia Plath 27-10-1932 - 11-2-1963)

అమెరికన్ రచయిత్రి, నవలా రచయిత్రి, కథకురాలు, బోస్టన్‌లో పుట్టింది. 1956లో సహరచయిత Ted Hughes ను పెండ్లాడింది. అమెరికాలో కొన్నాళ్ళ తరువాత ఇంగ్లాండులో ఉన్నారు వాళ్ళు. వాళ్ళకిద్దరు పిల్లలు Frieda, Nicholas. ఆమె యవ్వన జీవితమంతా తీవ్రమైన దిగులుతో బాధపడింది. 1963లో ఆత్మహత్య చేసుకుని మరణించింది. ఆమె కవిత్వానికీ జీవితానికి ఉన్న సామ్యాలు, ఆమె మరణాన్ని ఒక Controversy - వైరుధ్యంగా చేసాయి.

ప్లాత్ Confessional Poetry ని అభివృద్ధి చేసింది. The Colossus and other poems (1960) Ariel ప్రసిద్ధికెక్కిన రచనలు. The Bell Jar అనేది తన జీవితకథ లాంటి నవల. మరణానంతరం ఆమెకు పులిట్జర్ బహుమతి (The Colossus and other poems - 1982) లభించింది.

1966లో ఒక ఇంటర్వ్యూలో ప్లాత్- 'I believe that one should be able to control and manipulate expressions, even the most terrifying, like madness, being tortured, and this sort of experiences..... with an informed and intelligent mind' -

Hughes తో వివాహం జూన్ 16, 1956లో జరిగింది. జులై 1962లో అతడికి, Assia Wevill కు ఉన్న అక్రమ సంబంధం ప్లాత్‌కు తెలిసి అతడితో విడిపోయింది. అక్టోబర్ (1962) నెలలో 26 కవితలు వ్రాసింది. అవే ఆమెకు ఎనలేని కీర్తిని తెచ్చాయి. 1962-63 శీతాకాలం ఆ శతాబ్దంలో ఘోరమైనది. అప్పుడే ప్లాత్ మరలా Depression కు గురై 11, ఫిబ్రవరి 1963 నాడు గ్యాస్ ఓవెన్‌లో తలపెట్టి ఆత్మహత్య చేసుకున్నది.

1. టులిప్ పూలు

(Tulips)

భలే ముచ్చటేస్తుంది టులిప్ పూలను చూస్తుంటే,
అందునా శీతాకాలంలో
ఎల్లెడలా వెల్లివిరిసిన శ్వేతవర్ణం, పరచుకున్న నిశ్శబ్దం మంచులా!
మౌనంగా పడుకుని ప్రశాంతతను నేర్చుకుంటున్నాను
ఆ గోడమీద వెలుతురును చూసావు కదా
ఈ మంచం, ఈ చేతులు; నేనెవర్నీ కాదు.
ఈ విస్ఫోటనాలతో నాకు సంబంధం లేదు.
నా పేరు, నా బట్టల్ని అక్కడి నర్సులకిచ్చేసాను,
నా చరిత్ర మత్తు డాక్టరుకు, నా శరీరం సర్జన్లకు-

వాళ్లు నా తలను దిండ్ల మధ్య పొందికగా అమర్చి, దుప్పటి కప్పారు.
రెండు తెల్లటి మూతబడని కనురెప్పల మధ్య కన్నులా,
తెలివితక్కువ కనుపాప, అన్నిటినీ లోనికి తీసుకుంటుంది.
నర్సులు వస్తున్నారు, పోతున్నారు, వాళ్లతో పెద్ద ఇబ్బంది లేదు.
ద్వీపాలలో సీగల్‌పక్షులు పోతున్నట్టు, తలమీద తెల్లటి టోపీలతో,
వాళ్ల చేతులు లాఘవంగా పనిచేస్తుంటాయి, అన్నీ ఒకలానే,
అందుకని అక్కడెంతమంది ఉన్నారో చెప్పడం కష్టం.

నా శరీరం వాళ్లకో గులకరాయి. నీళ్లు గులకరాళ్ల మీద
ప్రవహించినట్లు, వాటిని నునుపుగా చేస్తూ, మృదువుగా,
వాళ్లు సిరంజిలతో తిమ్మిరిని తెస్తారు, నిద్రను ఇస్తారు.
ఇప్పుడు, నన్ను నేను కోల్పోయాను, నా సంచీ సరంజామాలు నాకక్కరలేదు.
నాతో సదా ఉండే తోలుసంచి నల్లటి మందుల పెట్టెలా ఉంది.
నా భర్త, పిల్లలు ఫోటోలోంచి నవ్వుతూ చూస్తున్నారు.

ఆ నవ్వులు నా చర్మాన్ని స్పృశించి, చిన్ని కొక్కేలకు వేలాడుతున్నాయి.
నేను వస్తువులు చేజార్చుకున్నాను,
ముప్పై ఏళ్ల పడవ మొండిగా నా పేరూ చిరునామా
పట్టుకుని వేలాడుతున్నది.
ప్రేమతో నన్నంటి పెట్టుకుని ఉన్నవాటినన్నింటినీ
వాళ్లు శుభ్రంగా తుడిచిపారేశారు.
ఆకుపచ్చ ప్లాస్టిక్ దిళ్లున్న ట్రాలీలో భయభయంగా, నగ్నంగా
కూర్చుని, నా టీసెట్, నా బట్టల బీరువా, నా పుస్తకాలు
అవన్నీ కనుచూపు మేరలో లేకుండా పోయాక
నా నెత్తిమీద నీళ్లు జలజలా జారాయి.
ఇప్పుడు నేనొక క్రైస్తవ సన్యాసిని. ఇంత పవిత్రంగా నేనెన్నడూ లేను.

నాకే పూలూ అక్కర్లేదు, నేను కోరుకున్నదల్లా
మంచం మీద పడుకుని చేతులిలా పైకెత్తి, ఖాళీగా, స్వేచ్ఛగా
ఎంత స్వేచ్ఛగా అంటే, నీకు తోచదులే ఎంత స్వేచ్ఛో!
ఆ ప్రశాంతత ఎంత గొప్పదంటే అది నిన్ను దిగ్భ్రాంతికి గురిచేస్తుంది.
అదేమీ అడగదు, ఒక పేరు, కాసిని రంగురాళ్లూ.
అదే ముగింపు; మృతులు దగ్గరకు తెచ్చుకునేది
చివరకు; అవి నోరు మూసుకున్నట్టు నా ఊహ,
వాటి నోళ్లపై సౌభ్రాతృత్వపు మూత.

ఈ టులిప్ పూలు బాగా ఎర్రగా ఉన్నాయి, నన్ను గాయపరచేంత
వాటిని కప్పిన రంగు కాగితం గుండా అవి, శ్వాసించడం నేను గమనించాను.
నింపాదిగా, పసిపాప, పొత్తిళ్లలో గాలి పీల్చుకుంటున్నట్లు-
ఆ పూల ఎరుపురంగు నా గాయంతో మాట్లాడ్తుంది, ఉత్తర
ప్రత్యుత్తరాలు నడుపుతుంది అవి సూక్ష్మబుద్ధి గలవి.
తేలుతున్నట్లే ఉంటాయి. కాని అవి నన్ను ముంచేస్తాయి తమ బరువుతో
తమ నాలుకలతో, రంగుతో నన్ను అతలాకుతలం చేస్తాయి.
ఓ డజను ఎర్రటి సీసపు గుళ్లు నా మెడ చుట్టూ ఉన్నట్లు.

ఇంతకు ముందు నన్నెవరూ గమనించే వాళ్లు కాదు; ఇప్పుడు నేను గమనించబడ్తున్నాను.
ఈ టులిప్ పూలు ముందు, కిటికీ నా వెనుక
పగటిపూట కాంతి నెమ్మదిగా ప్రకాశవంతమై, నెమ్మదిగా ఆరిపోయినట్లు
నన్ను నేను గమనిస్తాను, చదునుగా, పరిహాసాస్పదంగా
కత్తిరించిన కాగితపు నీడ, సూర్యుడి కంటికి, టులిప్ పూల కళ్లకూ మధ్య
నాకు మొహం లేదు, నా ముఖాన్ని నేనే చెరిపేసుకుంటాను.
ఈ ప్రకాశవంతమైన టులిప్ పుష్పాలు నా ప్రాణవాయువును తినేస్తున్నాయి.

అవి రాకముందు ఇక్కడ గాలి ప్రశాంతంగా ఉంది
వస్తూ, పోతూ, శ్వాస తరువాత శ్వాస, ఏ గొడవా లేదు.
ఇప్పుడు ఈ టులిప్ పూలు గదిని పెద్ద శబ్దంలా నింపి వేసాయి.
గాలి ఆగి, వాటిచుట్టూ ఓ నదీ ప్రవాహంలా ప్రవహిస్తున్నది.
ఆగి, వాటి చుట్టూరా ఓ మునిగిపోయి తుప్పు పట్టిన ఎర్ర ఇంజనులా,
అవి నా దృష్టిని కేంద్రీకరింపచేస్తున్నాయి, అప్పటి వరకు హాయిగా
ఆడుకుంటూ, విశ్రాంతి తీసుకుంటూ, ఎటువంటి ఒప్పందాలూ లేకుండా ఉన్నాను.

ఆ గోడలు కూడా తమని వెచ్చబరుచుకుంటున్నాయనుకుంటా!
ఈ టులిప్ పూలను జైలులో పెట్టాలి ప్రమాదకరమైన జంతువులనే ముద్రవేసి,
అవి తమ నోళ్లను పెద్ద ఆఫ్రికన్ పులిలా తెరుస్తున్నాయి ఆకలిగా,
నాకు నా గుండె గురించి తెలుసు. అది మూసుకుంటూ, తెరుచుకుంటూ-
నామీద ప్రేమతో అద్భుతంగా వికసిస్తుంది.
నేను రుచిచూసే నీళ్లు వేడిగా, ఉప్పగా సముద్రపు నీళ్లలా ఉన్నాయి,
ఆరోగ్యంలా ఏదో సుదూరదేశం నుంచి వస్తాయా నీళ్లు.

✧✧✧✧✧

సిల్వియా ప్లాత్ (Sylvia Plath 27-10-1932 to 11-2-1963) :

అమెరికన్ కవయిత్రి, నవలా రచయిత్రి, కథకురాలు అయిన సిల్వియా ప్లాత్ బోస్టన్‌లో జన్మించింది. కేంబ్రిడ్జిలో చదువుకుని యార్క్‌షైర్ వాసిని పెండ్లి చేసుకుని ఇంగ్లండ్‌లో విషాద స్థితిలో మరణించింది.

Tulips : 1965లో విడుదలైన Ariel లోని కవిత. మార్చి 1961లో హాస్పిటల్‌లో ఉన్నపుడు తన గదిలో ఉన్న ఎర్రటి Tulip flowers ను చూసి స్పందించి వ్రాసిన కవిత ఇది.

2. బెర్క్-ప్లేగ్

(Berck - Plage)

ఇది సముద్రం, ఇది తాత్కాలిక విరమణ.
సూర్యుడి మీద వేసిన పిండిపట్టీ నన్ను సలుపుతోందిలా?

కళ్లు మిరుమిట్లు గొలిపేలా రంగులున్న షెర్బత్‌లు- ఫ్రిజ్ నుంచి తవ్వి
తీస్తారు పాలిపోయిన బాలికలు- కమిలిన చేతుల్లో గాలిలో ప్రయాణిస్తాయి.

ఎందుకింత నిశ్శబ్దం, వాళ్లేం దాస్తున్నారు?
నాకు రెండు కాళ్లున్నాయి, చిరునవ్వు నవ్వుతూ నడుస్తున్నాను.

ఓ ఇసుకనాపే ఇటుకల వరుస కంపనాల నాపేస్తుంది.
మైళ్ల పొడుగూతా నిలబడగా, గొంతులు కుంచించుకుపోతాయి.

చేతులూపుతూ, ఎటువంటి కర్ర సాయం లేకుండా, ఒకప్పటి ఎత్తులో సగం
కంటిగీతలు ఈ మొండి ప్రదేశాల వల్ల కాలినట్లుంటాయి

లంగరు వేయబడ్డ ఎలాస్టిక్ గీతల్లా వెనక్కు వస్తాయి, వాటి యజమానికి బాధ
ఆశ్చర్యం లేదు, అందుకే అతడు నల్ల కళ్లజోడు తగిలించుకున్నాడు.

దాంట్లో ఆశ్చర్యమేమన్నా ఉన్నదా అతడు పొడుగాటి నల్ల అంగీ 'కస్సక్కు' ధరిస్తే?
అదుగో అతడు వస్తున్నాడు, మాకరిల్ చేపల్నేరుతున్న వారి మధ్యగా,

అతడికి గోడలా వీపుల్ని అడ్డుపెట్టేదెవరు?
వాళ్లు నల్ల ఆకుపచ్చ బల్లలను శరీరభాగాల్లా పట్టుకుని ఉన్నారు.

సముద్రం, వీటిని స్ఫటికాలుగా చేసింది,
వెనక్కి తగ్గుతున్నది, అనేక సర్పాలతో, దీర్ఘ వేదనాభరిత నిశ్వాసంతో-

2

ఈ నల్లని బూటుకు ఎవరిపైనా దయలేదు.
ఎందుకుంటుంది, ఇది చచ్చిన కాలు ఉండే శవవాహనం కదా!

ఎత్తైన, చచ్చిన, వేళ్లులేని పాదం, క్రీస్తుది
తన పుస్తకపు బావి లోతు కొలుస్తాడతడు.

వంగిన అక్షరాలు అతడిముందు దృశ్యంలా ఉబ్బుతాయి.
అశ్లీల అసభ్య బికినీలు ఇసుక తిన్నెలలో దాక్కుంటాయి.

రొమ్ములూ, పిరుదులూ, కేకులు తయారుచేసేవాడి
పంచదార స్ఫటికాలు, వెలుగుకు గిలింతలు పెడ్తాయి.

ఆకుపచ్చ నీటి కొలనొకటి కన్ను తెరుస్తుంది,
తాను మింగిన దానివల్ల కలిగిన అనారోగ్యంతో.

కాళ్లూ చేతులూ, దృశ్యాలూ, మూలుగులూ, కాంక్రీటు బంకర్ల
వెనక ఇద్దరు ప్రేమికులు కలిసి విడిపోతుంటారు.

ఓ శ్వేత సముద్ర పింగాణీ సమూహమా,
ఏమిటీ కప్పుకున్న నిట్టూర్పులు, ఏ లవణమీ గొంతులో...

ఆ వీక్షకుడు దారినిపోతూ వణుకుతున్నాడు,
పొడుగాటి పదార్థంలా దగ్గరకు లాగబడి.

నిశ్చల విషమయ స్థితి గుండా
ఓ పిచ్చిమొక్క, వెంట్రుకలు కప్పిన రహస్య ప్రదేశాల్లా-

3

హోటల్ వసారాలలో వస్తువులు మెరుస్తున్నవి
వస్తువులు, వస్తు విశేషాలు-

చక్రాల కుర్చీలు, ఉక్కు గొట్టాలతో చేయబడినవి,
అల్యూమినియం ఊతకర్రలు; ఉప్పూ, తీపి - నేనెందుకు నడవాలి?

తరంగ నిరోధకాల వెనక, అంటుకున్న ఆల్చిప్పల మచ్చలు?
నేను నర్సును కాదు, తెల్లదాన్ని, సహాయకురాలిని.

నేను చిరునవ్వును కాదు
ఈ పిల్లలు దేనికోసమో వెదుకుతున్నారు, కొంకికర్రలు, అరుపులు

వాళ్ల భయంకరమైన తప్పుల్ని దిద్దడానికి నా గుండె మరీ చిన్నది.
ఇది మనిషి పక్కభాగం, అతడి ఎర్రటి పక్కటెముకలు.

చెట్లలా పగుల్తున్న నరాలు, ఇతడు శస్త్రచికిత్సకుడు
ఒక అద్దంలాంటి కన్ను

జ్ఞానస్వరూపం.
ఒక గదిలో చారల పరుపుపై.

ఒక వృద్ధుడు అదృశ్యమవుతున్నాడు.
ఏడుస్తున్న అతడి భార్య నుంచి ఎటువంటి సహాయమూ దొరకదు.

ఏవీ నేత్రశిలలు? పసుపుగా, ఖరీదైనవి
నాలుక బూడిద నీలివర్ణంలో

4

కాగితపు కుచ్చుల్లో పెళ్లి కేకు ముఖం
ఎంత అధికుడో ఇప్పుడతడు.

ఒక సాధువు ఉన్నట్లు
రెక్కల టోపీలున్న నర్సులు ఇప్పుడేమాత్రం అందంగా లేరు.

వాళ్లు కళ తప్పి గోధుమరంగులో, స్పృశించిన గార్డెనియాపూలలా
పరుపు గోడ నుంచి మడత బెట్టబడినది.

ఇలా పూర్తవుతుందా, ఇది భయంకరం.
అతడు తొడుక్కున్నది సాయంకాలం పైజామానా, లేక సూటా!

పౌడరు అద్దిన ముక్కు మీద నుండి అంటించినట్లున్న దుప్పటిలోంచి
అతగాడి ముక్కు పొడుచుకు వచ్చినట్లు తెల్లగా-

అతడి దవడ విడకుండా ఓ పుస్తకాన్ని పెట్టారు
చేతుల్ని మడుస్తుంటే అవి గుడ్‌బై, గుడ్‌బై అంటున్నట్లు వణుకుతున్నాయి.

ఉతికిన బట్టలు ఎండలో ఎగుర్తున్నాయి.
దిండు కవర్లు విడదీయబడినాయి.

ఇదొక ఆశీస్సు, ఇదొక దీవెన
సబ్బు రంగు ఓక్‌తో చేసిన పొడుగాటి శవపేటిక.

తేదీ, దాంట్లో ఉన్నవాడు, వగైరా
వెండితో నిశ్శబ్దంగా వ్రాయబడ్తున్నాయి.

5

మబ్బులు కమ్మిన ఆకాశం దిగువకు దిగింది, కొండలు హరిత సముద్రంలా
మడత మీద మడత పెట్టినట్లు, వాటి గుహల్ని దాటిపెడ్తూ

ఆ గుహల్లో అతడి భార్య ఆలోచనలు కొట్టుకుంటుంటాయి.
మొండివి, పనికొచ్చే పడవల్లా

నిండైన దుస్తులు, టోపీలు, చైనా పింగాణీ,
పెళ్లైన కూతుళ్లు - ఆ శిలాగృహపు ఆవరణలో.

తెరచిన కిటికీలోంచి ఓ తెర మిణుకు మిణుకుమంటున్నది.
వణుకుతున్న కొవ్వొత్తి కాంతిలా.

ఇది మృతుడి భాష: గుర్తుంచుకో, గుర్తుంచుకో
ఎంత దూరంలో ఉన్నాడతడు? అతడూ అతడి పనులు.

అతడి చుట్టూరా సామాన్లు, అలంకరించినట్లు
పాలిపోవడం ఎక్కువవుతుండగా

పాలిపోతున్న చేతులు, పొరుగు ముఖాలు
ఎగుర్తున్న ఇంద్రధనుస్సు వెలిసిన కాంతులు

అవి శూన్యంలోకి, ఏమీ లేని చోటుకు నిష్క్రమిస్తున్నాయి.
మమ్మల్ని గుర్తుంచుకో, జ్ఞాపకాల ఖాళీబల్లలు రాళ్లపైన చూస్తున్నాయి.

చలువరాతి నిర్మాణాలపై నీలి నాళాలు, గ్లాసుల నిండా డఫాడిల్ పచ్చపూలు
పైన, అక్కడ ఎంతో సుందరంగా ఉన్నది, అది ఆగిపోయే చోటు.

6

ఈ సున్నం యొక్క సహజమైన లావు విడిచిపోతుంది.
కత్తిరించిన ఆకుపచ్చని గోళాలు, చెట్లు చర్చివేపు వెళ్తాయి.

పల్చటి గాలిలో క్రీస్తు గొంతు
ద్వారం వద్ద శవాన్ని కలుస్తుంది.

దానిని సంబోధిస్తూంటే, కొండలు మృత్యుఘంటికారావాల్ని పోగు చేస్తాయి.
గోధుమలు, పొడిమట్టి ఓ క్షణం మెరుస్తూ పడతాయి,

ఆ రంగు పేరేమిటి?
గోడల పాత రుధిరాన్ని సూర్యుడు నయం చేస్తాడు.

కాళ్లూ చేతుల పాత రక్తం, హృదయాన్ని కాలుస్తుంది.
నల్లటి చిన్ని పుస్తకంతో విధవరాలు, ఆమె ముగ్గురు కుమార్తెలూ

తప్పనిసరిగా ఉండాల్సిన పూలు
ఆమె ముఖాన్ని ప్రశస్తమైన నూలువస్త్రంలా ఆచ్ఛాదించినాయి.

మరలా కప్పడానికి కాదు
ఓ ఆకాశంలో పురుగుల్లా తెచ్చిపెట్టుకున్న చిరునవ్వులు

మబ్బు తర్వాత మబ్బులు
తాజా పుష్పాలు ఒక తాజాదనాన్ని వినిమయం చేస్తాయి.

ఆత్మ అనేది ఒక వధువు
నిశ్చల ప్రదేశంలో, వరుడు ఎర్రగా మరచిపోబడి, రూపం లేదు.

7

ఈ కారు అద్దం వెనక
ప్రపంచం 'పర్'మని అరుస్తుంది, నెమ్మదిగా మూసుకుంటుంది.

నేను నల్లటి సూటులో నిశ్చలంగా, వాళ్లలో సభ్యురాలిని
బండి వెనక నెమ్మదిగా సాగిపోతున్నాను.

ప్రీస్టు ఓ వాహకం
దెబ్బతిన్న వస్త్రం, విషాదంగా, మందకొడిగా

శవపేటికను అనుసరిస్తున్న అందమైన స్త్రీలా
శిఖలా వక్షోజాలు, కనురెప్పలు, అధరాలు.

కొండపైకి తుఫానులా
ఆ తరువాత, గోడలున్న మైదానంలోకి, పిల్లలు

చెప్పులకు పాలిష్ చేసేప్పుడు వచ్చే వాసన
వాళ్ల ముఖాలు మాటల్లేకుండా, నెమ్మదిగా

వాళ్ల కళ్లు విప్పారుతున్నాయి,
ఒక అద్భుత విషయాన్ని చూస్తూ-

ఆరు గుండ్రటి టోపీలు గడ్డిపై, చెక్కముక్క
ఓ నగ్నంగా ఉన్న నోరు, ఎర్రగా, వికారంగా, అసంబద్ధంగా

ఒక్క నిముషం పాటు ప్లాస్మా బిలంలోకి ఆకాశం కురుస్తుంది.
అక్కడ ఏ ఆశాలేదు, ఎప్పుడో వదిలేయబడింది.

✧✧✧✧✧

Berck-plage : Rouem కు ఉత్తరాన ఉన్న ఫ్రెంచి సముద్ర తీరపు బీచ్ Berck - plage. తమ ఇంటి పక్క ఉన్న వృద్ధుడు ఆకస్మికంగా జబ్బుపడి మరణించినప్పుడు వేదనతో, దుస్వప్నాలతో ఆమె మనసు అల్లకల్లోలం కాగా వ్రాసినది. (జూలై 1962).

3. లెస్బాస్

(Lesbos)

వంటగదిలో విషమయ వాతావరణం!
బంగాళాదుంపలు బుసకొడ్తున్నాయి.
హాలీవుడ్‌లోలా, కిటికీలు లేవు; అంతా కృత్రిమం.
తీవ్ర శిరోవేదనలా ఫ్లోర్‌సెంట్‌లైట్ వెలిగి ఆరుతున్నది.
తలుపులకు చెక్క బదులు కాగితాల అతుకులు-
రంగస్థలపు తెరలు, చిన్న కిటికీ అంత ఫ్రిజ్.
నేను అబద్ధాలు చెప్పడంలో ఘనాపాఠీని.
నా పసిపాప వేపు చూడు- ముఖం నేల మీద
బోర్లా పడుకున్న చిన్ని కీలుబొమ్మ - నడక మరిచిపోయినట్లు-
అదృశ్యమై పోవడానికి ఆతృత పడుతూ.

ఆమె ఎందుకు పిచ్చిదైంది?
ఎరుపూ తెలుపు తెరల ముఖం, ఓ తీవ్ర అలజడి,
ఆమె పిల్లిపిల్లల్ని నీ కిటికీ బయట అంటించావు.
ఓ సిమెంటు బావికి
అవి పెనుగులాడుతూ, అరుస్తూ, వాంతి చేస్తూ, ఆమెకు వినబడదు
నీవంటావు, ఆమెను భరించలేనని.
ఆ బాస్టర్డ్ ఓ బాలిక.
నీవు నీ గొట్టాల్ని ఓ పాడైపోయిన రేడియోలా అరచి
చరిత్ర, సందర్భం, స్వరాలు లేకుండా
కొత్త ఎత్తుపల్లాల ధ్వనిని సృష్టిస్తావు.
నీవంటావు ఆ పిల్లి పిల్లల్ని నీళ్లలో ముంచెయ్యమని, వాటి వాసన-
నీవంటావు నా పిల్లను ముంచేయమని

రెండింటికి కోపమొస్తే పదింటికల్లా దాని గొంతు కోసేస్తుందామె.
పసిపాప నవ్వుతుంది, బలిసిన నత్త
నారింజ తొనల్ని, తీపి బిళ్లల్ని తినీ, తినీ,
అతడిని నీవు తినవచ్చు. అతడు మగపిల్లాడు
నీవంటావు నీ భర్త నీకేమాత్రం పనికిరాడని
అతడి యూదుతల్లి అతడి 'సెక్స్'ను మంచి ముత్యంలా కాపాడ్తుందని.
నీకొక పాప, నాకిద్దరు
కార్నివాల్ రాతిపై కూర్చుని నేను తల దువ్వుకోవాలి.
పులిచారల పాంటు తొడుక్కుని, ఎవరితోనో సంబంధం పెట్టుకోవాలి.
ఇంకో జన్మలో కలవాలి... గాలిలో... నీవూ నేనూ...

ఈలోగా, అక్కడ కొవ్వుకంపూ, పసిపాప మలపు వాసనా
రాత్రి వేసుకున్న నిద్రగోలీ మత్తింకా నన్ను ఊపుతూనే ఉంది.
వంటగది పొగ, నరకలోకపు ధూమం
మన తలల్ని తేలికగా తేలేట్లు చేస్తాయి.
రెండు వ్యతిరేక విషాలు విషయాలు మన ఎముకలూ, మన శిరోజాలూ
నిన్ను పిలుస్తాను- 'అనాధా! అనాధ శిశువా? నీవు జబ్బుపడ్డావు.
ఎండకు నీకు పుళ్లు పడతాయి. గాలి క్షయనిస్తుంది.
ఒకప్పుడు అందంగా ఉండేదానివి.
న్యూయార్క్‌లో, హాలీవుడ్‌లో, వాళ్లనేవారు-
-'అయిపోయిందా! గీ బేబీ! నీవు అరుదైన దానివి'-
నీవు ఉత్తేజం కోసం, మజా కోసం నటించేదానివి... నటన... నటన...
నీ చేతకాని భర్త కాఫీ కోసం కూలబడతాడు
నేనతడిని రానిస్తూనే ఉంటాను
విద్యుల్లత కోసం వేచి చూస్తున్న పాత స్తంభంలా
ఆమ్ల స్నానాలు, ఆకాశమంతవి నీకు పనికిరాలేదు.

దాన్ని ప్లాస్టిక్ కొండ గుహలోకి నెడ్తాడు.
బాదిన ట్రాలీ, నీలి మెరుపులు
నీలి రవ్వలు చెల్లాచెదరవుతాయి
చెకుముకిరాయి మిలియన్ ముక్కలైనట్లు-

ఓ అనర్ఘ మణీ! విలువైన రత్నమా!
ఆ రాత్రి చంద్రుడు తన రక్తపు సంచిని ఈడ్చినాడు,
రోగిష్ఠి జంతువులా,
హార్బర్ దీపాలపైకి, ఆ తరువాత యధారూపానికి వచ్చి
గట్టిగా, ఒక పక్కగా, తెల్లగా
ఇసుక మీది కొలతబద్ద మెరుపు నన్ను చచ్చేంత భయపెట్టింది.
మేము దోసిళ్ల నింపుకున్నం, ప్రేమిస్తూ
పిండిలా ఒత్తుతూ, నలుపు తెలుపుల మిశ్రమం
మొక్కజొన్నల పిండితో చేసిన మెత్తని వంటకం,
ఓ కుక్క నీ కుక్కలాంటి మొగుడ్ని పట్టుకుంటుంది, అతడు వెళ్లిపోతాడు.

నేనిప్పుడు నిశ్శబ్దంగా ఉంటాను, అసహ్యం
నా మెడ వరకూ, చిక్కగా, దట్టంగా-
నేను మాట్లాడను.
నేను గట్టి బంగాళాదుంపలను మంచిబట్టల్లా సర్దుతున్నాను.
నేను పసిబిడ్డలను సర్దుతున్నాను.
నేను రోగానపడ్డ పిల్లుల్ని సర్దుతున్నాను.
ఓ ఆమ్లపు సీసా!
నీ నిండా ప్రేమ పొంగిపొరలుతున్నది. నీకు తెలుసు ఎవర్ని ద్వేషించాలో
అతడు తన బంతినీ, గొలుసునూ ద్వారానికి హత్తుతున్నాడు.
అది సముద్రంలోకి దారి తీస్తుంది.

➠

అక్కడ అది తెలుపు నలుపుల్ని తోలుకొచ్చి
మరల వాటిని ఉమ్మివేస్తుంది.
ఒక కుండలా, ప్రతిరోజూ నీవు అతడిలో ఆత్మను నింపుతావు.
నీవు బాగా అలసిపోయావు
నీ గొంతు నా చెవిరింగులా
అటూ యిటూ కొట్టుకుంటూ, చీకుతూ, రక్తపిపాసి గబ్బిలంలా
అదంతే! అదంతే!
నీవు తలుపులోంచి తొంగిచూడు- ముసలి మంత్రగత్తె-
'ప్రతి స్త్రీ ఓ వేశ్య; నేను వ్యక్తపరచలేను'-
నేను నీ అందమైన అలంకరణ
పసిపాప పిడికిలిలా మూసుకోవడం చూస్తున్నాను,
లేదా, సముద్రపు ఏనిమోన్‌లా
ఆ సముద్రం, ప్రియతమా, అది అలవాటుపడ్డ దొంగ.
నేనింకా ముడిపదార్థాన్నే,
నేనంటాను, నేను తిరిగి వస్తానని,
నీకు తెలుసు, అబద్ధాలెందుకో,

నీ జెన్ స్వర్గంలో కూడా మనం కలవబోము.

✧✧✧✧✧

Lesbos : Winter trees (1971) కవితా సంకలనంలోని ఈ కవిత 'Ariel' కాలంలో వ్రాయబడింది. లెస్బాస్ ద్వీపంలో నివసించిన Sappho కవయిత్రి, ఆమె భర్త Alcaeus. Sappho తండ్రికి కుమార్తె అంటే ఎంతో ఇష్టం. భర్త Alcaeus మగ పౌరుషమున్న వ్యక్తి. లెస్బాస్ దీవి Lesbianism కు పుట్టినిల్లు. ఇవన్నీ Lesbos కవితను Sylvia Plath ఆత్మకథ అనుకునేలా చేసాయి.

4. తేనెటీగల సమావేశం

(The Bee Meeting)

వంతెన దగ్గర నన్ను కలుస్తున్న వీళ్లెవరు? ఈ గ్రామస్థులు
రెక్టార్, దాయమ్మ, సెక్స్‌టన్, తేనెటీగల వ్యాపారి.
వేసవి కాలం దుస్తుల్లో ఉన్న నాకు రక్షణలేదు చలి నుంచి-
వాళ్ల చేతులకు గ్లవుస్, పైన కోట్లూ వగైరా
ఎవరూ ఎందుకు చెప్పరు నాకు? వాళ్లు చిరునవ్వు నవ్వుతూ
వాళ్ల పురాతన టోపీలకు గుచ్చిన ముసుగుల్ని తీసివేస్తున్నారు.

కోడిమెడలా నగ్నంగా నేను, ఎవరూ నన్ను ప్రేమించరా?
అవును, ఈమె, తేనెటీగల కార్యదర్శి, తెల్ల అంగీలో
నా మణికట్టు గుండీల్ని, కోటు చీలికనూ మెడ నుంచి
మోకాళ్ల దాకా ఉన్నదాన్ని మూసివేస్తున్నది.
నేనిప్పుడు పాల తెలుపు పట్టును తేనెటీగలు గమనించవు
అవి వాసన పట్టలేవు నా భయాల్ని, భయాల్ని, భయాల్ని.

వీళ్లలో రెక్టార్ ఎవరు? బహుశా ఆ నల్లకోటు మనిషి కావచ్చు.
మరి, దాయమ్మ, నీలికోటులో ఉన్నామె కదూ
ప్రతి ఒక్కరూ తమ నలుచదరపు తలాడిస్తున్నారు.
ప్రజల మధ్య రాజకుమారుల్లా
చంకలకింద అతుకుల వస్త్రం కుట్టబడింది
వాళ్ల నవ్వులూ, గొంతులు మారుతున్నపుడు,
నన్ను చిక్కుడు పొలం గుండా నడిపించారు.

తగరపు కాగితపు తళుకులు మనుషుల్లా కన్నుగొడ్తున్నాయి.
ఈకల చీపుళ్లు తమ చేతుల్ని విస్తరిస్తున్నాయి చిక్కుడు పూలసముద్రంలో,

పాలమీగడ చిక్కుడుపూలు నల్లకళ్లతో, ఆకులు విసుగుపుట్టిన గుండెల్లా
దారం మీదుగా తీగెతంత్రులు లాక్కుపోతున్నవి రక్తపుగడ్డలా?
కాదు, కాదు. అవి రక్తవర్ణపు పూలు, ఏదోరోజు తినడానికి పనికివస్తాయి.

వాళ్లిప్పుడు నాకు, ఓ నాజూకైన ఇటాలియన్ గడ్డిటోపీనిచ్చారు.
ఓ నల్లముసుగు, నా ముఖాన్ని ఆచ్ఛాదిస్తూ, వాళ్ల తమలో కలుపుకున్నారు నన్ను
నన్ను ఆ చెట్లతోపులోకి తీసుకువెళ్లారు, తేనెపట్టుల కేంద్రంలోకి
అది హోథరన్ కాదూ రోగపువాసన వేస్తున్నది?
హోథరన్ శరీరమే, తన పిల్లల్ని ఆవిరి చేస్తున్నది.

ఏదైనా శస్త్రచికిత్స- ఆపరేషన్ జరుగుతున్నదా ఇక్కడ?
బహుశా సర్జన్ కోసమనుకుంటా నా ఇరుగుపొరుగు ఎదురుచూస్తున్నది.
ఈ దర్శనం ఆకుపచ్చని శిరస్త్రాణంలో
మెరిసే గ్లవుస్, తెల్లటి సూటు, ఎవరిది?
కటికవాడిదా, కిరాణాదారుడా, తపాలావ్యక్తా, నాకు తెలిసినవారేనా?

నేను పరిగెత్తలేను. నేలలోకి వేళ్లు దిగినాయి. ఆ ముళ్లమొక్క
తన పచ్చని పెదాలతో, ముళ్ల ఆయుధాలతో నన్ను బాధిస్తున్నది.
అనంతంగా పరిగెత్తకుండా ఇప్పుడు పరుగెత్తలేను.
ఆ తెల్లటి తేనెపట్టు కన్యలా సొగసుగా ఉన్నది
పొదిగిన గదుల్ని మూసివేస్తూ, తన తేనె, నిశ్శబ్ద సంగీతం.

పొగ తెరలు తెరలుగా ఆ తోపులో!
తేనెపట్టులనుకుంటాయి ఇది అంత్యకాలమని
అవిగో వస్తున్నాయి, సైనికులు, వాటి సాగదీసే ప్రదర్శనలతో
నేను కదలకుండా నిలబడితే, అవనుకుంటాయి నేనో పార్స్లీ చెట్టునని.
ఓ మోసపూరిత ముసుగు వాటి ప్రతీకారాన్నుంచి రక్షించుకోడానికి.

కనీసం తలతిప్పకుండా కంచెలా వరుసలో వ్యక్తులు
గదుల తలుపుల్ని తీస్తూ వాళ్లు రాణి ఈగకై వెదుకుతున్నారు.

ఆమె దాక్కుందా? తేనెను ఆరగిస్తున్నదా? చాలా తెలివైనదామె.
ఆమె చాలా వయసున్నది, పాతది, పాతది, ఇంకో ఏడు బతకాలి.
ఆమెకు తెలుసు, వాటి కలిసి ఉన్న గదుల్లో నూతన కన్యలు.

ద్వంద్వయుద్ధాన్ని కలలుగంటుంటాయి, చివరకు గెలుస్తాయి కూడా
ఓ మైనపు తెర వాటిని ఎగిరే వంతెన నుంచి వేరు చేస్తుంది.
హంతకురాలి ఊర్ధ్వగమనం తాను ప్రేమించే స్వర్గంలోకి
గ్రామస్థులు నూతన కన్యలను వేరుచేసి వేరేచోటుకు తరలిస్తున్నారు.
ఇక హత్యలుండవు; పాతరాణి కనిపించడం లేదు
ఎంత కృతఘ్నత?

నేను అలసిపోయాను, అలసిపోయాను,
కత్తుల అంధకారంలో శ్వేతస్తంభం,
కనురెప్ప వాల్చని మాంత్రికురాలి బాలికను నేను.
గ్రామస్థులు తమ వేషాల్ని విప్పదీస్తున్నారు, చేతుల్ని కలుపుకుంటూ
ఆ తోపులోని పొడుగాటి పెట్టె ఏమిటి?
వాళ్లు సాధించిందేమిటి?
నేనెందుకు శీతలంగా చల్లబడ్డాను?

✧✧✧✧✧

The Bee meeting : Devon గ్రామంలో గ్రామస్థులు తేనెటీగలను పెంచుతారు. రాణి ఈగ ఇంకా పసిగుడ్డుగా ఉన్న కన్య ఈగలను చంపకుండా గ్రామస్థులు ఒక తతంగంలా రాణి ఈగకై వెదికి దానిని పారద్రోలుతారు. ఈ కవితలో పీడకలల్లోని ప్రాగ్రూపాలను– Knight, Virgin, Murderess గమనిస్తాము.

సిల్వియా ప్లాత్ తండ్రి Otto plath తేనెటీగలపై Authority కావడం విశేషం.

5. లేడీ లాజరస్

(Lady Lazarus)

నేను మళ్లీ చేసాను, పదేళ్లలో ఒకసారి, నేను చేయగలుగుతాను.
నడిచే వింత, నా చర్మం; నాజీ దీపపు నీడలా, నా కుడిపాదం.

ఒక పేపరు వెయిట్, ఏ భావం లేని నా ముఖం, మన్నికైన యూదువస్త్రం
నాప్కిన్ పొరలా, ఓ నా శత్రువా, నేను భయపడ్డానా?

ముక్కు, కళ్లగుంటలు, పళ్లు మొత్తం; ఊపిరి ఒక్కరోజులో అదృశ్యం
త్వరత్వరగా మాంసం, సమాధి గుహ, నా యిల్లు నాపై

నేను చిరునవ్వు నవ్వే స్త్రీని, నాకు ముప్ఫై ఏళ్లు, పిల్లిలా తొమ్మిది ప్రాణాలు
ఇది మూడోది. ఏమిటీ చెత్త? ప్రతి దశాబ్దానికీ ఓ వినాశనం

ఏమిటీ మిలియన్ దారాలు? పల్లీలు తినే జనం తోసుకువస్తున్నారు చూచేందుకు.
నా కాళ్లూ చేతులూ విడిపిస్తున్నారు, గొప్ప వస్త్రాలూడదీసే దృశ్యం, ప్రేక్షకులారా!

ఇవి నా చేతులు, ఇవి నా మోకాళ్లు, నాకున్నవి చర్మం ఎముకలే.
అయినా నేను నేనే! అదే స్త్రీని మొదటిసారి పదేళ్లు; అదొక ప్రమాదం

రెండోసారి ఎలాగోలా బతికాను, రాకూడదనుకున్నాను, గుహ తలుపు మూసుకున్నాను.
నత్తగుల్లలా, వాళ్లు పిలిచీ, పిలిచీ, నాపై పాకుతున్న పురుగుల్ని ముత్యాల్లా పీకేసారు.

చచ్చిపోవడం ఒక కళ. ప్రతిదీ అంతే. నేనింకా బాగా చేస్తాను.
నరకంలా ఉండేట్లు, వాస్తవికంగా; నీవనుకుంటావు పిలుపు ఏదో వచ్చిందని

గదిలో చేయడం చాలా సులువు, చాలా సులువు, నాటకీయంగా
పగటిపూట తిరిగి రావడం, అదే చోటు, అదే ముఖం, అదే క్రూరుడు అరుస్తాడు.

'అద్భుతం!' అది నన్ను పడగొడ్తుంది. నా గాయపు మచ్చలను చూడడానికి
దానికో వెల, నా గుండె చప్పుడు వినడానికి దానికో వెల... ఇలా...

ఇంకా ఎక్కువ వెల, ఒక మాటకు, ఒక స్పర్శకు, లేదా ఓ రక్తం చుక్కకై
లేదా దుస్తుల్లో పడిఉన్న వెంట్రుక ముక్కకోసం, ఓ డాక్టర్, నా శత్రువా?

నేను నీ అద్భుతాన్ని, వెలలేని మణిని, స్వర్ణ శిశువును
ఒక్క కేకకు కరిగిపోతాను, మెలిదిరిగి మండిపోతాను; నీ ప్రేమను గుర్తించాను.

బూడిద, బూడిద, నీవు పొడిచి వెదుకుతావు, మాంసం, అస్థికలు అక్కడేమీ ఉండదు.
సబ్బు ముక్క, పెళ్లి ఉంగరం, బంగారు పన్ను

హెర్ గాడ్! ఓ దేవుడా! ఓ ల్యూసిఫర్! జాగ్రత్త! జాగ్రత్త!
బూడిదతో పాటు నేను, ఎర్రటి శిరోజాలతో పైకిలేచి గాలిలా మనుషుల్ని తింటాను.

✧✧✧✧✧

Lady Lazarus : Confessional poet గా కీర్తించబడిన సిల్వియా ప్లాత్ అప్పటికే రెండుసార్లు ఆత్మహత్యా ప్రయత్నం చేసింది. మూడవ ప్రయత్నం (ఆఖరిది) చేసే కొద్ది నెలల ముందు వ్రాసిన కవితలో వాక్యాలివి.

- 'Dying
is an art, like everything else
I do it exceptionally well' -

భయంకరమైన గతం, గమ్యం తెలియని భవిష్యత్తు ఉన్నవాళ్లు ఈ ప్రపంచంలో బతకాలంటే వాళ్లు ఉన్మాదిలా స్పందనా రహితంగా ఉండగలగాలి. అలా తాను బతకలేదు. అందుకే చనిపోతున్నాను.

చనిపోయాక గుహలో ఉంచబడిన లాజరస్‌ను క్రీస్తు బతికిస్తాడు. ఇరవై ఏళ్ల వయసులో సిల్వియా ప్లాత్ యాభై నిద్రమాత్రలు మింగి సెల్లార్‌లో గొయ్యి తవ్వుకుని దాంట్లో పడుకుంది. అప్పుడు మృత్యువు నుంచి బయటపడింది. (1952).

ఆఖరి ప్రయత్నంగా gas oven లో తలపెట్టి మరణించి తన మాటలను ఋజువు చేసింది Sylvia plath (11-2-1963).

6. తండ్రీ!

(Daddy)

నువ్వు చెయ్యలేవు, నువ్వు చేయలేవు
ఇక నుంచి, నల్లచెప్పులు
ఆ చెప్పులో నా బతుకొక పాదం
ముప్పది ఏళ్ల పేదరికంతో నేనొక జీవచ్ఛవం
ఊపిరి పీల్చుకోలేను, కనీసం తుమ్మలేను, 'ఆఛూ'!

డాడీ! తండ్రీ! తప్పక నిన్ను చంపుతాను
నాకు సమయం చిక్కేప్పటికే చచ్చిపోయావు
చలువరాయంత బరువుగా, దేవుడు నిండిన సంచిలా,
భయంకరమైన విగ్రహం, దానికి ఒకే వేలు నల్లగా
ఫ్రిస్కో ముద్రంత పెద్దగా!

భయం గొలిపే అట్లాంటిక్ సముద్రంలో ఓ శిరస్సు
అది నీలంపై కుమ్మరిస్తుంది చిక్కుడు ఆకుపచ్చను,
అందమైన నాసెట్ జలాలపైనా
నిన్ను తిరిగి పొందడానికి ప్రార్థించేదానిని,
ఆ ఛూ, ఛూ!

జర్మన్ భాషలో, పోలిష్ పట్టణంలో
పెద్ద చక్రాల రోలర్‌తో తొక్కబడి చదునై
యుద్ధాలతో, యుద్ధాలు, యుద్ధాలు
అయితే, ఆ ఊరిపేరు సాధారణమైనదే
నా పొలాక్ స్నేహితుడు-

అక్కడ ఓ పన్నెండో, రెండో ఉంటాయని
అందుకే నేనెప్పుడూ చెప్పలేకపోయేదానిని
ఎక్కడ నీ పాదం పెట్టావో, నీ మూలమెక్కడో
నీతో మాట్లాడలేకపోయేదానిని,
నా నోట్లో నాలుక ఇరుక్కుపోయేది.

ముళ్లకంచె ఉచ్చులో అతుక్కుపోయింది
ఇచ్, ఇచ్, ఇచ్, ఇచ్...
మాటలింకెక్కడ వచ్చేను...!
ప్రతి జర్మన్ నాకు నీలానే కనిపించేవాడు,
భాష అశ్లీలంగా అనిపించేది.

ఒక ఇంజను, ఒక ఇంజను నన్ను
ఒక యూదుడిని వెళ్లగొట్టినట్లు వెళ్లగొడ్తుంటే
డకావూ, ఆస్ప్విట్జ్, బెల్సెన్
నేను యూదుడిలానే మాట్లాడడం మొదలెట్టాను.
నేను యూదుడిననే అనుకున్నాను.

టైరాల్‌మంచు, వియన్నా బీరు
అవి స్వచ్ఛమైనవీ, నిజమైనవీ కావు.
నా జిప్సీ పూర్వీకురాలు, నా గమ్మత్తైన అదృష్టం
నా టారక్ పాక్, నా టారక్‌పాక్
నేను కొద్దోగొప్పో యూదుజాతి దాన్నేనేమో!

నీవంటే నాకెప్పుడూ భయమే
నీ లుఫ్ట్‌వాఫె, నీ గోబుల్ డైగూ
నీ నీటైన మీసం,
నీ ఆర్యవంశం, నీలికళ్లూ
పాంజర్‌మాన్, పాంజర్‌మాన్, ఓ నీవు-

నీవు దేవుడివి కావు, స్వస్తికవు మాత్రమే
ఎంత నల్లగా అంటే ఏ ఆకాశమూ దాన్లోంచీ రాలేదు
ప్రతిస్త్రీ నియంతను ప్రేమిస్తుందా
మొఖం మీద చెప్పు, రాక్షసుడిని
రాక్షస హృదయమున్న రాక్షసుడిలాంటి నిన్ను!

నీవు నల్లబల్ల-బ్లాక్‌బోర్డ్ దగ్గర నిలబడతావు
నా దగ్గరున్న నీ చిత్రాన్ని బట్టి
నీ పాదానికి బదులు, నీ గడ్డంలో చీలిక ఉంది.
అందువల్ల డెవిల్‌కు నీవేమి తీసిపోలేదు.
ఏ చీకటి మనిషి కన్నా- వాడు నా-

నా ఎర్రటి హృదయాన్ని రెండుగా చీల్చినవాడు.
నిన్ను వాళ్లు పాతిపెట్టినపుడు నాకు పదేళ్లు
ఇరవై ఏళ్లపుడు నేను చనిపోవడానికి ప్రయత్నించాను
చచ్చి నీ దగ్గరకు, నీ దగ్గరకు, నీ దగ్గరకు వచ్చి
నీ ఎముకలైనా ఫరవాలేదనుకున్నాను, కసి తీర్చుకోడానికి.

కాని, వాళ్లు నన్ను సంచిలోంచి బయటకు లాగినారు
నన్ను జిగురుతో పూర్తిగా అంటించినారు.
అప్పుడు నాకర్థమయ్యింది ఏం చెయ్యాలో,
నీలాంటి బొమ్మను తయారు చేసాను.
నల్లటి మనిషిని - మీన్‌కాంఫ్ - చూపున్నవాడిని.

అరలు, మరమేకుల మీద ప్రేమతో
నేనన్నాను, ఐడూ, ఐడూ
అందుకని డాడీ, తండ్రీ! నా పని అయిపోయింది.
నల్లటి టెలిఫోన్ వైరు తెగింది
గొంతులు దానిగుండా ఎటూపోలేవు.

నేనొక్కరిని చంపితే ఇద్దరిని చంపినట్లు
నీవే తానన్న వాంపైర్ భూతాన్ని,
సంవత్సరం పాటు నా రక్తాన్ని తాగిన పిశాచిని
ఏడేళ్లు, నీవు సరిగా తెలుసుకోవాలనుకుంటే
తండ్రీ, డాడీ! నీవు ఇక పడుకోవచ్చు.

నీ నల్ల గుండెల్లో బలిసిన కొయ్యముక్క దిగగొట్టాం
పల్లెటూరి జనం నిన్నెప్పుడూ ఇష్టపడలేదు.
వాళ్లు నృత్యం చేస్తూ, నీ మీదపడి తొక్కుతున్నారు.
వాళ్లకు ఎప్పుడూ తెలుసు అది నీవేనని.
తండ్రీ, డాడీ, డాడీ, బాస్టర్డ్, అయిపోయింది.

✧✧✧✧✧

Daddy : ఎలక్ట్రా కాంప్లెక్స్ (Electra Complex) ఉన్న బాలిక (తండ్రిని ప్రేమించి తల్లిని ద్వేషించే గుణం). తన తండ్రి నాజీ, తల్లి సగం యూదురాలు కావచ్చు. అంతవరకు దేవుడిగా భావించిన తండ్రి మరణిస్తాడు. అతడు తనను వదిలేసి పోవడమే కాక మృత్యువుకు అప్పచెబుతున్నాడని భావించింది. మాటలతో తండ్రిని చంపడం (Verbal assasination) తో అది Oedipus complex గా మారుతుంది.

Dr. LANKA SIVA RAMA PRASAD

M.B.B.S; M.S (General Surgery);
M.Ch (Cardio Thoracic & Vascular Surgery)
FIVS (Fellow in Vascular Surgery)
Post Graduate Diplomate in Human Rights
Post Graduate Diplomate in Television Production
Web Engineer- Web Designer
Member of Indo- Asian Poetry Society
Founder of Writer's Corner / Srijana Lokam
Columnist - Andhra Jyothi (Nivedana)
Cell Animation Artist (Heart Animation Acadamy - Hyderabad)
Computer Animation Specialist (Pentafour- Chennai)
Founder of Waves (Warangal Aids Voluntary Educational Society)

డాక్టర్ లంకా శివరామప్రసాద్ రచనలు

1. **సత్యాన్వేషణలో (లజ్జ–2012) (నవల) :** ప్రేమ నుంచి పేదరికం వరకూ, చరిత్ర వక్రీకరణల నుంచి ఇప్పటి యుద్ధాలవరకూ అనేక అంశాలను రచయిత కథారూపాలతో పాఠకుల ముందు పెట్టిన తీరు విలక్షణంగా ఉంది. (ఇండియాటుడే).

2. **ఆల్కెమీ (కవిత్వం) :** 'కవిత్వం ఒక ఆల్కెమీ'.

3. **How to be Happy :** a highly popular book of Prasad's narration and Jayadev's Cartoons.

4. **వానమబ్బుల కాంతిఖడ్గం (కవిత్వం) :** స్త్రీ పుట్టిన నాటినుంచి గిట్టేవరకూ పడే కడగళ్లను కవిత్వీకరించిన కవితామాలిక.

5. **సంఖ్యాశాస్త్రం :** సంఖ్యలలోని అద్భుతాలను వివరించే మార్మికశాస్త్రం.

6. **డా. జయదేవ్ కార్టూన్లు :** ప్రసాదు ట్యూన్లు+డా. జయదేవ్ కార్టూన్లు – ఓ కొత్త ప్రయోగం (ఆంధ్రజ్యోతి)

7. **జీనోమ్ (సప్తమ అంతర్థానం) :** తెలుగులో తొలి బయోటెక్నాలజీ నవల. అనేక దేశాల తత్త్వ, మత, సమాజ, విజ్ఞాన శాస్త్ర రంగాలలో మానవజాతి సాగించిన అద్భుత జిజ్ఞాసాయాత్రకు ఆధునికాక్షరభాష్యం (నడుస్తున్న చరిత్ర – ఇండియాటుడే).

8. **టీకప్పులో తుఫాను (కవిత్వం) :** పంచభూతాల ఉత్పత్తిపై ప్రాచీనుల ఊహలు, నవీన మానవుని కాలుష్యదురాక్రమణలను వివరించే దీర్ఘకావ్యం.

9. **Shades (Poetry - English) :** A rare piece of work; Shades is not a collection but a revelation. (Dr. Jayadev)

10. **The Twilight Zone (Poetry - English)** is about the final scene of a life's drama.

11. **స్వప్నశాస్త్రం (తెలుగు) :** స్వప్నాలపై, స్వప్న విశ్లేషణలో తెలుగులో వచ్చిన ఏకైక సాధికారక గ్రంథం. (వార్త)

12. **In Search of Truth (English Novel) :** What is the ultimate Truth? a book about Death with subliminal Message.

13. **తంగేటి జున్ను (కవిత్వం) :** తీయగా, స్వచ్ఛంగా ప్రవహించిన కవితాజలధార.

14. **Soundarya Lahari (Poetry-English) :** Highly acclaimed book that has reached many places. (Sankaracharya's mystic poems explained and translated in modern perspective)

15. **Bhagavatam (Poetry-English) :** An abridged Version of Potana's Bhagavatam in simple, lucid English. The second revised edition with commentary is released.

16. **మూడు స్వప్నాలు ఒక మెలకువ (కవిత్వం) :** ముగ్గురు కవులు (పొట్లపల్లి శ్రీనివాసరావు, రామా చంద్రమౌళి, లంకా శివరామప్రసాద్‌ల కవిత్వఝురి).

17. **సుప్రసన్నాచార్య 'సాంపరాయం'** – ఇంగ్లీషు అనువాదం.

18. **రామా చంద్రమౌళి 'Fire & Ice' –** ఇంగ్లీషు అనువాదం

<u>బహుళ ప్రజాదరణ పొందిన సప్త అనువాద కావ్యాలు:</u>

19. **ఇలియాడ్ (తెలుగు) :** హోమర్ ప్రఖ్యాత రచన తొలిసారిగా తెలుగులో అందరి మన్ననలను పొందిన మహాకావ్యం. (ఆంధ్రజ్యోతి)

20. **ఒడెస్సీ (తెలుగు):** హోమర్ రచించిన ఒడెస్సీ – మహాభారత కావ్యంలా సంభ్రమాశ్చర్యాలతో ముంచెత్తే కథల్తో సాగే మహాకావ్యం. (ఇండియాటుడే)

21. **ఎపిక్ సైకిల్ (ఇతిహాసచక్రం–తెలుగు) :** గ్రీకువాఙ్మయంలో మూడవ భాగంగా వెలువడి ఎన్నో విశేషాలను తెలియజెప్పే కావ్యం. (ది హిందూ)

22. **ఈనీడ్ (Aeneid) :** వర్జిల్ మహాద్భుత రచన – తెలుగు అనువాదం

23. **తీర్థయాత్రికుని ప్రగతి (The Pilgrim's Progress) :** జాన్ బున్యన్ ప్రసిద్ధ రచనకు తెలుగు అనువాదం.

24. **డాంటే రచన డివైన్ కామెడీ - Dante's Divine Comedy** – తెలుగు అనువాదం.

25. **జాన్ మిల్టన్ ప్రసిద్ధ రచన – Paradise Lost - Paradise Regained (పారడైజ్ లాస్ట్ – పారడైజ్ రిగైన్డ్)** – తెలుగు అనువాదం.

26. **కత్తి అంచుపై...** – తెలుగు సాహిత్య చరిత్రలో వెలువడిన తొలి Noir (Black-చీకటి) నిశీధి కథల సంపుటి.

27. **దీప నిర్వాణగంధం** – మృత్యువు గురించి వివరించే అనేక అసాధారణ సంఘటనలు, కవిత్వాలు, నవీన శాస్త్ర విశ్లేషణలతో కూడిన పరిశోధనా గ్రంథం.

28. **అక్షరార్చన** – ఆంధ్రజ్యోతి నివేదనలో ధారావాహికంగా ప్రచురించబడిన వేదాంత విషయాల కదంబం.

29. **క్రీస్తు అద్భుతగీతాలు** – కరుణ, అద్భుత రసాలతో నిండిన కమనీయ కవిత్వ సంపుటి. ప్రపంచ ప్రసిద్ధ కవుల రచనలు క్రీస్తు జీవిత చరిత్ర.

30. **తమిళ సరస్వతి అందెల రవళి** – సంగం కాలం నాటి అద్భుత కవితా సంపద – వీర, శృంగార రసవాహిని.

31. **నామదేవొ ధసాల్ కవిత్వం** – ఈనాటి నుంచి ఎవరూ కవిత్వాన్ని అస్పష్టంగా రాయవద్దు' అని శాసించిన మరాఠీ కవి ధసాల్ కవిత్వం.

32. **శాంతి యుద్ధం** – మొదటి ప్రపంచ యుద్ధపు ఘట్టాల్ని, ప్రజలపై దాని ప్రభావాన్ని కవుల మాటల్లో వివరించే కవితల సంకలనం.

33. **డబ్బు–మని–షి** – హాస్యరస ప్రధానంగా ప్రపంచ కవుల కవితలకు తెలుగు అనువాద సంపుటి.

34. **విలియం బ్లేక్ కవిత్వం** – తన మార్మిక కవిత్వం, చిత్ర రచనలతో ప్రపంచాన్ని అబ్బురపరచిన బ్లేక్ కవిత్వ నిధి.

35. **ఫాస్ట్–గేథే రచన** – జర్మన్ సాహిత్యంలో తలమానికమై అత్యధిక ప్రాచుర్యాన్ని పొందిన విషాదాంత నాటకం. 'ఆత్మను సైతానుకు అమ్మిన మానవుడిగా' తెలుగులో వెలువడినది..

36. **ప్రపంచ ప్రసిద్ధ కథలు** – విశ్వవిఖ్యాత కథకుల ప్రసిద్ధ కథలు.

37. **కుయ్యోమొర్రో శతకం** (ఛందోబంధ రహితం)

38. **మూడు ప్రాచీన గ్రీకు నాటకాలు** – ఇడిపస్ రెక్స్, ఏంటిగొని, ట్రోజన్ వుమెన్ – ప్రపంచ ప్రసిద్ధికెక్కిన విషాదాంత నాటకాలు – తెలుగులో.

39. **భైరవ శతకం** (విభజనానంతర కవిత్వం)

40. **Bouquet of Telugu Songs and Lyrics (Telugu Learning Kit)**

41. **శిలప్పదికారం** – కాలి అందియ కథ. తమిళ మహాకావ్యానికి దీటైన తెలుగు అనువాద కావ్యం.

42. **మణిమేఖల** – 'శిలప్పదికారం' తరువాత ఘట్టం. శాత్తనార్ రచనకు తెలుగు అనువాదం.

43. **మస్నవి** – మౌలానా జలాలుద్దీన్ రూమి అలౌకిక ద్విపదలు– తెలుగుల

44. **రసధుని** – మూడు శతాబ్దాల, రెండువందల సంవత్సరాల (1770–1970) రష్యన్ కవిత్వ ప్రవాహం.

45. **రక్తకాసారం (Pool of Blood)**– అంపశయ్య నవీన్ ప్రఖ్యాత నవలకు ఇంగ్లీషు అనువాదం.

46. **మరణ శాసనం** – దీర్ఘ కావ్యం.

47. **జలపాతం (అష్టాదశ ఆంగ్ల కవుల కవిత్వం – Eighteen English Poets)** – తెలుగులో

48. **The Poems of Kuppam** – సీతారాం రచనకు ఇంగ్లీషు అనువాదం– **'Montages'.**

49. **దళిత వ్యాకరణం (The broken grammar)** – తుల్లిమల్లి విల్సన్ సుధాకర్ రచనకు ఇంగ్లీషు అనువాదం.

50. **మాకూ ఓ భాష కావాలి (We need a language)**– తుల్లిమల్లి విల్సన్ సుధాకర్ రచనకు ఇంగ్లీషు అనువాదం.

51. **అగ్నివృక్షం (The tree of Fire)**– ప్రొఫెసర్ అనుమాండ్ల భూమయ్య రచనకు ఇంగ్లీషు అనువాదం.

52. **This is no streaking -** K.K. Menon Stories into English.

త్వరలో...

53. **కలలు–విశ్లేషణ – స్వప్నశాస్త్రం రెండవభాగం (త్వరలో)**

54. క్రీస్తు నడచిన దారి – కరుణామయుడి పదముద్రలపై కవుల కవితాభినివేశం. **(త్వరలో)**

55. **కాయగూర శతకం** – 'తినబోతూ రుచి అడగనేల'

56. **అయ్యబాబోయ్ శతకం** – వర్తమాన రాజకీయాలపై వ్యంగ్యాస్త్రాలు.

57. **బాబూ రావూ శతకం** – విభజన కవిత్వం.

58. **నమో నమో శతకం** – మరో భజన కవిత్వం.

59. **రహస్యభాష** – స్త్రీల వ్యాధుల కథారూపం

60. **మస్నవి–2** జలాలుద్దీన్ రూమి (తెలుగులో)

61. **ఒక సరస్సు–అనేక హంసలు** (కవిత్వం)

62. **Modern Bhagavad Geeta (English Poetry)**

ప్రపంచ సాహిత్యం - 26

జలపాతం

అష్టాదశ ఆంగ్ల కవుల కవిత్వం

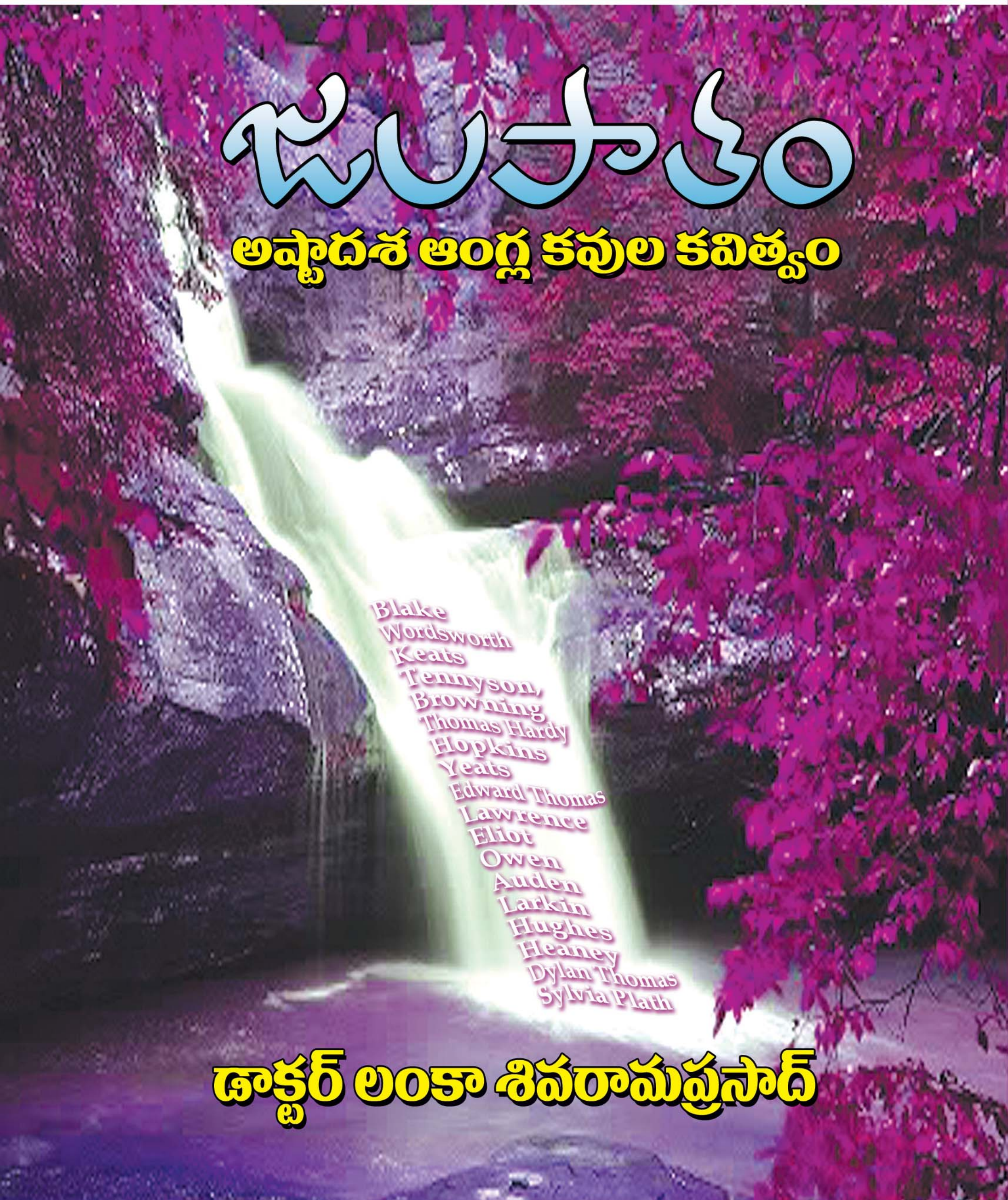

డాక్టర్ లంకా శివరామప్రసాద్